

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วย
การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF LITERATURE LEARNING ACHIEVEMENT ON
MATTHANAPHATHA OF MATTHAYOMSUEKSA 5 STUDENTS USING THE 5-
STEPS LEARNING MANAGEMENT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (TEACHING THAI LANGUAGE)

Department of Curriculum and Instruction
Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2021

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
โดย	นางสาวนัณริยา ปิ่นทอง
สาขาวิชา	การสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย (รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)
พิจารณาเห็นชอบโดย	ประธานกรรมการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลธิชา หอมฟุ้ง)
	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก (รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)
	ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน (อาจารย์ ดร. บำรุง ชำนาญเรือ)
	ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน (รองศาสตราจารย์ สมพร ร่วมสุข)
	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (อาจารย์ ดร. สง่า วงศ์ไชย)

60255402 : การสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี, มัทนะพาธา, บันได 5 ชั้น

นางสาว นัฒริยา ปิ่นทอง: การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 35 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มด้วยวิธีจับสลาก เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ประเภทการวิจัยแบบก่อนทดลอง ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

60255402 : Major (TEACHING THAI LANGUAGE)

Keyword : Literature Learning Achievement, MhatanaPhatha, The 5-Steps Learning Management

MISS NUTTARIYA PINTHONG : THE DEVELOPMENT OF LITERATURE LEARNING ACHIEVEMENT ON MATTHANAPHATHA OF MATTHAYOMSUEKSA 5 STUDENTS USING THE 5-STEPS LEARNING MANAGEMENT THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR CHAIYOS PAIWITHAYASIRITHAM, Ph.D.

The purposes of this research were to: 1) compare the literature learning achievement on Matthanaphatha of Matthayomsueksa 5 Students before and after using the 5-Steps Learning Management. 2) study the students' opinions towards the 5-Steps Learning Management. The sample of this research was 35 Matthayomsueksa 5/7 students of Princess Sirindhorn's College, Mueang District, Nakonpathom in the second semester of the academic year 2020. The research instruments were lesson plans, an achievement test on Thai literature and a questionnaire on the students' opinions towards the 5-steps Learning Management. The data were analyzed by mean, standard deviation and dependent sample t-test.

The result of the research were as follows:

1. The students' literature Learning Achievement after using the 5-Steps Learning Management was significantly higher than before using the 5-Steps Learning Management at .05 level.

2. The students' overall opinions towards the 5-Steps Learning Management were at a high agreement level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น” ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วย ความกรุณา ความเอาใจใส่ การให้คำปรึกษา ตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จาก ดร. บำรุง ชำนาญเรือ รองศาสตราจารย์สมพร ร่วมสุข และ รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลธิชา หอมพุ่ม ประธานกรรมการตรวจสอบ วิทยานิพนธ์ และ ดร. สง่า วงศ์ไชย ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อ ความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยูวรี ญาณปริชาเศรษฐ์ นางสาวรุ่งทิวา สิงห์เทียน และ นางสาวจุไรวรรณ ร้อยไพ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือและช่วย ปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาการสอนภาษาไทยทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำและ ประสพการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโทสาขาการสอนภาษาไทยทุกคนที่เป็น กำลังใจ และให้คำปรึกษาเสมอมา

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร ครูทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ สนับสนุน และ อำนวยความสะดวก รวมทั้งนักเรียนโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัยที่ให้ความร่วมมืออย่างดีในการเก็บ ข้อมูลการวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณมารดาของผู้วิจัย นางนิตยา สุวรรณพิทักษ์ ขอขอบคุณนางสาวตรียา วรรณวิวัฒน์ พี่สาวของผู้วิจัย และขอขอบคุณนางสาวณัฐพร สายกฤษณะ นายชนะการ เลี้ยงอำนวย เพื่อนรักที่คอยช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา เอาใจใส่ เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดการทำวิจัยครั้งนี้ คุณค่าหรือ ประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่พระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ที่อบรมสั่ง สอน ชี้แนะให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดีเสมอมา

นางสาว นัฏริยา ปิ่นทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ.....	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
คำถามในการวิจัย.....	10
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
สมมติฐานของการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
1.1 ประชากรวิจัย.....	10
2.1 ตัวแปรต้น.....	10
2.2 ตัวแปรตาม.....	10
3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย.....	11
วรรณคดีที่ใช้ในการศึกษาคือเรื่องมัทนะพาธา.....	11
4. ระยะเวลาในการทดลอง.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	12

บทที่ 2	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
1.	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และ หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย	14
2.	การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น.....	19
2.1	ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น	19
2.2	ที่มาของการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น.....	19
2.3	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น.....	20
2.4	ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น	21
2.5	ทักษะสำคัญสำหรับครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21.....	39
2.6	พฤติกรรมของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น	40
3.	วรรณคดี	43
3.1	ความหมายของวรรณคดี.....	43
3.2	คุณค่าของวรรณคดี.....	44
3.3	องค์ประกอบของวรรณคดี.....	46
3.4	หลักการพิจารณาวรรณคดี.....	48
3.5	จุดมุ่งหมายของการสอนวรรณคดี	49
3.6	แนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณคดี	51
3.7.1	พระราชประวัติของผู้ประพันธ์.....	53
3.7.2	ความเป็นมา.....	60
3.7.3	ลักษณะการแต่ง.....	61
3.7.4	เรื่องย่อมหัศจรรย์.....	62
4.	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
4.1	งานวิจัยในประเทศ.....	63

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	67
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
1. ขั้นเตรียมการ.....	69
1.1 ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	69
1.2 กำหนดประชากรวิจัยและตัวอย่างวิจัย.....	70
2. ขั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	70
2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	70
2.2 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	70
3. ขั้นดำเนินการทดลอง.....	81
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	81
3.2 การดำเนินการทดลอง.....	82
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
4.1 การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ.....	82
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น.....	83
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบบันได 5 ชั้น.....	84
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	88
สรุปผลการวิจัย.....	88
อภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	92
รายการอ้างอิง.....	93

ภาคผนวก.....	100
ภาคผนวก ก.....	101
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย.....	102
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย.....	103
ภาคผนวก ข.....	108
แผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น.....	109
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1.....	110
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2.....	123
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3.....	138
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4.....	148
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5.....	160
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6.....	175
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา.....	183
แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น.....	190
ภาคผนวก ค.....	193
ตารางผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	194
ประวัติผู้เขียน.....	213

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 คะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2560 – 2562 สารที่ 5 พรรณคดี และวรรณกรรม.....	5
ตารางที่ 2 โครงสร้างการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียน สิริ รินธรราชวิทยาลัย รายวิชาพื้นฐาน.....	15
ตารางที่ 3 โครงสร้างแสดงหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย 4 รหัสวิชา ท32102 ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รวม 40 คาบ.....	17
ตารางที่ 4 กำหนดการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น บทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา.....	71
ตารางที่ 5 วิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา ตามแนวคิด ของบลูมและคณะ	76
ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น	84
ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น.....	85
ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้อง ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บทนำและความเป็นมา.....	195
ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้อง ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เรียนรู้ลักษณะคำประพันธ์.....	197
ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้อง ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ถอดคำประพันธ์ให้รู้แจ้ง	199
ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้อง ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วิเคราะห์ตัวละครเอก.....	201
ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้อง ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง วิเคราะห์คุณค่าวรรณศิลป์ สังคม และข้อคิด.....	203

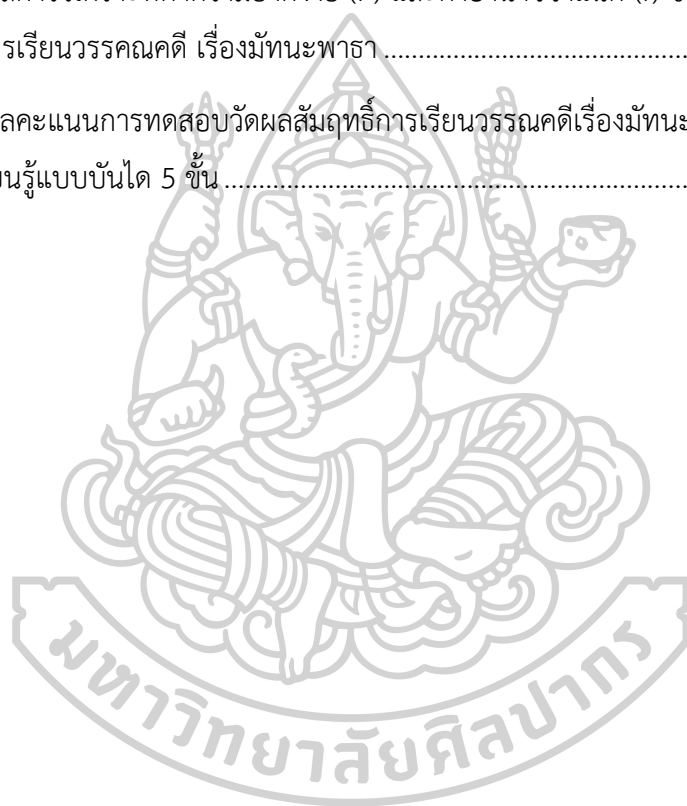
ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้อง
 ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รวบรวมความรู้ไปบริการสังคม 205

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 วรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา 207

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น 208

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผล
 สัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา 210

ตารางที่ 17 ผลคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ก่อนและหลัง
 การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น 212

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
รูปภาพที่ 2 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น.....	74
รูปภาพที่ 3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย	78
รูปภาพที่ 4 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ..	81
รูปภาพที่ 5 แบบแผนการทดลอง.....	81

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1) ภาษาไทยมีความสำคัญต่อชาติไทยเป็นอย่างมาก ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (2505, อ้างถึงใน สมาคมครุภาษาไทย, 2544: 6) ที่ได้พระราชทานในการชุมนุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2505 ความตอนหนึ่งว่า

ภาษาไทยนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือ เป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง เช่น ในทางวรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ให้ดี ประเทศไทยนั้นมีภาษาของเราเองซึ่งต้องหวงแหน ประเทศใกล้เคียงของเราหลายประเทศ มีภาษาของตนเอง แต่ว่าเขาก็ไม่ค่อยแข็งแรง เขาพยายามหาทางที่จะสร้างภาษาของตนเองไว้ให้มั่นคง เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้

จากพระราชดำรัสข้างต้นจะเห็นว่านอกจากภาษาจะเป็นเครื่องมือสำคัญของมนุษย์ที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้สั่งสมมาให้ผู้อื่นได้รับรู้แล้ว ภาษายังสามารถถ่ายทอดเรื่องราวในรูปแบบของวรรณคดีซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญของชาติสิ่งหนึ่ง

วรรณคดี หมายถึง หนังสือที่มีแนวทาง หรือหนังสือที่แต่งดี (กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ, 2558: 7-8) ซึ่งสอดคล้องกับ ราชบัณฑิตยสถาน (2554: 1100) ที่ได้ให้ความหมายวรรณคดีไว้ว่าเป็นวรรณกรรมที่ได้รับยกย่องว่าแต่งดี มีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ถึงขนาด นอกจากนี้ กุสุมา รักษมณี (2533: 16) ยังได้กล่าวว่า วรรณคดีนั้นเป็นผลงานศิลปะที่ได้บันทึกเรื่องราวและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ โดยใช้ภาษาเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ของผู้ประพันธ์ออกมาอย่างงดงาม ในทำนอง

เดียวกัน วันเนา ยูเต็น (2537: 5) ได้ระบุว่า วรรณคดีเป็นหนังสือหรืองานเขียนที่ได้รับการยกย่องเป็นงานเขียนที่แต่งดี มีความงามด้านภาษา การใช้คำที่มีคุณค่าเข้าชั้นวรรณศิลป์และมีเนื้อหาที่สามารถโน้มน้าวจิตใจของผู้อ่านให้เกิดความเพลิดเพลิน ความสำนึกคิดและอารมณ์ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2544: 27) ที่ได้ให้ความหมายของวรรณคดีว่าเป็นคำที่เราบัญญัติขึ้นใช้เทียบคำ literature ในภาษาอังกฤษว่าหมายถึงบทประพันธ์ที่รัดตรงใจผู้อ่าน ปลุกมโนคติ (imagination) ทำให้มีความเพลิดเพลินและเกิดอารมณ์ต่าง ๆ คล้ายกับอารมณ์ของผู้ประพันธ์ วรรณคดีอาจสอนใจเราได้ในทางอ้อม แต่ไม่ใช่หนังสือสำหรับใช้เทศน์ และอาจเปิดหูเปิดตาโดยให้เราโดยให้เราได้เห็นชีวิตและแง่ของชีวิตที่แปลกและต่างต่าง แต่วรรณคดีไม่ใช่ตำรา หนังสือศาสนาอาจเป็นวรรณคดีได้ ถ้าบังเอิญมีลักษณะของวรรณคดีเข้า ดังนั้นวรรณคดีจึงมีความสำคัญต่อคนไทยทุกคน เพราะเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมาทุกยุคทุกสมัย

วรรณคดีมีความสำคัญในฐานะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ เป็นผลรวมของประสบการณ์มนุษย์ เป็นการสื่อสารและถ่ายทอดทางวัฒนธรรม เป็นเครื่องสำเร็จอารมณ์และสิ่งบันเทิงเป็นกระจุกสะท้อนชีวิตและสังคม เป็นบ่อเกิดของศิลปะและวรรณกรรม วรรณคดีมีอิทธิพลต่อชีวิต จิตใจ ค่านิยม และสติปัญญาของผู้คนในสังคม และวรรณคดีเป็นวิชาหนึ่งที่นักเรียนจำเป็นต้องศึกษาในระบบโรงเรียน (ศรีวิไล ดอกจันทร์, 2529: 9) ซึ่งสอดคล้องกับ กุหลาบ มัลลิกะมาส (2527: 10) ที่ได้กล่าวถึงคุณค่าของวรรณคดีไว้ว่า เป็นการส่งเสริมทักษะทั้ง 5 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน และคิด ให้ความรู้โดยวรรณคดีเป็นเครื่องสื่อสาร และเครื่องเชื่อมสร้างภาพอันสมบูรณ์ด้านความรู้ ทำให้เกิดพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญญา วัฒนธรรม ความรู้สึก ความสำนึกต่อสังคม เป็นต้น และสร้างลักษณะนิสัยให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพและจิตใจที่งดงาม

นอกจากวรรณคดีจะเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความงามและความหมายของภาษาแล้ว วรรณคดียังได้มีการบันทึกเรื่องราวความรู้ เหตุการณ์ ตลอดจนวิถีชีวิตของบรรพบุรุษ ดังที่ จิตต์นิภา ศรีไสย์ และคณะ (2560: 3) ได้กล่าวว่าภาษานอกจากจะทำให้คนในสังคมปัจจุบันมีความเข้าใจต่อกันแล้ว ยังเป็นเครื่องมือสื่อสารถ่ายทอดและรวบรวมหลักฐานทางภูมิปัญญา ความรู้สึกนึกคิดของบรรพบุรุษในรูปแบบของวรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อเป็นมรดกตกทอดถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน การอ่านและการศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมแต่ละสมัยจะทำให้ชนรุ่นหลังรับรู้และเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้แต่ง ชีวิตความเป็นอยู่ เหตุการณ์ ลักษณะสังคม และวัฒนธรรมสมัยนั้น ๆ เพราะสังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อวรรณคดีมาก ประการแรกคือผู้สร้างวรรณคดีเป็นผลผลิตอย่างหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม ประการที่สอง ผู้อ่านก็เป็นผลผลิตอย่างหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรมด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับสังคมจึงใกล้ชิดราวกับจะแยกออกจากกันไม่ได้ วรรณคดีจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ค่าควรค่าแก่การอนุรักษ์ สืบทอดให้กับคนรุ่นหลังได้เรียนรู้ต่อไป

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นหนึ่งใน 8 กลุ่มสาระ โดยจัดเป็นกลุ่มสาระที่ต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดต่าง ๆ ทั้งการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยออกเป็น 5 สาระ คือ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม โดยสาระต่าง ๆ มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความคิด ทักษะกระบวนการทางภาษา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ตลอดจนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย นอกจากจะเน้นทักษะการสื่อสารแล้ว ยังเน้นการอนุรักษ์ภาษาไทยในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมและถ่ายทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ในรูปแบบของวรรณคดีและวรรณกรรมอีกด้วย จากความสำคัญของวรรณคดีที่กล่าวมาแล้วนั้น วรรณคดีจึงสมควรที่จะให้นักเรียนได้เรียนหรือเลือกเรียน โดยเลือกสรรมาจากวรรณคดีต่างสมัย ซึ่งล้วนเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ มีความเหมาะสมกับวัย ความสนใจ และศักยภาพของนักเรียนในแต่ละช่วงชั้นทั้งยังเป็นวรรณคดีที่ใช้รูปแบบ กลวิธีการเขียน และถ้อยคำสำนวนภาษาอย่างดี มีความไพเราะ ทั้งเสียง คำ และความหมาย ช่วยให้นักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลิน จดจำได้ เกิดความซาบซึ้งประทับใจ และภูมิใจในสิ่งที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ สืบสาน สืบสาน และพัฒนาต่อเนื่องกันจากอดีตตราบจนปัจจุบัน (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์, 2552: 177)

นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะต้องเรียนรู้สาระต่างๆ ทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม ในส่วนของวรรณคดีและวรรณกรรมนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 43) ได้กำหนดไว้ว่าผู้เรียนจะต้องวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ นำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ครูจะต้องตระหนักถึงวัตถุประสงค์ของการสอนวรรณคดีเพื่อกำหนดเป้าหมายของการสอนให้ชัดเจน สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทรมพรรย์ (2523: 159-160) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนวรรณคดีไทย สรุปได้ว่า ต้องการให้ผู้เรียนได้รู้จักความหมาย ลักษณะของหนังสือที่เป็นวรรณคดี ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยในการศึกษาวรรณคดีในรูปแบบต่าง ๆ ฝึกทักษะการออกเสียง

ทำนองเสนาะ ทักษะการอ่านในใจปลูกฝังนิสัยการอ่าน ฝึกการตีความ รู้จักคำศัพท์ยาก เกิดความเพลิดเพลินจากเรื่องที่อ่าน รู้ลักษณะข้อบังคับคำประพันธ์ที่ใช้ในวรรณคดีแต่ละเรื่อง เห็นคุณค่าของวรรณคดี จดจำข้อความที่ไพเราะ เป็นคติสอนใจมีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง ฝึกจินตนาการให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถวิจารณ์วรรณคดี ลักษณะนิสัยตัวละครด้วยความปราศจากอคติ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวรรณคดี

สรุปได้ว่าเป้าหมายของการสอนวรรณคดี คือ ต้องการให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ วิจารณ์วรรณคดีตามหลักการวิจารณ์ได้ รู้เข้าใจภูมิปัญญาทางภาษา สามารถนำความรู้และข้อคิดที่ได้รับจากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ฝึกฝนการวิเคราะห์วิจารณ์ สังเคราะห์ด้วยความเป็นเหตุเป็นผล

ในการจัดการเรียนการสอนเรื่องวรรณคดีนั้น ประกอบด้วยส่วนประกอบหลายประการ ทั้งศิลปะการใช้ภาษา ถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ ตลอดจนสังคัมวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่อง ซึ่งเป็นเรื่องราวของคนในยุคก่อน การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีให้กับผู้เรียนนั้นยังต้องมีความน่าสนใจ ดึงดูดให้ผู้เรียนอยากที่จะเรียนรู้ จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่สอนรายวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย พบปัญหาเรื่องการเรียนรู้วรรณคดีของนักเรียนจากทดสอบหลังเรียน และการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน พบว่า นักเรียนหลายคนไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ ไม่สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินค่าวรรณคดีได้ ไม่เข้าใจวัฒนธรรมในสมัยก่อนซึ่งแตกต่างกับยุคปัจจุบันนักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการอ่านวรรณคดี หากวรรณคดีวรรณกรรมที่อ่านมียาวมากนักเรียนก็อาจจะเบื่อได้ นอกจากปัญหาจากนักเรียนแล้ว ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนนั้นก็ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเช่นกัน จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม (จุไรวรรณ ร้อยไพ และ พิรภาว จิตต์หาญ, 20 มกราคม 2563) มีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่าปัญหาในการเรียนการสอนวรรณคดีนั้น สาเหตุหนึ่งเกิดจากครู เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่มักให้นักเรียนถอดคำประพันธ์เอง โดยมากนักเรียนมักจะค้นหาความหมายทั้งหมดจากอินเทอร์เน็ต เนื่องจากมีเวลาจำกัด ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจเนื้อหาและความหมาย ไม่ซาบซึ้งในวรรณคดีตามเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาของวรรณคดี ประวัติผู้แต่งมากกว่าที่จะให้ผู้เรียนอ่านตีความวิเคราะห์ ประเมินค่าโดยมีครูเป็นผู้นำกิจกรรม และคอยดูแลชี้แนะแก้ไขข้อสงสัยของนักเรียน จึงเป็นเหตุให้นักเรียนเบื่อหน่ายในการเรียนวรรณคดี มีทัศนคติในแง่ลบ และไม่คอยมีปฏิริยาตอบสนองในชั้นเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระวรรณคดีและวรรณกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียน

กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับประภาศรี สีหอำไพ (2535: 350) ที่กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการสอนวรรณคดีอันเกิดจากผู้สอน สรุปได้ว่า ครูไม่มีวิธีสอนที่จูงใจนักเรียนให้เกิดความสนใจ ครูมักจะเป็นผู้นำความคิดของนักเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดของตนเองน้อย และมุ่งสอนเอาเรื่องให้ได้ตามเนื้อหาหลักสูตร

กล่าวโดยสรุป การเรียนการสอนวรรณคดียังมีปัญหาอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่นักเรียนขาดความสนใจ ไม่เห็นคุณค่าของการเรียนวรรณคดี การเรียนการสอนวรรณคดีจึงมีผลสัมฤทธิ์ผิดไปจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพราะครูมุ่งเน้นเนื้อหา ประวัติผู้แต่ง เน้นท่องจำ คำศัพท์มากกว่าการพัฒนาความคิด การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ความรู้จากวรรณคดีไทย อีกทั้งไม่พัฒนาวิธีสอนที่จะดึงดูดให้นักเรียนเกิดความสนใจในวรรณคดีซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าของชาติไทย ซึ่งปัญหาจากการสอนวรรณคดีวรรณกรรมที่กล่าวมาข้างต้นนี้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และเมื่อพิจารณาผลการสอบรายวิชาภาษาไทย จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2560 - 2562 ที่จัดสอบโดยสำนักทดสอบทางการศึกษา (องค์การมหาชน) มีผลการสอบสาระวรรณคดีวรรณกรรมดังนี้

ตารางที่ 1 คะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) รายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2560 - 2562 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

ปีการศึกษา	คะแนนเต็ม	ระดับโรงเรียน		ระดับประเทศ	
		Mean	SD	Mean	SD
2560	100	58.29	18.98	44.62	19.80
2561	100	77.96	20.20	58.62	25.66
2562	100	55.88	18.21	45.41	20.18

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 - 2562 [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 30 มีนาคม 2562 เข้าถึงได้จาก <http://www.niets.or.th>.

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยมาตรฐานที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ใน 3 ปีการศึกษา ตั้งแต่ปี 2560 - 2562 มีแนวโน้มลดลง และคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 70 ซึ่งยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ได้กำหนดว่าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน

(O-NET) ว่าจะต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ในทุกสาระการเรียนรู้ จึงทำให้ต้องมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้เพิ่มขึ้น

จากปัญหาการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันแสดงให้เห็นว่าควรมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยให้ดียิ่งขึ้น การที่นักเรียนจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนได้นั้น ต้องอาศัยเทคนิคการสอน การจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่จะดึงดูดความสนใจ อีกทั้งสร้างแรงกระตุ้นและส่งเสริมทัศนคติอันดีต่อวรรณคดีไทยให้ได้ โดยกระบวนการและเทคนิคที่จะทำให้สัมฤทธิ์ผลนั้นจะต้องใช้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีบรรยากาศที่เหมาะสมกับผู้เรียนในชั้นเรียน ดังที่ อิงอร สุพันธุ์วิช และคณะ (2555: 121) ได้กล่าวถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีว่า ในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยนั้นควรเน้นการพัฒนาความคิดของนักเรียน ครูผู้สอนไม่ควรปิดกั้นหรือครอบงำความคิดของนักเรียน ควรให้อิสระในการคิดของนักเรียน และแนะนำวิธีการคิดที่ถูกต้อง ทั้งนี้ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและเห็นคุณค่าของวรรณคดีเพิ่มมากขึ้น

มีผู้วิจัยได้นำวิธีสอนต่าง ๆ มาแก้ไขปัญหาการเรียนวรรณคดีให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้นและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้วรรณคดี เช่น ชลธิชา นานา (2560: 82 - 83) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน นเรศ ทองอินทร์ (2560: 62 - 63) ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถาม แบบ RCA ธนวรรณ เข็มบาสัถย์ (2560: ค-ง) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์บทประพันธ์ ด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้ CIRC ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผลการวิจัยของวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ ผลสัมฤทธิ์การเรียนเกี่ยวกับวรรณคดีของนักเรียนหลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นอกจากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยและเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แล้วพบว่ายังมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้วิธีนั้นคือ การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น

การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นนี้ เป็นกระบวนการที่ต้องการให้นักเรียนเป็นบุคคลที่เต็มไปด้วยคุณภาพ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ข้อมูลต่างๆ มีทักษะการคิด ทั้งการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นจึงเหมือนบันไดที่ให้นักเรียนได้ก้าวไปสู่ความสำเร็จ พัฒนาไปสู่ผู้มีความรู้ พัฒนาความสามารถในการคิด การค้นหา และสามารถลงมือปฏิบัติร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถเรียนรู้ในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ซึ่งถือว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการสอนในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องการให้นักเรียนมีความเป็นพลวัต ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตรงกับความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ต้องการผลักดันให้มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาไทยให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในเวทีโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งหนึ่งในข้อผลักดันคือความต้องการพัฒนาทักษะการคิดสำหรับนักเรียนให้มากขึ้น เพราะในปัจจุบันโรงเรียนยังไม่สามารถพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนได้ดีเท่าที่ควร เนื่องจากการเรียนการสอนยังเน้นให้นักเรียนคิดตามสิ่งที่ครูป้อนความรู้ให้นักเรียนมากกว่าการให้นักเรียนคิดสิ่งใหม่ ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555: 5)

จากแนวคิดและการศึกษางานวิจัยพบว่ากระบวนการเรียนรู้บันได 5 ขั้น สามารถใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนให้สูงขึ้นได้และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ และสรุปองค์ความรู้เป็นของตนเอง และนำความรู้ที่ได้มาบริการสังคม ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ตามบันได 5 ขั้น นั้นมีประโยชน์ต่อครูและนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบันได 5 ขั้น ของกระทรวงศึกษาธิการ (2555 : 24) มาใช้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีขั้นตอนดังนี้ บันไดขั้นที่ 1 ขั้นการตั้งคำถามหรือสมมติฐาน เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักสังเกต ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในการตั้งคำถาม สมมติฐาน (Learning to Question) บันไดขั้นที่ 2 ขั้นการสืบค้นความรู้และสารสนเทศ เป็นขั้นตอนการฝึกแสวงหาค้นคว้าข้อมูลความรู้ และสารสนเทศต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น อินเทอร์เน็ต ห้องสมุดทั้งออนไลน์และอนไลน์ บุคคลรอบตัว หรือจากการฝึกปฏิบัติ ทดลอง เป็นต้น ซึ่งขั้นตอนนี้จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในการแสวงหาความรู้ (Learning to Search) บันไดขั้นที่ 3 ขั้นการสร้างองค์ความรู้ เป็นการฝึกให้นักเรียนนำความรู้และสารสนเทศที่ได้จากการแสวงหาความรู้ มาถกแถลงกัน อภิปรายความรู้ที่สืบค้น เพื่อนำไปสู่การสรุปและสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct) บันไดขั้นที่ 4 ขั้นการสื่อสารและนำเสนออย่างมี

ประสิทธิภาพ เป็นการฝึกให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากขั้นตอนก่อนหน้ามาสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการสื่อสาร (Learning to Communicate) และบันไดขั้นที่ 5 ขั้นการบริการสังคมและจิตสาธารณะ เป็นการนำความรู้ที่ได้สู่การปฏิบัติ ซึ่งนักเรียนจะต้องเชื่อมโยงความรู้เพื่อนำไปสู่การทำประโยชน์ให้แก่สังคมและชุมชนรอบตัวตามวิถีภาวะของนักเรียน และจะส่งผลให้นักเรียนมีจิตสาธารณะและบริการสังคม (Learning to Serve)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพราะวิธีสอนนี้จะทำให้นักเรียนเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยช่างสังเกต มีทักษะในการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง สามารถวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาสร้างเป็นองค์ความรู้ของตนเองได้ อีกทั้งยังมีทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และบริการสังคมอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งวิธีสอนนี้จะดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้นักเรียนเกิดความอยากรู้และสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ที่มีคุณภาพได้ทำให้นักเรียนเป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความเป็นมา และขั้นตอน ของการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เพื่อเป็นแนวในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

Limbach and other (2006, อ้างถึงใน ประภาทิพย์ ภูนคร, 2555 : 49 - 56) ได้ทำการศึกษาเพื่อหาวิธีการสอนที่จะทำมาพัฒนาทักษะการคิดระดับสูงให้นักเรียน ซึ่ง Five Step Model ที่ Limbach และคณะพัฒนาขึ้นมา นี้ สร้างขึ้นมาจากหลักการกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ Bloom (1961) (Taxonomy of Education Objectives) โดย Bloom เชื่อว่าสมรรถภาพทางความคิดของคนเราแยกย่อยและเรียงลำดับจากง่ายไปยาก โดยอาศัยพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และมีลักษณะรวมเอาพฤติกรรมตอนต้นเอาไว้ด้วย ซึ่งจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ Bloom นั้นแบ่งออกได้เป็นขั้นตอน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า จากขั้นตอนเหล่านี้จึงได้ กระบวนการ 5 ขั้นตอนเพื่อฝึกพัฒนาการคิดระดับสูง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในกิจกรรมการเรียนรู้ และเพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการในเรื่องความคิดระดับสูง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ตามรูปแบบของกระทรวงศึกษาธิการ (2555: 24) มาใช้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตั้งคำถามหรือสมมติฐาน เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักสังเกต ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในการตั้งคำถาม สมมุติฐาน (Learning to Question)

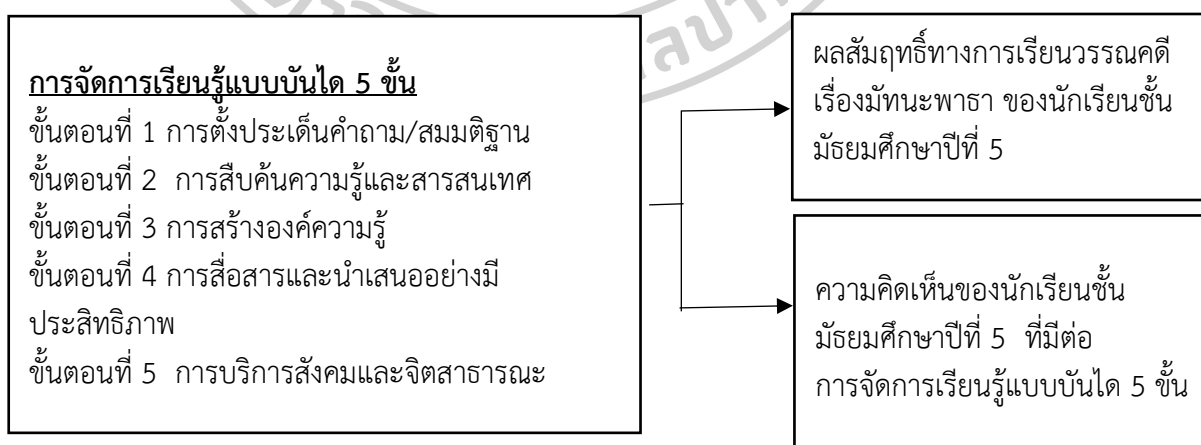
ขั้นที่ 2 ขั้นการสืบค้นความรู้และสารสนเทศ เป็นขั้นตอนการฝึกแสวงหาค้นคว้าข้อมูลความรู้ และสารสนเทศต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น อินเทอร์เน็ต ห้องสมุดทั้งออนไลน์และออนไลน์ บุคคลรอบตัว หรือจากการฝึกปฏิบัติ ทดลอง เป็นต้น ซึ่งขั้นตอนนี้จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในการแสวงหาความรู้ (Learning to Search)

ขั้นที่ 3 การสร้างองค์ความรู้ เป็นการฝึกให้นักเรียนนำความรู้และสารสนเทศที่ได้จากการแสวงหาความรู้ มาแลกเปลี่ยนกัน อภิปรายความรู้ที่สืบค้น เพื่อนำไปสู่การสรุปและสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

ขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการฝึกให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากขั้นตอนก่อนหน้ามาสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการสื่อสาร (Learning to Communicate)

ขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ เป็นการนำความรู้ที่ได้สู่การปฏิบัติ ซึ่งนักเรียนจะต้องเชื่อมโยงความรู้เพื่อนำไปสู่การทำประโยชน์ให้แก่สังคมและชุมชนรอบตัวตามวิถีภาวะของนักเรียน และจะส่งผลให้นักเรียนมีจิตสาธารณะและบริการสังคม (Learning to Serve)

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำถามในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้หรือไม่
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรวิจัยและตัวอย่างวิจัย

1.1 ประชากรวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม ซึ่งกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 15 ห้อง จำนวน 456 คน

1.2 ตัวอย่างวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 35 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ด้วยวิธีจับสลาก

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น (Independent variable) คือ การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา และ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

วรรณคดีที่ใช้ในการศึกษาคือเรื่องมัทนะพาธา พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ใช้เนื้อหาจากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. ระยะเวลาในการทดลอง

ผู้วิจัยทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ จำนวน 6 แผน รวม 9 คาบ ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ อีก 2 คาบ รวมเป็น 11 คาบ คาบละ 50 นาที

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น หมายถึง กระบวนการที่ตอบสนองเป้าหมายซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและศักยภาพความเป็นสากล คือเป็นผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่นักเรียนมีทักษะในการค้นคว้า มีทักษะชีวิต มีความรู้พื้นฐานที่จำเป็น สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มีเจตคติที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น นักเรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การตั้งคำถาม/สมมติฐาน เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด สังเกต ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในการตั้งคำถาม
- 2) การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ เป็นขั้นตอนการฝึกแสวงหาค้นคว้าข้อมูลความรู้ และสารสนเทศต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น อินเทอร์เน็ต ห้องสมุดทั้งออนไลน์และออนไซต์ บุคคลรอบตัว หรือจากการฝึกปฏิบัติ ทดลอง เป็นต้น ซึ่งจะส่งเสริมเกิดการเรียนรู้ในการแสวงหาความรู้
- 3) การสร้างองค์ความรู้ เป็นการฝึกให้นักเรียนนำความรู้และสารสนเทศที่ได้จากการแสวงหาความรู้ มาถกแถลง อภิปราย เพื่อนำไปสู่การสรุปและสร้างองค์ความรู้
- 4) การสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการฝึกให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการสื่อสาร
- 5) การบริการสังคมและจิตสาธารณะ เป็นการนำความรู้สู่การปฏิบัติ ซึ่งนักเรียนจะต้องเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การทำประโยชน์ให้กับสังคมและชุมชนรอบตัวตามวุฒิภาวะของนักเรียนและจะส่งผลให้นักเรียนมีจิตสาธารณะและบริการสังคม

2. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี** หมายถึง คะแนนที่แสดงความรู้ ความสามารถในการวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประเมินคุณค่าวรรณคดีเรื่อง มัทนะพาธา องค์กรที่ 1 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. **ความคิดเห็นของนักเรียน** คือ ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. **นักเรียน** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีสูงขึ้น
2. เป็นแนวทางแก่นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบบันได 5 ขั้น สามารถนำเอาความรู้ และทักษะที่ได้รับจากการทำกิจกรรมไปใช้ในการเรียนรู้และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ไปประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย หรือรายวิชาภาษาไทยในเนื้อหาอื่น ๆ เช่น สาระการอ่าน การเขียน หลักภาษาไทย การฟัง การดูและการพูด

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินงานวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
 - 2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
 - 2.2 ที่มาของการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
 - 2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
 - 2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
 - 2.5 ทักษะสำคัญสำหรับครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21
 - 2.6 พฤติกรรมของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
3. วรรณคดี
 - 3.1 ความหมายของวรรณคดี
 - 3.2 คุณค่าของวรรณคดี
 - 3.3 องค์ประกอบของวรรณคดี
 - 3.4 หลักการพิจารณาวรรณคดี
 - 3.5 จุดมุ่งหมายของการสอนวรรณคดี
 - 3.6 แนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณคดี
 - 3.7 วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา
 - 3.7.1 พระราชนิพนธ์ของผู้ประพันธ์
 - 3.7.2 ความเป็นมา
 - 3.7.3 ลักษณะการแต่ง
 - 3.7.4 เรื่องย่อมัทนะพาธา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 2) ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ข้างต้น พบว่า วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นสาระที่ทางกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนทุกระดับชั้น ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา โดยระบุไว้ในสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม หลักสูตรได้กำหนดมาตรฐาน ท 5.1 ว่าที่นักเรียนจะต้องเข้าใจและแสดงความเห็น สามารถวิจารณ์ วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ในชีวิตจริง ซึ่งจากมาตรฐานดังกล่าว สอดคล้องกับคุณภาพของนักเรียนเมื่อเรียนจบมัธยมศึกษาตอนปลายไว้ว่า วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2560 ตามที่กระทรวงศึกษาได้ประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมอบหมายให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางที่ปรากฏในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัยได้จัดทำและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาตลอดมาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

ตารางที่ 2 โครงสร้างการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียน
สิรินธรราชวิทยาลัย รายวิชาพื้นฐาน

ลำดับ	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	คาบ	ชั้น	ภาคเรียน
1	ท31101	ภาษาไทย 1	1.0	40	ม.4	1
2	ท31102	ภาษาไทย 2	1.0	40	ม.4	2
3	ท32101	ภาษาไทย 3	1.0	40	ม.5	1
4	ท32102	ภาษาไทย 4	1.0	40	ม.5	2
5	ท33101	ภาษาไทย 5	1.0	40	ม.6	1
6	ท33102	ภาษาไทย 6	1.0	40	ม.6	2

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา ท32102 ภาษาไทย4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เวลา 40 คาบจำนวน 1.0 หน่วยกิต

ศึกษาการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่าน
ในทุก ๆ ด้าน การคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้
ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต การตอบคำถามจากการอ่านประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่
กำหนด อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกมารยาทในการอ่าน การเขียน
สื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ผลิตงานเขียนของตนเอง ประเมินงานเขียนของผู้อื่น แล้วนำมาพัฒนางาน
เขียนของตนเอง การเขียนบันทึกความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มารยาทในการเขียน การพูดใน
โอกาสต่าง ๆ มารยาทในการฟัง การดู และการพูด การวิเคราะห์อิทธิพลของภาษาต่างประเทศ และ
ภาษาถิ่น การอธิบายและวิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย การวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดี
และวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีและวรรณกรรม
เกี่ยวกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต การวิเคราะห์และประเมินคุณค่า
วรรณคดีและวรรณกรรม ด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคมและวัฒนธรรม การสังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดี
และวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การท่องจำและ
บอกคุณค่าบทอาขยาน บทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ

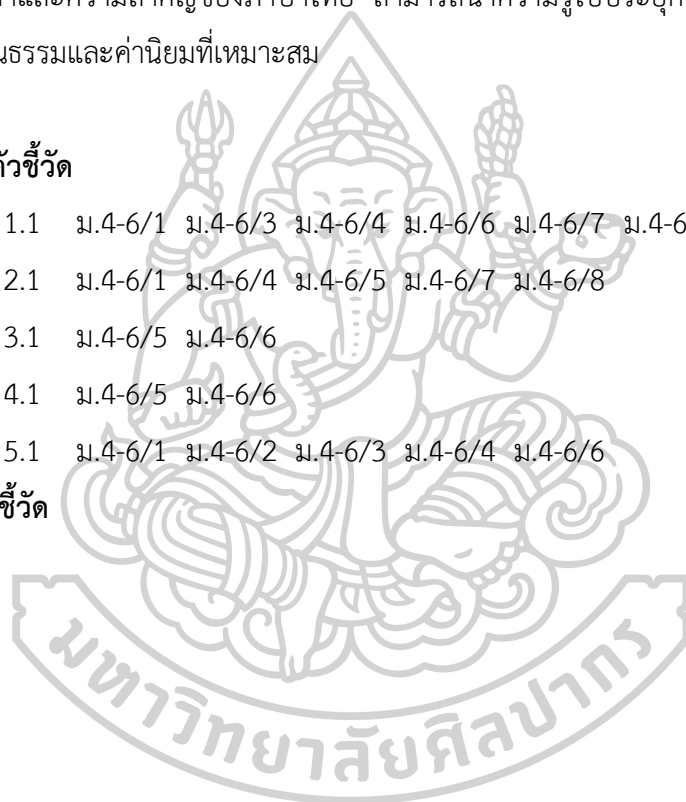
โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการสังเกต กระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดประเมินค่า กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการปฏิบัติงาน กระบวนการทางภาษา กระบวนการสื่อสาร (ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการฟัง ทักษะการดู และทักษะการพูด) กระบวนการสร้างเจตคติตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ มีแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่าน มีความสามารถในการใช้ภาษา มีมารยาทในการอ่าน มีมารยาทในการเขียน การฟัง การดูและการพูด เห็นคุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีจริยธรรม คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม

มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด

ท 1.1	ม.4-6/1	ม.4-6/3	ม.4-6/4	ม.4-6/6	ม.4-6/7	ม.4-6/9
ท 2.1	ม.4-6/1	ม.4-6/4	ม.4-6/5	ม.4-6/7	ม.4-6/8	
ท 3.1	ม.4-6/5	ม.4-6/6				
ท 4.1	ม.4-6/5	ม.4-6/6				
ท 5.1	ม.4-6/1	ม.4-6/2	ม.4-6/3	ม.4-6/4	ม.4-6/6	

รวม 20 ตัวชี้วัด

ตารางที่ 3 โครงสร้างแสดงหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย 4 รหัสวิชา ท32102 ภาคเรียนที่ 2
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รวม 40 คาบ

ที่	หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (คาบ)
1	บทละครพูด คำฉันท์ เรื่อง มัทนะพาธา	ท5.1 ม.4-6/1 ม.4-6/3 ม.4-6/4	<ul style="list-style-type: none"> • วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์ วิจัยวรรณคดีตามหลักการ วิจารณ์เบื้องต้น วิเคราะห์และประเมินคุณค่าของ วรรณคดีด้านวรรณศิลป์ สังเคราะห์ข้อคิด นำไปประยุกต์ใช้ 	9
2	ภาษาพาลิขิต	ท1.1 ม.4-6/1 ม.4-6/3 ม.4-6/4 ม.4-6/6 ม.4-6/7 ท2.1 ม.4-6/1 ม.4-6/4 ม.4-6/5 ม.4-6/7 ม.4-6/8 ท3.1 ม.4-6/5 ม.4-6/6 ท4.1 ม.4-6/5 ม.4-6/6	<ul style="list-style-type: none"> • การอ่าน อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด อ่านออกเสียงร้อยกรอง วิเคราะห์และวิจารณ์ ในทุกๆ ด้านอย่างมี เหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์และประเมินค่า ตอบคำถามจากการอ่าน • การเขียน เขียนสื่อสาร(เขียนรายงานการประชุม) ผลิตงานเขียน ประเภทสารคดี ประเมินงานเขียนบันทึกการศึกษาค้นคว้า และมีมารยาทในการเขียน • การฟัง การดู และการพูด พูดในโอกาสต่างๆ พูดแสดงทรรศนะ ได้แย้ง โน้มน้าวใจ มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด • การใช้ภาษา วิเคราะห์อิทธิพลของภาษาต่างประเทศและ ภาษาถิ่น หลักการสร้างคำในภาษาไทย 	13

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (คาบ)
3	ลิลิตตะเลงพ่าย	ท1.1 ม.4-6/1 ม.4-6/3 ม.4-6/6 ม.4-6/7 ม.4-6/9 ท2.1 ม.4-6/5 ม.4-6/8 ท5.1 ม.4-6/1 ม.4-6/2 ม.4-6/3 ม.4-6/4 ม.4-6/6	<ul style="list-style-type: none"> • การอ่าน อ่านออกเสียงบทร้อยกรอง (โคลงสุภาพ และร่ายสุภาพ) วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องลิลิตตะเลงพ่ายในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ตอบคำถามจากการอ่านเรื่องลิลิตตะเลงพ่ายภายในเวลาที่กำหนด อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด มีมารยาทในการอ่าน • การเขียน ประเมินงานเขียนบันทึกการศึกษาค้นคว้า และมีมารยาทในการเขียน • วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์ วิจารณ์วรรณคดีตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต วิเคราะห์และประเมินคุณค่าของวรรณคดีด้านวรรณศิลป์ สังเคราะห์ข้อคิด นำไปประยุกต์ใช้ ท่องจำบทอาขยานจากเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย 	16
รวมทั้งหมด				38
สอบกลางภาคเรียน				1
สอบปลายภาคเรียน				1
รวมทั้งหมด				40

จากตารางที่ 3 โครงสร้างแสดงหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย 4 ผู้วิจัยทดลองเฉพาะหน่วยที่ 1 บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา ใช้เวลาจำนวน 9 คาบ โดยใช้สาระวรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 จำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ตัวชี้วัดที่ 1,3 และ 4

2. การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

การจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นเป็นการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่นำมาพัฒนาและประยุกต์ใช้กับรายวิชาต่าง ๆ ตามความสามารถของผู้เรียนแต่ละระดับชั้น ในปัจจุบันมีการใช้คำต่างกันไป เช่น การจัดการเรียนรู้แบบบันได (IS) กระบวนการ 5 ขั้น Five-Step Model การจัดการเรียนรู้แบบ QSCCS กระบวนการเรียนรู้ตามบันได 5 ขั้น (QSCCS) การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น บันได 5 ขั้นเพื่อการพัฒนาผู้เรียน Big Five Learning เป็นต้น ในงานวิจัยนี้ จะใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น และได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2555 : 24) และพิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ (2556: 1) กล่าวเกี่ยวกับความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ในทิศทางเดียวกันว่าบันได 5 ขั้น เป็นการจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตัวเอง นักเรียนสามารถนำความรู้ที่สืบค้น วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ ไปใช้ประยุกต์ใช้แก้ปัญหา สร้างผลงาน สร้างนวัตกรรมเพื่อนไป บริการสังคมและชุมชนที่สอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนแต่ละระดับชั้น มีทักษะชีวิต สามารถร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นได้

เทียมจันทร์ พานิชลินไชย และคณะ (2557: 19) และ ศศิธร นาม่วงอ่อน และ ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์ (2561 : 312) ได้กล่าวถึงความหมายของบันได 5 ขั้นไปในทิศทางเดียวกันว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางในศตวรรษที่ 21 ซึ่งนักเรียนจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ สามารถสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ และมีเจตคติที่พึงประสงค์ ส่วนครูนั้นจะต้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

จากความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ของนักวิชาการข้างต้นสามารถสรุปไปในทิศทางเดียวกันได้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองสามารถสืบค้นความรู้แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มีเจตคติที่พึงประสงค์ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นนั้นถือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางในศตวรรษที่ 21

2.2 ที่มาของการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

Limbach and Other (2006, อ้างถึงใน ประภาทิพย์ ภูนคร, 2555 : 49 - 56) ได้ทำการศึกษาเพื่อหาวิธีการสอนที่จะนำมาพัฒนาทักษะการคิดระดับสูงให้แก่แก่นักเรียน ซึ่ง Five Steps Model ที่พัฒนาขึ้นมานั้น สร้างขึ้นมาจากหลักการกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ Bloom (1961) (Taxonomy of Education Objectives) โดย Bloom เชื่อว่า สมรรถภาพทางความคิดของ

คนเราแยกย่อยและเรียงลำดับจากง่ายไปยาก โดยอาศัยพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และมีลักษณะรวมเอาพฤติกรรมตอนต้นเอาไว้ด้วย ซึ่งจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ Bloom นั้นแบ่งออกได้เป็นขั้นตอน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า จากขั้นตอนเหล่านี้ Limbach จึงได้ทำการสร้างกระบวนการ 5 ขั้นตอน เพื่อฝึกพัฒนาการคิดระดับสูง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในกิจกรรมการเรียนรู้ และเพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการในเรื่องความคิดระดับสูง ซึ่งกระบวนการทั้ง 5 ขั้นตอนของ Limbach มีดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยครูพิจารณาโปรแกรมและผลลัพธ์การเรียนรู้ในหลักสูตร กำหนดพฤติกรรมที่นักเรียนควรแสดง พฤติกรรมเป้าหมายในการคิดระดับสูง 2) สอนผ่านการตั้งคำถาม พัฒนาคำถามที่เหมาะสม ใช้เทคนิคการตั้งคำถาม ส่งเสริมให้การอภิปรายโต้ตอบ 3) ทดลองทำกิจกรรม เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ในการใช้งาน ใช้แหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ กิจกรรมเชื่อมโยงไปยังวัตถุประสงค์การเรียนรู้และการประเมิน 4) ทบทวนปรับแต่งและปรับปรุง ตรวจสอบกิจกรรมการเรียนรู้ รวบรวมความคิดเห็นของนักเรียน โอกาสให้เสนอการเรียนรู้ใหม่ 5) ให้ข้อเสนอแนะและประเมินการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้นำสิ่งที่ครูประเมินไปปรับใช้ และครูได้ใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการสอน

2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2555 : 24) ได้กล่าวเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ว่ามีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การตั้งคำถาม/สมมติฐาน (Hypothesis Formulation) เป็นขั้นตอนการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักสังเกต ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการตั้งคำถามหรือสมมติฐาน (Learning to Question)

ขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ (Searching for Information) เป็นขั้นตอนการฝึกแสวงหาค้นคว้าข้อมูลความรู้ และสารสนเทศต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น อินเทอร์เน็ต ห้องสมุดทั้งออนไลน์และอนไลน์ บุคคลรอบตัว หรือจากการฝึกปฏิบัติ ทดลอง เป็นต้น ซึ่งจะส่งเสริมเกิดการเรียนรู้ในการแสวงหาความรู้ (Learning to Search)

ขั้นที่ 3 การสร้างองค์ความรู้ (Knowledge Formation) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้และสารสนเทศที่ได้จากการแสวงหาความรู้ มาถกแถลง อภิปราย เพื่อนำไปสู่การสรุปและสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

ขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มาสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการสื่อสาร (Learning to Communicate)

ขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Public Service) เป็นการนำความรู้สู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การทำประโยชน์ให้กับสังคมและชุมชนรอบตัวตามวิถีภาวะของผู้เรียนและจะส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะและบริการสังคม (Learning to Serve)

นอกจากนี้ เทียมจันทร์ พานิชผลินไชย และคณะ (2557: 19) และ ศศิธร นาม่วงอ่อน และ ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์ (2561 : 312) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ในทิศทางเดียวกันกับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีขั้นตอน 5 ขั้นตอนดังนี้

- 1) การตั้งคำถาม/สมมติฐาน
- 2) การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ
- 3) การสร้างองค์ความรู้
- 4) การสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) การบริการสังคมและจิตสาธารณะ

จากการศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สรุปได้ว่าในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ของกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากบันได 5 ขั้น ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นต้นแบบของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้บันได 5 ขั้น ที่นักวิชาการท่านอื่นได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งขั้นตอนทั้ง 5 ขั้น เป็นขั้นตอนที่เหมาะสมในการใช้เป็นขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ เพราะเป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการสืบค้นความรู้ต่าง ๆ มาตอบคำถามในสิ่งที่สงสัย และมีการวางแผนการทำงานในแต่ละขั้น การฝึกฝนในการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำข้อมูลที่ได้มาสร้างสรรค์เป็นชิ้นงาน มีการร่วมมือกันกับสมาชิกในกลุ่ม มีการสื่อสารและการนำความรู้มาบริการชุมชน จึงทำให้เกิดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือการมีจิตสาธารณะ

2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น นั้นจะต้องมีกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ นำมาประกอบกันจึงสามารถทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ นั้นมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.4.1 การตั้งคำถาม/สมมติฐาน

การจัดการเรียนการสอนแบบบันได 5 ขั้นนั้นนักเรียนจะต้องทำการตั้งคำถาม เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ขั้นถัดไปคือขั้นการค้นหาคำตอบ ดังนั้นนักเรียนควรรู้เกี่ยวกับลักษณะของคำถาม เพื่อตั้งคำถามให้เหมาะสม โดยการตั้งคำถามนั้นสามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ ดังนี้ (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553: 7 – 28)

1) การถามเกี่ยวกับความเข้าใจ เป็นการถามให้ผู้ตอบได้ใช้ความสามารถในการระลึกถึงสาระสำคัญ สิ่งที่เรียนรู้ หรือเป็นความสามารถที่จะนำความรู้มาเชื่อมโยงสถานการณ์ ลักษณะคำถามจึงเป็นการถามถึงวิธีการ รวมถึงการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น คุณมีวิธีการอย่างไรไม่ให้ติดไข้หวัดใหญ่

2) การถามให้อธิบาย เป็นการใช้คำถามเพื่อให้ผู้ตอบได้อธิบายถึงวิธีการคิด หาคำตอบ ขั้นตอน หรือกระบวนการในการคิดหาคำตอบ แต่ไม่จำเป็นต้องบอกเหตุในการคิดหรือกระทำอย่างนั้น เช่น ถ้าอยากรู้เรื่องราวสำคัญในหมู่บ้าน คุณควรทำอย่างไร

3) การถามให้คิดวิเคราะห์ เป็นลักษณะการถามที่ไม่ต้องการคำตอบว่าถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ แต่จะเป็นการถามเพื่อให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของปัญหาโดยอาศัยหลักการ กฎ ทฤษฎี และที่มาของเรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่กำหนดเป็นตัวนำไปสู่การคิด เช่น คนไทยจำนวนมากยากจน น่าจะเกิดจากสาเหตุใดเป็นสำคัญ

4) การถามให้คิดเชิงเหตุผล เป็นการถามที่เน้นให้ผู้ตอบได้อธิบายเหตุผล ประกอบการคิด การตัดสินใจ โดยมีการอ้างหลักการ กฎ ทฤษฎี หรือประสบการณ์ เช่น ปรากฏการณ์บังไฟพญานาคจริงหรือไม่ เพราะอะไร

5) การถามเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด เป็นลักษณะคำถามเพื่อให้ผู้ตอบใช้กระบวนการคิดเพื่อหาความสัมพันธ์ของข้อมูลย่อย ๆ แล้วสรุปเป็นหลักการด้วยตนเอง เช่น ผลจากโครงการนี้ พวกเราจะสรุปเป็นหลักการว่าอย่างไร

6) การถามเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ คำถามลักษณะนี้เป็นคำถามให้ผู้ตอบได้ใช้ความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น นำไปสู่การตัดสินใจคิดหรือสร้างสิ่งใหม่ เช่น จะแปรรูปกล้วย ให้นำรับประทานและขายดีได้อย่างไร

เมื่อนักเรียนมีความรู้เรื่องลักษณะของคำถามแล้ว นักเรียนควรรู้แนวทางการตั้งคำถาม เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายให้ฝึกตั้งคำถามจากสิ่งที่ครูผู้สอนกำหนดให้ นักเรียนควรกำหนดคำถามที่มีความชัดเจน ตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์ สามารถนำสิ่งที่สงสัยไปค้นหาความรู้ต่อได้

2.4.2 การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ

การสืบค้นความรู้ข้อมูลและสารสนเทศนั้นเป็นขั้นตอนต่อจากการตั้งคำถาม โดยคำว่า สารสนเทศ ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายไว้ ดังนี้

ศจี จันทวิล และคณะ (2555: 13) กล่าวว่า สารสนเทศ (information) หมายถึง ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริง และความคิดต่างๆ ที่ได้มีการสื่อสาร บันทึก จัดพิมพ์ หรือเผยแพร่ไปรูปแบบต่าง ๆ

กุศลวัฒน์ คงประดิษฐ์ (2558: 2) กล่าวว่า สารสนเทศ (information) หมายถึง ข้อมูลที่จัดให้มีโครงสร้างเพื่อให้เป็นรูปแบบ

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2557: 3) กล่าวว่า สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูล ข่าวสารที่รวบรวม เรียบเรียง และดำเนินการด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถสื่อความหมายให้เข้าใจได้ ระหว่างผู้สื่อสารและผู้รับสาร และสามารถนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์

นฤมล กิจไพศาลรัตน์ (2557: 10) กล่าวว่า สารสนเทศ หมายถึง ความรู้ เรื่องราว ข้อมูลข่าวสาร ที่ปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่ปรากฏในรูปสิ่งพิมพ์ และสิ่งไม่ตีพิมพ์ และมีการจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อเผยแพร่และใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นที่มีการเผยแพร่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์และไม่ใช้สิ่งพิมพ์ ผู้สื่อสารและรับสารสามารถนำสารสนเทศไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์

ข้อมูลและสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญที่นักเรียนจะต้องนำไปใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เป็นของตนเอง สารสนเทศที่นักเรียนสามารถสืบค้นได้มีหลายประเภทด้วยกัน นฤมล กิจไพศาลรัตน์ (2557: 14-40) ได้กล่าวถึง ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ ดังนี้

1) หนังสือ (Books) เป็นสื่อที่บันทึกข้อมูลความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ มีทั้งที่อยู่ในรูปสิ่งพิมพ์ และในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หนังสือเป็นผลงานทางวิชาการที่ผู้เขียนได้นำเสนอความคิด อีกทั้งเป็นการสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการให้แก่สาขาวิชานั้น ๆ หนังสือเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่สะดวกต่อการค้นคว้าเนื่องจากมีการจัดพิมพ์เผยแพร่ทั่วไป จึงมีบทบาทต่อการค้นคว้าทางวิชาการ โดยหนังสือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้เป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับเขียนรายงานทั่วไป เขียนบทความวิชาการ ทบทวนวรรณกรรมในการเขียนบทความ วิจัยหรือในรายงานการวิจัย โดยหนังสือแบ่งเป็น 2 ประเภทกว้าง ๆ ได้แก่ 1) ประเภทตำราและสารคดี (Non-fiction) และ 2) ประเภทนวนิยาย (Fiction)

2) หนังสืออ้างอิง (Reference Books) เป็นหนังสือที่ใช้สำหรับการค้นหา ข้อมูลเฉพาะส่วน หรือค้นหาคำจำกัดความ หรือข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นหนังสือที่รวบรวมข้อเท็จจริงจากแหล่งต่าง ๆ นำมาเรียบเรียงเข้าด้วยกัน โดยการจัดเรียงเนื้อหาภายในเล่มมักจัดเรียงให้สะดวกต่อการใช้ เช่น เรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้เขียน ชื่อหนังสือ หัวเรื่อง หรือตามลำดับเหตุการณ์ เพื่อให้สะดวกต่อการค้นหาและนำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ หนังสืออ้างอิงมีประโยชน์ มีคุณค่า และใช้กันมากในทางรัฐศาสตร์ ได้แก่ พจนานุกรมและสารานุกรมเฉพาะสาขา

หนังสือรายปี หนังสือคู่มือ หนังสือแนะนำแหล่ง (Guides or sourcebooks) หนังสือสถิติ และ
 วรรณกรรมวารสาร

3) วารสาร (Journals) เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดออกแน่นอนหรือค่อนข้าง
 แน่นอน เป็นรายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน ราย 3 เดือน แล้วแต่วัตถุประสงค์ในการจัดทำ เนื้อหาใน
 วารสารประกอบด้วยบทความหลายบทความ แต่ละบทความมีลักษณะเฉพาะ มีเนื้อหาแคบ และลึก
 กว่าเนื้อหาที่ตีพิมพ์ใน วารสารเป็นแหล่งข้อมูลที่มีความสำคัญมากแหล่งหนึ่งเพราะให้ข้อมูลทันสมัย
 และแนวคิดที่ปรากฏในวารสารมักไม่ได้รับการตีพิมพ์ที่ใดมาก่อน และแม้จะเป็นเรื่องทำนองเดียวกันก็
 มักมีการนำเสนอแนวคิดที่หลากหลายแตกต่างกันเนื่องจากผู้เขียนมีทัศนคติที่ต่างกัน วารสารแบ่งเป็น 2
 ประเภทคือ 1) วารสารทั่วไปหรือนิตยสาร (Magazine) และ 2)วารสารวิชาการ (Scholarly journal)

4) หนังสือพิมพ์ (Newspapers) เป็นแหล่งข้อมูลที่มีคุณค่าและมีความ
 ความทันสมัยเพราะนำเสนอข่าวหรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในปัจจุบันในลักษณะวันต่อวัน
 หนังสือพิมพ์ไม่เพียงนำเสนอข่าวด้าน พัฒนาการทางการเมืองและเหตุการณ์ปัจจุบันเท่านั้น ยังมี
 การวิเคราะห์ข่าวหรือการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อข่าวหรือเหตุการณ์สำคัญที่เป็นประเด็น
 ทางการเมืองขณะนั้น เขียนหรือวิเคราะห์โดยนักวิชาการชั้นนำทางรัฐศาสตร์ นักวิเคราะห์หรือนัก
 หนังสือพิมพ์ที่มีประสบการณ์ทางการเมือง นอกจากนี้ยังมีบทความ บทบรรณาธิการ การสำรวจ
 ความเห็น และประกาศหรือโฆษณาต่าง ๆ สำหรับการตีพิมพ์เผยแพร่ หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่
 มักนำเสนอเป็นรายวันส่วนบทบรรณาธิการมีทั้งการให้ข้อมูล อธิบายความ ตีความหรือวิพากษ์วิจารณ์
 หรือแสดงความคิดเห็นที่สนับสนุนเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เป็นประเด็นสำคัญหรือประเด็นร้อน
 ที่สังคมยังไม่มีข้อยุติ ในการอ่านหนังสือพิมพ์สิ่งสำคัญที่ผู้อ่านควรระมัดระวังเป็นพิเศษคือ การมีอคติ
 ในการนำเสนอข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ

5) สิ่งพิมพ์ที่ไม่เผยแพร่ (Grey literature) เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญอีก
 ประเภทหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะและไม่แพร่หลายอย่างแหล่งข้อมูลอื่นที่กล่าวข้างต้น หรือเรียกได้อีก
 อย่างเป็นทางการว่าเป็นสิ่งพิมพ์ที่ไม่เผยแพร่ (Unpublished papers) ภาษาไทยยังไม่มีการบัญญัติศัพท์หรือ
 คำแปลของแหล่งข้อมูลประเภทนี้ แต่เรียกรวมว่า Grey literature ซึ่งหมายถึงแหล่งข้อมูลที่ไม่มีการ
 จัดพิมพ์เผยแพร่หรือจำหน่ายในเชิงธุรกิจ จึงเป็นข้อมูลที่ค่อนข้างหายาก เช่น รายงาน
 วิทยานิพนธ์ เอกสารการประชุม รายงานการวิจัย โปสเตอร์ สื่อต่าง ๆ สิทธิบัตร จดหมายและสมุด
 บันทึก ในที่นี้จะกล่าวถึงสิ่งพิมพ์ที่ไม่เผยแพร่แต่ละประเภทโดยสังเขป ดังนี้ 1) รายงาน (Reports)
 เป็นเอกสารที่เขียนโดยบริษัทหรือหน่วยงานภาครัฐเพื่อนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ

ของหน่วยงาน รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ 2) เอกสารการประชุมสัมมนาทางวิชาการ (Proceedings) เป็นเอกสารสรุปการประชุมของหน่วยงาน องค์กร สมาคมวิชาการ สมาคมวิชาชีพ เนื้อหาของรายงานมักไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อน และนำเสนอในที่ประชุมโดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ 3) รายงานการวิจัย (Research) เป็นงานเขียนที่เสนอข้อเท็จจริง การค้นพบ รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาวิจัย 4) วิทยานิพนธ์ (Theses and dissertations) เป็นสิ่งพิมพ์ที่เป็นผลงานทางวิชาการของนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ตามข้อกำหนดของสถาบันการศึกษาบางสถาบันที่กำหนดให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอกต้องศึกษาวิจัยและนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการเฉพาะสาขา ทั้งการประชุมระดับชาติหรือระดับนานาชาติ หรือตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการที่มีการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer - review journal) หรือตีพิมพ์เป็นหนังสือก็ได้ ปัจจุบันสามารถสืบค้นวิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั่วโลกได้จากฐานข้อมูลออนไลน์

6) สื่อสาธารณะ (Popular of mass media) เนื้อหาหรือข้อมูลที่ปรากฏในสื่อประเภทนี้เป็นประโยชน์สำหรับบุคคลทั่วไปครอบคลุมเนื้อหาที่ทันสมัย เช่น รายการข่าวหรือการวิเคราะห์ข่าวของสถานีวิทยุและโทรทัศน์ต่าง ๆ แหล่งข้อมูลเหล่านี้สามารถค้นหาได้ทั้งในห้องสมุด เว็บไซต์ หรือสำนักพิมพ์ทางธุรกิจต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีปรากฏในสื่ออื่น ๆ อีก เช่น บทความ หนังสือพิมพ์ที่จัดเก็บในไมโครฟิล์ม ไมโครฟิชหรือเครือข่ายอื่น ๆ ข้อมูลที่ปรากฏในสื่อหรือแหล่งข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลทั่วไปที่ไม่ครอบคลุมรายละเอียดของการวิเคราะห์หรือเนื้อหาเชิงประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในแหล่งข้อมูลทางวิชาการ รวมทั้งผู้เขียนไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการในแขนงนั้น ๆ แต่เป็นเจ้าของหน้าที่หรือพนักงานของบริษัทนิตยสาร นักหนังสือพิมพ์หรือนักข่าว หนังสือพิมพ์ หรือรายการโทรทัศน์ โดยมีบรรณาธิการหรือเจ้าของรายการเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยก่อนนำเสนอ แหล่งข้อมูลที่อ้างมักไม่ค่อยมีการอ้างอิง แต่จะมีการกล่าวถึงแหล่งข้อมูลที่นำมา ภาษาที่ใช้เป็นภาษาที่เขียนอ่านเข้าใจง่าย มีภาพประกอบโฆษณาและภาพประกอบเกี่ยวกับเนื้อหา

7) สิ่งพิมพ์รัฐบาล (Government documents) เป็นสิ่งพิมพ์ของหน่วยงานราชการ (Official records) ที่จัดทำและตีพิมพ์โดยหน่วยงานของรัฐ เช่น สำนักงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และกรมศุลกากรจัดเป็นแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ผู้เขียนเป็นนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในหน่วยงานได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดี อาจมีการระบุหรือไม่ได้ระบุชื่อผู้เขียนในเอกสารก็ได้ มีการอ้างอิงถูกต้องตามหลักการอ้างอิงเอกสาร ลักษณะภาษาที่ใช้เป็นภาษาทางวิชาการเพราะเขียนสำหรับผู้ใช้เฉพาะกลุ่มนักวิชาการ ไม่มีการโฆษณาหรือภาพปรากฏในสิ่งพิมพ์ ยกเว้นข้อมูลที่เป็นตัวเลข กราฟหรือตารางต่าง ๆ

8) สิ่งพิมพ์ประเภทกฎหมาย (Legal documents) ประกอบด้วยกฎหมาย พระราชบัญญัติ คำพิพากษาของศาล ถือเป็นเอกสารทางราชการ เช่น ราชกิจจานุเบกษา ผู้เขียนเป็นผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย มีการอ้างอิงด้วยรูปแบบการอ้างอิงที่เป็นสากลเช่นเดียวกัน ภาษาที่ใช้เป็นภาษาทางกฎหมาย ไม่มีภาพประกอบและการโฆษณาใด ๆ

ปัจจุบันข้อมูลจำนวนไม่น้อยปรากฏในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ บทความวารสาร หรือเอกสารการประชุม และมีการใช้อย่างแพร่หลาย ดังนั้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก และใช้ประโยชน์จากเครื่องมือค้นหาแหล่งข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะจะช่วยให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลเหล่านั้นได้หลากหลายและอย่างมีประสิทธิภาพ โดย นฤมล กิจไพศาลรัตน์ (2557: 47-90) ได้กล่าวถึง เครื่องมือในการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

1) รายการทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด (Library catalog)

รายการทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด หรือ Library catalog เป็นส่วนสำคัญที่บอกรายละเอียดของหนังสือที่จัดเก็บในห้องสมุด เช่น สถานที่จัดเก็บหรือให้บริการ (Location) สำหรับในการค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รายการทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด หมายถึง รายการออนไลน์ (Online Public Access Catalog-OPAC หรือ OPACS) ที่ผู้ใช้สามารถค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ ของห้องสมุดผ่านระบบเครือข่าย และแสดงส่วนของข้อมูลที่บอกว่าหนังสือหรือทรัพยากรอยู่บนชั้นพร้อมยืมหรือถูกยืมไปแล้ว (Availability) โดยการค้นด้วยคำสำคัญ ค้นด้วยหัวเรื่อง ชื่อผู้แต่ง หรือชื่อเรื่อง

2) ฐานข้อมูลบรรณานุกรม (Bibliographical databases)

ฐานข้อมูลบรรณานุกรมเป็นการจัดเก็บข้อมูลทางบรรณานุกรมของแหล่งข้อมูลประเภทต่าง ๆ ได้แก่ บทความวารสาร บทความหนังสือ รายงานหรือเอกสารการประชุมในแต่ละสาขา มีทั้งที่บันทึกในซีดีรอมและมีเครือข่ายเชื่อมโยงใช้กันภายในแต่ละสถาบัน ปัจจุบันนิยมใช้ผ่าน WWW (World Wide Web) ซึ่งสะดวกรวดเร็วและสามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ฐานข้อมูลบรรณานุกรมส่วนใหญ่เป็นฐานข้อมูลที่จัดทำในรูปแบบธุรกิจบริษัทเอกชนหรือหน่วยงานมหาวิทยาลัย เช่น Elsevier, EBSCOhost, Oxford University Press, Johns Hopkins University Press, Thomson Reuters, Emerald Group Publishing เป็นต้น หน่วยงานหรือห้องสมุดที่ให้บริการต้องตอบรับเป็นสมาชิก และผู้ใช้งานต้องได้รับอนุญาตโดยการบันทึกรหัสผ่าน (Username และ Password) จึงจะใช้งานได้ หรือบางแห่งสามารถเข้าใช้ได้โดยไม่ต้องใช้รหัสผ่านแต่ต้องใช้เฉพาะภายในมหาวิทยาลัย

3) โปรแกรมค้นหา (Search engines)

โปรแกรมค้นหา หรือ Search engines เป็นเครื่องมือหรือโปรแกรมสำคัญในการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศหรือเว็บต่าง ๆ โดยมีการรวบรวมรายชื่อเว็บไซต์และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ต่าง ๆ นำมาจัดเก็บใน Server ทำให้สามารถค้นหาเว็บต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วโดยค้นหาได้ทั้งภาพ เสียง และข้อความต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การค้นข้อมูลด้วยโปรแกรมค้นหา เช่น Google เป็นการค้นโดยใช้คำค้นหาที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่องที่ต้องการก็จะได้รับคำตอบทันที โปรแกรมค้นหาที่ใช้กันแพร่หลายได้แก่ Google (<http://www.google.com>), Yahoo (<http://www.yahoo.com>), AltaVista (<http://www.altavista.com>) เป็นโปรแกรมค้นหาที่ใช้งานง่ายและเหมาะสำหรับผู้เริ่มต้นใช้งาน ดังนั้นผู้ใช้จึงควรรู้จักโปรแกรมค้นหาต่าง ๆ เพื่อจะได้ใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น เช่น อาจลองใช้คำค้นเดียวกันในโปรแกรมค้นหาที่ต่างกันและเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่สืบค้นได้ รวมทั้งการใช้การค้นขั้นสูง Advanced search เพื่อใช้เทคนิคการค้นอย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อมูลที่ปรากฏบนอินเทอร์เน็ตไม่อาจเชื่อถือได้ทั้งหมด ดังนั้น ในการใช้ประโยชน์หรืออ้างอิงจากแหล่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตจึงต้องใส่ใจและระมัดระวังเป็นพิเศษ โดยเฉพาะกรณีที่ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่มาจากบุคคลหรือองค์กรใด

4) ฐานข้อมูลที่เข้าถึงได้แบบเปิด (Open access databases)

ฐานข้อมูลที่เข้าถึงได้แบบเปิดเป็นเครื่องมืออีกประเภทหนึ่งในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ตามแนวคิดการเข้าถึงทรัพยากรได้โดยเสรี (Open access) ปัจจุบันสำนักพิมพ์ที่จัดพิมพ์วารสารหลายแห่ง เช่น Cambridge University Press, John Wiley, Oxford University Press, SAGE, Taylor & Francis เป็นต้น ได้เผยแพร่บทความออนไลน์ที่เข้าถึงได้แบบเปิดมากขึ้น เพราะการเผยแพร่บทความวารสารลักษณะนี้มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าการเผยแพร่แบบฉบับพิมพ์ อีกทั้งบทความส่วนใหญ่ที่เผยแพร่เป็นฉบับเต็ม (Full text) จึงทำให้มีการเข้าถึงข้อมูลแบบเปิดมากขึ้น

5) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network)

ปัจจุบันเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือสำคัญและได้รับความนิยมแพร่หลายในการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล และการประชาสัมพันธ์ แม้เครือข่ายสังคมออนไลน์จะไม่ใช่เครื่องมือหลักในการค้นข้อมูลทางวิชาการจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ แต่นับว่าได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบันและเป็นแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้แก่ Facebook และ YouTube โดยเฉพาะ Facebook เป็นสื่อกลางในการติดต่อทางวิชาการที่ให้ทั้งข้อมูลข่าวสาร และสามารถเชื่อมโยงไปยังกลุ่มนักวิชาการตามสถาบันต่าง ๆ ได้ เช่น กลุ่มนักวิชาการของมหาวิทยาลัย กลุ่มนักวิจัย หรือ YouTube ที่ให้ความรู้ทางวิชาการต่าง ๆ เช่น YouTube ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยชิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย ที่ให้ความรู้และแนะนำทักษะการค้นและใช้เครื่องมือออนไลน์ต่าง ๆ ในการค้นข้อมูลเพื่อการทำรายงาน

การประเมินทรัพยากรสารสนเทศมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อพิจารณาว่าแหล่งข้อมูลที่น่ามาใช้ศึกษาอ้างอิงมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด เพราะหากข้อมูลที่น่าใช้มีความน่าเชื่อถือ มีคุณภาพ ผลงานวิชาการของผู้ทำการศึกษาย่อมมีคุณภาพด้วย ดังนั้นในการคัดเลือกข้อมูลมา

ใช้ประโยชน์เพื่อการอ้างอิงหรือเพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้า นักเรียนจึงควรทราบหลักในการพิจารณาคุณภาพและความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล โดย Ruszkiewicz, Walker, and Pemberton (2006, 108) และ O'Dochartaigh (2012, 152-157) ได้ให้แง่คิดและมุมมองในการพิจารณาคัดเลือกแหล่งข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ความเกี่ยวข้อง (Relevance) วัตถุประสงค์และอคติของแหล่งข้อมูล (Purpose and bias) ความน่าเชื่อถือและควมมีชื่อเสียงของแหล่งข้อมูล (Authority and reputation) ความเหมาะสมเรื่องเวลา (Timeliness) และประเภทของแหล่งข้อมูล (Type) โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังนี้

1) ความเกี่ยวข้อง (Relevance) ปัจจุบันการเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทำได้ง่ายและรวดเร็ว เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตหรือคอมพิวเตอร์ การใช้โปรแกรมค้นหาต่าง ๆ ในการค้นข้อมูล ทำให้ได้ผลลัพธ์จำนวนมากซึ่งมีทั้งที่ใช้ประโยชน์ได้หรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาและที่ไม่ตรงกับที่ต้องการ ดังนั้น สิ่งที่คุณเขียนควรทำคือ การจำกัดหัวข้อเรื่องที่ศึกษาให้แคบลง การตรวจสอบรายชื่อของทรัพยากรสารสนเทศที่สืบค้นได้กับรายการบรรณานุกรมที่ได้เตรียมไว้ในขณะทบทวนวรรณกรรม หรือการอ่านบทคัดย่อหรือเนื้อหาโดยสังเขปของทรัพยากรที่สืบค้นได้ วิธีการเหล่านี้ช่วยผู้เขียนในการพิจารณาความเกี่ยวข้องของทรัพยากรที่สืบค้นได้กับเรื่องที่กำลังศึกษาได้ อย่างไรก็ตามแหล่งข้อมูลที่ควรเป็นแหล่งที่สามารถตอบคำถามหรือสนับสนุนสิ่งที่ผู้เขียนกำลังศึกษาหรือกำลังหาคำตอบ อีกทั้งมีข้อมูลตัวอย่าง หรือภาพประกอบที่เป็นประโยชน์และเกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังศึกษา และสนับสนุนหรือโต้แย้งสมมติฐานหรือสิ่งที่กำลังศึกษาหาคำตอบ

2) วัตถุประสงค์และอคติของแหล่งข้อมูล (Purpose and bias) คุณค่าของแหล่งข้อมูลขึ้นกับความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การนำไปใช้ประโยชน์ และการรู้จักคัดเลือกแหล่งข้อมูลเพราะหากคัดเลือกมาใช้อย่างไม่เหมาะสม ข้อมูลที่ได้อาจเป็นข้อมูลที่แฝงด้วยอคติ เช่น ในการเขียนรายงานเกี่ยวกับตำแหน่งอย่างเป็นทางการของผู้บริหารในพรรคเดโมแครตและพรรครีพับลิกันในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในอดีต แหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ควรเป็นแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ประเภทหนังสือ บทความวิชาการ และบทความหนังสือพิมพ์ที่เขียนหรือวิเคราะห์โดยนักวิชาการที่มีชื่อเสียงที่สามารถหาได้ทั่วไปในห้องสมุด ในขณะที่ถ้าศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. 2012 แหล่งทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ควรเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือข้อมูลจากผลสำรวจการเลือกตั้งมากกว่า การใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางวิชาการหรือจากเว็บไซต์ของผู้สมัคร ซึ่งเป็นข้อมูลที่อาจเบี่ยงเบนหรือมีอคติได้ เพราะข้อมูลลักษณะนี้มักนำเสนอเนื้อหาเพียงด้านเดียวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวหรือเชิญชวนผู้อ่านหรือผู้สนใจให้เลือกผู้สมัครนั้น ๆ ดังนั้น การนำข้อมูลจากแหล่งประเภทนี้ไปใช้ประโยชน์ในการเขียนงานทางวิชาการย่อมเป็นการนำเสนอข้อมูลเพียงด้านเดียว จึงเป็นการนำเสนออย่างมีอคติ

3) ความน่าเชื่อถือและมีชื่อเสียงของแหล่งข้อมูล (Authority and reputation) นักเรียนควรรู้จักนักวิชาการและผลงานวิชาการที่มีชื่อเสียงในสาขาที่ตนทำการศึกษาวิจัย

โดยพิจารณาได้จากการได้รับการอ้างอิงบ่อยครั้ง หรือสอบถามจากอาจารย์ผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขา หรือหัวข้อเรื่องนั้น ๆ ถึงความมีชื่อเสียงของแหล่งข้อมูล ควรคัดเลือกผู้เขียน องค์กร สถาบัน หรือ สำนักพิมพ์เป็นแหล่งที่สะท้อนความน่าเชื่อถือของทรัพยากรสารสนเทศได้เป็นอย่างดี มีแหล่งข้อมูลหรือ ประเภทข้อมูลที่หลากหลายที่สามารถนำมาใช้อธิบายหรือเขียนสนับสนุน โดยแหล่งข้อมูลเหล่านั้นเขียน โดยนักวิชาการ ผู้มีชื่อเสียงในวิชาชีพหรือในสถาบันวิจัยต่าง ๆ เช่น สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI/Thailand Development Research Institute) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ/หรือหน่วยงานของรัฐ ข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งเหล่านี้จึงถือเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพ ดังนั้น ในการ อ้างอิงหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ

4) ความเหมาะสมเรื่องเวลา (Timeliness) โดยทั่วไปในงานเขียนทาง รัฐศาสตร์ควรมีการอ้างอิงงานวิจัยใหม่ ๆ ที่ทันสมัยและมีชื่อเสียงรวมทั้งการอ้างอิงข้อมูลล่าสุดที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎระเบียบต่าง ๆ ดังนั้น เวลาค้นข้อมูลจึงควรดูจากปีพิมพ์ของสิ่งพิมพ์ หรือทรัพยากรสารสนเทศที่จะนำมาอ้างว่าเก่าหรือใหม่เพียงใด อย่างไรก็ตาม ในการเขียนงานวิชาการบาง หัวข้อจำเป็นต้องอ้างอิงข้อมูลทั้งข้อมูลเก่าและข้อมูลปัจจุบัน ในการเขียนงานทางวิชาการ เช่น บทบาท ของสหภาพยุโรปในปัจจุบันต่อประชาคมโลก ควรศึกษาข้อมูลปัจจุบันเกี่ยวกับสหภาพยุโรป ใน ขณะเดียวกันสามารถนำข้อมูลในอดีตที่ผ่านมาเปรียบเทียบกับบทบาทในปัจจุบัน จะทำให้สามารถนำไป วิเคราะห์หรือวิจารณ์เพื่อแสดงให้เห็นบทบาทในปัจจุบันได้ชัดเจนขึ้น ดังนั้น การเขียนรายงานที่ดีควรนำ ข้อมูลที่ค้นมาได้จากหลาย ๆ แหล่ง นำมาผนวกรวมกันหรือเรียบเรียงขึ้นใหม่ภายใต้กรอบความคิดของ ผู้เขียนเอง ผู้เขียนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ และรู้จักการสังเคราะห์และผสมผสานข้อมูลเหล่านั้นเข้าด้วยกัน (Synthesize หรือ blend) ทั้งข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์และข้อมูลปัจจุบัน เพื่อให้เกิดเป็นทัศนะหรือมุมมอง ใหม่หรือเนื้อหาใหม่ภายใต้เรื่องที่กำลังเขียน โดยข้อมูลทั้งเก่าและใหม่ล้วนมีคุณค่าและมีประโยชน์ทั้งสิ้น

5) ประเภทของแหล่งข้อมูล ผู้เรียนควรพิจารณาจากประเภทของแหล่งข้อมูล ที่ อ้างด้วย เพราะแหล่งข้อมูลแต่ละประเภทมีลักษณะและส่วนสำคัญในการนำไปใช้อ้างอิงแตกต่างกัน เช่น พิจารณาความเหมาะสมกับผู้อ่าน ความเหมาะสมกับหัวข้อเรื่องที่ศึกษาวิจัยนั้น ๆ ในการพิจารณา ประเภทของแหล่งข้อมูล ผู้เรียนควรทราบว่าส่วนใดของแหล่งข้อมูลเป็นส่วนสำคัญที่จะให้ข้อมูล บรรณานุกรมในการอ้างอิงได้ครบถ้วน เช่น หน้าปกในและด้านหลังหน้าปกในของหนังสือให้ข้อมูลสำคัญ ทั้งหมดของหนังสือ ได้แก่ ชื่อผู้เขียน ชื่อบรรณาธิการ ชื่อผู้แปล ชื่อหนังสือ สำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์และ ปีพิมพ์ หรือใบหุ้มปกหนังสือให้ข้อมูล ที่สำคัญหรือรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาหนังสือและผู้เขียนหนังสือ เล่มนั้น ๆ หรือข้อมูลเกี่ยวกับกีฬาและแฟชั่นต่าง ๆ มักแพร่หลายในสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสารรายเดือนที่ จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เพื่อธุรกิจหรือการค้ามากกว่าจะจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ของมหาวิทยาลัยที่มีชื่อ เสียงระดับโลกอย่าง Harvard University Press, Oxford University Press หรือ Columbia University Press อย่างเช่นที่ Ruszkiewicz, Walker, and Pemberton เป็นต้น

ปัจจุบันสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับความนิยมและใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เพราะการค้นข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทำได้สะดวก ทำให้ผู้ใช้จำนวนมากนิยมค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตแทนการใช้สิ่งพิมพ์หรือฐานข้อมูลต่าง ๆ ในห้องสมุด อย่างไรก็ตามในการค้นข้อมูลจากทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้มีประเด็นที่ผู้ใช้ต้องระมัดระวัง โดย นฤมล กิจไพศาลรัตน์ (2557: 45-47) ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการเลือกใช้ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตดังนี้

1) พิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล โดยดูจากชื่อผู้เขียน ชื่อบริษัท สำนักพิมพ์หรือหน่วยงานที่จัดพิมพ์และให้บริการข้อมูล อย่างไรก็ตามบ่อยครั้งที่พบว่าหลายเว็บไซต์ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน สำนักพิมพ์ หรือผู้สนับสนุน ซึ่งทำให้ความน่าเชื่อถือลดน้อยลง

2) แหล่งข้อมูลออนไลน์สามารถเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขปรับปรุงได้ง่าย สามารถเพิ่มหรือตัดลดข้อมูลได้ตลอดเวลา บางครั้งมีการเปลี่ยนแปลงโดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้า บางเว็บไซต์บอกวันที่แก้ไขปรับปรุง ในขณะที่เว็บไซต์จำนวนมากไม่มีการระบุวันที่ใด ๆ หรือผู้อ่านไม่สามารถทราบได้ว่าเว็บไซต์นั้นมีการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาแล้วกี่ครั้ง ลักษณะเช่นนี้ต่างจากแหล่งข้อมูลประเภทสิ่งพิมพ์โดยเฉพาะหนังสือที่มีการบอกจำนวนครั้งและปีในการปรับปรุงข้อมูลในเล่ม

3) เนื้อหาที่ปรากฏในเว็บไซต์หนึ่งอาจไปปรากฏในเว็บไซต์อื่น ๆ หรืออีกหลายเว็บไซต์ โดยที่แต่ละเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือต่างกัน

4) การค้นแหล่งข้อมูลออนไลน์ ค้นด้วย URL (Uniform Resource Locators) ซึ่งเปลี่ยนแปลงได้ง่ายโดยที่ไม่อาจแน่ใจได้ว่า URL นั้นจะอยู่นานเพียงใด และหาก URL เปลี่ยนแปลง การค้นข้อมูลที่เคยอ่านหรือเคยอ้างก็จะเป็นเรื่องยาก ดังนั้นหากจำเป็นต้องอ้างแหล่งข้อมูลออนไลน์ให้ระบุรายละเอียดของข้อมูลเช่นเดียวกับแหล่งข้อมูลที่เป็นฉบับพิมพ์ซึ่งประกอบด้วยชื่อผู้เขียน ชื่อเรื่อง ข้อมูลเกี่ยวกับการพิมพ์ เช่น สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีพิมพ์ และตามด้วย URL และวันที่สืบค้นข้อมูล การระบุเฉพาะ URL เพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับการพิมพ์เพื่อให้ผู้อ่านสืบค้นข้อมูลเหล่านั้นได้แม้ URL จะเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม

5) ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์บางประเภท เช่น สารานุกรมออนไลน์ วิกีพีเดีย YouTube หรือ Facebook ส่วนตัว หรืออินเทอร์เน็ต ผู้เขียนนำข้อมูลขึ้นบนระบบได้โดยไม่มี การตรวจสอบคุณภาพ ในขณะที่การจัดพิมพ์หนังสือ วารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ สำนักพิมพ์จะมีขั้นตอน การควบคุมคุณภาพหลายขั้นตอน เช่น การประเมินคุณภาพเนื้อหาของหนังสือ หรือบทความวารสารโดย ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) การอ้างอิงเอกสาร หรือการพิสูจน์อักษรโดยสำนักพิมพ์หรือกองบรรณาธิการ วารสาร ซึ่งช่วยให้ผู้เขียนปรับปรุงคุณภาพผลงานให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ทั้งเนื้อหาและรูปแบบ

การศึกษาค้นคว้าเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ การที่จะให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะหรือความชำนาญในการศึกษาค้นคว้า โดย ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2557: 275-279) กล่าวว่า ความชำนาญในการแสวงหา

ความรู้ประกอบไปด้วย 4 วิธี ได้แก่ 1) การอ่าน 2) การฟัง 3) การไต่ถามหรือการเสวนา และ 4) การจดบันทึก ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

1) การอ่าน เป็นวิธีศึกษาหาความรู้โดยมีสัญลักษณ์เป็นสื่อกลางการอ่านมีหลายระดับ ตั้งแต่การอ่านตามตัวหนังสือจนถึงการอ่านสิ่งอื่น ๆ เช่น อ่านสีหน้า อ่านลายมือ อ่านสภาพดินฟ้าอากาศ ดังนั้นการอ่านจึงอาจมีความหมายว่า การออกเสียงหรือเข้าใจตามตัวหนังสือและการค้นคว้าหาความหมายจากสัญลักษณ์โดยจุดมุ่งหมายของการอ่าน อาจสรุปได้ 5 ประการ คือ

1.1) การอ่านเพื่อรับรู้ข่าวสาร (Reading for information) เป็นจุดมุ่งหมายของการอ่านที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อ่านเพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ ความเป็นไปที่เกิดขึ้นรอบตัว ได้แก่ การอ่านหนังสือพิมพ์ อ่านประกาศ อ่านแจ้งความโฆษณา การอ่านแบบนี้มักใช้เวลาไม่มาก มักอ่านเพื่อจับประเด็นคร่าว ๆ หรือมุ่งจับรายละเอียดก็ได้ขึ้นอยู่กับผู้อ่าน

1.2) การอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ (Reading for self-enrichment) บุคคลทุกวัยมีจุดมุ่งหมายจากการอ่านแบบนี้ ทั้งผู้ที่ในวัยเรียน และผู้ที่พ้นวัยเรียนแล้วมักสนใจเพิ่มพูนความรู้ด้วยการอ่านจากสิ่งพิมพ์ สิ่งไม่ตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การอ่านแบบนี้ต้องใช้สมาธิ ต้องอ่านอย่างละเอียด

1.3) การอ่านเพื่อเก็บรายละเอียด (Reading for details) เป็นจุดมุ่งหมายของผู้อ่านที่ต้องการข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจง ผู้อ่านต้องมีสมาธิสามารถแยกแยะประเด็นหลัก และประเด็นย่อยได้ รวมทั้งสามารถจดบันทึกจากการอ่าน นั่นคือผู้อ่านจะต้องใช้ทักษะหลายอย่างประกอบกัน ได้แก่ ทักษะการอ่าน ทักษะการแยกแยะและรวมประเด็น ทักษะการสังเกต การใช้คำหรือประโยค ทั้งนี้เพื่อสามารถหาความสัมพันธ์ของข้อความที่ต้องการเก็บรายละเอียดได้

1.4) การอ่านเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อน (Reading for enjoyment and relaxation) เป็นการอ่านเพื่อคลายเครียด เช่น อ่านนวนิยาย เรื่องสั้น การ์ตูน นิตยสารบันเทิงเริงรมย์ การอ่านแบบนี้ไม่ต้องใช้ความจำหรือหารายละเอียด

1.5) การอ่านเพื่อประเมินค่าและวิจารณ์ (Reading for evaluation and criticism) เป็นการอ่านระดับสูง ผู้อ่านต้องสามารถประเมินค่าหรือวิจารณ์ข้อเขียน เหล่านั้นได้ว่า ถูกต้องน่าเชื่อถือหรือไม่ มีข้อเท็จจริง มีคุณค่าเพียงใด ให้แนวคิดใหม่หรือไม่ ผู้เขียนมีเจตนาจะบอกสิ่งใดแก่ผู้อ่าน ดังนั้นการอ่านแบบนี้จึงต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องนั้น มีสมาธิในการอ่าน และมีวิจารณญาณเพื่อพินิจ วิเคราะห์ข้อเขียนอย่างละเอียดลึกซึ้ง

2) การฟัง เป็นการแสวงหาความรู้ที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณก่อนที่มนุษย์ที่รู้จักการขีดเขียน กล่าวกันว่า ผู้ที่จะเป็นผู้รู้ เป็นบัณฑิตได้นั้น ต้องเป็นผู้สดับมาก การฟังจึงเป็นรูปแบบของการศึกษาหาความรู้ที่สำคัญ ปัจจุบันมีหน่วยงานและบุคคลจัดเวทีวิชาการหลากหลายรูปแบบ เช่น การ

บรรยาย การอภิปราย การประชุมและสัมมนา เป็นต้น นอกจากนี้การฟังเป็นศิลปะและต้องใช้ทักษะ เช่นเดียวกับการอ่าน การที่จะได้ประโยชน์คุ้มค่าจากการฟัง ควรปฏิบัติดังนี้

2.1) เตรียมตัวให้พร้อม การฟังสิ่งใดก็ตาม ถ้าผู้ฟังมีภูมิหลังมาแล้วจะ เข้าใจเรื่องที่ฟังเร็วขึ้น และควรเตรียมคำถามสำหรับไต่ถามเพื่อให้เกิดความแจ่มแจ้ง

2.2) มีสมาธิในการฟัง สมาธิเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษา เมื่อใดที่ ขาดสมาธิผู้ฟังจะพลาดโอกาสของเนื้อหาตอนนั้น ๆ โดยสิ้นเชิง ดังนั้น ผู้ฟังที่ดีจึงต้องควบคุมสมาธิของ ตนเองให้จดจ่ออยู่ที่ผู้พูด และสาระของเรื่อง สร้างอารมณ์ให้ปลอดโปร่งพร้อมที่จะเปิดใจรับฟังเรื่องที่พูด ทั้งหมด

2.3) คิดตามคำของผู้พูด ผู้ฟังที่ดีต้องมีความตื่นตัว กระจายใคร่รู้ ใช้ ความคิดอย่างถูกวิธี ความรู้จักคิด คิดเป็น คิดไว คิดอย่างมีระเบียบ กล่าวคือ รู้จักพิจารณาเรื่องที่ฟังจน สามารถสืบค้นต้นเค้า จนแยกแยะสิ่งที่ฟังได้

3) การไต่ถามหรือการเสวนา ในการค้นคว้าโดยการอ่านและฟัง จากแหล่ง ความรู้ต่าง ๆ หากเกิดข้อสงสัย จึงจำเป็นต้องมีการสอบถามจากผู้รู้ การเข้าไปปรึกษา เสวนาหาคำตอบ หรือขอคำชี้แนะจากผู้มีประสบการณ์ ย่อมได้มาซึ่งความแจ่มแจ้งแห่งข้อสงสัยนั้น การเสวนาเป็นการหา ประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์มาแต่โบราณ การเสวนาเป็นการเปิดประตูความคิดจากตนเองสู่ความคิดของ ผู้อื่น โดยที่แต่ละฝ่ายยอมรับรู้คุณค่าซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามการไต่ถามและเสวนา ควรคำนึงถึง กาลเทศะและสำนวนภาษาที่ใช้ด้วย

4) การจดบันทึก การแสวงหาความรู้ที่ได้จากการอ่าน การฟัง การไต่ถาม ดังที่ กล่าวมาแล้วนั้น อาจมีการลบลืม หลงลืม มนุษย์จึงคิดสัญลักษณ์ขึ้นแทนคำพูด และบันทึกเรื่องราวไว้ในสื่อต่าง ๆ การจดบันทึกจึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุดของมนุษย์ในการสืบสาน และจรรโลงเรื่องราวต่าง ๆ ไว้มิ ให้ลบลืม การจดบันทึกอาจทำได้หลายระดับตั้งแต่บันทึกเฉพาะหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย และหัวข้อสรุป หรือบันทึกอย่างละเอียด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะนำไปใช้

2.4.3 การสร้างองค์ความรู้

จากการค้นหาความรู้สารสนเทศมาแล้วในขั้นตอนก่อนหน้า นักเรียน จำเป็นต้องสร้างองค์ความรู้เป็นของตนเอง ครูควรให้นักเรียนฝึกฝนสรุปความรู้จากการค้นพบ ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องการกับขั้นตอนการสร้างองค์ความรู้คือ ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบ หรือ Discovery Learning Theory ที่พัฒนาโดย บรูเนอร์ (Jerome S. Bruner, 1915 – 2016 อ้างถึงใน กมล โพธิ์เย็น, 2563: 114 – 116) ซึ่งมองว่าการนำข้อมูล หรือความรู้ต่าง ๆ เข้าสู่สมองนั้นจะมี 3 แนวทาง สรุปได้ดังนี้

1) การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ คือ นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้เพื่อนำข้อมูลด้านต่าง ๆ เข้าสู่สมองด้วยการลงมือทำเท่านั้น

2) การเรียนรู้โดยสิ่งที่มองเห็น คือ นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้เพื่อนำข้อมูลด้านต่าง ๆ เข้าสู่สมองด้วยการมองเห็นภาพต่าง ๆ

3) การเรียนรู้ด้วยสิ่งที่สัมผัสลักษณะ คือ นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้เพื่อนำข้อมูลด้านต่าง ๆ เข้าสู่สมองได้โดยสิ่งที่สัมผัสได้แก่ ตัวอักษร ตัวเลข ตลอดจนเครื่องหมายต่าง ๆ

นอกจากนี้ บรูเนอร์ยังได้เสนอหลักการสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยการค้นพบ ดังนี้

1) การเรียนรู้โดยวิธีการค้นพบ จะเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
 2) นักเรียนจะเป็นผู้สำรวจสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวด้วยตนเอง
 3) ครูผู้สอนจะมีบทบาทเป็นเพียงผู้คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ
 อยากรู้ที่จะเรียนรู้

4) นักเรียนสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผ่านประสบการณ์ของตนเอง โดยการลงมือทำ เรียนรู้ผ่านการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการเรียนรู้ตามจินตนาการที่ครูผู้สอนจัดขึ้น

5) ครูผู้สอนสามารถใช้ทฤษฎีการค้นพบนี้ได้กับทุกเนื้อหาสาระ และสามารถสอนให้แก่เด็กเรียนทุกช่วงวัย ขึ้นอยู่กับพัฒนาการของเด็กเรียนในแต่ละวัย เช่น การสอนการอ่าน ก็สามารถสอนได้ตั้งแต่เด็กเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพียงแต่ความลุ่มลึกของเนื้อหาที่จะเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไป

2.4.4 การสื่อสารและนำเสนอ

การสื่อสาร คือ กระบวนการของการถ่ายทอดข่าวสารจากบุคคลหนึ่ง ที่เรียกว่าผู้ส่งสาร ไปสู่อีกบุคคลหนึ่งที่เรียกว่าผู้รับสาร โดยผ่านตัวกลางที่เรียกว่าสื่อ การสื่อสารนั้นถือเป็นทักษะเบื้องต้นในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งการสื่อสารภายในตนเอง หรือการสื่อสารกับบุคคลภายนอก เช่น ในครอบครัว โรงเรียน สังคมที่ทำงาน เป็นต้น การสื่อสารเพื่อการรักษาซึ่งภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ หรือเพื่อสืบทอดไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม

ธนู ทดแทนคุณ และ รวี แพทย์พิทักษ์ (2561: 48 - 51) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสื่อสาร สามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1) ความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์

1.1) เป็นเครื่องมือในการตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของมนุษย์ โดยมนุษย์นั้นใช้การสื่อสารในการแสวงหาปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิตและความต้องการส่วนตน รวมทั้งมนุษย์ยังใช้การสื่อสารในการเชื่อมโยงตนเองกับสังคมอีกด้วย

1.2) ช่วยให้มนุษย์เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งมนุษย์ใช้การสื่อสารระหว่างกันเพื่อสร้างความเป็นมนุษย์ เช่น การสื่อสารของเด็ก เด็กจะเลียนแบบ

พฤติกรรมการสื่อสารของผู้ใหญ่หรือบุคคลรอบตัวทั้งพฤติกรรมทางบวกและทางลบ จากนั้นสั่งสมพฤติกรรมจนกลายเป็นบุคลิกภาพของตนเอง เจริญเติบโตจนเป็นผู้ใหญ่ในสังคม

1.3) เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างและธำรงรักษาความสัมพันธ์ที่ระหว่างกัน เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีชีวิตอยู่รวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ ต้องพึ่งพาอาศัยกัน แบ่งหน้าที่กัน มีอาชีพ มีบทบาทต่างกัน มีฝ่ายปกครอง มีกฎ ไม่ใช่ดำรงชีวิตอยู่แต่ภายในครอบครัวตัวเอง เพียงอย่างเดียว ดังนั้นมนุษย์จึงต้องใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์และดำเนินชีวิตร่วมกับมนุษย์คนอื่น ๆ ในสังคม

1.4) ช่วยเสริมสร้างสุขภาพจิตใจและร่างกายของมนุษย์ให้ดีขึ้น จากผลการวิจัยของนักจิตวิทยาต่าง ๆ พบว่าการพบปะพูดคุยกันกับบุคคลอื่น ๆ นั้นช่วยให้คนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดีขึ้น ส่วนคนที่ไม่ชอบพบปะพูดคุยมักมีอาการเครียดและมีแนวโน้มป่วยเป็นโรคต่าง ๆ จนกระทั่งเสียชีวิตก่อนถึงวัยอันควร

1.5) เป็นทักษะสำคัญซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในวิชาชีพของมนุษย์ ในปัจจุบันมีหลายคนที่พยายามฝึกฝนและใช้ทักษะการสื่อสารด้วยการพูดในรูปแบบของนักพูดหรือการทำหน้าที่เป็นพิธีกร ในรายการโทรทัศน์หรือกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ จนกลายเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและสร้างรายได้ให้กับบุคคลเหล่านั้นได้เป็นจำนวนมาก

2) ความสำคัญต่อความเป็นสังคม

2.1) ความเป็นพื้นฐานของสังคม โดยธรรมชาติของมนุษย์นั้นเป็นสัตว์สังคมโดยกำเนิด มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิต ดังนั้นการสื่อสารจึงเป็นเหมือนปัจจัยในการหล่อหลอมความเป็นสังคม อีกทั้งเป็นวิถีทางของมนุษย์ในการสร้างสรรค์ความคิดและจินตนาการของตนเอง

2.2) เป็นทักษะที่จำเป็นของสังคม สังคมจะดำรงอยู่ได้อย่างสงบสุขนั้น จะต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ เช่น การสร้างสัมพันธภาพและปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในสังคม เพราะเมื่อคนในสังคมเกิดการเรียนรู้หรือตอบสนองความต้องการร่วมกัน สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้สังคมเกิดความเข้มแข็งและดำรงอยู่ได้สืบไป

2.3) เป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการขัดเกลาทางสังคม สังคมที่ประกอบด้วยมนุษย์ทุกคนย่อมมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้นเมื่อมนุษย์ต้องมาดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมจึงต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวเองให้อยู่ในกรอบ กฎ ระเบียบของสังคม ซึ่งเปรียบเหมือนการสื่อสารที่สังคมนั้น ๆ กำหนดไว้ให้สมาชิกในสังคมได้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข

2.4) เป็นเครื่องมือในการรายงานความเคลื่อนไหวของสังคมและควบคุมสังคมปัจจุบันสื่อสารมวลชน ถือว่าเป็นฐานันดรที่สี่ของสังคมที่มีหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสาร

จากทั่วทุกมุมโลก ดังนั้น การทำหน้าที่ดังกล่าวของสื่อสารมวลชนจึงเปรียบเหมือนการสังเกตการณ์ และรายงานสภาพแวดล้อมทางสังคม

2.5) เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดภูมิปัญญาและมรดกทางวัฒนธรรมของสังคมเนื่องจากการสื่อสารคือส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ดังนั้นการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม การเรียนรู้ การปฏิบัติ การถ่ายทอด รวมทั้งการรักษาภูมิปัญญาและมรดกทางวัฒนธรรมจึงเกิดขึ้นโดยอาศัยการสื่อสาร

2.6) เป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสังคม นอกจากการสื่อสารจะเป็นสายใยเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้าไว้ด้วยกันแล้ว การสื่อสารยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาให้สังคมเข้มแข็งและก้าวหน้า โดยทำหน้าที่ในการเผยแพร่นวัตกรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมไปในทิศทางที่เอื้อต่อการพัฒนา

3) ความสำคัญของการสื่อสารต่อการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีดังนี้

3.1) เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมสนับสนุนการเมืองการปกครอง

3.2) เป็นเครื่องมือของรัฐในการบริหารราชการ

3.3) เป็นเครื่องมือของรัฐในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารระหว่างรัฐ

กับประชาชน

3.4) เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศอื่น ๆ ในสังคมโลกเพื่อให้เกิดความร่วมมือในระดับต่าง ๆ

4) ความสำคัญของการสื่อสารต่อระบบเศรษฐกิจ มีดังนี้

4.1) เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงานขององค์กร กล่าวคือผู้บริหารและพนักงานผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จะต้องอาศัยการสื่อสารในหลากหลายรูปแบบเพื่อช่วยให้การทำงานสอดคล้องตามพันธกิจ (Mission) หรือวิสัยทัศน์ (Vision) ในลักษณะของเครือข่ายการสื่อสาร (Communication Networks) อันได้แก่ การสื่อสารจากผู้บังคับบัญชาไปยังผู้ใต้บังคับบัญชาหรือการสื่อสารจากบนลงสู่ผู้ใต้บังคับบัญชา การสื่อสารจากผู้ใต้บังคับบัญชากลับไปยังผู้บังคับบัญชา หรือแม้แต่การสื่อสารแบบข้ามสายงาน ดังนั้น การสื่อสารถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารองค์กรที่มีประสิทธิภาพอีกทั้งยังถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เอื้อให้องค์กรประสบความสำเร็จและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4.2) เป็นเครื่องมือในการให้ข่าวสารข้อมูลทางเศรษฐกิจ เพราะปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีส่วนช่วยสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคบริการและอุตสาหกรรม

4.3) ช่วยให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจ เช่น การที่ผู้นำประเทศต่าง ๆ เดินทางเยือนต่างประเทศและเข้าพบผู้นำประเทศนั้น ๆ โดยใช้การสื่อสารแบบเผชิญหน้า เพื่อพูดคุยกระชับความสัมพันธ์ สร้างความสัมพันธ์อันดีและเปิดโอกาสความร่วมมือตลาดการค้า การลงทุน รวมถึงการสร้างโอกาสใหม่ ๆ จึงทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ

5) ความสำคัญของการสื่อสารต่อการเมืองระหว่างประเทศ เมื่อประเทศใดประเทศหนึ่งเกิดข้อพิพาทกับประเทศเพื่อนบ้านที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ ผู้นำประเทศจะส่งผู้แทนเพื่อดำเนินการใช้การสื่อสารกับประเทศคู่กรณีในรูปแบบของการเจรจาต่อรอง หรือกระบวนการเจรจาแลกเปลี่ยนผลประโยชน์และพยายามหาข้อยุติที่ยอมรับร่วมกัน

จะเห็นได้ว่าการสื่อสารมีความสำคัญในการใช้ชีวิตของมนุษย์ เพราะการสื่อสารนั้นเป็นเครื่องมือพื้นฐานของการดำรงชีวิต ทั้งนำมาใช้ในการเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น สื่อสารความต้องการของตนเอง รับรู้สารจากการสื่อสารของผู้อื่น ซึ่งการสื่อสารนั้นจะต้องอาศัยการพูด

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบการกิจกรรมในชั้นที่ 4 การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการให้นักเรียนออกมานำเสนอความรู้หน้าชั้นเรียน ดังนั้นนักเรียนจึงต้องมีทักษะการพูดการสื่อสารและบุคลิกภาพที่ดี โดย จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2561: 259 - 262) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพของผู้พูด ซึ่งบุคลิกภาพนั้น ประกอบไปด้วย หน้าตา ท่วงที กิริยา วาจา การแต่งกาย การวางตัวและมารยาทในการพูด ผู้พูดที่ดีจะต้องมีการพัฒนาฝึกฝน เอาใจใส่ในการปรับปรุงบุคลิกภาพในด้านต่าง ๆ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) การรู้จักใช้ภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ผู้พูดจะต้องรู้จักเลือกใช้คำพูดให้ถูกต้อง เหมาะสมกับสถานที่ โอกาส บุคคล และเรื่องที่จะพูด

2) เสียงและน้ำเสียง เสียงเป็นเครื่องสื่อความหมายที่สำคัญสำหรับการพูด น้ำเสียงที่พูดอาจจะแสดงให้เห็นถึงสุขภาพหรือไม่สุขภาพของผู้พูดก็ได้ การใช้เสียงพูดที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

2.1) ความดัง ควรออกเสียงให้ดังพอเหมาะกับสถานการณ์ของการพูด คือ ดังพอที่ผู้ฟังที่นั่งอยู่แถวสุดท้ายจะได้ยิน ผู้พูดอาจจะต้องใช้เสียงดังบ้าง เสียงเบาบ้าง และเสียงขนาดพอดี ๆบ้าง สลับกันไปตามเจตนาของผู้พูด แต่ต้องระวังไม่เปลืองพูดดังในลักษณะตะโกน ไม่ดังเฉพาะต้นประโยคหรือท้ายประโยคหรือเสียงเบาตลอดเวลา

2.2) ความถูกต้องชัดเจน คำพูดทุกคำจะต้องชัดเจน เสียงที่เปล่งออกมาจะต้องถูกต้องตามอักขรวิธี เสียงที่มักจะเป็นปัญหาสำหรับผู้พูดจำนวนมาก คือ เสียง /ร/ /ล/ และเสียงควบกล้ำต่าง ๆ

2.3) ความเร็ว อัตราการพูดที่เหมาะสมสำหรับการฟัง คือ ๑๒๐ - ๑๘๐ คำต่อนาที ผู้พูดไม่ควรพูดซ้ำเกินไปเพราะผู้ฟังจะรำคาญ และไม่ควรพูดเร็ว เพราะจะทำให้ผู้ฟังฟังผิด เป็นผลให้ประสิทธิภาพการสื่อความหมายลดลง

2.4) การใช้ระดับเสียงสูง - ต่ำ ผู้พูดจะต้องรู้จักใช้ระดับเสียงสูง - ต่ำที่เหมาะสมกับจังหวะการพูดและเนื้อเรื่องที่พูด โดยธรรมชาติแล้วการใช้เสียงสูงจะเหมาะกับจังหวะการพูดที่เร็วและเนื้อเรื่องที่เป็นไปในทำนองตื่นเต้น ตกใจ ส่วนการใช้เสียงต่ำจะเหมาะกับจังหวะการพูดที่ช้า และเนื้อเรื่องที่เป็นไปในทำนองโศกเศร้า

3) การแสดงอากัปกิริยาท่าทางการแสดงอากัปกิริยาท่าทางหรือเคลื่อนไหวร่างกายในขณะที่พูดเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การพูดเป็นธรรมชาติ มีชีวิตชีวา การแสดงอากัปกิริยาที่จะช่วยให้เกิดภาพหรือเน้นสิ่งที่พูดเป็นการเสริมความสำคัญ และก่อให้เกิดความแจ่มแจ้งในการพูดยิ่งขึ้น ผู้พูดอาจกระทำได้ ดังนี้

3.1) การนับนิ้ว เพื่อจำแนกประเด็นหรือบอกจำนวน

3.2) การชี้นิ้ว โดยการยืดแขนออกให้สุดทั้งลำแขนไปยังสิ่งของบางอย่างหรือชี้ไปยังทิศทางต่าง ๆ เพื่อบอกทิศทางหรือออกคำสั่ง หากชี้นิ้วและสั่นนิ้วด้วยจะหมายถึงการตักเตือนให้ระมัดระวังหรือการคาดโทษ ผู้พูดควรหลีกเลี่ยงการชี้นิ้วไปยังหน้าผู้ฟังเพราะจะทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกไม่พอใจ

3.3) การใช้มือและแขนทั้งสองข้างวาดภาพเส้นรอบนอกของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อแสดงขนาดหรือรูปทรงของสิ่งนั้น ๆ

3.4) การผายมือ ถ้าผายมือออกไปทั้งสองข้างจะหมายถึงความสูญเสีย หดสั้น เมื่อผู้พูดต้องการเชิญให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นอาจจะใช้วิธีผายมือข้างหนึ่งตรงไปยังผู้ฟังที่ต้องการให้พูดเพื่อเป็นการเชิญ

3.5) การสับฝ่ามือลงในแนวตั้ง เมื่อต้องการเน้น ย้ำความหรือเพื่อแสดงการแยกให้เห็นเป็นส่วน ๆ

3.6) การคว่ำฝ่ามือและโบกขึ้น ๆ ลง ๆ เพื่อเป็นการขอให้เสียบ ขอให้พลาด

3.7) การส่ายหน้า เพื่อแสดงการไม่เห็นด้วย

3.8) การพยักหน้า เพื่อแสดงการอนุญาตหรือแสดงการเห็นด้วย

นอกจากนี้ผู้พูดยังอาจใช้ใบหน้าแสดงความรู้สึกหรือแสดงอารมณ์ได้ เช่น หน้าตาบึ้งตึงเมื่อโกรธ ไม่พอใจ หน้าตาบูดเบี้ยวเมื่อมีความเจ็บปวด หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสเมื่อมีความสบายใจ พอใจ ฯลฯ การแสดงอากัปกิริยาท่าทางอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นจะต้องมีความสอดคล้องกันทั้งเนื้อหาที่พูด จังหวะการพูด การใช้มือ แขน ศีรษะ สายตาและสีหน้า ผู้พูดที่จะประสบ

ความสำเร็จในการใช้อำนาจปฏิกิริยาทำทางประกอบการพูดนั้น จะต้องเป็นคนช่างสังเกตและหมั่นฝึกฝนจนกระทั่งสามารถแสดงออกได้อย่างเป็นธรรมชาติ

4) การใช้สายตา การมองหรือประสานสายตากับผู้ฟังนั้น นอกจากจะเป็นการสื่อความหมายในสิ่งที่พูดและแสดงความจริงใจของผู้พูดแล้ว ผู้พูดยังจะทราบปฏิกิริยาของผู้ฟังได้ด้วยว่า ผู้ฟังเห็นด้วย เชื่อถือ สงสัย หรือเบื่อหน่าย ฯลฯ ผู้ฟังจะรู้สึกพอใจเมื่อผู้พูดมองหรือประสานสายตากับตนเพราะจะรู้สึกว่าผู้พูดกำลังพูดกับตนโดยตรงและตนเองมีส่วนร่วมในการพูดครั้งนั้น ๆ จึงสนใจและตั้งใจฟัง ฉะนั้นในการพูดครั้งหนึ่ง ๆ ผู้พูดควรจะมองผู้ฟังให้ทั่วถึง ไม่เจาะจงมองเฉพาะกลุ่มผู้ฟังที่คุ้นเคย มีท่าทีเป็นมิตรหรือผู้ฟังที่ให้กำลังใจแก่ผู้พูดเท่านั้น เพราะผู้ฟังทุกคนต่างก็ต้องการได้รับความสนใจจากผู้พูดไม่น้อยไปกว่าที่ผู้พูดต้องการความสนใจจากผู้ฟัง การมองผู้ฟังควรมองอย่างเป็นธรรมชาติ โดยมองผู้ฟังเป็นกลุ่ม ๆ เช่น มองผู้ฟังกลุ่มแถวหน้าทางซ้ายมือและเลื่อนสายตามาจับผู้ฟังที่นั่งอยู่ด้านหลังทางขวามือระยะหนึ่ง แล้วย้ายไปมองผู้ฟังกลุ่มอื่นอีก แต่ควรระวังอย่ามองเป็นจังหวะ ซ้ายไปขวา ขวามาซ้าย หนีไปหลังจนผู้ฟังสังเกตได้

5) การเดิน การเดินออกมาพูดจะเป็นสิ่งแรกที่เป็นจุดสนใจของผู้ฟัง วิธีเดินที่ดีควรจะก้าวเดินด้วยฝีเท้าที่พอเหมาะ ไม่ช้าหรือเร็วเกินไป ศีรษะจะต้องตั้งตรง ไม่เดินหลังโก่ง ขณะเดินให้แกว่งแขนตามสบาย แต่ต้องระวังไม่ให้แกว่งมากเกินไป

6) การยืนและการนั่ง ขณะยืนหรือนั่งพูดนั้น ผู้พูดจะต้องวางตัวให้เป็นธรรมชาติ ไม่เคร่งเครียด แต่ต้องไม่ทำตัวตามสบาย ท่ายืนที่ถูกต่อนั้นจะต้องวางเท้าห่างกันพอสบาย และให้น้ำหนักตัวตกลงบนเท้าทั้งสองข้าง เท่า ๆ กัน หลีกเลี่ยงการยืนตัวงอ การยืนพิงโต๊ะ หรือใช้มือจับโต๊ะไว้ เพราะจะแสดงให้เห็นว่าผู้พูดไม่มีความมั่นใจในตนเอง หากนั่งพูดควรนั่งหลังตรง ให้เก้าอี้รับน้ำหนักตัวเต็มที่ ปล่อยให้เท้าลงในท่าพอสบาย ไม่ไขว่ห้างหรือเกร็งหัวเข่าให้ชิดกันจนรู้สึกเครียด

7) การแต่งกาย การแต่งกายเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพที่จะดึงดูดความสนใจของผู้ฟังให้เกิดความศรัทธา หรือเกิดอคติต่อผู้พูดได้ ผู้พูดจึงต้องระมัดระวังเรื่องการแต่งกายให้ดี การแต่งกายที่ดีก็คือ แต่งสุภาพ สะอาด เรียบร้อยตามสมัยนิยม ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาส วัย รูปร่าง ฐานะ และสถานที่ การแต่งกายที่ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ หรือใช้เสื้อผ้า เครื่องประดับที่หรูหราเกินไป อาจจะทำให้เกิดผลเสียหลายอย่าง เช่น ทำให้ผู้พูดขาดความมั่นใจเพราะรู้สึกว่าตนแต่งกายผิดไปจากผู้อื่นในที่นั้น ทำให้ผู้ฟังสนใจเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับมากกว่าเรื่องที่พูด หรือมีความรู้สึกว่าคุณพูดไม่ให้เกียรติผู้ฟัง ผู้พูดที่ดีจึงต้องพยายามศึกษาข้อบกพร่องของตนเองและปรับปรุงบุคลิกภาพ การแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะอยู่เสมอ

2.4.5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ

ในการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นนั้น ในขั้นสุดท้าย นักเรียนจะต้องนำความรู้ที่ได้จากชั้นสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ไปบริการสังคม โดยกระบวนการนี้จะทำให้นักเรียนได้นำทักษะความรู้ที่นักเรียนมีไปออกแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับชุมชน นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบนี้มีลักษณะเดียวกันกับการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม (CBL) คือเป็นการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ของชุมชนแล้วนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับชุมชน (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2561: 13)

2.5 ทักษะสำคัญสำหรับครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21

ซิมมอนส์ (Simmons, 2013 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2556: 31) กล่าวถึงทักษะสำคัญสำหรับครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สามารถสรุปได้ 8 ทักษะสำคัญ ดังนี้

ทักษะที่ 1 การจัดการชั้นเรียน เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นห้องเรียนที่ให้ความรู้ที่ปลอดภัย มีกฎระเบียบที่ใช้ร่วมกัน

ทักษะที่ 2 การทำให้บทเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูควรจัดทำบทเรียนให้มีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความผูกพันกับการเรียนรู้ในโรงเรียน

ทักษะที่ 3 การคิดเชิงวิพากษ์ เพื่อพัฒนากรอบวิชาการที่นักเรียนสามารถจะนำไปใช้ได้ตลอดชีวิต ครูจำเป็นต้องวางแผนบทเรียนและยุทธศาสตร์การสอนที่จะทำให้ นักเรียนเกิดทักษะการคิดที่สูงขึ้น

ทักษะที่ 4 ทักษะทางเทคโนโลยี ครูจะต้องติดตามเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและพัฒนาวิชาชีพของตนเอง

ทักษะที่ 5 ความเป็นสากล เนื่องจากการพัฒนาของเทคโนโลยีทำให้ การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ครูจะต้องมีทักษะให้นักเรียนเข้าใจความเป็นไปของโลก เพื่อความเป็นผู้นำแห่งอนาคตที่มีคุณภาพ

ทักษะที่ 6 ความร่วมมือ เนื่องจากการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ขึ้นอยู่กับ การทดสอบมาตรฐาน และพันธะรับผิดชอบของครู ครูยังต้องคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาของรัฐ

ทักษะที่ 7 การพัฒนาวิชาชีพ ครูถือเป็นอาชีพที่จะต้องพัฒนาการเรียนรู้ตลอดเวลา มีการปรับปรุงยุทธศาสตร์การสอนและการใช้เทคโนโลยีอยู่เสมอ

ทักษะที่ 8 สามารถรู้พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเป็นผู้มี ปัญหาทางจิต เช่น อารมณ์เก็บกด การไม่ติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า การย้ำคิดย้ำทำ การวิตกกังวล เมื่อครูรู้พฤติกรรมของนักเรียนจะก็เสริมพฤติกรรม อาจเป็นการทำงานเป็นกลุ่ม กิจกรรมที่ เรียนรู้ร่วมกันเพื่อสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างกันได้

นอกจากนี้ ดวงกมล สิ้นเพ็ง (2553: 12) ได้กล่าวถึงบทบาทครูผู้สอนในการปฏิรูป การเรียนการสอนไว้ สรุปได้ ดังนี้

1) ครูควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ในทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ ปฏิบัติจริง ฝึกการคิดวิเคราะห์ ลดการท่องจำ เพื่อพัฒนา ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ

2) ครูควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดย สอดแทรกเข้าไปในการจัดการเรียนการสอน และโดยการจัดกิจกรรมเสริมตลอดจนปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

3) ครูควรนำเอาสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายและน่าสนใจ

4) ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่าน จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายใน ห้องเรียน โรงเรียน รวมถึงการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

5) ครูควรมีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียน การสอนและพัฒนาให้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากแนวคิดของซิมมอนส์และดวงกมล สิ้นเพ็ง ได้สะท้อนให้เห็นว่าครูผู้สอนควรมี การปรับตัวให้เกิดทักษะสำคัญ ควรสังเกตลักษณะของนักเรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันแล้ว นำมาใช้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการ จัดการเรียนการสอนในทุกรายวิชา

2.6 พฤติกรรมของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

ในการจัดการเรียนรู้ ครูและนักเรียนนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การจัดการ เรียนรู้สำเร็จจุลวง พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข (2557: 62 – 70) ได้กล่าวถึงพฤติกรรม การสอนและพฤติกรรมนักเรียนของครู ในการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น โดยสรุป ได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นระบุคำถาม เป็นขั้นตอนที่ทำให้นักเรียนเกิดความสงสัยอยากรู้ อาจมีการทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนก่อน จากนั้นครูให้นักเรียนสังเกตและเปิดโอกาสให้นักเรียน

ตั้งคำถามได้ โดยครูควรเลือกใช้คำถามที่เหมาะสมสอดคล้องกับเรื่องที่สอน ขั้นตอนนี้ครูต้องทำให้นักเรียนอยากรู้คำตอบ เห็นความจำเป็นที่จะเรียนรู้ในขั้นต่อไปเพื่อค้นหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหาสารสนเทศ เป็นขั้นตอนหลักในการพิสูจน์สมมติฐาน ครูเริ่มต้นให้นักเรียนทำกิจกรรมวางแผนค้นหาข้อมูล พิจารณาข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างความรู้ เป็นขั้นตอนการนำข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วมาสื่อความหมายของข้อมูล โดยครูจัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้นำเสนอความรู้ที่นักเรียนได้สืบค้นเพื่อให้นักเรียนได้อภิปรายหลังการนำเสนอเพื่อให้นักเรียนได้สรุป เชื่อมโยงความรู้ ครูอาจจะกล่าวความรู้เพิ่มเติมให้นักเรียนเพื่อความรู้ที่ชัดเจนมากขึ้น

ขั้นที่ 4 ขั้นสื่อสาร เป็นขั้นที่นักเรียนนำเสนอสิ่งที่ได้จากการสร้างความรู้หน้าชั้นเรียนอย่างเข้าใจ และได้สร้างชิ้นงานติดบอร์ดหรือกระดานหน้าชั้นเรียน โดยเริ่มจากครูให้นักเรียนเตรียมวางแผนการนำเสนอด้วยรูปแบบต่าง ๆ ที่สนใจหน้าชั้นเรียน ในขณะที่นักเรียนนำเสนอ ครูประเมินผลด้วยแบบประเมินผล มีการใช้เกณฑ์ตามระดับคุณภาพอย่างครอบคลุมชัดเจน ส่วนนักเรียนนั้นเตรียมนำเสนอผลงานความรู้ที่ได้ด้วยวิธีที่หลากหลาย และมีบุคลิกที่มั่นใจ โดยเพื่อนอาจจะช่วยครูประเมินเพื่อนด้วยกัน

ขั้นที่ 5 ขั้นตอบแทนสังคม เป็นขั้นตอนที่นักเรียนต้องช่วยกันคิดนำความรู้ไปใช้บริการสังคม เผยแพร่ความรู้ที่นักเรียนได้แก่เพื่อน ครอบครัว ชุมชนของนักเรียน ผลงานที่นักเรียนสร้างขึ้นหลังจากที่นักเรียนเข้าใจแล้วจะสร้างประโยชน์ให้กับผู้อื่น

วณิชชา แม่นยำ (2557: 101 -110) ได้เสนอพฤติกรรมของครูและนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ด้วยการประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตั้งคำถาม/สมมติฐาน (Hypothesis Formulation) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด สังเกต ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการตั้งคำถาม (Learning to Question) โดยผู้เรียนตั้งคำถามผ่านเครื่องมือที่สามารถเสนอความคิดเห็นส่วนตัวได้ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) กูเกิ้ลพลัส (Google+) หรือทวิตเตอร์ (Twitter) ด้วยการตั้งคำถามง่าย ๆ เช่น ใคร ทำอะไร อย่างไร ที่ไหน ทำไม จากสิ่งที่พบเห็น ซึ่งจะก่อให้เกิดความสามารถในการตีความ การไตร่ตรอง การถ่ายทอดความคิด

ขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ (Searching for Information) เป็นขั้นตอนการฝึกแสวงหาค้นคว้าข้อมูลความรู้ และสารสนเทศต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น อินเทอร์เน็ต ห้องสมุดทั้งออนไลน์และอนไลน์ บุคคลรอบตัว หรือจากการฝึกปฏิบัติ

ทดลอง เป็นต้น ซึ่งจะส่งเสริมเกิดการเรียนรู้ในการแสวงหาความรู้ (Learning to Search) โดยผู้เรียนสามารถเลือกใช้เครื่องมือสืบค้น (Search Engine) ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้ เช่น กูเกิ้ล (Google), ยาฮู (Yahoo), บิง (Bing), เอโอแอล (AOL) สำหรับการสืบค้นแบบปกติในด้านเนื้อหา ภาพ เสียง วิดีโอ หรือการสืบค้นแบบเฉพาะประเภท เช่น การสืบค้นบทความวิจัย หน่วยงานทางการศึกษาก็เลือกใช้การสืบค้นประเภทบทความทางวิชาการ (Google Scholar)

ขั้นที่ 3 การสร้างองค์ความรู้ (Knowledge Formation) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้และสารสนเทศที่ได้จากการแสวงหาความรู้ มาถกแถลง อภิปราย เพื่อนำไปสู่การสรุปและสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct) โดยผู้เรียนนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ตหรือแหล่งอื่น ๆ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสามารถบันทึกสิ่งที่ได้นั้นบนเครื่องมือสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น สรุปเนื้อหาที่ได้ในรูปสื่อวิดีโอแนะนำสอนผ่านยูทูบ (Youtube) บันทึกเป็นเอกสารออนไลน์บนกูเกิ้ลด็อก (Google Doc) ซึ่งแบ่งปันการทำงานร่วมกันโดยการแชร์ข้อมูล และอนุญาตให้บุคคลอื่นแก้ไขเอกสารร่วมกันได้ โดยสามารถเก็บเอาไว้บนพื้นที่ให้บริการฟรีบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น กูเกิ้ลไดรฟ์ (Google Drive) สกายไดรฟ์ (Sky Drive) สำหรับการเรียนใช้งานที่ไหนก็ได้ที่มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือการเผยแพร่เนื้อหาผ่านบล็อกส่วนตัวที่ผู้เรียนสามารถสร้างขึ้นเองได้โดยง่าย เช่น บล็อกเกอร์ (Blogger) หรือ เวิร์ดเพรส (Wordpress)

ขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มาสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการสื่อสาร (Learning to Communicate) ผู้เรียนสามารถนำผลงานตนเองที่ได้จากการสรุปองค์ความรู้ มาแบ่งปันในรูปแบบวิดีโอด้วยยูทูบ (Youtube) รูปแบบเนื้อหา ข้อความ ด้วยสไลด์แชร์ (Slide Share), สคริปต์ (Scribd), หรือการนำเสนอในรูปแบบมัลติมีเดียด้วยเพรสซี (Prezi) โดยรูปแบบทั้งหมดสามารถแบ่งปันผู้อื่นผ่านทางเว็บที่ให้บริการนั้นโดยตรง หรือการแชร์ผ่านเฟซบุ๊ก (Facebook)

ขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Public Service) เป็นการนำความรู้สู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การทำประโยชน์ให้กับสังคมและชุมชนรอบตัวตามวุฒิภาวะของผู้เรียนและจะส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะและบริการสังคม (Learning to Serve) ผลงานของผู้เรียนที่เป็นข้อสรุปจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนั้น จะเป็นองค์ความรู้ที่ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี โดยผู้เรียนสามารถแบ่งปันขั้นตอน หรือวิธีการทำงาน ด้วยการเผยแพร่ในบล็อกส่วนตัว เช่น บล็อกเกอร์ (Blogger) หรือ เวิร์ดเพรส (Wordpress) ให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้หรือแนะนำ แลกเปลี่ยนการทำงาน หรือผู้ที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ต่อไปได้

จากการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 5 ขั้นนั้นมีความสอดคล้องกันตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึง ขั้นที่ 5 ซึ่งในแต่ละขั้นนั้นจะมีการพัฒนานักเรียนให้เกิด

ทักษะการคิด การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการบริการสังคม โดยนักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่หลากหลายมาบูรณาการปรับใช้ในการเรียนรู้แต่ละชั้น

3. วรรณคดี

3.1 ความหมายของวรรณคดี

วรรณคดีเป็นงานศิลปะทางภาษาที่มีความงดงามทางด้านวรรณศิลป์และมีคุณค่าทางด้านสังคม เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งคำว่า วรรณคดี มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน

กุสุมา รักษมณี (2533:16) ได้ให้ความหมายวรรณคดีว่า เป็นผลงานศิลปะที่บันทึกเรื่องราวและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์โดยใช้ภาษาเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ของผู้ประพันธ์ออกมาอย่างงดงาม

วันเนา ยูเต็น (2537: 5) ได้ให้ความหมายของวรรณคดีว่า เป็นหนังสือหรืองานเขียนที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดี มีความงามด้านภาษา การใช้คำที่มีคุณค่าเข้าชั้นวรรณศิลป์และมีเนื้อหาที่ดีสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้อ่านให้เกิดความเพลิดเพลิน ความสำนึกคิดและอารมณ์ต่าง ๆ

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2544: 27) ได้ให้ความหมายของวรรณคดีว่า เป็นคำที่เราบัญญัติขึ้นใช้เทียบคำ literature ในภาษาอังกฤษ หมายถึงบทประพันธ์ที่รัดรัดจริงใจผู้อ่าน ปลุกมโนคติ ทำให้เพลิดเพลินและเกิดอารมณ์ต่าง ๆ คล้ายกับอารมณ์ของผู้ประพันธ์ วรรณคดีอาจสอนใจเราได้ในทางอ้อม แต่ไม่ใช่หนังสือเทศน์ และอาจเปิดหูเปิดตาโดยให้เราโดยให้เราได้เห็นชีวิตและแง่ของชีวิตแปลก ๆ ต่าง ๆ แต่วรรณคดีไม่ใช่ตำรา หนังสือศาสนาอาจเป็นวรรณคดีได้ ถ้าบังเอิญมีลักษณะของวรรณคดีเข้า

ราชบัณฑิตยสถาน (2556: 1100) ได้ให้ความหมายวรรณคดีว่าเป็น วรรณกรรมที่ได้รับยกย่องว่าแต่งดี มีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ถึงขนาด เช่น พระราชพิธีสิบสองเดือน มัทนะพาธา สามก๊ก เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2557: 22-23) ได้ให้ความหมายวรรณคดีสรุปได้ว่าเป็นหนังสือที่มีแนวทาง หรือหนังสือที่แต่งดี คำว่าวรรณคดีนี้พบใช้ครั้งแรกในพระราชกฤษฎีกาตั้งวรรณคดีสโมสร ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ตราขึ้นเมื่อ พ.ศ.2457 ซึ่งวรรณคดีตามความหมายในพระราชกฤษฎีกาตั้งวรรณคดีสโมสร หมายถึง

1. กวีนิพนธ์ คือเป็น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน
2. ละครไทย แต่งเป็นกลอน มีกำหนดหน้าพาทย์ ฯลฯ
3. นิทาน คือ เรื่องราวอันผูกขึ้นและแต่งเป็นร้อยแก้ว

4. ละครพูด คือละครแบบไทย ได้มาจากตะวันตก เป็นละครที่ไม่แต่งเครื่องอย่างละครจำ แต่แต่งตัวตามสภาพชีวิตจริง แสดงกิริยาท่าทางอย่างคนจริง ๆ และจัดฉากจริง ๆ ตามเนื้อเรื่อง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯให้ริเริ่มขึ้น

5. อธิบาย (คือ “เอสเซย์” หรือ “แอมเพลต”) แสดงด้วยศิลปวิทยาหรือกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง (แต่ไม่ใช่ตำราหรือแบบเรียนหรือความเรียงเรื่องโบราณคดี มีพงศาวดาร เป็นต้น)

จากคำนิยามต่าง ๆ ข้างต้น สรุปความหมายของวรรณคดีได้ว่า เป็นวรรณกรรมที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดี มีถ้อยคำไพเราะ ครอบคลุมในด้านวรรณศิลป์ มีถ้อยคำกินใจ ทำให้เกิดความเพลิดเพลินเกิดอารมณ์ต่าง ๆ สะท้อนด้วยคุณค่าด้านสังคมประเพณีวัฒนธรรม มีคติสอนใจ

3.2 คุณค่าของวรรณคดี

วรรณคดีมีความสำคัญต่อชาติเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากวรรณคดีนั้นเป็นเครื่องแสดงความเจริญของชาติ ประชาชนที่ไร้ความเจริญย่อมไม่สามารถผลิตผลงานทางวรรณคดี เนื่องจากวรรณคดีเป็นผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ วรรณคดีจึงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีที่สืบทอดกันมาทุกยุคทุกสมัย ซึ่งมีผู้ให้ความสำคัญและคุณค่าไว้หลายท่านดังนี้

กุหลาบ มลลิกะมาส (2527: 10) ได้กล่าวถึงคุณค่าของวรรณคดี สรุปได้ว่าวรรณคดีเป็นเครื่องมือสื่อสารและเครื่องเชื่อมสร้างภาพอันสมบูรณ์ด้านความรู้ ส่งเสริมทักษะทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการคิด ทำให้เกิดพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญญา วัฒนธรรม ความรู้สึก ความสำนึกต่อสังคม เป็นต้น และยังสร้างลักษณะนิสัยให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพและจิตใจที่งดงาม

ศรีวิไล ดอกจันทร์ (2529: 9-13) กล่าวถึงคุณค่าของวรรณคดี สรุปได้ว่า วรรณคดีมีคุณค่าทางอารมณ์ ปัญญาศีลธรรม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์จินตนาการ ประสบการณ์ การรู้แจ้งในความเป็นจริง ทักษะเชิงวิจารณ์ ภาษาและเนื้อหาของวรรณคดีนั้น ๆ

ดนยา วงศ์ณะชัย (2542: 119) ได้กล่าวถึงคุณค่าของวรรณคดี สรุปได้ดังนี้

1. คุณค่าทางอารมณ์ ก่อให้เกิดความสนุกสนานบันเทิงใจ ทำให้สะท้อนอารมณ์ในทางใดทางหนึ่ง

2. คุณค่าทางสติปัญญา ทำให้เกิดความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น สังคม วัฒนธรรม เกิดการหยั่งเห็นชีวิตและโลก

3. คุณค่าด้านศีลธรรม ช่วยผดุงศีลธรรมในสังคมตน ไม่บ่อนทำลายความสงบสุขในสังคม หรืออุดหนุนสังคมเสื่อมทรามลง

ชตสุณี สิ้นสุสิงห์ (2544: 57-58) ได้กล่าวถึงคุณค่าของวรรณคดีในด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. คุณค่าทางด้านจิตใจ วรรณคดีเป็นศิลปะที่มีคุณค่าต่อจิตใจ เป็นเครื่องประเทืองอารมณ์ ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความเพลิดเพลินที่ได้มาจากการอ่านวรรณคดีนั้นเกิดจากรสและลีลาของการประพันธ์ที่กวีสร้างขึ้นด้วยอารมณ์และจินตนาการที่แตกต่างกันไปตามแรงบันดาลใจ วรรณคดีจึงก่อให้เกิดสุนทรียภาพในจิตใจ บำรุงจิตใจให้ประณีต ใ้รักและเข้าถึงความไพเราะซาบซึ้งในความงาม

2. คุณค่าทางปัญญา วรรณคดีนั้นได้นำความรู้มาสู่ผู้อ่าน ทั้งในเรื่องของสรรพวิทยาการแขนงต่าง ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ การเมือง การปกครอง เป็นต้น และยังมีแง่มุมในการดำเนินชีวิตอีกด้วย

3. คุณค่าด้านภาษา วรรณคดีทำให้เรารู้จักศัพท์ต่าง ๆ ที่กวีเลือกสรรมาใช้ โดยเฉพาะที่ใช้กันในวงนักปราชญ์และกวี เช่น ศัพท์ภาษาบาลี สันสกฤต หรือภาษาโบราณ นอกจากศัพท์แล้วยังสามารถเรียนรู้สำนวนต่าง ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ (2559: 2-3) กล่าวถึงคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมว่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่ดีควรมีคุณค่าต่อผู้อ่าน ดังนี้

1. คุณค่าด้านวรรณศิลป์ มีความไพเราะ สละสลวยงดงามทั้งด้านรสคำ รสความ การเลือกสรรถ้อยคำ สำนวนโวหาร ที่ทำให้เกิดความรู้สึกรสกระทบอารมณ์ สะเทือนใจ หรือเสริมสร้างจินตนาการ

2. คุณค่าด้านเนื้อหา ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ รวมถึงข้อคิด ข้อมูลที่เป็นจริง และถูกต้อง ส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความคิดลึกซึ้งกว้างไกล และประเทืองปัญญา

3. คุณค่าทางด้านศีลธรรม เป็นแนวทางในการประพฤติตนอย่างมีความสุข โดยมีหลักธรรมหรือคำสอนตามหลักศาสนา ช่วยยกระดับจิตใจผู้อ่านให้สูงขึ้น

4. คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนภาพสังคม ความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ที่ปรากฏอยู่ในสังคมช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ รวมถึงเป็นแบบอย่างที่ดีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน

5. คุณค่าการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการนำสารประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมมาปรับใช้หรือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

สรุปได้ว่า วรรณคดีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงวิถีชีวิต สะท้อนความรู้ สะท้อนสังคมประเพณีวัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัย การอ่านวรรณคดีให้คุณค่าหลายด้านแก่ผู้อ่าน ทั้งคุณค่าทางอารมณ์ สติปัญญา ศีลธรรม สังคมและทางภาษา เกิดจินตนาการ สามารถเรียนรู้ประสบการณ์ได้จากการอ่านวรรณคดี ผู้อ่านสามารถนำคุณค่าต่าง ๆ ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตได้ เสริมสร้างลักษณะนิสัยให้เป็นผู้มีจิตใจที่งดงาม

3.3 องค์ประกอบของวรรณคดี

องค์ประกอบของวรรณคดีเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ศึกษาวรรณคดีควรทราบ โดยวรรณคดีมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไป ตามที่นักวิชาการแต่ละท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของวรรณคดีไว้ดังนี้

สุริวงค์ พงศ์ไพบูลย์ (2534: 35) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของวรรณคดีว่าประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ภาษา มีทั้งการใช้ถ้อยคำ การเลือกสรรถ้อยคำ ต้องเลือกใช้ให้สอดคล้องกับรูปแบบของงานประพันธ์ เนื้อเรื่อง และบรรยากาศในเรื่องจึงจะเป็นภาษากวีที่สมบูรณ์ และระดับภาษาของวรรณคดี ในวรรณคดีเรื่องเดียวกันอาจใช้ภาษาต่างกันในบางตอนซึ่งสามารถแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับภาษาที่เอาความตามรูปศัพท์ ภาษาระดับอุปมาอุปไมย ภาษาระดับธรรม และภาษาระดับอภิธรรม

2. รูปแบบ ซึ่งหมายถึงวิธีการเขียนของแต่ละบุคคล ซึ่งแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ รูปแบบของลักษณะการประพันธ์ เช่น วรรณกรรมประเภทร้อยกรอง เช่นบทละครอาจใช้กลอน ฉันท์ และร้อยกรองหลายชนิด วรรณกรรมร้อยแก้วอาจเป็นนิยาย นิทาน เรื่องสั้น และบทความ ฯลฯ และรูปแบบซึ่งเป็นขนบนิยมในการดำเนินเรื่อง เช่น การขึ้นต้นด้วยบทไหว้ครู วรรณคดีนิราศคำกลอนขึ้นต้นด้วยกลอนวรรครับ นำเอาสถานที่เป็นจุดเริ่มต้นของการพรรณนา เป็นต้น

3. สารัตถะหรือแนวคิดของเรื่อง (Theme) ก็คือลักษณะอันเป็นวิสัยธรรมดารธรรมชาติของโลกและมนุษย์ที่ผู้แต่งมองเห็น และมุ่งหมายจะแสดงลักษณะนั้นออกมาให้ปรากฏแก่ผู้อ่าน สารัตถะของเรื่องจึงเป็นสารที่ผู้แต่งสื่อมายังผู้อ่านแสดงให้เข้าใจว่าวิถีทางแห่งโลกก็เป็นเช่นนี้

4. กลวิธีทางศิลปะจะทำให้วรรณคดีมีชีวิตชีวา มีความถูกต้อง และมีความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งกลวิธีมีหลายรูปแบบ เช่น กลวิธีการใช้ภาษา กลวิธีที่ชี้แนะแนวทางปฏิบัติ กลวิธีที่ดำเนินเรื่อง เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2555: 2) ได้กล่าวถึงหลักแห่งวรรณคดีว่าประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ศิลปกรรม ได้แก่ การนำความคิด ความรู้ หรือข้อความต่าง ๆ มาประกอบกันให้สละสลวย ไพเราะ น่าฟัง จับอกจับใจ

2. นกมิตกรรม ได้แก่ การใช้ความคิดพินิจพิเคราะห์ รวบรวมความรู้ความเข้าใจมาผูกหรือ ประกอบกันขึ้นให้เป็นรูปหรือเป็นองค์ขึ้น เช่น ร่างกายคนก็เป็นองค์ประกอบของคน อันมีหัว ตัว แขน ขา เป็นต้น

วิภา กงกะนันทน์ (2556: 8) กล่าวถึงวรรณคดีว่าประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญ และสัมพันธ์กัน 3 ส่วน คือ

1. เนื้อหา คือ เรื่องราวที่ผู้เขียนถ่ายทอดออกมา โดยมีตัวละครปรากฏในเรื่อง อาจเป็นได้ทั้งคนที่มีตัวตนอยู่จริง หรือตัวละครที่สมมุติขึ้นจากจินตนาการของผู้เขียน นอกจากนี้ตัวละครแล้วยังต้องมีฉาก ซึ่งก็คือเวลาและสถานที่ ผู้เขียนจะสร้างฉากให้สมจริง และกลมกลืนไปกับเรื่องราว เพื่อให้ผู้อ่านได้รับอรรถรสในการอ่าน ในส่วนของเนื้อหานั้นจะปรากฏพรรณณะของผู้เขียนอยู่ทุกเรื่อง เนื่องจากวรรณคดีทุกเรื่องจะเป็นเหมือนตัวแทนของผู้เขียน

2. ภาษาที่ใช้ ภาษาคือเครื่องมือในการถ่ายทอดเรื่องราวหรือเนื้อหา ดังนั้นการใช้ภาษาจึงเป็นส่วนสำคัญที่ผู้เขียนจะต้องรังสรรค์ถ้อยคำ เรียบเรียงภาษา เพื่อให้เรื่องราวร้อยเรียงได้อย่างต่อเนื่องและสมบูรณ์ การใช้ภาษาต้องสมจริง เหมาะสมกับเรื่องราว จึงจะทำให้เรื่องราวสามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้อ่านได้ตามความต้องการของผู้เขียน การศึกษาด้านภาษา ผู้อ่านสามารถศึกษาได้ทั้งการใช้คำและการใช้โวหาร ซึ่งทั้งสองส่วนนี้มีความสัมพันธ์กัน

3. รูปแบบงานประพันธ์ คือการที่ผู้เขียนสร้างสรรค์วิธีการนำเสนอผลงานให้มีลักษณะที่หลากหลาย ทำให้เกิดรูปแบบของงานประพันธ์ขึ้น

วีรวุฒน์ อินทรพร (2561: 156-161) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทั่วไปของวรรณคดีสรุปได้ ดังนี้

1. รูปแบบ หมายถึง รูปของตัวบทประพันธ์ที่ปรากฏในการรับรู้ของผู้เสพ รูปแบบกว้างๆอาจแบ่งเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ภาษาที่ใช้ในวรรณคดีมีทั้งภาษาแบบตรงไปตรงมาหรือมาในภาษาเชิงเปรียบเทียบ ส่วนกลวิธีการแต่ง คือวิธีการที่ผู้แต่งเลือกใช้ในการเสนอเรื่องในวรรณคดีแต่ละเรื่องผู้แต่งอาจใช้กลวิธีการแต่งแตกต่างกัน เช่น การตั้งชื่อเรื่อง การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่อง กลวิธีการเล่าเรื่อง เป็นต้น

2. เนื้อหา เป็นสารหรือความหมายของวรรณคดีที่ปรากฏผ่านรูปแบบ เนื้อหาหรือสารของวรรณคดีมีทั้งสารที่เป็นความคิด อารมณ์และความคิด ผู้อ่านต้องตีความจึงทราบสารที่ผู้สร้างงานต่อการที่จะสื่อ ในวรรณคดีแต่ละเรื่อง รูปแบบและเนื้อหามีความสัมพันธ์กันจนไม่อาจแยกองค์ประกอบทั้งสองออกจากกันได้

จากองค์ประกอบของวรรณคดีที่นักวิชาการได้กล่าวถึงโดยทั่วไปจะประกอบด้วย ภาษา เนื้อหา รูปแบบ และกลวิธีในการนำเสนอ โดยนำสิ่งต่าง ๆ มาประกอบกันเป็นวรรณคดีที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง ดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน

3.4 หลักการพิจารณาวิจารณ์คดี

การอ่านวรรณคดีนั้น ไม่เพียงแค่ว่ารับรู้แต่เนื้อเรื่องเพียงเท่านั้น แต่การอ่านวรรณคดีจะต้องใช้ความคิด จินตนาการ และความอ่อนไหวของอารมณ์ โดยมีผู้เสนอแนะหลักพิจารณาวิจารณ์คดีที่หลากหลายดังนี้

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2517: 7) กล่าวถึงหลักใหญ่สำหรับการวิจารณ์วรรณคดี สรุปได้ดังนี้

1. วิเคราะห์ ได้แก่ การแยกแยะส่วนต่าง ๆ ออกมาให้ถี่ถ้วนที่สุดที่จะทำได้ โดยคำนึงถึงรูปแบบของงานนั้น ๆ ด้วย เช่น ถ้าเป็นบทละครรำ ประเภทบทละครนอก ก็จะต้องดูว่าเนื้อเรื่องเป็นอย่างไร ลักษณะนิสัยของตัวละครแต่ละตัวเป็นอย่างไร วิธีบรรยายเรื่องอาศัยแบบฉบับใด กลอนดีหรือไม่ ที่ว่าดีนั้นเพราะเหตุใด มีอะไรที่น่าประทับใจบ้าง เราไม่พอใจตอนไหน หรือตัวละคร ตัวไหน ไม่พอใจการกระทำอันใดในเรื่องใดบ้าง เป็นต้น

2. วินิจฉัยสาร หรือวินิจฉัยสาร ได้แก่ การตีความ หรือ interpretation ในภาษาอังกฤษนั่นเอง ธรรมดาผู้ที่สื่อสารแก่กันได้จะต้องมีอะไรบางอย่างเสมอกัน เช่น ความรู้ วัย ประสบการณ์ จินตนาการ ถ้าผู้ส่งสารห่างไกลจากผู้รับสารเป็นอันมาก การสื่อสารย่อมมีขึ้นไม่ได้ เหมือนพูดคนละภาษา ดังนั้นผู้รับสารจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับชนบประเภทเชิงวรรณคดีของชุมชนและทำความเข้าใจไปถึงพื้นหลังของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในหนังสือเล่มหนึ่ง ๆ

3. วิจารณ์ หมายถึง พิจารณา ในชั้นที่กำลังศึกษากันอยู่นี้ หมายถึง การพิจารณากลวิธีที่แต่งของผู้แต่งเป็นประการสำคัญ นอกเหนือจากการพิจารณาเนื้อหาและการตีความ

4. วิพากษ์ ได้แก่ การประเมินคุณค่าของหนังสือว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร เพราะเหตุใดโดยอาศัยข้อมูลและเหตุการณ์แวดล้อมมาประกอบการพิจารณา

दनया वगर्सनख्य (2542: 123) เสนอหลักการอ่านวรรณคดีอย่างพินิจไว้ ดังนี้

1. การตีความ อ่านโดยพยายามเข้าถึงรสของวรรณคดี พยายามเข้าใจทุกส่วนทุกแง่มุมอย่างระมัดระวัง นับเป็นลำดับขั้นของการอ่านเข้าถึงความหมายทั้งระดับต้นและระดับลึกได้ และนำไปสู่ความเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ

2. การพิจารณาเนื้อหาและแนวคิด วรรณคดีโบราณเป็นผลงานที่สร้างขึ้นในสมัยที่ห่างกับยุคสมัยของผู้อ่านในปัจจุบัน ในการพิจารณาเนื้อหาและแนวคิดของเรื่อง ผู้อ่านควรทำให้สอดคล้องกับเรื่อง และยอมรับเงื่อนไขของกวี และนำประสบการณ์มาช่วยในการตีความ

3. การประเมินค่า ควรรู้จักรูปแบบของคำประพันธ์ เพื่อวินิจฉัยได้ว่าเนื้อหาและรูปแบบของงานชิ้นนั้นเหมาะสมหรือสอดคล้องเพียงใด ในการแสดงความคิดของกวี เพื่อจะวินิจฉัยว่าเป็นภาษาที่ประณีต งดงาม และสื่อความหมายได้ดีเพียงใด ผู้ประเมินค่าจะต้องตระหนักดี

ถึงลักษณะของภาษาที่ใช้ในวรรณคดี และจะต้องแสดงเหตุผลให้เด่นชัดด้วยว่าสำนวนภาษานั้นดีอย่างไร

วิทย์ ศิวะศิริยานนท์ (2544: 264) กล่าวว่า เราจะต้องศึกษาวรรณคดีในฐานะเป็นศิลปะเป็นของงาม ต้องพิจารณาจับความงามนั้นให้ได้อย่างบริบูรณ์ และเสพรสของความงามในวรรณคดีนั้นๆ ดังนั้น ในการอ่านวรรณคดีเพื่อให้ได้คุณค่าทั้งอารมณ์และความคิด จึงควรเป็นการอ่านอย่างพิถีพิถัน โดยมีขั้นตอนตั้งแต่การตีความ การพิจารณาเนื้อหาและความคิด การประเมินค่า

จิตต์นิภา ศรีไสย์ และคณะ (2560: 9) กล่าวถึงการพิจารณาเนื้อหาและกลวิธีในวรรณคดี สรุปได้ว่า จะต้องพิจารณาเนื้อเรื่อง ตั้งแต่ต้นจนจบและจะต้องอ่านหลายรอบ ศึกษาคำศัพท์และความหมายต่าง ๆ จับใจความ ดูว่ามีเหตุการณ์ตอนไหนน่าสนใจ พิจารณาโครงเรื่อง เพราะโครงเรื่องจะเป็นการวางกรอบและแนวทางในการสร้างเรื่อง โครงเรื่องเดียวกันอาจสร้างเรื่องได้ต่างกัน โครงเรื่องมักแสดงความขัดแย้งที่เป็นเหตุของเรื่องราวต่าง ๆ เช่น ความขัดแย้งระหว่างสุเทพณ์กับนางมัทนา พิจารณาตัวละครว่าตัวละครใดเป็นตัวเอก ตัวละครใดน่ายกย่อง หรือน่าตำหนิ นิสัยตัวละครสอดคล้องกับเนื้อเรื่องหรือไม่ พิจารณาฉาก ใดแก่เวลาและสถานที่ที่ปรากฏในเรื่องซึ่งจะต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง พิจารณาคำพูดของตัวละครจะทำให้ทราบถึงลักษณะนิสัยและแรงจูงใจของตัวละครที่มีพฤติกรรมนั้น ๆ พิจารณาแก่นเรื่อง ซึ่งเป็นแนวคิดที่กวีมีเจตนาจะเสนอต่อผู้อ่าน โดยแฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง

จากการศึกษาหลักการพิจารณาวรรณคดีของนักวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่าควรเริ่มต้นทำความเข้าใจเนื้อเรื่องวรรณคดีที่อ่าน แล้วตีความทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสาร วิเคราะห์แยกองค์ประกอบของเนื้อเรื่อง พิจารณาความสมจริงในการดำเนินเรื่อง วิธีบรรยายเรื่อง การสร้างฉาก ลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่องว่ามีความสมจริง สมเหตุสมผลหรือไม่ รวมถึงวิเคราะห์ความไพเราะของคำ ความหมาย รส และอารมณ์ของบทประพันธ์ จากนั้นพิจารณาแนวคิดสำคัญของเรื่อง การนำแนวคิดที่ผู้เขียนได้ฝากไว้ในคำประพันธ์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง และการประเมินคุณค่าวรรณคดีในด้านภาษา เนื้อหา รูปแบบของงาน การแสดงความคิดของผู้เขียนว่ามีคุณค่าหรือไม่อย่างไร อย่างมีเหตุผล

3.5 จุดมุ่งหมายของการสอนวรรณคดี

ในการเรียนการสอนวรรณคดีไทยให้ได้ผลนั้น ครูต้องทราบจุดมุ่งหมายของการสอน เพื่อให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งผู้รู้และนักการศึกษาได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนวรรณคดีหลายท่าน ดังนี้

ม.ล. บุญเหลือ เทพสุวรรณ (2518: 29-31) ได้เสนอความคิดโดยสรุปได้ว่า การเรียนการสอนวรรณคดีประการแรก ควรให้นักเรียนได้ทราบถึงประวัติของวรรณคดี เพื่อที่จะได้รู้ว่า

วรรณคดีของชาติมีวิวัฒนาการมาอย่างไร มีงานชิ้นเอกอะไรบ้างและงานนั้นได้รับการยกย่องเพราะเหตุใด เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความภูมิใจ ประการที่สอง ควรให้นักเรียนได้เรียนวรรณคดีหลายแบบ เพื่อให้รู้เนื้อเรื่อง โดยสรุปและสามารถพิจารณารายละเอียดของวรรณคดีจนเห็นคุณค่าได้ ประการสุดท้าย ต้องมุ่งให้นักเรียนรู้จักวรรณคดีนั้น ๆ มีส่วนสวยงามและส่วนบกพร่องตรงไหน โดยฝึกให้นักเรียนเกิดความคิดที่จะดีหรือชม

สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มพรรย์ (2523 :159-160) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนวรรณคดีไทย สรุปได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนได้รู้จักความหมาย ลักษณะของหนังสือที่เป็นวรรณคดี ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ค้นเคยในการศึกษาวรรณคดีในรูปแบบต่าง ๆ ฝึกทักษะการออกเสียง ทำนองเสนาะ ทักษะการอ่านในใจปลูกฝังนิสัยการอ่าน ฝึกการตีความ รู้จักคำศัพท์ยาก เกิดความเพลิดเพลินจากเรื่องทีอ่าน รู้ลักษณะข้อบังคับคำประพันธ์ที่ใช้ในวรรณคดีแต่ละเรื่อง เห็นคุณค่าของวรรณคดี จดจำข้อความที่ไพเราะ เป็นคติสอนใจมีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง ฝึกจินตนาการให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถวิจารณ์วรรณคดี ลักษณะนิสัยตัวละครด้วยความปราศจากอคติ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวรรณคดี

ประภาศรี สีหอำไพ (2535: 351 - 360) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนวรรณคดีว่าควรเน้นให้ผู้เรียนเกิดมโนทัศน์ มีความรู้เนื้อเรื่องที่กระจ่างชัด มีความรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับฉันทลักษณ์ สามารถถอดคำประพันธ์ได้ เกิดความคิด จินตนาการ และสุนทรียภาพเรื่องที่เรียนมีวิจารณ์ญาณ รู้จักวิจารณ์ เปรียบเทียบ และสามารถเรียนรู้วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณีจากวรรณคดี

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2536: 106 - 107) กล่าวว่า การสอนวรรณคดีควรมุ่งให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของวรรณคดี และภาคภูมิใจในผลงานวรรณคดีของบรรพบุรุษ ให้เห็นสภาพชีวิต สังคม และวัฒนธรรมที่ปรากฏในวรรณคดี ให้มีจินตนาการ เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ม.ล. อัจฉิมา เกิดผล (2536: 87 - 89) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนวรรณคดีว่าควรให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของวรรณคดีทั้งในด้านประโยชน์ตน และประโยชน์ส่วนรวม รู้จักรูปแบบท่วงทำนอง และลีลาของวรรณคดี รู้จักสังเกตลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่องแล้วเปรียบเทียบกับชีวิตจริง สามารถนำส่วนดีไปใช้และไม่ทำตามในส่วนที่ไม่ดี

พวงเล็ก อุตรระ (2539: 6) ได้กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการสอนวรรณคดีเพื่อให้เห็นคุณค่าของวรรณคดีและงานประพันธ์ที่ใช้ภาษาอย่างมีรสนิยมในฐานะเป็นวัฒนธรรมของชาติ คือให้เกิดความซาบซึ้งในรสแห่งความไพเราะของวรรณคดี อันประกอบด้วย เสียง รสของคำ รสของความเข้าใจภาษาที่ใช้วรรณคดีซึ่งเป็นภาษาที่กวีเลือกสรรคำที่ไพเราะ และมีอำนาจ

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2557: 36-38) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายสำคัญในการศึกษาวรรณคดี โดยสรุปได้ว่า ควรศึกษาเพื่อผลทางสุนทรียภาพ ความงามของวรรณศิลป์ ศึกษาหาความรู้

เกี่ยวกับมนุษยชาติในอดีต เปรียบเทียบให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทางสังคม สนองความประสงค์ ในทางสร้างสรรค์ ยึดถือวรรณคดีเป็นแบบอย่างในการสร้างงานอย่างสร้างสรรค์ ศึกษาชีวิตจากตัวละครในเรื่อง แล้วนำมาแง่มุมชีวิตจากตัวละครนั้นมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้

จากจุดมุ่งหมายที่นักการศึกษาได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การสอนวรรณคดีนั้น ควรให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าด้านต่าง ๆ ของวรรณคดี ในแง่ของศิลปะ สุนทรียภาพ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และความรู้ต่าง ๆ และนำความรู้ที่ได้จากวรรณคดีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตได้

3.6 แนวทางการจัดการเรียนรู้วรรณคดี

การจัดการเรียนรู้วรรณคดีนั้น ครูผู้สอนจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ทั้งในด้านวรรณคดี และวิธีการจัดการเรียนรู้วรรณคดี โดยมีนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ (2523: 160 - 165) ได้มีข้อสังเกตบางประการในการเรียนการสอนวรรณคดี สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนวรรณคดี ผู้สอนควรเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีอย่างแท้จริง มีทัศนคติที่ดีต่อวรรณคดี ผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน ผู้สอนต้องมีจุดประสงค์ในการสอนที่ชัดเจน เขียนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมได้ ผู้สอนต้องมีกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เน้นใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี มีสื่อการสอนประกอบการเรียน เน้นความคิดรวบยอดมากกว่าเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ใช้ความคิด เหตุผล วิพากษ์วิจารณ์ในหัวข้อต่าง ๆ ผู้สอนควรจัดบรรยากาศเพื่อส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน และควรปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอน ผู้สอนต้องมีการประเมินผลด้วย

กรมวิชาการ (2546: 334) ได้เสนอวิธีสอนวรรณคดี สรุปได้ดังนี้

1) อ่านเข้าใจ การอ่านเข้าใจเป็นขั้นตอนแรกในการสอนวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งครูต้องเตรียมการสอนโดยอ่านวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่จะสอนนั้นให้เข้าใจ และการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเข้าใจด้วย ดังนี้

1.1) เข้าใจเรื่อง คือ สามารถจับใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องได้ สามารถตอบคำถามได้ว่า เรื่องนั้นคือเรื่องอะไร กล่าวถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำอย่างไร และผลของการกระทำนั้นเป็นอย่างไร

1.2) เข้าใจศัพท์ คือ สามารถเข้าใจความหมายของศัพท์ยากหรือศัพท์ต่างยุคสมัย

2) ได้เสียงเสนาะ การสอนวรรณคดีและวรรณกรรม ไม่ว่าจะป็นร้อยแก้ว หรือ ร้อยกรองล้วนมีเสียงเสนาะของบทประพันธ์ หากจะยกตัวอย่างให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของเสียงก็ทำได้โดยยกตัวอย่างข้อความมาสักประโยค แล้วครูอ่านออกเสียงแตกต่างกันเป็นอ่านออกเสียงธรรมดา กับอ่านออกเสียงตามอารมณ์ของข้อความ นักเรียนจะพบว่าเสียงเสนาะของข้อความนั้นอยู่ที่ลีลาในการอ่านออกเสียงให้เหมาะสมกับข้อความ

3) เจาะแนวคิดสำคัญ การสอนให้นักเรียนสามารถจับแนวคิดสำคัญของเรื่อง (Theme) ได้จะต้องให้นักเรียนอ่านเข้าใจเสียก่อน แล้วจากนั้นสามารถที่จะประมวลเรื่องที่อ่านทั้งหมดเพื่อวิเคราะห์ดูว่าสาระต่าง ๆ ทั้งหลายของเรื่องที่อ่าน ต่างมุ่งสู่ประเด็นเดียวกันอย่างไร หากสามารถวิเคราะห์และจับสาระที่หลากหลายของเรื่องได้ ท้ายที่สุดแล้วสาระเหล่านั้นมุ่งสู่ผลอย่างเดียวกันก็แสดงว่าผู้อ่านมีศักยภาพในการอ่านสูง ในระดับที่สามารถวิเคราะห์หิวินิจฉัยสารได้ สามารถที่จะเชื่อมโยงสาระหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่อง และสามารถอธิบายสาระหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นได้อย่างมีเหตุผล การสอนจับแนวคิดสำคัญอาจทำได้โดยครูคอยช่วยกระตุ้นหรือแนะวิธีคิดพิจารณาสาระสำคัญให้นักเรียนค้นพบด้วยตนเองได้โดยง่าย ก็จะทำให้ นักเรียนภูมิใจ จากนั้นจึงกระตุ้นให้คิดต่อว่า สาระสำคัญเหล่านี้มุ่งสู่ผลอย่างเดียวกันคืออะไร ทั้งนี้อย่าลืมนำให้นักเรียนเข้าใจว่า สาระสำคัญอาจมีได้หลายประเด็น แต่แนวคิดสำคัญจะต้องมีเพียงประเด็นเดียวเท่านั้น

4) หมั่นวิเคราะห์วินิจฉัย การสอนให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์วินิจฉัย คือการสอนให้นักเรียนสามารถแยกแยะและพิจารณาเรื่องที่อ่านได้ทั้งรูปแบบ เนื้อหา กลวิธีและการใช้ภาษา ว่าแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดอย่างไร

5) ใส่ใจวิพากษ์วิจารณ์ การสอนให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านมีความสำคัญ เมื่อสามารถวิเคราะห์วินิจฉัยรายละเอียดต่าง ๆ และสามารถแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านั้นได้อย่างมีเหตุผลเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน เพื่อแสดงความคิดเห็นของตนประกอบได้อย่างกลมกลืนแล้ว ก็เรียกได้ว่า รู้วิพากษ์วิจารณ์ การสอนในขั้นนี้หากมุ่งที่จะให้นักเรียนเขียนบทวิจารณ์อาจจะเป็นเรื่องยากเกินไป แต่ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้กลวิธีการสนทนา ซักถาม หรือใช้บทบาทสมมติ เช่น สมมติว่าถ้านักเรียนเป็นตัวละคนนั้น ๆ นักเรียนจะหาทางออกของปัญหาอย่างไร เหตุใดจึงเลือกทางออกเช่นนั้น แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน กันนับได้ว่าเป็นการสอนการวิจารณ์ในระดับหนึ่ง

6) ประสานกิจกรรม หากครูผู้สอนรู้จักเลือกกิจกรรมต่าง ๆ ใช้ประกอบการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรม จะทำให้การเรียนการสอนสนุกและน่าสนใจยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนเข้าใจและจำเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้นด้วย กิจกรรมในการสอนวรรณคดี เช่น กิจกรรมบทบาทสมมติ กิจกรรมการแสดงละคร กิจกรรมขับร้องพ็อนรำ กิจกรรมวาดภาพ กิจกรรมค้นคว้า กิจกรรมทนายปัญหา

7) สัมพันธ์เนื้อหา การเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมให้สัมพันธ์เนื้อหาอื่น ๆ ทั้งในวิชาเดียวกันและต่างวิชา เช่น สอนให้สัมพันธ์กับราชาศัพท์ สอนให้สัมพันธ์กับหลักภาษา สอนให้สัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์

อิงอร สุพันธุ์วณิช และคณะ (2555: 121) ได้กล่าวถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีว่า ในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ควรเน้นพัฒนาความคิดของผู้เรียน ผู้สอนไม่ควรปิดกั้นหรือครอบงำความคิดของผู้เรียน ควรให้อิสระในการคิดของผู้เรียน และแนะนำวิธีการคิดที่ถูกต้อง ทั้งนี้ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสนใจและเห็นคุณค่าของวรรณคดี

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีไทยนั้น ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะครูเป็นผู้กำหนดแนวทาง เป็นผู้ชี้แนะวิธีการ ดังนั้นครูจึงต้องมีความเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดีไทย จึงจะสามารถถ่ายทอดวรรณคดีให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูต้องค้นหาวิธีสอนและเทคนิคที่หลากหลาย คัดเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากที่จะเรียนรู้วรรณคดี ครูต้องฝึกฝนให้นักเรียนจับประเด็นสำคัญ และเปิดโอกาสให้นักเรียนกล้าที่จะวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดโดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ อีกทั้งครูต้องเข้าใจความสัมพันธ์ของเนื้อหาของวรรณคดีกับวิชาอื่น ๆ ทั้งวิชาเดียวกันและต่างวิชาและจัดกิจกรรมให้มีความสัมพันธ์และเหมาะสม

3.7 วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา

3.7.1 พระราชประวัติของผู้ประพันธ์

พระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ประสูติเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2423 เมื่อชนมายุได้ 8 พรรษาทรงได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นกรมขุนเทพทวาราวดี ขณะที่ยังทรงพระเยาว์นั้นได้ทรงศึกษาภาษาไทยกับพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) และได้ทรงศึกษาภาษาอังกฤษกับนายโรเบิร์ต มอแรนต์ ซึ่งเป็นหลานของฟลอเรนซ์ ไรติงเกล ในปี พ.ศ. 2436 ขณะที่พระองค์มีพระชนมายุได้ 12 พรรษา ได้เสด็จไปทรงศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ นับเป็นพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์แรกที่ทรงได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ สิ่งที่น่าสนใจอย่างหนึ่งก็คือเมื่อยังทรงพระเยาว์นั้น ได้ทรงรับรู้เรื่องราวการล่าเมืองขึ้นของมหาอำนาจตะวันตกและเหตุการณ์การเสียดินแดนของไทยให้กับอังกฤษและฝรั่งเศสมาโดยตลอด แม้เมื่อครั้งที่เสด็จไปทรงศึกษาต่อ เรื่องที่นำเสด็จไปสิงคโปร์เพื่อทรงต่อเรือไปยังประเทศอังกฤษก็เป็นเรือมกุฎราชกุมารซึ่งไทยเพิ่งใช้สู้รบกับฝรั่งเศสมาไม่นาน

เมื่อเสด็จไปถึงอังกฤษแล้ว รัฐบาลไทยได้ขอให้รัฐบาลอังกฤษจัดหาครูมาถวายพระอักษรสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ ที่พระตำหนัก นอร์ ลอดจ์ ในเมือง แอสค็อต ซึ่งก็เป็นการถวายความรู้เบื้องต้น ในช่วงปีแรกที่พระองค์ประทับอยู่ในประเทศอังกฤษนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ ซึ่งไม่ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาต่อในต่างประเทศ ด้วยว่าต้องทรงระมัดระวังพระองค์มิให้ทรงเป็นอันตรายใด ๆ เพราะต้องเสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระเจ้าแผ่นดินพระองค์ต่อไปได้เสด็จสวรรคตลง สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ จึงทรงได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมารแทน โดยมีได้เสด็จพระราชดำเนินกลับมายังประเทศไทย แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการประกอบพระราชพิธีขึ้นในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2437 และโปรดเกล้าฯ ให้พระยาเสมอใจราชเป็นหัวหน้าคณะข้าหลวงพิเศษ อัญเชิญประกาศสถาปนาพระฐานันดรศักดิ์ เครื่องราชอิสริยยศและราชอิสริยาภรณ์ไปถวายที่ประเทศอังกฤษ ในโอกาสนี้ สมเด็จพระบรมราชินีนาถวิกตอเรียแห่งประเทศอังกฤษได้มีพระราชโอรสเลขเชิญให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปเข้าเฝ้าที่พระราชวังวินด์เซอร์เพื่อทรงแสดงความยินดีด้วย ทำให้พระองค์ได้ทรงรู้จักสนิทสนมกับเจ้านายในพระราชวงศ์ของประเทศอังกฤษหลายพระองค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าชายแห่งเวลส์ ซึ่งทรงเป็นรัชทายาทแห่งราชบัลลังก์และต่อมาได้เสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 7 แห่งอังกฤษ

หลังจากที่ทรงได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นสยามมกุฎราชกุมารแล้ว การศึกษาวิชาการต่าง ๆ ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธในประเทศอังกฤษก็ดำเนินต่อไปด้วยพระปรีชาสามารถของพระองค์และพระวิริยะอุตสาหะทำให้ทรงรอบรู้ในวิชาที่ทรงเรียนอย่างลึกซึ้ง นอกจากนั้น พระองค์ยังโปรดละครพูดเป็นอย่างมาก เนื่องจากทรงมีโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรละครในกรุงลอนดอนบ่อยๆ จนในที่สุดก็ทรงพระราชนิพนธ์บทละครและทรงจัดการแสดงละคร รวมทั้งทรงแสดงละครบนเวทีด้วยพระองค์เอง เมื่อมีพระชนมายุได้ 16 พรรษา ในด้านการศึกษา นั้นพระองค์มีพระราชประสงค์จะทรงศึกษาวิชาการทหารซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงเห็นด้วย แต่เนื่องจากพระองค์จะต้องขึ้นครองราชย์ต่อไป จึงต้องทรงศึกษาวิชาพลเรือนด้วย ในขั้นแรกสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช มหาวชิราวุธได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาวิชาการทหารที่โรงเรียนนายร้อยแซนเฮิร์สต์ก่อน โดยได้ทรงศึกษาวิชาการปกครองของทหาร กฎหมาย ยุทธวิธี วิชาป้อมค่าย การสำรวจ ภาษาฝรั่งเศส พลศึกษา และการขี่ม้าซึ่งทรงเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ นอกจากนั้นยังได้ทรงเข้าอบรมหลักสูตรสั้น ๆ เพิ่มเติมอีก 3 วิชา คือ วิชาปืนเล็ก ซึ่งทรงได้รับรางวัลแมนปีน วิชาทหารภูเขา และวิชาปืนใหญ่ หลังจากนั้นก็ได้เสด็จพระราชดำเนินเข้าประจำการในกองพันที่ 1 กรมทหารราบเบาเดอรัม นับว่าพระองค์ทรงได้รับความรู้ด้านการทหารที่

ทันสมัยที่สุดจากประเทศอังกฤษ ทรงมีความรู้ในเรื่องกองทหารรักษาดินแดนเป็นอย่างดี จนภายหลังเมื่อครองราชย์แล้วก็ได้ทรงตั้งกองเสื่อป่ารักษาดินแดนขึ้นในประเทศไทย

ในระหว่างที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ ทรงศึกษาอยู่ที่โรงเรียนนายร้อยแซนเฮิร์สต์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ ได้โดยเสด็จไปด้วยหลายแห่ง และทรงมีโอกาสได้รู้จักกับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ของพระมหากษัตริย์จากประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปหลายประเทศที่อังกฤษ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ประทับที่พระราชวังบักกิงแฮมเป็นเวลา 7 วัน หลังจากนั้นจึงเสด็จพระราชดำเนินไปยังพระตำหนักเกรตนีย์ที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศประทับอยู่ ที่นี้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศได้ทรงจัดงานอุทยานสโมสรถวาย เพื่อให้ชาวอังกฤษได้มีโอกาสเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปประทับที่แทปโลว์ คอร์ต ซึ่งเป็นสถานที่ที่ฝ่ายไทยจัดไว้เป็นที่ประทับแล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศก็ทรงมีโอกาสได้จัดงานอุทยานสโมสรถวายสมเด็จพระบรมชนกนาถเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 20 กันยายน อีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ส่งเสด็จสมเด็จพระบรมชนกนาถลงเรือพระที่นั่งที่ประเทศอิตาลีเพื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับประเทศไทยแล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศก็ได้เสด็จพระราชดำเนินกลับไปยังอังกฤษเพื่อทรงศึกษาต่อ ในวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2442 พระองค์ได้ทรงศึกษาวิชาประวัติศาสตร์และกฎหมายที่มหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ดและได้ทรงพระราชนิพนธ์ วิทยานิพนธ์เรื่อง สงครามสืบราชสมบัติโปแลนด์ เสนอมหาวิทยาลัยจนเป็นผลสำเร็จด้วย

ก่อนที่พระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินนิวัตประเทศไทยได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมประมุขของประเทศต่าง ๆ เป็นการเจริญพระราชไมตรี ระหว่างเวลา เดือนเศษที่ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังประเทศต่าง ๆ นั้น พระองค์ได้ทรงบันทึกเรื่องราวไว้ในรูปพระราชหัตถเลขาถึงพระสหายซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในต้นประวัติศาสตร์ ในที่สุด ในวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2445 พระองค์ก็ได้เสด็จพระราชดำเนินออกจากเซาท์แฮมตันเพื่อมายังประเทศไทย โดยเสด็จพระราชดำเนินผ่านทางประเทศสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น ที่สหรัฐอเมริกา ประธานาธิบดี ธีโอดอร์ รูสเวลท์ได้มีโอกาสรับเสด็จที่ทำเนียบขาวเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2445 ระหว่างที่ประทับอยู่ที่สหรัฐอเมริกา พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังสถานที่สำคัญ ๆ ต่าง ๆ เช่น อุตุเรือ กองดับเพลิง โรงเรียนนายร้อยที่เวสต์ปอยท์ และมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นต้น จากนั้นได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังเมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา แล้วเสด็จพระราชดำเนินไปประเทศญี่ปุ่น เรือได้มาถึงท่าเรือเมืองโยโกฮาม่า เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2445 ขณะนั้นเรือพระที่นั่งมหาจักรีซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงส่งไปรับเสด็จได้มาจอดอยู่ที่นั่นแล้ว ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่มาจาก

กรุงเทพมหานครพร้อมด้วยเจ้าชายโคมัทสุและเจ้าชายฟูซิมิได้มารับเสด็จและเชิญเสด็จพระราชดำเนินไปประทับที่วังชิบะซึ่งเป็นที่ประทับของมกุฎราชกุมารญี่ปุ่น ที่นี้พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปเข้าเฝ้าสมเด็จพระจักรพรรดิญี่ปุ่นและได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรกิจการทหาร รวมทั้งการต่อเรือรบด้วย

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธได้เสด็จพระราชดำเนินมาถึงประเทศไทยเมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2446 รวมเวลาที่ประทับอยู่ในต่างประเทศ 9 ปีเศษ ตลอดเวลาพระองค์ได้ทรงสั่งสมความรู้ทางวิชาการทั้งทางด้านทหารและพลเรือนอันทันสมัยไว้มากมาย รวมทั้งเป็นการเตรียมพระองค์สำหรับที่จะต้องเสด็จขึ้นครองราชย์ต่อไปในวันข้างหน้าอย่างสมบูรณ์แบบ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินโดยรถไฟสายปากน้ำไปรับเสด็จสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ ถึงที่จังหวัดสมุทรปราการ งานพระราชพิธีต่าง ๆ เพื่อเฉลิมพระเกียรติในการเสด็จพระราชดำเนินกลับมายังประเทศไทยได้ดำเนินไปถึง 1 เดือน เมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับมาประทับในประเทศไทยแล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธได้เสด็จเข้ารับราชการทหารเป็นผู้บังคับการกรมทหารมหาดเล็ก และได้ทรงปฏิบัติพระราชกิจที่สำคัญ ๆ แทนองค์สมเด็จพระบรมชนกนาถมากมายหลายอย่าง ทำให้สมเด็จพระบรมชนกนาถทรงมีผู้ที่จะทรงไว้วางพระราชฤทัยได้อย่างเต็มที่มาเป็นเสมือนพระเนตรพระกรรณของพระองค์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธได้ทรงผนวชตามขัตติยราชประเพณีเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2447 จนถึงวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2447 โดยมีพระฉายาว่า "วชิราวุโธ" ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๕๐ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ ซึ่งได้เสด็จพระราชดำเนินไปตรวจราชการหัวเมืองตั้งแต่ภาคเหนือจรดภาคใต้ได้โปรดให้สร้างพระราชวังสนามจันทร์ขึ้นที่จังหวัดนครปฐม พระราชวังแห่งนี้ประกอบด้วยพระที่นั่งอันงดงามหลายองค์ เช่น พระที่นั่งชาลิสมงคลอาสน์

ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธจึงเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2453 ส่วนงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมโภชนั้น ได้โปรดให้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายนถึงวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2454 เนื่องด้วยว่าทรงรู้จักคุ้นเคยกับประมุขของประเทศสำคัญๆ ต่างๆ ทั่วโลกจึงมีพระราชประสงค์จะให้บุคคลเหล่านั้นได้มารู้จักประเทศไทย ในการนี้มีเจ้านายและผู้แทนรัฐบาลต่างประเทศมาร่วมงานถึง 14 ประเทศ เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์แล้ว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาบุคคลก่อนเป็นสิ่งแรกโดยได้ทรงริเริ่มสร้างโรงเรียนขึ้นแทนวัดประจำรัชกาล ได้แก่ โรงเรียนมหาดเล็กหลวง ซึ่งมีการอบรมเด็กชายให้เป็นสุภาพบุรุษตามแบบโรงเรียนกินนอนชั้นดีในประเทศอังกฤษ โรงเรียนมหาดเล็กหลวงนี้ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 7 ก็ได้รับการสถาปนาเป็น โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย นอกจากนั้น ยังโปรดให้ยกฐานะโรงเรียนข้าราชการพลเรือนขึ้นเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแห่งแรก

ของประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2459 แม้โรงเรียนเพาะช่างซึ่งเป็นหลักสำคัญจัดการศึกษาสายอาชีพจะเกิดขึ้นในรัชสมัยของพระองค์ คือ เมื่อ พ.ศ. 2456 ส่วนการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาชั้นนั้น พระองค์ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประถมศึกษาขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2464 บังคับให้เด็กทุกคนที่มีอายุ 7 ปี ต้องเรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียนจนอายุ 14 ปี นับว่าได้ทรงวางรากฐานการศึกษาแผนใหม่ให้แก่ประเทศไทย ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษาทีเดียว

งานพัฒนาบุคคลอีกอย่างหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงกระทำก็คือการจัดตั้งกองเสือป่าขึ้นเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2454 เพื่อฝึกอบรมข้าราชการให้มีระเบียบวินัย มีความสามัคคีประพฤติตนดี รักษาดี ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเป็นกำลังของประเทศในยามคับขัน กิจกรรมเสือป่าของไทยได้ขยายไปทั่วประเทศ มีการฝึกซ้อมรบเป็นประจำโดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสอนด้วยพระองค์เอง ในระหว่างการซ้อมรบเสือป่าครั้งแรกที่นครปฐม เมื่อ พ.ศ. 2454 ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญอย่างหนึ่งขึ้นในกรุงเทพฯ นั่นคือ บุคคลคณะหนึ่งจำนวนเกือบ 100 คน ส่วนใหญ่เป็นนายทหารชั้นผู้น้อยได้คบคิดกันก่อการกบฏมุ่งจะเปลี่ยนระบอบการปกครองของประเทศ และล่องเลยไปถึงขั้นจะลอบปลงพระชนม์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การก่อการซึ่งเรียกกันว่า กบฏ ร.ศ. 130 นี้ ไม่เป็นผลสำเร็จ เนื่องจากสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลกประชานาถทรงทราบเสียก่อนจึงมีการจับกุมกันขึ้น ผู้ก่อการได้รับโทษหนักเบาตามลักษณะการกระทำความผิด โดยมี 3 คนที่ต้องโทษประหารชีวิตแต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้ลดโทษในฐานกรุณา ทำให้ไม่มีผู้ใดถูกประหารชีวิต ทุกคนได้รับการลดโทษลงตามลำดับ ในที่สุดก็พ้นโทษกันทุกคน ในรัชสมัยของพระองค์นี้มีเรื่องราวที่น่าสนใจของยาเหลสุนัขตัวหนึ่งซึ่งทรงเก็บมาเลี้ยงไว้ และทรงโปรดมากเพราะความเฉลียวฉลาดแสนรู้เป็นพิเศษของสุนัขตัวนี้ ต่อมายาเหลได้ถูกลอบยิง พระองค์จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างอนุสาวรีย์ยาเหลไปประดิษฐานไว้บนแท่นหน้าพระที่นั่งชาลิมงคลอาสน์พระราชวังสนามจันทร์ ในจังหวัดนครปฐม

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้มีประเพณีหลายอย่างขึ้นในรัชสมัยของพระองค์ เช่น โปรดเกล้าฯ ให้คนไทยมีนามสกุล ทั้งยังได้ทรงคิดนามสกุลพระราชทานถึง 6,432 สกุล และทรงทำพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้มีประเพณีหลายอย่างขึ้นในรัชสมัยของพระองค์ทะเลเบียนด้วยพระองค์เองอยู่หลายปี นามสกุลแรกสุดที่พระราชทานคือนามสกุล "สุขุม" ซึ่งพระราชทาน เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2456 อันเป็นวันที่ทรงวางศิลาพระฤกษ์ก่อสร้างพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในระหว่างที่ครองราชย์นี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงคำนึงถึงการที่จะทรงนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาธิปไตย และให้ประชาชนเข้าใจว่าประชาธิปไตยคืออะไรอยู่เสมอ เพราะทรงมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี โดยทรงศึกษาระบอบนี้ขณะที่ประทับอยู่ในประเทศอังกฤษ จึงทรงวางแผน

ที่จะให้คนไทยได้รู้จักการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ละเล็กทีละน้อยโดยทรงสร้างเมืองจำลองขึ้นบนเนื้อที่ขนาด 3 ไร่ รอบพระที่นั่งอุดร ในพระราชวังดุสิต พระราชทานนามว่าดุสิตธานี และโปรดให้มีการปกครองตามแบบประชาธิปไตย มีพรรคการเมืองที่มีความคิดเห็นต่างกัน 2 พรรค คือ พรรคแพรรแสบีแดงและพรรคแพรรแสบีน้ำเงิน มีการเลือกตั้งและมีหนังสือพิมพ์ไว้ใช้ในการแถลงข่าว และวิจารณ์กิจการในดุสิตธานีตามแนวทางประชาธิปไตย ปรากฏว่า ได้มีข้าราชการสมัครเข้าเป็นทนายนาครของดุสิตธานี เพื่อศึกษาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยกันมากมาย ข้าราชการบางท่านในกระทรวงมหาดไทยได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำแผนการปกครองนี้ไปใช้ในท้องถิ่นบางแห่ง นับได้ว่าได้ทรงนำวิถีทางแห่งประชาธิปไตยเข้ามาในสังคมตั้งแต่ในรัชสมัยของพระองค์แล้ว

นอกจากนั้นยังได้ทรงสานต่อความเจริญเยี่ยงนานาอารยประเทศที่สมเด็จพระบรมชนกนาถได้ทรงริเริ่มไว้อีกมากมายหลายอย่าง เช่น โปรดเกล้าฯให้ขุดถ้ำขุนตาลและเปิดการเดินรถไฟสายกรุงเทพฯ ถึงเชียงใหม่ รวมทั้งทรงเปิดสถานีรถไฟหัวลำโพง เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2459 และโปรดเกล้าฯให้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาแห่งแรก คือ สะพานพระราม 6 ด้วย ส่วนในงานด้านวรรณกรรมซึ่งทรงพระปรีชาสามารถเป็นพิเศษ พระองค์ก็ได้ทรงทั้งมรดกผลงานพระราชนิพนธ์ไว้มากมาย อาทิเช่น บทละครพูดเรื่องหัวใจนักรบ บทกวีนิพนธ์เรื่องพระนลคำหลวง และบทละครคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาอันไพเราะอย่างยิ่ง พระอัจฉริยภาพทางด้านอักษรศาสตร์นี้ได้ทำให้อาณาจักรพม่ากษัตริย์พระเจ้าบรมราชสมัญญาว่า สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ในรัชสมัยของพระองค์นี้ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญของโลกขึ้นอย่างหนึ่งก็คือ สงครามโลกครั้งที่ 1 โดยประเทศเยอรมนี ออสเตรีย-ฮังการี บัลแกเรีย และตุรกี ได้ทำสงครามกับกลุ่มประเทศสัมพันธมิตร คือ อังกฤษ ฝรั่งเศสและรัสเซีย ส่วนสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่น ๆ ได้เข้ามาร่วมด้วยในระยะต่อๆ มา ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพิจารณาโดยรอบคอบแล้วและมีพระบรมราชโองการให้ไทยประกาศสงครามกับประเทศเยอรมนีและออสเตรีย-ฮังการี เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2460 ทั้งยังโปรดเกล้าฯให้มีการส่งทหารไทยไปร่วมรบที่ยุทธภูมิในทวีปยุโรปด้วย โดยได้ทรงเลี้ยงส่งทหารไทยจำนวน 1,500 คน ที่บริเวณรอบพระที่นั่งอนันตสมาคม แล้วพระราชทานของที่ระลึกและคำขวัญอันได้แก่ โคลงสยามานุสสติที่ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐานเมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2461

เมื่อสงครามสงบลงในปี พ.ศ. 2461 ปรากฏว่าฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นผู้ชนะ ไทยจึงอยู่ในกลุ่มประเทศผู้ชนะสงครามด้วย ทำให้สามารถเจรจากับประเทศมหาอำนาจหลายประเทศ ขอแก้ไขสนธิสัญญาที่ไม่เป็นธรรมอย่างเช่น เรื่องสิทธิสภาพนอกอาณาเขต ซึ่งกำหนดให้คนต่างด้าวที่ทำความผิดในประเทศไทยเข้ารับการพิจารณาคดีโดยศาลกงสุลของชาติต่างด้าวนั้น ๆ และใช้กฎหมายของประเทศนั้น ๆ ในการพิจารณาคดี สนธิสัญญาอีกฉบับหนึ่งที่ทำให้ฝ่ายไทย

เสียเปรียบก็คือ สนธิสัญญาจำกัดอำนาจการเก็บภาษีของประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯให้ ดร.ฟรานซิส บี แซร์ ชาวอเมริกันซึ่งเป็นที่ปรึกษาของกระทรวงต่างประเทศในสมัยนั้นไปเจรจา ในที่สุดไทยก็พ้นสภาพการเสียเปรียบที่กล่าวมาหลังจากที่การเจรจาดำเนินอยู่หลายปี และสามารถแก้ไขสนธิสัญญากับประเทศต่างๆ ถึง 9 ประเทศ การเจรจาสิ้นสุดลงในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2468 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานบรรดาศักดิ์แก่ ดร. ฟรานซิส บี แซร์ ให้เป็นพระยาภักดิ์ยามไมตรีและพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุติยาภรณ์มงกุฎสยามแก่ ดร. ฟรานซิส บี แซร์ ด้วย นับได้ว่าได้หลุดพ้นจากการควบคุมของต่างชาติ มีเอกราชโดยสมบูรณ์ แต่หลังจากนั้นเพียง 3 เดือน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงพระประชวรและเสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2468 ขณะที่มีพระชนมายุได้เพียง 46 พรรษา โดยได้ทรงวางรากฐานความเจริญก้าวหน้าต่างๆ ไว้ให้แก่ประเทศไทยอย่างมากมาย (บุษบง โควินท์, 2547: 3 - 23)

พระราชกรณียกิจของพระองค์มีอเนกประการ ทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ การศึกษา สื่อสารมวลชน ศิลปะ และอักษรศาสตร์ มีผลให้ประเทศพัฒนาและก้าวหน้าเทคโนโลยีของตะวันตก

ด้านอักษรศาสตร์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชนิพนธ์ไม่น้อยกว่า 1,200 เรื่อง แบ่งได้เป็นหลายประเภท ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น สารคดี บทความ นิทาน นิยาย เรื่องสั้น พระบรมราชาธิราช พระราชหัตถเลขา บทพระราชนิพนธ์ที่คนไทยรู้จักดี เช่น บทสามัคคีเสวก มัทนะพาธา คำฉันท์ โคลนติดล้อ พระนลคำหลวง ยิวแห่งบูรพาทิศ ศกุนตลา สาวตรี เรื่องมัทนะพาธา คำฉันท์ที่ได้รับยกย่องจากวรรณคดีสโมสรว่าเป็นยอดของบทละครพูด คำฉันท์ ส่วนเรื่องหัวใจนักรบได้รับยกย่องให้เป็นยอดของบทละครพูด

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้พระนามแฝงในพระราชนิพนธ์มากกว่า 100 พระนาม มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่เป็นพระนามแฝงภาษาไทย เช่น อัศวพาหุ रामจิตติ ศรีอยุธยา นายแก้วนายขวัญ พันแหลม พระขรรค์เพชร ที่เป็นพระนามแฝงภาษาอังกฤษ เช่น Tom Toby, Young Tommy, Carlton H. Terris ,Dilton Marsh เป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้รับพระราชสมัญญานามว่า “พระมหาธีรราชเจ้า” อันสืบเนื่องมาจากความเป็นปราชญ์ในทางอักษรศาสตร์ เนื่องในวาระฉลองวันพระบรมราชสมภพครบ 100 พรรษา เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2524 องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ประกาศยกย่องพระองค์ว่าทรงเป็น “นักปราชญ์ของโลก” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561: 128)

3.7.2 ความเป็นมา

มีทนะพาธา แปลว่า ความเจ็บปวดหรือความเดือดร้อนเพราะความรัก บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมีทนะพาธา หรือตำนานแห่งดอกกุหลาบมีลักษณะเป็นบทละครพูดคำฉันท์จำนวน 5 องค์ แบ่งเป็น 2 ภาค คือ ภาคสวรรค์และภาคพื้นดิน เป็นบทประพันธ์จากจินตนาการในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงให้นางเอกของเรื่องมีนามว่า มีทนา ซึ่งหมายถึงความลุ่มหลงหรือความรัก แทนคำว่า กุพชกะ ที่แปลว่าดอกกุหลาบ

บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมีทนะพาธา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเริ่มพระราชนิพนธ์ เมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2466 ณ พระราชวังพญาไทและเสร็จสิ้นสมบูรณ์ในวันที่ 18 ตุลาคม ปีเดียวกัน โดยใช้เวลารวมทั้งสิ้น 1 เดือน 17 วัน เมื่อพระราชนิพนธ์เสร็จก็พระราชทานแก่สมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจี พระวรชายา โดยแนวคิดของเรื่อง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรัก ความลุ่มหลง ความเจ็บปวดทุกขระทมเพราะความรัก พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์เป็นบทละครพูดคำฉันท์ 5 องค์ ทรงคิดเค้าโครงเรื่องขึ้นในลักษณะของภารตนิยายโบราณ มิได้ทรงแปลหรือดัดแปลงจากหนังสือใด

ต่อมาทรงแปลบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมีทนะพาธาเป็นภาษาอังกฤษพร้อมอภิธานศัพท์ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2467 และทรงแปลเสร็จในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2468 ได้พระราชทานแก่พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร เพื่อให้พิจารณาทูลเกล้า ถวายความเห็น พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร กราบบังคมทูลว่า ทรงเชี่ยวชาญภาษาอังกฤษมาก น่าจะทรงพระราชนิพนธ์เป็นกลอนเปล่า blank verse ตามแบบบทละครพูดของเชกสเปียร์ จึงได้ทรงพระราชนิพนธ์ตามคำกราบบังคมทูล แต่ทรงพระราชนิพนธ์ถึงกลางองค์ที่ 4 ก็ทรงพระประชวรและเสด็จสวรรคต (ผกาศรี เย็นบุตร, 2557: 90 และ ภาสกร เกิดอ่อน และคณะ, 2554: 43)

บทละครเรื่องมีทนะพาธาเป็นพระราชนิพนธ์เรื่องเอกของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดังที่วรรณคดีสโมสรประกาศยกย่องให้เป็นหนังสือที่แต่งดี ใช้คำฉันท์เป็นบทละครพูด ซึ่งแปลกและแต่งได้ยาก เป็นเรื่องที่มีตัวละครและฉากสอดคล้องกับวัฒนธรรมภารตนิยายโบราณและเข้ากับเนื้อเรื่องได้ดี วรรณคดีสโมสรจึงได้ทูลเกล้าฯ ถวายประกาศนียบัตรเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2467 มีข้อความดังนี้

กรรมการวรรณคดีสโมสรประชุมพร้อมกัน ณ หอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนคร ในคราวประชุมครั้งที่ 3 เมื่อวันที่เสาร์ที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2467 ปรึกษาเห็นชอบพร้อมกันว่า หนังสือบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มีทนะพาธาหรือตำนานแห่งดอกกุหลาบ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์เมื่อ พ.ศ. 2466 และพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2467 เป็นหนังสือแต่งดีเพราะทรงพระราชดำริใช้คำฉันท์เป็นบทละครพูด อันเป็นของแปลกใน

กระบวนวรรณคดีและแต่งได้ยาก ยังไม่เคยมีกวีคนใดได้พยายามแต่งมาแต่ก่อน อีกประการหนึ่ง ในทางภาษาซึ่งทรงปรุงชื่อตัวละครและภูมิประเทศถูกต้องตามยุคแห่งการตรวราชอันจำนงให้เป็นตัวเรื่องนับว่ารูปเรื่องปรุงดี จะแต่งได้แต่ด้วยพระปรีชาญาณและสุตตามาณอันกว้างขวาง สมควรจะยกย่องตามพระราชบัญญัติแห่งวรรณคดีสโมสร จึงพร้อมกันทำประกาศนียบัตรฉบับนี้ ลงนามกรรมการและประทับพระราชลัญจกรพระคเณศสำหรับวรรณคดีสโมสรเป็นสำคัญ ทูลเกล้าฯ ถวายเมื่อ ณ วันอาทิตย์ที่ 11 พฤษภาคม พุทธศักราช 2467 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561: 78)

3.7.3 ลักษณะการแต่ง

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเลือกใช้คำประพันธ์ 3 ชนิด ได้แก่ ฉันท กาพย์ และร้อยแก้ว ในการถ่ายทอดเนื้อหาของพระราชนิพนธ์เรื่องมัทนะพาธา ซึ่งการใช้รูปแบบคำประพันธ์ที่เหมาะสมกับเนื้อหาช่วยให้เกิดสุนทรียภาพขึ้น

คำประพันธ์ในบทละครพูดคำฉันทมัทนะพาธาที่แต่งด้วยร้อยกรองแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) ประเภทกาพย์ จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉับ 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 (ดวงเดือน พัฒนวิริยะวานิช, 2552: 380)

2) ประเภทฉันท จำนวน 21 ชนิด ได้แก่ จิตรปทานฉันท 8 วิชชุมมาลาฉันท 8 สวาคตาฉันท 11 รโหตฉันท 11 สาลินีฉันท 11 อุปชาติฉันท 11 อุปเนทรวิชัยฉันท 11 อินทรวิชัยฉันท 11 อุปปฏิฐิตฉันท 11 ปิยงวาทฉันท 12 ฤชงคประยาตฉันท 12 กมลฉันท 12 ไตรภูกฉันท 12 อินทวงค์ฉันท 12 วสันตติลลฉันท 14 มันทกกันตาฉันท 17 กุสุมิตลดาเวลิตาฉันท 18 เมฆวิบุลยชิตาฉันท 19 สัททูลวิกกีฬิตฉันท 19 อีทิสฉันท 20 และสัทธราฉันท 21 ซึ่งฉันทที่พระองค์เลือกใช้เป็นฉันทวรรณพฤติ หมายถึงฉันทที่กำหนดด้วยตัวอักษร คือวางคณะและกำหนดเสียงหนักเบาที่เรียกว่า ครุ ลหุ (ดวงเดือน พัฒนวิริยะวานิช, 2552: 290)

การแต่งฉันทจะต้องใช้ครุและลหุ ดังนี้

2.1) ครุ สัญลักษณ์ คือ ˘ หมายถึง คำที่มีเสียงหนัก ได้แก่ คำที่มีลักษณะดังนี้

2.1.1) คำที่มีตัวสะกดทั้ง 8 มาตรา

2.1.2) คำที่ไม่มีตัวสะกดแต่เป็นคำที่ประสมด้วยสระเสียง

ยาว

2.1.3) คำที่ประสมด้วยสระ ำ ไ- ไ- ะ

2.2) ลหุ สัญลักษณ์ คือ , หมายถึง คำที่ไม่มีเสียงเบา ได้แก่ คำที่มีลักษณะดังนี้

2.2.1) คำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้นและไม่มีตัวสะกด

2.2.2) คำที่มีพยัญชนะตัวเดียว เช่น ธ (ท่าน) ณ (ในที่)

ฤ

(หรือ ไม่) (จิตต์นิภา ศรีไสย์ และคณะ, 2560: 91)

3.7.4 เรื่องย่อ มัทนะพาธา

แก่นเรื่องมัทนะพาธาเกี่ยวข้องกับความรักหรือรักเป็นทุกข์ โดยกำหนดให้นางเอกในเรื่องถูกสาปให้เป็นดอกกุหลาบ เป็นตำนานการกำเนิดดอกกุหลาบบนโลกมนุษย์ เดิมทีทรงตั้งพระทัยจะใช้ศัพท์ภาษาสันสกฤตที่แปลว่าดอกกุหลาบเป็นชื่อนางเอกของเรื่อง แต่ศัพท์สันสกฤตที่แปลว่าดอกกุหลาบนั้นคือคำว่า กุพชก หากจะให้ชื่อนางเอกต้องเปลี่ยนเสียงพยัญชนะหลังให้ไพเราะเป็น กุพชกา แต่จะตรงกับศัพท์ที่แปลว่านางค่อม จึงเลือกศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียงกับเรื่องราวคือคำว่า “มัทนา” มาจากศัพท์ “มทน” แปลว่าความลุ่มหลงหรือความรักซึ่งเป็นชื่อนางเอก ต่อมาทรงพบศัพท์จากพจนานุกรมสันสกฤตว่า “มทนพาธา” มีความหมายว่า “ความเจ็บปวดหรือเดือดร้อนแห่งความรัก” ซึ่งเซอร์โรเบิร์ต วิลเลียมส์ แปลเป็นภาษาอังกฤษไว้ว่า the pain or disquietude of love อันตรงกับแก่นเรื่องที่ทรงตั้งพระทัยไว้ วรรณคดีเรื่องนี้จึงได้ชื่อเรื่องว่า มัทนะพาธา หรือตำนานดอกกุหลาบ

เนื้อเรื่องย่อแบ่งตามองก์มีดังนี้

องก์ที่ 1 สุเทษณ์มหาเทพผู้ยิ่งใหญ่บนสวรรค์ หลงรักนางฟ้าบริวารของตนชื่อมัทนาผู้มีรูปโฉมงดงาม นางมัทนาไม่ปลงใจด้วย สุเทษณ์ขอให้วิทายาธรมายาวิเศษใช้เวทมนตร์สะกดเรียกนางมา มัทนาเจรจาอย่างคนไม่รู้สึกตัว สุเทษณ์จึงขอให้มายาวิเศษคลายมนตร์สะกด มัทนา รู้สึกตัวและตอบปฏิเสธสุเทษณ์ ได้ตั้งปณิธานไว้ว่าจะไม่ยอมครองคู่กับชายที่ตนไม่ได้รับรัก สุเทษณ์โกรธมัทนามากจึงสาปให้มัทนาไปเกิดในโลกมนุษย์เพื่อให้ได้รู้ว่าทุกข์เพราะรักเป็นอย่างไร โดยให้เลือกว่าจะเกิดเป็นอะไร มัทนาขอเกิดเป็นดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม สุเทษณ์จึงให้มัทนาเกิดเป็นดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม งดงาม และมีหนามไว้ป้องกันตนนั้นคือดอกกุหลาบ โดยกำหนดว่าดอกกุหลาบนี้จะกลายเป็นมนุษย์ในคืนวันเพ็ญ และจะฟื้นสภาพจากดอกไม้เมื่อมีความรัก หากรักนั้นทำให้เป็นทุกข์ก็ให้วิงวอนต่อพระองค์ พระองค์จะยกโทษและช่วยเหลือนาง

องก์ที่ 2 มัทนามาเกิดเป็นดอกกุหลาบในโลกมนุษย์ ณ ป่าหิมะวัน ฤๅษีกาละทรศินนำต้นกุหลาบนี้มาปลูกใกล้อาศรม ทุกคืนวันเพ็ญมัทนาจะกลายร่างเป็นหญิงงามมารับใช้

ฤๅษี ฤๅษีนั้นรักมัทนาเหมือนลูก วันหนึ่งท้าวชัยเสนกษัตริย์หนุ่มแห่งเมืองหัตตินาปุระเสด็จออกประพาสป่า ได้พบมัทนาในคืนวันเพ็ญจึงหลงรักนาง

องค์ที่ 3 ท้าวชัยเสนออกมารำพึงรำพันถึงความรักที่มีต่อมัทนาจึงได้ยื่นมัทนารำพึงรำพันถึงความรักที่มีต่อตนเช่นกัน ทั้งสองคนจึงสาบานรักที่มีต่อกัน ฤๅษีกาละทรศินจัดงานอภิเษกให้มัทนาและท้าวชัยเสน มัทนาจึงพ้นคำสาป ซึ่ง ทั้งสองคนอยู่กันอย่างมีความสุข ท้าวชัยเสนพามัทนากลับนครหัตตินาปุระ

องค์ที่ 4 ท้าวชัยเสนอยู่กับมัทนาอย่างมีความสุขตลอดเวลา ทำให้นางจันทิมเหสีเอกผู้สึกหีงและแค้นใจมาก จึงออกอุบายให้พระบิดาคือราชาแห่งแคว้นมคธยกทัพมาตีนครหัตตินาปุระ และวางแผนให้นางค่อมทำกลลวงว่ามัทนารักกับศุภางค์ทหารเอกของท้าวชัยเสน ท้าวชัยเสนหลงเชื่อจึงรับสั่งให้ประหารศุภางค์และมัทนา แต่นันทิวรรณระอำมาตย์เอกปล่อยตัวทั้งสองคน

องค์ที่ 5 พราหมณ์วิฑูรเข้าเฝ้าท้าวชัยเสนและสารภาพว่าตนร่วมทำอุบายกับนางจันทิม ท้าวชัยเสนจึงให้ขับไล่ นางจันทิมออกจากวัง และเสียใจมาก นันทิวรรณระจึงทูลความจริงว่าได้ปล่อยให้มัทนาไปโดยมีโสมทัตต์ศิษย์พระฤๅษีกาละทรศินพากลับไปอยู่ป่าหิมะวัน ส่วนศุภางค์ขอออกศึกและตายอย่างกล้าหาญ ท้าวชัยเสนเดินทางไปรับมัทนา ฝ่ายมัทนาอยู่ป่าหิมะวันและทำพิธีกรรมอันอ่อนนุสสุเทษณ์ให้ช่วยพานางกลับสวรรค์เพราะต้องการพ้นไปจากความทุกข์ที่ได้รับ เมื่อเห็นว่าสุเทษณ์ยังรักและเมตตาตนอยู่มากจึงขอให้ตนได้กลับไปครองรักกับท้าวชัยเสนอีกครั้ง สุเทษณ์ขอให้มัทนารับรักตนแต่นางปฏิเสธ สุเทษณ์จึงสาปให้มัทนากลายเป็นกู่หลาบตลอดกาล ท้าวชัยเสนจึงได้พบเพียงต้นกู่หลาบ “มัทนา” จึงขอนำต้นกู่หลาบไปปลูกที่นครหัตตินาปุระ (พกาศรี เย็นบุตร, 2557: 91-92)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ได้มีการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ดังนี้

ศศิธร นาม่วงอ่อน และ ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์ (2561: 309 – 321) วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการศึกษาอิงสถานที่ร่วมกระบวนการ QSCCS สำหรับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รายวิชาโลจิสติกส์ของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น โรงเรียนสูงเนินชนูปถัมภ์ จังหวัดแพร่ จำนวน 21 คน หลักสูตรโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวคิดดังกล่าว

2) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนฯ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนฯ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ร่างรูปแบบการเรียนการสอน 2) แบบประเมินความเหมาะสม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยตามแนวคิดการศึกษาอิงสถานที่ร่วมกับกระบวนการ QSCCS ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดข้างต้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยหัวข้อหลัก 5 หัวข้อ ได้แก่ (1) นโยบายประชาคมอาเซียน AEC (2) นโยบายของรัฐบาล นโยบายการศึกษาไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนโยบายการพัฒนาของจังหวัด (3) พื้นที่ศึกษา: เครือข่ายและองค์กรต่าง ๆ ภายในจังหวัด (4) โครงสร้างหลักสูตร (5) เป้าหมายการเรียนการสอน 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดดังกล่าว พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนข้างต้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ชนิกานต์ ศรีทองสุข (2561: 129-130) วิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และมนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนร่วมกับอินโฟกราฟิก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 50 คน โรงเรียนนครปฐมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ร่วมกับอินโฟกราฟิก 2) เพื่อศึกษามโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ทวีปยุโรป ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้ และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการข้างต้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 3) แบบประเมินมโนทัศน์ในวิชาภูมิศาสตร์ทวีปยุโรป โดยวัดได้จาก การประเมินชิ้นงานจากสื่ออินโฟกราฟิก 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ ดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เรื่องทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีพัฒนาการสูงขึ้น 2) มโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี 3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ข้างต้น อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทั้งสามด้าน

กัลยาณี ม่วงไทย (2561: 63-71) วิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เรื่อง Subject-Verb Agreement สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาโครงสร้างและการใช้ภาษาอังกฤษ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ชั้นปีที่ 1 ห้อง 1 จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้รูปแบบดังกล่าว 2) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและหลังเรียนของนักศึกษา และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ข้างต้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 74.53/74.23 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อีกทั้ง 2) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ ค่าเท่ากับ 0.57 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นทำให้นักศึกษามีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน ร้อยละ 57.00 นอกจากนี้ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

สุพรรณษา แสพลกรัง และ วาสนา กิรติจำเริญ (2562: 97 – 115) วิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่องภาษาไทยและภาษาถิ่น ทักษะการสื่อสาร และการร่วมมือทำงาน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านคนชุม จำนวน 17 คน ได้มาจากการสุ่มตามกลุ่มหรือตามพื้นที่ วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามรูปแบบข้างต้น ก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 3) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการสื่อสารและการร่วมมือทำงาน ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินทักษะการสื่อสารและการร่วมมือทำงาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทั้งนี้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนไม่สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 3) แบบประเมินทักษะการสื่อสารและการร่วมมือทำงานของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรรณภา ศรีสายัณห์ (2563: 69-70) วิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้องที่ 2 จำนวน 25 คน ที่ได้มาจากวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดที่ผู้วิจัยศึกษา อีกทั้ง 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย และ 3) เพื่อศึกษาความพึง

พอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะดังกล่าว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบข้างต้น 2) แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.31/81.25 นอกจากนี้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบข้างต้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง มัทนะพาธา ซึ่งมีผู้สนใจนำเนื้อหาดังกล่าวมาใช้ในการวิจัย ดังนี้

ชลธิชา นานา (2560: ง) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยที่จัดการเรียนรู้แบบใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 จำนวน 45 คน ของโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื้อหาดังกล่าว ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่ผู้วิจัยศึกษา และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบข้างต้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 อีกทั้ง 2) ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนดังกล่าวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ธนวรรณ เหมบาสัตย์ (2560: ค-ง) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์บทประพันธ์ ด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้ CIRC ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 25 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนท่าขนอยงวิทยา จันทบุรี โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบดังกล่าว ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (E_1/E_2) 80/80 2) เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์บทประพันธ์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์บทประพันธ์ของนักเรียน ก่อนการจัดการเรียนรู้กับหลังการจัดการเรียนรู้ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคดังกล่าว ซึ่งได้มาจากการสุ่ม

แบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์บทประพันธ์ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.04/82.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ อีกทั้ง 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์บทประพันธ์ของนักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.7088 หรือคิดเป็นร้อยละ 70.88 นอกจากนี้ 3) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ บทประพันธ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ดังกล่าวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น จะทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนในทักษะด้านต่าง ๆ ทั้งการตั้งคำถาม การสืบค้นสารสนเทศ การสร้างองค์ความรู้โดยการอภิปราย การสื่อสารนำเสนอ และการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์คือการคิดตอบแทนสังคม ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นนี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 เพราะมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกแสวงหาความรู้ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความรู้แบบระยะยาว และสอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สามารถใช้ชื่อเรียกอื่น ๆ ได้ เช่น Five-Steps โดยมีรายละเอียดดังนี้

Limbach and Other (2006, อ้างถึงใน ประภาทิพย์ ภูนคร, 2555 : 49 - 56) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อให้มีระดับที่สูงขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการทักษะการคิดให้กับนักเรียนในระดับอุดมศึกษาที่ศึกษาในรายวิชาหลักสูตรบัญชีการเงินเบื้องต้น ขั้นตอนของการวิจัย ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้รับหลังจากจบกิจกรรมพัฒนาความคิดทั้ง 6 ด้านตามความคิดของ Bloom ดังนี้ 1) ชั้นความรู้ ความจำ โดยนักเรียนจะสามารถระบุวิธีวิเคราะห์ทางการเงินระดับเบื้องต้นได้อย่างน้อย 2 ข้อ 2) ชั้นความเข้าใจ นักเรียนสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเงินในแนวนอนและแนวตั้งได้ 3) ชั้นการประยุกต์ใช้ นักเรียนสามารถจำแนกองค์ประกอบของอัตราส่วนทางการเงินปีล่าสุดขององค์กรได้ 4) ชั้นการวิเคราะห์ นักเรียนสามารถแสดงเหตุผลในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินได้ 5) ชั้นการสังเคราะห์ นักเรียน

สามารถนำองค์ประกอบต่าง ๆ ทางการเงินมาสร้างแนวทางสำหรับปรับปรุงผลการดำเนินงานทางการเงินได้ 6) ขั้นตอนประเมินผลสามารถตรวจสอบสภาพคล่อง ความมั่นคงและศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องทางการเงิน ได้แก่ ผู้ให้กู้ยืมเงิน หัวหน้างาน อีกทั้งสามารถให้คำแนะนำเพื่อขยายหรือปฏิเสธสินเชื่อหรือจำกัดข้อมูลบางประเภท ขั้นที่ 2 พัฒนาคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยใช้คำถามปลายเปิด และให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมโดยการพิจารณาข้อมูลทางการเงินขององค์กรที่ผู้วิจัยได้จัดเตรียมไว้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ อาทิ จากการสอบถามลูกค้า หรือค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะกับนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าเทคนิค Five-Step Model สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดกระบวนการการคิดวิเคราะห์ทางการเงินเป็นระบบอย่างมีวิจารณญาณ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Five Steps Model ของ Limbach ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจะให้เห็นได้ว่า Five Steps Model ของ Limbach นั้นช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ระบบทางการเงินได้อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นนี้สอดคล้องกับการพัฒนาความสามารถในการคิด ผู้วิจัยจึงคิดว่า กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น หรือการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้บรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้สูงขึ้นได้

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Designs) ประเภทการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre- Experimental Designs) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (The One-Group Pretest-Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 144) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น 2) เพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 กำหนดประชากรและตัวอย่างวิจัย

2. ขั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

3. ขั้นดำเนินการทดลอง

4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

รายละเอียดของการดำเนินการทดลองมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2560

1.1.2 หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวรรณคดีไทย

1.1.3 หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

1.1.4 หนังสือวรรณคดีวิจักษ์ บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา

1.2 กำหนดประชากรวิจัยและตัวอย่างวิจัย

1.2.1 ประชากรวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 15 ห้อง มีนักเรียนทั้งสิ้น 456 คน

1.2.2 ตัวอย่างวิจัย

ตัวอย่างวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 35 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ด้วยวิธีจับสลาก

2. ชั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ดังนี้

2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

2.1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนวรรณคดี เรื่อง มัทนะพาธา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

2.2 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.2.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เนื้อเรื่องการเรียนรู้วรรณคดีไทยและศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2560

2.2.1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

2.2.1.3 ศึกษาวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา เพื่อวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่นำมาเป็นสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

2.2.1.4 นำข้อมูลสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานวิธีการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

2.2.1.5 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น จำนวน 6 แผน รวม 9 คาบ คาบละ 50 นาที โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 11 คาบ กำหนดการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ตารางที่ 4 กำหนดการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น บทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เนื้อหาสาระ	จำนวน (คาบ)	การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น				
			ขั้นที่ 1 การตั้งคำถาม	ขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้ และสารสนเทศ	ขั้นที่ 3 การสร้างองค์ความรู้	ขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนอ	ขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ
1	ผู้แต่ง จุดมุ่งหมายในการแต่ง ความเป็นมา	1	✓	✓	✓	✓	✓
2	ลักษณะคำประพันธ์ (ฉันท 7 ชนิด)	1	✓	✓	✓	✓	✓
3	เนื้อเรื่อง - ถอดคำประพันธ์ คำศัพท์ยาก	2	✓	✓	✓	✓	✓
4	ตัวละครเอก	1	✓	✓	✓	✓	✓
5	คุณค่าด้านวรรณศิลป์ สังคมวัฒนธรรม ข้อคิด	3	✓	✓	✓	✓	✓
6	รวบรวมความรู้ไปบริการสังคม	1	✓	✓	✓	✓	✓
รวมจำนวนคาบ		9					

ในการจัดการเรียนรู้ใช้เนื้อหาวรรณคดีไทย ได้แก่ เรื่องมัทนะพาธา แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย สาระสำคัญ มาตรฐานตัวชี้วัด เนื้อหาสาระ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ แหล่งการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลและบันทึกหลังสอน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น มีขั้นตอนดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555: 24)

1) การตั้งคำถาม/สมมติฐาน (Hypothesis Formulation) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด สังเกต ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการตั้งคำถาม (Learning to Question)

2) การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ (Searching for Information) เป็นการฝึกแสวงหาความรู้ ข้อมูล และสารสนเทศ จากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต หรือจากการฝึกปฏิบัติ ทดลอง เป็นต้น ซึ่งจะส่งเสริมเกิดการเรียนรู้ในการแสวงหาความรู้ (Learning to Search)

3) การสร้างองค์ความรู้ (Knowledge Formation) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้และสารสนเทศที่ได้จากการแสวงหาความรู้ มาถกแถลง อภิปราย เพื่อนำไปสู่การสรุปและสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

4) การสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มาสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการสื่อสาร (Learning to Communicate)

5) การบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Public Service) เป็นการนำความรู้สู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การทำประโยชน์ให้กับสังคมและชุมชน รอบตัวตามวุฒิภาวะของผู้เรียนและจะส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะและบริการสังคม (Learning to Serve)

2.2.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา

2.2.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผล (Index Of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 161) ดังนี้

+1 หมายถึง แนใจว่าเนื้อหาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าเนื้อหาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่

-1 หมายถึง แนใจว่าเนื้อหาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผลไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

โดยคำนวณจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ค่าความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา การจัดการ
กิจกรรมการเรียนรู้และการวัดผล ประเมินผล

$\sum R$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2.1.8 นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความ
สอดคล้อง IOC ตามสูตร ค่าที่ได้ต้องอยู่ระหว่าง .50 ถึง 1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่
ยอมรับได้ เมื่อนำผลการพิจารณาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่า
ดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ซึ่งหมายความว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างมีความเหมาะสมที่จะ
นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2.1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ
ผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านเนื้อหา ในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้ ชิ้นงาน ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น
ปรับแก้ไขกิจกรรมโดยไม่ใช่คำว่าครูให้ เพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.1.10 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

รูปภาพที่ 2 ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

2.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวมคะแนนทั้งสิ้น 30 คะแนน โดยแบบทดสอบจะเป็นข้อสอบชุดเดียวกันในการทดสอบก่อนจัดการเรียนรู้และหลังจัดการเรียนรู้ แต่มีการสลับข้อและตัวเลือก

แบบทดสอบปรนัย มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

2.2.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เนื้อเรื่องการเรียนรู้วรรณคดีไทยและศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2560

2.2.2.2 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการใช้คำถามตามระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูมและคณะ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558 :166) แบ่งออกเป็น 6 ระดับ คือ

- 1) ความรู้ (Knowledge)
- 2) ความเข้าใจ (Comprehension)
- 3) การนำไปใช้ (Application)
- 4) การวิเคราะห์ (Analysis)
- 5) การสังเคราะห์ (Synthesis)
- 6) การประเมินค่า (Evaluation)

2.2.2.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จากตำราและเอกสารต่าง ๆ

2.2.2.4 กำหนดระดับพฤติกรรมการวัดตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ บลูมและคณะ ตามระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน แบ่งเป็น 6 ระดับ ได้แก่ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ความเข้าใจ (Comprehension) 3) การนำไปใช้ (Application) 4) การวิเคราะห์ (Analysis) 5) การสังเคราะห์ (Synthesis) และ 6) การประเมินค่า (Evaluation)

2.2.2.5 วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมเรื่องการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย แล้วจัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ โดยกำหนดค่าน้ำหนักของเนื้อหาและพฤติกรรมลงในตารางวิเคราะห์ข้อสอบ ดังนี้

ตารางที่ 5 วิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา ตามแนวคิดของบลูมและคณะ

เนื้อหาสาระ	พฤติกรรมการเรียนรู้						รวม จำนวน ข้อ
	ความรู้	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	
ผู้แต่ง จุดมุ่งหมายในการแต่ง ความเป็นมาของเรื่อง	2	-	-	2	-	-	4
ลักษณะคำประพันธ์	-	1	2	2	-	1	6
เนื้อเรื่อง – ถอดคำประพันธ์ คำศัพท์ยาก	-	2	2	1	-	-	5
ตัวละครเอก	-	-	-	3	2	1	6
คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าสังคมวัฒนธรรม ข้อคิด	-	2	2	3	-	2	9
รวม (ข้อ)	2	5	6	11	2	4	30

2.2.2.6 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ ให้ครอบคลุมตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

2.2.2.7 เสนอแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของภาษา เนื้อหา ความถูกต้องของข้อความถาม

2.2.2.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านวัดและประเมินผล เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index Of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 161) ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือไม่

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

2.2.2.9 นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตามสูตร โดยค่าที่ได้ต้องอยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ เมื่อนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00

2.2.2.10 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องการขีดเส้นใต้และทำตัวหนาทุกข้อที่มีคำว่า ไม่, ไม่มี, ไม่ใช่

2.2.2.11 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา ไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย จำนวน 30 คน ที่เคยเรียนวรรณคดีบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาแล้ว

2.2.2.12 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบรายข้อ ข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปถือว่าข้อสอบสามารถจำแนกผู้เรียนเก่งและอ่อนได้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 186-188) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.23 – 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.21 – 0.88 ไว้จำนวน 30 ข้อ

2.2.2.13 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธาจำนวน 30 ข้อ ไปตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR -20 ของ Kuder and Richardson (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 182) มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นมาก ซึ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

2.2.2.14 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธาจำนวน 30 ข้อ ที่ได้ปรับปรุงตามเกณฑ์แล้ว ไปใช้ในการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) และหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test)

จากขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธานี้สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 3

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา

รูปภาพที่ 3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

2.2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น

2.2.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

2.2.3.2 นำข้อมูลสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในด้านทฤษฎีและแนวความคิดมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น

2.2.3.3 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ แบบมาตราประมาณค่า โดยการวัดระดับ 5 ระดับของ Likert (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539: 47-77) ดังนี้

ระดับคะแนน	5	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับคะแนน	4	เห็นด้วยมาก
ระดับคะแนน	3	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับคะแนน	2	เห็นด้วยน้อย
ระดับคะแนน	1	เห็นด้วยน้อยที่สุด

สำหรับการให้ความหมายของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่วัดได้ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมายโดยพิจารณาค่าระดับความคิดเห็น (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	เห็นด้วยน้อยที่สุด

2.2.3.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขความถูกต้องเหมาะสม

2.2.3.5 นำเสนอแบบสอบถามความเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลด้านละ 1 ท่าน ตรวจเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ในการถาม ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 161) ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

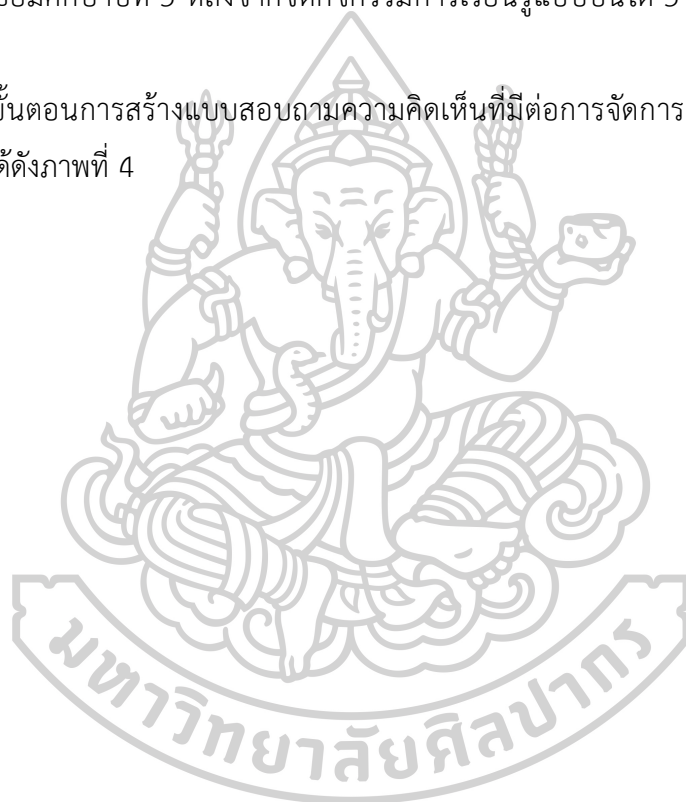
0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือไม่

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

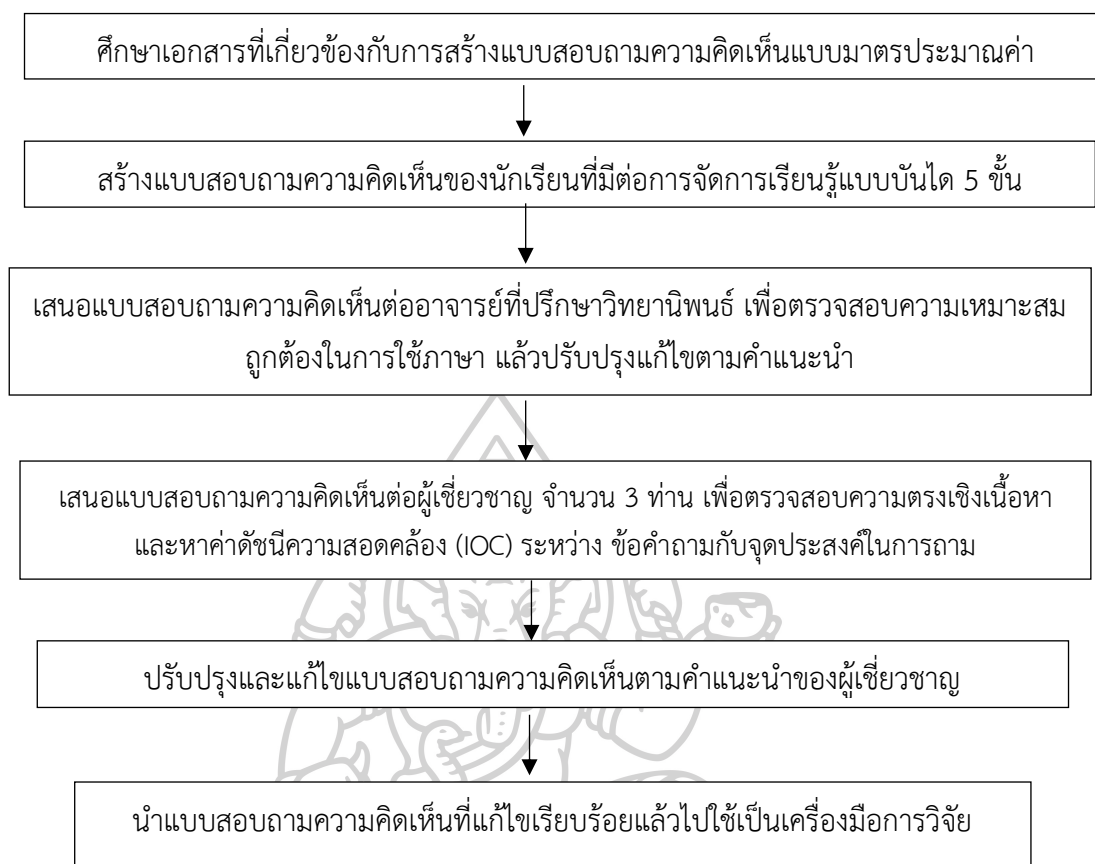
2.2.3.6 นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตามสูตร ซึ่งค่าที่ได้ต้องอยู่ระหว่าง .50 ถึง 1.00 เมื่อนำผลการพิจารณาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.2.3.7 นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปใช้สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ครบทั้ง 6 แผนการจัดการเรียนรู้

จากขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 4

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

รูปภาพที่ 4 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

3. ขั้นตอนการทดลอง

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Designs) ประเภทการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre-Experimental Designs) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียว สอบก่อนและสอบหลัง (The One-Group Pretest-Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธ์, 2558: 144) ซึ่งมีรูปแบบดังนี้

T ₁	X	T ₂
T ₁	คือ	การสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test)
X	คือ	การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
T ₂	คือ	การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test)

รูปภาพที่ 5 แบบแผนการทดลอง

3.2 การดำเนินการทดลอง

3.2.1 ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) กับตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา

3.2.2 จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ที่สร้างขึ้นจำนวน 6 แผน ใช้เวลา 9 คาบ คาบละ 50 นาที ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

3.2.3 ทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ซึ่งเป็นชุดเดียวกับก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) แต่มีการสลับข้อและตัวเลือก

3.2.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ไปสอบถามความคิดเห็นกับตัวอย่างวิจัย

3.2.5 ตรวจสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

4.1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

4.1.2 หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

4.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลผลความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ตัวอย่างวิจัยที่ใช้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 35 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ด้วยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 จำนวน 35 คน ของโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม เมื่อนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้แล้วจึงดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นนำผลการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t -test dependent) มีรายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	M	SD	t	P
ก่อนการจัดการเรียนรู้	35	30	13.03	4.44	18.14	0.00
หลังการจัดการเรียนรู้	35	30	21.49	3.60		

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา หลังการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.60 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.44 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับตัวอย่าง หลังจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น แล้วนำผลการจัดแสดงความคิดเห็นมาวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

ข้อ	รายการประเมิน	M	SD	แปลผล	ลำดับ ที่
1	ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่ปฏิบัติได้	4.43	0.65	เห็นด้วย มาก	3
2	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกตั้งคำถาม	4.37	0.69	เห็นด้วย มาก	4
3	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้าความรู้จาก แหล่งข้อมูลต่างๆ	4.51	0.61	เห็นด้วย มากที่สุด	2
4	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายแสดง ความคิดเห็น	4.37	0.60	เห็นด้วย มาก	4
5	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานกลุ่ม ร่วมกับเพื่อน	4.54	0.61	เห็นด้วย มากที่สุด	1
รวมความคิดเห็น ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้		4.45	0.63	เห็นด้วย มาก	(1)
6	ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ทำให้บรรยากาศในการเรียนตื่นเต้น น่าสนใจ	4.49	0.66	เห็นด้วย มาก	1
7	ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมาก ขึ้น	4.26	0.78	เห็นด้วย มาก	3
8	ทำให้นักเรียนเรียนสนิทสนมกับเพื่อนมากขึ้น	4.26	0.74	เห็นด้วย มาก	3
9	ทำให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมาก ขึ้น	4.40	0.60	เห็นด้วย มาก	2
รวมความคิดเห็น ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้		4.35	0.70	เห็นด้วย มาก	(2)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	M	SD	แปลผล	ลำดับที่
10	ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนทำงานกลุ่มกับเพื่อนได้ดี	4.34	0.76	เห็นด้วย มาก	1
11	ช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียน วรรณคดี	4.34	0.73	เห็นด้วย มาก	1
12	ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้อย่างรวดเร็ว	4.26	0.78	เห็นด้วย มาก	4
13	ช่วยให้นักเรียนแสดงความสามารถของตนได้อย่าง เต็มที่	4.26	0.70	เห็นด้วย มาก	4
14	ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น	4.29	0.75	เห็นด้วย มาก	6
15	ช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ ชีวิตประจำวันได้	4.31	0.76	เห็นด้วย มาก	3
รวมความคิดเห็น ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้		4.30	0.75	เห็นด้วย มาก	(3)
รวมความคิดเห็นทุกด้าน		4.37	0.70	เห็นด้วยมาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นลำดับที่ 1 ($M = 4.45$, $SD = 0.63$) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ เป็นลำดับที่ 2 ($M = 4.35$, $SD = 0.70$) ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ เป็นลำดับที่ 3 ($M = 4.30$, $SD = 0.75$)

ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ($M = 4.54$, $SD = 0.61$) รองลงมา คือกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้าความรู้จาก

แหล่งข้อมูลต่างๆ ($M = 4.51$, $SD = 0.61$) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกตั้งคำถาม ($M = 4.37$, $SD = 0.69$) และ กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ($M = 4.37$, $SD = 0.60$)

ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ทำให้บรรยากาศในการเรียนตื่นเต้น น่าสนใจ ($M = 4.49$, $SD = 0.66$) รองลงมา คือ ทำให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากขึ้น ($M = 4.40$, $SD = 0.60$) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ($M = 4.26$, $SD = 0.78$) และ ทำให้นักเรียนสนิทสนมกับเพื่อนมากขึ้น ($M = 4.26$, $SD = 0.74$)

ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ช่วยให้นักเรียนทำงานกลุ่มกับเพื่อนได้ดี ($M = 4.34$, $SD = 0.76$) และช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนวรรณคดี ($M = 4.34$, $SD = 0.73$) รองลงมา คือ ช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ชีวิตประจำวันได้ ($M = 4.31$, $SD = 0.76$) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้อย่างรวดเร็ว ($M = 4.26$, $SD = 0.78$) และ ช่วยให้นักเรียนแสดงความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ ($M = 4.26$, $SD = 0.70$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ตัวอย่างวิจัยที่ใช้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 35 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มด้วยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น จำนวน 6 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา ซึ่งเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.23 – 0.80 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.21 – 0.88 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นจำนวน 15 ข้อ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Designs) ประเภทการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre -Experimental Designs) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (The One-Group Pretest-Posttest Design) การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และนำคะแนนมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t -test dependent) วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น แบบมาตรฐานค่าโดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้
2. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น หลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นเป็นขั้นตอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการที่นักเรียนตั้งคำถามจากสิ่งรอบตัวจากนั้นไปสืบค้นความรู้และสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับประเด็นคำถามเพื่อนำมาสร้างองค์ความรู้ แล้วนำมาสื่อสารและนำเสนอ และนำไปบริการสังคม ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ฝึกฝนด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้น ดังนั้นหลังจากที่นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบบันได 5 ขั้นแล้วทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ที่คงทน และเกิดความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา มากยิ่งขึ้น ดังนี้

1.1 การตั้งคำถาม/สมมติฐาน (Hypothesis Formulation) นักเรียนได้ฝึกคิด สังเกต ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการตั้งคำถามจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น นักเรียนได้ฝึกการตั้งคำถามจากภาพที่ครูให้ดู ตั้งคำถามจากคำประพันธ์ ตั้งคำถามจากคลิปวิดีโอ หรือตั้งคำถามหลังจากการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาซึ่งการตั้งคำถามนี้ทำให้นักเรียนมีแนวในการอ่านเป็นการอ่านเรื่องอย่างมีจุดมุ่งหมายนักเรียนจะสนใจอ่านมากขึ้น

1.2 การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ (Searching for Information) นักเรียนได้ฝึกแสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามหัวข้อที่กำหนด เช่น จากหนังสือเรียนวรรณคดี อินเทอร์เน็ต ห้องสมุด เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น นักเรียนได้มีการสืบค้นความรู้และสารสนเทศอย่างหลากหลายเพื่อนำมาตอบคำถามจากขั้นที่ 1

1.3 การสร้างองค์ความรู้ (Knowledge Formation) เป็นการฝึกให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการสืบค้นข้อมูลมาวิเคราะห์และอภิปราย เพื่อนำไปสู่การสรุปและสร้างองค์ความรู้ของตนเองจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น นักเรียนได้วิเคราะห์ความรู้ที่นักเรียนสืบค้นมาเรียบเรียงให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย และช่วยกันตรวจสอบเนื้อความที่เรียบเรียง เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้

1.4 การสื่อสารและนำเสนอ อย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication)เป็นการฝึกให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้และมีทักษะในการสื่อสาร รวมทั้ง

ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้นนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาพูดนำเสนอความรู้ที่ได้จากการสืบค้นหน้าชั้นเรียน นักเรียนในกลุ่มอื่นซักถามและแสดงความเห็นเพิ่มเติมได้ช่วยให้ได้รับความรู้และมุมมองที่หลากหลายขึ้น

1.5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Public Service)นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการทำชิ้นงานโดยนักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้ไปสู่การทำประโยชน์ให้กับสังคมและชุมชนของตนเอง ตามศักยภาพของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนฝึกการมีจิตสาธารณะและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น นักเรียนร่วมกันสร้างชิ้นงานที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และนำมาเผยแพร่ให้กับเพื่อนนักเรียนเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับสังคม ชิ้นงานที่สร้าง เช่น การสรุปบทนำมีทักษะพาธา สมุดเล่มเล็กรวบรวมฉันท์ คลิปนำเสนอ ถอดคำประพันธ์และคำศัพท์ยากจากเรื่องมีทักษะพาธา องค์กรที่ 1 คำคมสอนชีวิตพร้อมภาพประกอบ แผนภาพความคิด วิเคราะห์คุณค่าจากมีทักษะพาธาผลงานนำเสนอความรู้เพิ่มเติมจากบทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมีทักษะพาธา

ผลจากการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้นที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณษา แสพลกรัง และ วาสนา กীরติจำเริญ (2562: 109) ที่พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้เรื่องภาษาไทยและภาษาถิ่น ทักษะการสื่อสารและการร่วมมือทำงาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้นร่วมกับแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรธรรณา ศรีสายัณห์ (2563: 69-70) ที่พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกเหนือจากรายวิชาภาษาไทย การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น ในรายวิชาอื่น ๆ นั้นก็มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเช่นกัน เช่น กัลยาณี ม่วงไทย (2561: 63-71) ที่พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Subject-Verb Agreement สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 1 หลังเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ศศิธร นาม่วงอ่อน และ ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์ (2561: 309 – 321) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการศึกษาอิงสถานที่ร่วมกระบวนการ QSCCS สำหรับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กนกวรรณ ขอบทอง (2559: 1 - 5) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น (Big Five Learning) ร้อยละ 82.76 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น อยู่ในระดับเห็นด้วยมากในทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมาก ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ เป็นลำดับสุดท้าย

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นประเด็นที่นักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับที่หนึ่งเนื่องจาก การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ อย่างครอบคลุม ทั้ง การคิดวิเคราะห์ตั้งคำถาม การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การสืบค้นความรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนันทน์ภัส นิยมทรัพย์ (2560: 75) ที่กล่าวถึงการทำงานเป็นทีม นั้น นักเรียนจะได้พัฒนาการสื่อสาร การปฏิบัติตัวต่อเพื่อนสมาชิก การแก้ปัญหาเพื่อให้งานสำเร็จ ลุล่วง กล่าวได้ว่านอกจากทักษะทางวิชาการแล้ว นักเรียนยังได้เรียนรู้ทักษะกระบวนการทำงาน และได้พัฒนาคุณลักษณะนิสัยของตนเอง

ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลำดับที่สอง เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมและให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี เกิดความสนิทสนมกับเพื่อนมากขึ้นเพราะนักเรียนได้ร่วมกันทำกิจกรรมภายในชั้นเรียน จึงทำให้นักเรียนมีโอกาสนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จิรายุทธิ อ่อนศรี (มปป. : 2) ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเกิดจากการเรียนรู้ที่ครบวงจร ได้แก่การให้ผู้เรียนเลือกรื่องที่จะต้องเรียนและวิธีการเรียน จากนั้นจึงลงมือปฏิบัติตามที่ได้คิดไว้โดยการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม แล้วสรุปความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังรวมถึงการดูแลสนับสนุนและอำนวยความสะดวกของครูในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้สร้างความรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน กับครู และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการจัดบรรยากาศที่เหมาะสมจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นนั้นทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีการใช้ทักษะต่าง ๆ ทั้งการสื่อสาร การสืบค้น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งบรรยากาศในการเรียนรู้นั้นมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทิพย์รัตน์ สิทธิวงศ์ และ ทะเนศ วงศ์นาม (2559: 96) ที่พบว่ากิจกรรมการเรียนแบบบันได 5 ขั้น QSCCS ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดการช่วยเหลือแบ่งปันอย่างดี และมีความเป็นผู้นำในการพัฒนาการเรียนรู้อันร่วมกัน โดยเฉพาะวิธีการนี้เน้นกระบวนการมากกว่าผลผลิตที่เกิดขึ้น จึงทำให้เห็นชัดเจนถึงคะแนนผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ก้าวกระโดด แต่พฤติกรรมในด้านต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน

ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ เป็นด้านที่นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเป็นลำดับที่สาม ที่ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ได้คะแนนน้อยกว่าด้านอื่น ๆ อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ที่ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เรื่องมัทนะพาธา เป็นวรรณคดีที่แต่งด้วยลักษณะคำประพันธ์ประเภทฉันท ทำให้นักเรียนอาจเกิดความสับสนในการทำความเข้าใจเนื้อหาและลักษณะคำประพันธ์ อาจทำให้ไม่สามารถบอกความหมายของเนื้อเรื่องได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดเรื่องของเวลาที่นักเรียนต้องศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อนำมาอภิปรายด้วยกระบวนการกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการคิด สื่อสารอย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์และได้ใช้ความสามารถของตัวเองอย่างเต็มที่ ซึ่งนักเรียนบางคนอาจจะขาดประสบการณ์ในการวิเคราะห์ข้อคิดหรือคุณค่าที่ได้จากเรื่องในการนำไปปรับใช้ในชีวิตของตนเอง ส่งผลให้นักเรียนไม่เข้าใจเนื้อเรื่องและเกิดความสับสนในการเรียนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูจึงควรมีบทบาทในสร้างบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ การวางแผนให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนด ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันแสดงออกทางความคิด และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและเป็นเจ้าขององค์ความรู้ได้อย่างแท้จริง
2. การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นนั้น ครูควรเลือกเนื้อหาที่นักเรียนสามารถค้นหาความรู้แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ได้ เมื่อนักเรียนมีองค์ความรู้เป็นของตนเองแล้วจะทำให้นักเรียนฝึกคิดสร้างสรรค์ต่อไปได้
3. การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีขั้นตอนบางขั้นตอนที่ใช้เวลามาก อาจจะต้องมีเวลาให้นักเรียนไปสืบค้นเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน หรือจัดทำชิ้นงานนอกเวลาเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ครูควรมีเวลาให้คำปรึกษานักเรียนนอกเวลา เพื่อที่นักเรียนจะได้มีการสื่อสารที่ดีและบริการสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับเทคนิคหรือวิธีสอนแบบอื่น ๆ เช่น เทคนิคการทำผังกราฟิก เป็นต้น
2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นกับเนื้อหาวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ หรือสาระอื่น ๆ ในรายวิชาภาษาไทย เช่น สาระการอ่าน สาระหลักภาษา เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- กนกวรรณ ขอบทอง. (2559). การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น (Big Five Learning) ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. 10,4 (ตุลาคม - ธันวาคม): 1-5.
- กมล โพธิเย็น. (2563). **จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรมวิชาการ,กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2555). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2561). **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสศ. ลาดพร้าว.
- กฤษณะ ลำทะแย. (2559). “การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กัญญรัตน์ เวชศาสตร์. (2545). **เอกสารคำสอน รายวิชา 449202 หลักวรรณคดีวิจารณ์**. นครปฐม: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- กัลยาณี ม่วงไทย. (2561). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น เรื่อง Subject-Verb Agreement สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์**. 20,1 (กันยายน – ตุลาคม): 63-75.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2527). **วรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กุสุมา รัชชเมณี. (2533). **การวิจัยวรรณคดี**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร
- กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ,คุณหญิง. (2557). **พุทธศักราช 2457 – 2467 ลิบปีนั้น วรรณคดีสโมสร หนังสือที่ระลึกเนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ พุทธศักราช 2557 และวาระ 100 ปี**

- วรรณคดีสโมสร.** ขอนแก่น: หจก. ขอนแก่นการพิมพ์.
- _____. (2558). **วรรณคดีไทย. ใน 100 ปีวรรณคดีสโมสร.** กรุงเทพมหานคร: สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์กรมศิลปากร, 7-8.
- กุศลวัฒน์ คงประดิษฐ์. (2558). **ทักษะทางสารสนเทศ ในสังคมฐานความรู้.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วีเจพริ้นติ้ง.
- จิตต์นิภา ศรีไสย์ และคณะ. (2560). **วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- จิรายุทธิ์ อ่อนศรี. (มปป.). **บทความวิชาการด้านการศึกษา การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เรื่อง บทบาทครูในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้.** กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยการอาชีพพนวมินทรราชูทิศ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (2561). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร.** พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ชลธิชา นานา. (2560). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัตสุณี สีนรุสิทธิ์. (2544). **วรรณคดีที่ศนา.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). **เทคนิคการใช้คำถาม พัฒนาการคิด.** นนทบุรี: สหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชนิกานต์ ศรีทองสุข. (2561). “การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และมโนทัศน์ทางภูมิศาสตร์ทวีปยุโรปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนร่วมกับอินโฟกราฟิก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชิรวัดน์ นิจนตร. (2651). “การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม: ทางเลือกหนึ่งในการรับใช้สังคมของมหาวิทยาลัย”. **วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี.** 5,1 (มกราคม – มิถุนายน): 1-32.
- दनยา วงศ์ธนะชัย. (2542). **การอ่านเพื่อชีวิต.** พิษณุโลก: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ดวงกมล สิ้นเพ็ง. (2553). **การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ : การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พัฒนวิริยะวาณิช. (2552). “พระราชนิพนธ์เรื่องมัทนะพาธา: การศึกษาเชิงสุนทรียศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร

รวีโรดม.

ทิพย์รัตน์ สิทธิวงศ์ และทะเนศ วงศ์นาม. (2559). “การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบันได 5 ขั้น (QSCCS) สำหรับนิสิตปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.” *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 18,4 (ตุลาคม - ธันวาคม): 86 – 98.

เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย และคณะ. (2557). “การประเมินโครงการพัฒนาครูคุณภาพโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยงของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 และเขต 39 ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2.” *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*. 9,27 (กันยายน – ธันวาคม): 15 -31.

ธนวรรณ เข้มบาสต์ย์. (2560). “การพัฒนาความสามารถอ่านเชิงวิเคราะห์บทประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้ CIRC.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*.

ธนู ทดแทนคุณ และ รวี แพทย์พิทักษ์. (2561). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

นเรศ ทองอินทร์. (2560). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบRCA.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*.

นฤมล กิจไพศาลรัตน์. (2557). *ค้น-คว้า-อ่าน-เขียน: ทักษะเพื่อการเรียนรู้ทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นันทน์ภัส นิยมทรัพย์. (2560). *ความรู้พื้นฐานด้านการเรียนการสอน*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญเหลือ เทพสุวรรณ, หม่อมหลวง. (2517). *วิเคราะห์วรรณคดีไทย*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนา

_____. (2518). *แนะแนวทางการศึกษาวิชาวรรณคดี*. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตการพิมพ์.

บุษบง โควินท์. (2547). *พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ประภาทิพย์ ภูนคร. (2555). “ผลของการใช้เทคนิค Five-Step Model ที่มีต่อทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5.” *วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา*

- การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2535). **วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปริญญา ปั่นสุวรรณ. (2553). “เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ 2 กับแบบปกติ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิยบุษ แหวนเพชร. (2560). “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้แผนที่ความคิด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ผกาศรี เย็นบุตร และคณะ. (2557). **หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย 5 เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์เอกมพันธ์ จำกัด.
- พรพิมล หงส์น้อย. (2559). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเรื่องมัทนะพาธาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E).” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พวงเล็ก อุดระ. (2539). **วิธีสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2556). “กระบวนการสร้างระบบชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง.” เอกสารในการอบรมและพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบ การชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง (Coaching และ Mentoring) เสนอที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2557). **การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาสกร เกิดอ่อน และคณะ. (2554). **หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ม.5**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์. (2557). **สารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการค้นคว้า**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รังสรรค์ โฉมยา. (2558). “21 st CENTURE SKILLS: Rethinking How Students Learn ทักษะ

- แห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21.” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 9,4 (ตุลาคม - ธันวาคม) : 221 – 227.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2561). **สภาวะการศึกษาไทยปี 2559/2560 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- วณิชชา แม่นยำ. (2557). “การจัดการเรียนรู้ตามเป้าหมายบันได 5 ชั้น (QSCCS) ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับการเสริมสร้างศักยภาพเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. 11(1,2) มิถุนายน 2556 - มีนาคม 2557, 101 – 110.
- วรรณภา ศรีสายัณห์. (2563). “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิด วิเคราะห์ วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านด้ายเทพกาญจนอุปถัมภ์ อำเภอมะขาม จังหวัดเสียมราฐ.” **พินเนศวร์สาร**. 16,1 (มกราคม - มิถุนายน): 70 – 80.
- วันเนาว์ ยูเต็น. (2537). **วรรณคดีเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- วาสนา กิรติจำเริญ และ เจษฎา กิตติสุนทร. (2559). “การศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษารายวิชาออกแบบและการจัดการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ Big Five Learning.” **วารสารชุมชนวิจัย**. 10,3 (กันยายน - ธันวาคม): 9-19.
- วิจารณ์ พานิช. (2563). **การศึกษาคุณภาพสูงระดับโลก**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2544). **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: ธรรมชาติ.
- วิภา กงกะนันท์. (2556). **วรรณคดีศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สกสค. ลาดพร้าว.
- _____. (2542). **พระเอกในวรรณคดีไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). **กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีที่คณะต่อการศึกษาในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ.
- วีรวัฒน์ อินทรพร. (2561). **วรรณคดีวิจารณ์**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศจี จันทวิมล และคณะ. (2555). **การค้นคว้าและการเขียนรายงาน**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์.
- ศรีวิไล ดอกจันทร์. (2529). **การสอนวรรณกรรมวรรณคดีไทย**. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ศศิธร นาม่วงอ่อน และ ทิพรรัตน์ สิทธิวงศ์. (2561). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด การศึกษาอิงสถานที่ร่วมกับกระบวนการ QSCCS สำหรับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา.” **วารสารปัญญาภิวัฒน์**. 10,3 (กันยายน – ธันวาคม): 309 – 321.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2536). **วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยครูพระนคร.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2560). **รายงานผลการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. เข้าถึงได้จาก <http://www.niets.or.th>
- _____. (2561). **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6**. เข้าถึงได้จาก <http://www.niets.or.th>
- _____. (2562). **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6**. เข้าถึงได้จาก <http://www.niets.or.th>
- สมาคมครูภาษาไทย. (2544). “พระบรมราโชวาท.” **สารภาษาไทย** 1,1 (กรกฎาคม-กันยายน): 6.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. (2523). **วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2534). **วรรณคดีวิเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพรรณษา แสพพลกรัง และ วาสนา กิรติจำเริญ . (2562). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการ เรียนรู้เรื่องภาษาไทยและภาษาถิ่น ทักษะการสื่อสารและการร่วมมือทำงาน ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด.” **วารสาร**. 3,3 (กันยายน – ธันวาคม): 97 – 115.
- สิริพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์. (2552). **การสอนระดับประถมศึกษา 2**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เสนีย์ วิลาวรรณ และคณะ. (2559). **ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ม.5 เล่ม 2**. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช จำกัด.
- อัจฉิมา เกิดผล, หม่อมหลวง. (2536). **กิจกรรมการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในโรงเรียน มัธยมศึกษาจะสอนภาษาไทยให้สนุกได้อย่างไร**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิงอร สุพันธ์ุฉนิช และคณะ. (2555). **ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชุดฝึกอบรมครู**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

Ruszkiewicz, Walker, and Pemberton. (2006). **Bookmarks: A guide to research and writing**. 3rd ed. New York: Pearson/Longman.

O'Dochartaigh, Niall. (2012). **Internet Research Skills**. 3rd ed. London: SAGE.

สัมภาษณ์

จุไรวรรณ ร้อยไพ และพีรภรณ์ จิตต์หาญ. ครูกลุ่มสาระภาษาไทย โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย. สัมภาษณ์. 20 มกราคม 2563.

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวรี ญาณปรีชาเศรษฐ

ตำแหน่ง: ผู้ช่วยศาสตราจารย์

วุฒิการศึกษา: ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานที่ทำงาน: ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. นางสาวรุ่งทิภา สิงห์เทียน

ตำแหน่ง: ครูชำนาญการพิเศษ

วุฒิการศึกษา: ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สถานที่ทำงาน: กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนเขาย้อยวิทยา
3. นางสาวจุไรวรรณ ร้อยไพ

ตำแหน่ง: ครูชำนาญการพิเศษ

วุฒิการศึกษา: ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

สถานที่ทำงาน: กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร.034-218790

ที่ อว 8606 (๗๕๖) | 190

วันที่ 25 มกราคม 2565

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวรี ญาณปริษาเศรษฐ

ด้วย นางสาวนัฏริยา ปิ่นทอง รหัสประจำตัว 60255402 นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(อาจารย์ ดร.อริกมาส มากजू)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว 8606 (๗๕) / 192

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

25 มกราคม 2565

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวรุ่งทิวา สิงห์เทียน

ด้วย นางสาวนัฏริยา ปิ่นทอง รหัสประจำตัว 60255402 นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น"

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อริกมาส มากจួយ)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.034-218790

ที่ อว 8606 (ทอ) 199

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

25 มกราคม 2565

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวจุไรวรรณ ร้อยไพ

ด้วย นางสาวนัฏริยา ปิ่นทอง รหัสประจำตัว 60255402 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนาผล
สัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น"

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้
ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. อธิกมาส มากชูย์)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย
รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร. 034-218790

ที่ อว 8606 (ทศ) 193

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

25 มกราคม 2565

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย

ด้วย นางสาวนัฏริยา ปิ่นทอง รหัสประจำตัว 60255402 นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น" มีความประสงค์จะขอตกลงเครื่องมือวิจัยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เพื่อประกอบการดำเนินการวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวได้ทดลองเครื่องมือวิจัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. อธิกมาส มากจู)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ภาคผนวก ข

แผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
 เรื่อง บทนำและความเป็นมา
 ผู้สอน นางสาวนันทริยา ปิ่นทอง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 วิชา ท32102 ภาษาไทย4
 เวลา 1 คาบ (50 นาที)
 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรมอย่างเห็นมีคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง

2. ตัวชี้วัด

ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 นักเรียนสามารถบอกที่มาและจุดมุ่งหมายของบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาได้
- 3.2 นักเรียนสามารถบอกพระราชประวัติของผู้แต่งบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาได้
- 3.3 นักเรียนสามารถเล่าเรื่องย่อของบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาได้

4. สาระสำคัญ

บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว แสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์ในด้านอักษรศาสตร์ ซึ่งบทละครเรื่องนี้ได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรว่าเป็นยอดของบทละครพูดคำฉันท์ ด้วยความไพเราะของการเลือกใช้ถ้อยคำที่สื่ออารมณ์ของตัวละครได้อย่างดีเยี่ยม ทั้งยังสอดแทรกคติสอนใจเรื่องความรักอีกด้วย

5. สาระการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. ที่มาของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
2. จุดมุ่งหมายของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
3. พระราชประวัติผู้แต่งของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
4. เรื่องย่อของบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา

ด้านทักษะกระบวนการ(P)

1. การแสวงหาความรู้
2. การทำงานร่วมกัน

3. การสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการสื่อสาร
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ชิ้นงานการสรุปบทนำมัทนะพาธา

8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ตรวจสอบการสรุปบทนำมัทนะพาธา

เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- แบบประเมินการสรุปบทนำมัทนะพาธา

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- นักเรียนได้คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มรวมแล้วอยู่ในระดับ ดี ถือว่าผ่านเกณฑ์การ

ประเมิน

- นักเรียนได้คะแนนรวมจากการทำการสรุปบทนำมัทนะพาธาอยู่ในระดับ ดี ถือว่าผ่าน

เกณฑ์การประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินพฤติกรรมในห้องเรียนของนักเรียน ซึ่งมีครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การใช้คะแนนตามที่ระบุในเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ระดับคะแนน	3	หมายถึง ดี
	2	หมายถึง พอใช้
	1	หมายถึง ปรับปรุง

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน				รวม คะแนน (12 คะแนน)
		ความ ตั้งใจ (3 คะแนน)	ความ ร่วมมือ (3 คะแนน)	ความ ตั้งใจ (3 คะแนน)	ความ ร่วมมือ (3 คะแนน)	

หมายเหตุ นักเรียนต้องได้คะแนนรวมตั้งแต่ 7 คะแนนขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการประเมินครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นางสาวนันทริยา ปิ่นทอง)

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	3	2	1
ความตั้งใจ	สมาชิกทุกคนตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่ตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่ตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม
ความร่วมมือ	สมาชิกทุกคนร่วมมือกันทำกิจกรรม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
ความมีวินัย	สมาชิกทุกคนร่วมกันทำงานอย่างมีระเบียบวินัย	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่มีระเบียบวินัย	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่มีระเบียบวินัย
ความรับผิดชอบ	สมาชิกทุกคนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม

เกณฑ์การตัดสินผล

10 - 12	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
7 - 9	คะแนน	หมายถึง	ดี
5 - 6	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
4	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง

แบบประเมินการสรุปทงนำม้ทนะพารา

คำชี้แจง แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินผลการทำชิ้นงานของนักเรียน ซึ่งมีครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การใช้คะแนนตามที่ระบุในเกณฑ์การให้คะแนนชิ้นงานที่กำหนด

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน			รวมคะแนน (10 คะแนน)
		ประเด็นใน การสรุป ความรู้ (4 คะแนน)	ความถูกต้อง ในการใช้ ภาษา (4 คะแนน)	การตกแต่ง ชิ้นงาน (2 คะแนน)	

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

หมายเหตุ นักเรียนต้องได้คะแนนรวม 7 คะแนนขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการประเมินครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวนัฏริยา ปิ่นทอง)

เกณฑ์การประเมินการสรุปทงนำมัทนะพาธา

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
ประเด็นในการสรุปความรู้	สรุปได้ครบทุกประเด็น	ขาดการสรุปไป 1 ประเด็น	ขาดการสรุปไป 2 ประเด็น	ขาดการสรุปไปมากกว่า 2 ประเด็น
ความถูกต้องในการใช้ภาษา	ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมทั้งหมด	ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง 1 - 2 แห่ง	ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง 3 - 4 แห่ง	ใช้ภาษาไม่ถูกต้องมากกว่า 4 แห่งขึ้นไป
การตกแต่งชิ้นงาน			ตกแต่งได้สวยงาม น่าสนใจ	ตกแต่งแต่ยังไม่น่าสนใจ

เกณฑ์การตัดสินผล

9 - 10	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
7 - 8	คะแนน	หมายถึง	ดี
5 - 6	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
3 - 4	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง

9. กิจกรรมการเรียนรู้ (การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น)

ขั้นที่ 1 การตั้งคำถาม

นักเรียนดูภาพนางมัทนาออกมาจากดอกกุหลาบ จากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พร้อมชื่อเรื่อง มัทนะพาธา จากโปรแกรมนำเสนอภาพหนึ่ง แล้วให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามจากการดูภาพ (ตัวอย่างคำถาม เช่น ผู้หญิงในภาพเป็นใคร ใครคือผู้แต่งเรื่องมัทนะพาธา เรื่องมัทนะพาธาเกี่ยวข้องกับอย่างไรกับกุหลาบ เป็นต้น) จากนั้นครูสนทนาเกี่ยวกับคำถามที่นักเรียนตั้ง แล้วเลือกคำถามที่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในคาบเรียนนี้ได้แก่

1. ที่มาของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
2. จุดมุ่งหมายของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
3. พระราชประวัติผู้แต่งของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
4. เรื่องย่อของบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา

ขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 4 คน โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่กัน ค้นหาความรู้จากใบความรู้ทั้งหมด 4 หัวข้อ โดยนักเรียนสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตได้

1. ที่มาของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
2. จุดมุ่งหมายของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
3. พระราชประวัติผู้แต่งของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
4. เรื่องย่อของบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา

ขั้นที่ 3 การสร้างองค์ความรู้

นักเรียนแต่ละกลุ่มนำความรู้จากการสืบค้นมาอภิปรายกันภายในกลุ่ม แล้วสรุปความรู้ที่ได้

ขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนอ

นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาพูดนำเสนอความรู้ที่ได้จากการสืบค้นหน้าชั้นเรียน นักเรียนกลุ่มอื่น ซักถามและแสดงความเห็นเพิ่มเติมได้

ขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ

นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปความรู้เรื่องบทนำมัทนะพาธาลงในกระดาษ A4 ไม่เกิน 2 หน้า ตกแต่งให้สวยงาม น่าสนใจ ใช้คำถูกต้องเหมาะสม จากนั้นให้นักเรียนนำติดป้ายนิเทศของห้องเรียน เพื่อให้ทุกสามารถมาอ่านได้

10. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้เรื่อง บทนำและความเป็นมา บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา
2. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. อินเทอร์เน็ต

ใบความรู้

1. ที่มาของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

มัทนะพาธา แปลว่า ความเจ็บปวดหรือความเดือดร้อนเพราะความรัก บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา หรือตำนานแห่งดอกกุหลาบมีลักษณะเป็นบทละครพูดคำฉันท์ จำนวน 5 องค์ แบ่งเป็น 2 ภาค คือ ภาคสวรรค์และภาคพื้นดิน เป็นบทประพันธ์จากจินตนาการในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงให้นางเอกของเรื่องมีนามว่า มัทนา ซึ่งหมายถึงความลุ่มหลงหรือความรัก แทนคำว่า **กุพชกะ** ที่แปลว่าดอกกุหลาบ

บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเริ่มพระราชนิพนธ์ เมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2466 ณ พระราชวังพญาไทและสมบูรณ์เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม ปีเดียวกัน โดยใช้เวลาพระราชนิพนธ์รวมทั้งสิ้น 1 เดือน 17 วัน เมื่อพระราชนิพนธ์เสร็จก็พระราชทานแก่สมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจี พระวรชายา โดยแนวคิดของเรื่อง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรัก ความลุ่มหลง ความเจ็บปวดทุกข์ระทมเพราะความรัก ทรงคิดเค้าโครงเรื่องขึ้นในลักษณะของภารตนิยายโบราณ มิได้ทรงแปลหรือดัดแปลงจากหนังสือใด ดังพระราชปรารภในหน้าคำนำ

ต่อมาทรงแปลบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาเป็นภาษาอังกฤษพร้อมอธิบายศัพท์ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2467 และทรงแปลเสร็จในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2468 ได้พระราชทานแก่พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร เพื่อให้พิจารณาทูลเกล้าถวายความเห็น พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร กราบบังคมทูลว่า ทรงเชี่ยวชาญภาษาอังกฤษมาก น่าจะทรงพระราชนิพนธ์เป็นกลอนเปล่า blank verse ตามแบบบทละครพูดของเชกสเปียร์ จึงได้ทรงพระราชนิพนธ์ตามคำกราบบังคมทูล แต่ทรงพระราชนิพนธ์ถึงกลางองค์ที่ 4 ก็ทรงพระประชวรและเสด็จสวรรคต (ผกาศรี เย็นบุตร, 2557: 90; ภาสกร เกิดอ่อน และคณะ, 2554: 43)

บทละครเรื่องมัทนะพาธาเป็นพระราชนิพนธ์เรื่องเอกของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดังที่วรรณคดีสโมสรประกาศยกย่องให้เป็นหนังสือที่แต่งดี ใช้คำฉันท์เป็นบทละครพูด ซึ่งแปลกและแต่งได้ยาก เป็นเรื่องที่มีตัวละครและฉากสอดคล้องกับวัฒนธรรมภารตโบราณและเข้ากับเนื้อเรื่องได้ดี วรรณคดีสโมสรจึงได้ทูลเกล้าฯ ถวายประกาศนียบัตรเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2467

2. จุดมุ่งหมายของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

ในพระราชนิพนธ์คำนำของเรื่องนี้ ทรงแสดงไว้ว่า ไม่ได้ใช้เนื้อเรื่อง หรือตัดตอนมาจากที่ใด ทรงคิดโครงเรื่องนี้ไว้นานแล้ว ทรงกล่าวไว้ว่า “ แก่นแห่งเรื่องนี้ ได้เคยมีติดอยู่ในใจข้าพเจ้ามาช้านานแล้ว แต่เพราะเหตุต่างๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องกล่าวในที่นี้ ” เราไม่อาจทราบได้ว่า “ เหตุต่างๆ ” นั้นคืออะไร แต่ตามเนื้อเรื่อง เราจะเห็นได้ว่า มีแก่นสำคัญอยู่ 2 ข้อสำคัญ คือ

1. ทรงปรารถนาจะกล่าวถึงตำนานดอกกุหลาบ ซึ่งเป็นดอกไม้ที่สวยงาม เป็นที่คลั่งไคล้ของผู้ที่ได้พบเห็น แต่ว่าต้องระงับในการเด็ดดมเพราะมีหนามคม อาจเปรียบกับสาว ซึ่งมี “ คมหนามเมื่อชายจะเด็ดดมก็ต้องระงับตัว ” อีกประการหนึ่ง ดอกกุหลาบนี้ไม่เคยมีตำนานอันเป็นทางเทพนิยาย จึงทรงประดิษฐ์ให้ดอกกุหลาบมีกำเนิดมาจากนางฟ้า ที่ถูกสาปจูดลงมาเกิดเป็นดอกไม้พันธุ์หนึ่ง

2. เพื่อแสดงความเจ็บร้อนแห่งความรัก ทรงชี้ให้เห็นว่าความรักนั้นมีอนุภาพอย่างยิ่ง ผู้ใดเกิด ความรัก ก็มักเกิดความหลงขึ้นด้วย ได้ทรงใช้ชื่อเรื่องว่า “ มัทนะพาธา ” อันเป็นชื่อตัวละครเอกของเรื่อง ซึ่งมีทนะพาธา แปลว่า ความเจ็บปวด หรือความเดือดร้อน จากความรัก นอกจากนี้ยังนำไปเป็นบทละครพูดคำฉันท์ เพื่อแสดงเป็นละคร หรือนำไปเล่น ได้อีกด้วย และพระองค์ทรงแนะนำไว้ว่า “ ให้ตัวละครพูดบทของตนเอง ไม่ใช่ร้องบทนั้นๆ อย่างแบบที่เรียกกันว่า ละครดึกดำบรรพ์ ต่อเมื่อบทใดเป็นบทร้องจึงให้ร้อง พร้อมกับให้มีดนตรีเล่นคลอเบาๆ ในเวลาที่เจรจา ได้มีเพลงหน้าพาทย์กำหนดลงไว้ บางแห่งเพื่อช่วยการในดำเนินเรื่อง ”

3. พระราชประวัติผู้แต่งของบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นพระราชโอรสพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ มีพระบรมราชสมภพเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2423 ทรงพระนามว่า สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเริ่มศึกษาเบื้องต้นในพระบรมมหาราชวัง ต่อมาได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ โดยทรงศึกษาวิชาทหาร วิชาพลเรือน และภาษาฝรั่งเศส หลังจากนั้นได้เสด็จเข้าศึกษาที่โรงเรียนนายร้อยทหารบก แชนเฮิสต์ เมื่อทรงสำเร็จการศึกษาวิชาทหารแล้วยังทรงศึกษาวิชาประวัติศาสตร์และกฎหมายที่วิทยาลัยไครสต์เชิชแห่งมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดด้วย ระหว่างที่พระองค์ทรงศึกษาที่ประเทศอังกฤษนั้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร ก่อนเสด็จนิวัตประเทศไทย ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศต่าง ๆ เพื่อทรงศึกษางานและเจริญพระราชไมตรีกับผู้นำต่าง ๆ ในประเทศยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น พระองค์เสด็จพระราชดำเนินกลับประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2445 เสด็จขึ้นครองราชสมบัติใน พ.ศ. 2453 และเสด็จสวรรคตเมื่อ พ.ศ. 2468

พระราชกรณียกิจของพระองค์มีอเนกประการ ทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ การศึกษา สื่อสารมวลชน ศิลปะ และอักษรศาสตร์ มีผลให้ประเทศพัฒนาและก้าวทันเทคโนโลยีของตะวันตก

ด้านอักษรศาสตร์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีบทพระราชนิพนธ์ไม่น้อยกว่า 1,200 เรื่อง แบ่งได้เป็นหลายประเภท ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น สารคดี บทความ นิทาน นิยาย เรื่องสั้น พระบรมราชาธิราช พระราชหัตถเลขา บทพระราชนิพนธ์ที่คนไทยรู้จักดี เช่น โคลนติดล้อ ยิวแห่งบูรพาทิศ บทสามัคคีเสวก มัทนะพาธาคำฉันท์ พระนลคำหลวง ศกุนตลา สาวตรี เรื่องมัทนะพาธาคำฉันท์ได้รับยกย่องจากวรรณคดีสโมสรว่าเป็นยอดของบทละครพูดคำฉันท์ ส่วนเรื่องหัวใจนักรบได้รับยกย่องให้เป็นยอดของบทละครพูด

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้พระนามแฝงในพระราชนิพนธ์มากกว่า 100 พระนาม มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่เป็นพระนามแฝงภาษาไทย เช่น อศวพาหุ รามจิตติ ศรีอยุธยา นายแก้วนายขวัญ พันแหลม พระขรรค์เพชร ที่เป็นพระนามแฝงภาษาอังกฤษ เช่น Young Tommy, Tom Toby, Dilton Marsh, Carlton H. Terris เป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงได้รับพระราชสมัญญานามว่าพระมหาธีรราชเจ้าอันสืบเนื่องมาจากความเป็นปราชญ์ในทางอักษรศาสตร์ เนื่องในวาระฉลองวันพระบรมราชสมภพครบ 100 พรรษา เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2524 องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ประกาศยกย่องพระองค์ว่าทรงเป็นนักปราชญ์ของโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561: 128)

4. เรื่องย่อของบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา

แก่นเรื่องมัทนะพาธาเกี่ยวข้องกับความรักหรือรักเป็นทุกข์ โดยกำหนดให้นางเอกในเรื่องถูกสาปให้เป็นดอกกุหลาบ เป็นตำนานการกำเนิดดอกกุหลาบบนโลกมนุษย์ เดิมที่ทรงตั้งพระทัยจะใช้ศัพท์ภาษาสันสกฤตที่แปลว่าดอกกุหลาบเป็นชื่อนางเอกของเรื่อง แต่ศัพท์สันสกฤตที่แปลว่าดอกกุหลาบนั้นคือคำว่า กุพชก หากจะให้ใช้นางเอกต้องเปลี่ยนเสียงพยางค์หลังให้ไพเราะเป็น กุพชกา แต่จะตรงกับศัพท์ที่แปลว่านางค่อม จึงเลือกศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียงกับเรื่องราวคือคำว่า “มัทนา” มาจากศัพท์ “มทน” แปลว่าความลุ่มหลงหรือความรักเป็นชื่อนางเอก ต่อมาทรงพบศัพท์จากพจนานุกรมสันสกฤตว่า “มทนพาธา” มีความหมายว่า “ความเจ็บปวดหรือเดือดร้อนแห่งความรัก” ซึ่งเซอร์โรเบิร์ต วิลเลียมส์ แปลเป็นภาษาอังกฤษไว้ว่า the pain or disquietude of love อันตรงกับแก่นเรื่องที่ทรงตั้งพระทัยไว้ วรรณคดีเรื่องนี้จึงได้ชื่อเรื่องว่า มัทนะพาธา หรือตำนานดอกกุหลาบ

เนื้อเรื่องย่อแบ่งตามองก์มีดังนี้

องก์ที่ 1 เริ่มต้นเรื่องจากสุเทพณ์มหาเทพผู้ยิ่งใหญ่อยู่บนสวรรค์ได้เกิดหลงรักนางฟ้านางหนึ่งซึ่งเป็นบริวารของตน นางมีชื่อว่ามัทนา นางมีรูปร่างหน้าตาที่งดงาม สุเทพณ์พยายามที่จะทำให้นางสนใจแต่นางไม่ปลงใจด้วย สุเทพณ์จึงขอให้วิทายาธชื่อว่ามายาวินช่วยทำให้ตนสมหวัง มายาวินจึงใช้มนตร์สะกดให้นางมัทนามาปรากฏต่อหน้าสุเทพณ์ เมื่อสุเทพณ์พูดคุยกับนาง นางก็ตอบแบบหุ่นยนต์ที่ไม่มีชีวิตจิตใจ สุเทพณ์จึงขอให้มายาวินคลายมนตร์นางมัทนา สุเทพณ์ได้พยายามทำให้นางมัทนารับรักตนแต่ทำไม่สำเร็จ จึงสาปให้นางมัทนาเป็นดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม งดงาม และมีหนามไว้ป้องกันตน เป็นดอกไม้ที่ไม่มีที่โลกมนุษย์ซึ่งดอกนั้นคือ ดอกกุหลาบ โดยมีข้อแม้ว่าหากวันใดที่เป็นคืนวันเพ็ญ นางจะแปลงร่างกายเป็นมนุษย์ นางจะเป็นมนุษย์ตลอดไปได้ก็ต่อเมื่อได้พบกับรักแท้ และหากนั้นทำให้นางเป็นทุกข์ก็ให้นางอ้อนวอนสุเทพณ์ เมื่อนั้นสุเทพณ์จะยกโทษให้และรับกลับสวรรค์

องก์ที่ 2 นางมัทนาได้ลงมาเกิดเป็นดอกกุหลาบตามที่สุเทพณ์ได้สาปไว้ ณ ป่าหิมะวัน เมื่อเวลาผ่านไปได้มีฤๅษีกาละทรศินผ่านมาพบและให้ลูกศิษย์ชูดนำต้นกุหลาบนี้มาปลูกบริเวณใกล้อาศรม เมื่อถึงคืนวันเพ็ญ นางมัทนาจะกลายร่างเป็นมนุษย์มาคอยรับใช้ฤๅษี ฤๅษีมีความรักให้มัทนาเหมือนกับลูกสาว วันหนึ่งท้าวชัยเสนแห่งเมืองหัสตินาปุระได้เสด็จออกประพาสป่าแล้วได้ไปพบกับนางมัทนาซึ่งแปลงร่างเป็นมนุษย์อยู่ ท้าวชัยเสนเกิดตกหลุมรักนางมัทนาเข้า

องก์ที่ 3 ท้าวชัยเสนตกหลุมรักนางมัทนาจึงมาร่ำพินถึงความรักที่มีต่อนางมัทนา แล้วเกิดไถยนางมัทนาที่มาร่ำพินถึงความรักที่มีต่อท้าวชัยเสนเช่นกัน ทั้งสองจึงมาสาบานรักที่มีต่อกัน ฤๅษีกาละทรศินซึ่งเปรียบเหมือนพ่อของนางมัทนาได้จัดงานอภิเษกให้นางมัทนา

และท้าวชัยเสน นางมีทนาพ้นจากคำสาป นางไม่ต้องกลับไปเป็นดอกกุหลาบอีกต่อไป จากนั้นท้าวชัยเสนก็ได้พานางมีทนามากลับนครหัสตินาปุระ

องค์ที่ 4 ท้าวชัยเสนพานางมีทนามากลับมาที่เมืองหัสตินาปุระแล้วอยู่กับนางมีทนาอย่างมีความสุข แต่นางจันทิมาเหสีเอกของท้าวชัยเสนเกิดความไม่พอใจที่ท้าวชัยเสนพานางมีทนามากลับมาที่เมือง นางแค้นใจมาก จึงออกอุบายให้พระบิดาของตนซึ่งเป็นพระราชแห่งแคว้นมคธยกทัพมาตีเมืองหัสตินาปุระ และวางแผนให้นางค่อมหญิงรับใช้ทำกลลวงว่านางมีทนานั้นแอบคบชู้กับศุภางค์ทหารเอกของท้าวชัยเสน ท้าวชัยเสนหลงเชื่ออุบายนี้จึงสั่งให้ประหารศุภางค์และนางมีทนา แต่ทหารที่นำตัวทั้งสองไปประหารเกิดสงสารจึงปล่อยตัวทั้งสองคนไป

องค์ที่ 5 พราหมณ์วิฑูรเข้าเฝ้าท้าวชัยเสนแล้วสารภาพผิดว่าตนเองเป็นหมอเสน่ห์ที่ร่วมทำอุบายกับนางจันทิมา ท้าวชัยเสนเสียใจและรู้สึกผิดกับนางมีทนาและศุภางค์เป็นอย่างมาก ท้าวชัยเสนจึงให้ขับไล่นางจันทิมาออกจากวัง นนทิวรธน์อำมาตย์เอกจึงทูลความจริงต่อท้าวชัยเสนว่าตนได้ปล่อยให้นางมีทนาไป โดยมีลูกศิษย์ของฤๅษีกาละทรศินพากลับไปอยู่ในป่าหิมะวัน ส่วนศุภางค์ก็เป็นอิสระเช่นกัน และได้ออกไปต่อสู้กับข้าศึกและตายอย่างทหารหาญ ท้าวชัยเสนสั่งให้นนทิวรธน์เตรียมขบวนไปรับนางมีทนามากลับเมือง ส่วนทางด้านนางมีทนามารู้สึกเสียใจที่ท้าวชัยเสนไม่เชื่อใจนางจึงทูลขอสุเทษณ์ให้รับนางกลับไปสวรรค์ สุเทษณ์ขอให้นางมีทนามีความรักตน แต่นางมีทนายังคงปฏิเสธ สุเทษณ์โกรธมากจึงสาปให้นางมีทนาเป็นกุหลาบตลอดไป ท้าวชัยเสนมาไม่ทัน พบแต่เพียงต้นกุหลาบมีทนา จึงขอนำต้นกุหลาบนี้ไปปลูกที่เมืองหัสตินาปุระ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
 เรื่อง เรียนรู้ลักษณะคำประพันธ์
 ผู้สอน นางสาวนัฏริยา ปิ่นทอง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 วิชา ท32102 ภาษาไทย4
 เวลา 1 คาบ (50 นาที)
 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมอย่างเห็นมีคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. ตัวชี้วัด

ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะคำประพันธ์ของฉันทประเภทต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
- 3.2 นักเรียนสามารถวิเคราะห์คำประพันธ์ของฉันทประเภทต่าง ๆ ได้
- 3.3 นักเรียนเห็นคุณค่าของลักษณะคำประพันธ์ประเภทฉันทประเภทต่าง ๆ

4. สาระสำคัญ

บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธาได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรว่าเป็นยอดของบทละครพูดคำฉันท์ ลักษณะคำประพันธ์ประกอบด้วยฉันทหลายชนิด ซึ่งมีความไพเราะของการเลือกใช้ถ้อยคำที่สื่ออารมณ์ของตัวละครได้เป็นอย่างดี การเรียนวรรณคดีประเภทคำฉันท์ให้เข้าใจนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องทำความเข้าใจฉันทลักษณ์ของฉันทประเภทต่าง ๆ สามารถแยกแยะ คำครุ คำลหุ และคณะของฉันทก่อน เพื่อให้สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องและซาบซึ้งในความไพเราะของการใช้ถ้อยคำของกวีในเรื่องมัทนะพาธาได้

5. สาระการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. ลักษณะคำประพันธ์ในบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา องค์กรที่ 1

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

1. การแสวงหาความรู้
2. การทำงานร่วมกัน
3. การสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการสื่อสาร
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- สมุดเล่มเล็กรวบรวมฉันทน์

8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ตรวจสอบสมุดเล่มเล็กรวบรวมฉันทน์

เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- แบบประเมินสมุดเล่มเล็กรวบรวมฉันทน์

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- นักเรียนได้คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มรวมแล้วอยู่ในระดับ ดี ถือว่าผ่านเกณฑ์การ

ประเมิน

- นักเรียนได้คะแนนรวมจากการทำสมุดเล่มเล็กรวมเหล่าฉันทน์อยู่ในระดับ ดี ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินพฤติกรรมในห้องเรียนของนักเรียน ซึ่งมีครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การใช้คะแนนตามที่ระบุในเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ดี
	2	หมายถึง	พอใช้
	1	หมายถึง	ปรับปรุง

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน				รวม คะแนน (12 คะแนน)
		ความ ตั้งใจ (3 คะแนน)	ความ ร่วมมือ (3 คะแนน)	ความมี วินัย (3 คะแนน)	ความ รับผิดชอบ (3 คะแนน)	

หมายเหตุ นักเรียนต้องได้คะแนนรวมตั้งแต่ 7 คะแนนขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการประเมินครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นางสาวนันทริยา ปิ่นทอง)

เกณฑ์การประเมินผลพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	3	2	1
ความตั้งใจ	สมาชิกทุกคนตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่ตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่ตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม
ความร่วมมือ	สมาชิกทุกคนร่วมมือกันทำกิจกรรม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
ความมีวินัย	สมาชิกทุกคนร่วมกันทำงานอย่างมีระเบียบวินัย	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่มีระเบียบวินัย	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่มีระเบียบวินัย
ความรับผิดชอบ	สมาชิกทุกคนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม

เกณฑ์การตัดสินผล

10 - 12	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
7 - 9	คะแนน	หมายถึง	ดี
5 - 6	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
4	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง

แบบประเมินสมุดเล่มเล็กรวบรวมฉันท์

คำชี้แจง แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินผลการทำชิ้นงานของนักเรียน ซึ่งมีครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การใช้คะแนนตามที่ระบุในเกณฑ์การให้คะแนนชิ้นงานที่กำหนด

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน			รวมคะแนน (10คะแนน)
		เนื้อหาของ สมุดเล่มเล็ก (4 คะแนน)	ความถูกต้อง ในการใช้ ภาษา (4 คะแนน)	การตกแต่ง ชิ้นงาน (2 คะแนน)	

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

หมายเหตุ นักเรียนต้องได้คะแนนรวม 7 คะแนนขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการประเมินครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นางสาวนันทริยา ปิ่นทอง)

เกณฑ์การประเมินผล สมุดเล่มเล็กรวบรวมฉันท

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
เนื้อหาของสมุดเล่มเล็ก	สรุปเนื้อหาของฉันทที่ได้ครบ 7 ชนิด 10 ประเด็นขึ้นไป	สรุปเนื้อหาของฉันทที่ได้ครบ 7 ชนิด มีประเด็น 8 - 9 ประเด็น	สรุปเนื้อหาของฉันทที่ได้ครบ 7 ชนิด มีประเด็น 6 - 7 ประเด็น	สรุปเนื้อหาของฉันทที่ได้ครบ 7 ชนิด น้อยกว่า 6 ประเด็น
ความถูกต้องในการใช้ภาษา	ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมทั้งหมด	ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง 1 - 2 ที่	ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง 3 - 4 ที่	ใช้ภาษาไม่ถูกต้องมากกว่า 4 ที่ขึ้นไป
การตกแต่งชิ้นงาน			ตกแต่งได้สวยงาม น่าสนใจ	ตกแต่งแต่ยังไม่ น่าสนใจ

เกณฑ์การตัดสินผล

9 - 10	คะแนน	หมายถึง ดีมาก
7 - 8	คะแนน	หมายถึง ดี
5 - 6	คะแนน	หมายถึง พอใช้
3 - 4	คะแนน	หมายถึง ปรับปรุง

9. กิจกรรมการเรียนรู้ (การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น)

ขั้นที่ 1 การตั้งคำถาม

1. ครูทบทวนความรู้เรื่องฉันท โดยการนำบทนมัสการพระพุทธคุณมาให้นักเรียนอ่านออกเสียงพร้อมกันจากโปรแกรมนำเสนอภาพนิ่ง

“องค์ใดพระสัมพุทธ	สุวิสุทธิธรรมา
ตตมุลกิเลสมาร	บมิม่นมิหมองมัว
หนึ่งในพระทัยท่าน	ก็เบิกบานคือดอกบัว
ราศิปันพั	สุคนธะกำจร”

แล้วครูถามนักเรียนว่า บทประพันธ์ดังกล่าวแต่งด้วยคำประพันธ์ชนิดใด มีครุ ลหุ ตำแหน่งใดบ้าง เพื่อทบทวนคำประพันธ์ประเภทฉันท

2. ครูแจกกระดาษที่มีคำประพันธ์ทั้ง 7 ชนิด ชนิดละ 1 บท แล้วให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามที่นักเรียนอยากรู้เกี่ยวกับฉันทจากกระดาษที่ครูแจกให้ จากนั้นครูสรุปคำถามเพื่อนำไปสู่การสืบค้นความรู้

ขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน โดยให้นักเรียนแบ่งหน้าที่กันค้นหาความรู้จากใบความรู้ที่ครูกำหนดให้ หรือค้นคว้าเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต แล้วกลับมาแบ่งปันความรู้ให้เพื่อนในกลุ่ม ซึ่งมีหัวข้อสืบค้นดังนี้

- 1) จิตรพทาฉันท 8
- 2) วิชชุมมาลาฉันท 8
- 3) อินทรวิเชียรฉันท 11
- 4) สาลินีฉันท 11
- 5) กมลฉันท 11
- 6) อินทวงศ์ฉันท 12
- 7) วสันตติลกฉันท 14

ขั้นที่ 3 การสร้างองค์ความรู้

นักเรียนนำความรู้จากการสืบค้นมาแบ่งปันและอภิปรายกันในกลุ่ม เพื่อนำไปสู่การสรุปและสร้างองค์ความรู้เรื่องลักษณะคำประพันธ์จากบทละครพูดคำฉันทเรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1

ขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนอ

นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาสื่อสาร โดยครูสุ่มหัวข้อให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอความรู้ที่ได้จากการสืบค้นหน้าชั้นเรียน ซึ่งกลุ่มอื่น ๆ สามารถกล่าวเสริมเพิ่มเติมได้ นักเรียนกลุ่มอื่น ซักถามและแสดงความเห็นเพิ่มเติมได้

ขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ

นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปความรู้ฉันททั้ง 7 ชนิด จากบทละครพูดคำฉันทเรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1 เป็น “สมุดเล่มเล็กรวบรวมฉันท” โดยมีประเด็นที่ต้องใส่ในสมุดเล่มเล็ก ดังนี้

- ชื่อฉันท
- คำอ่านของฉันท
- ความหมายของฉันท
- คณะของฉันท 2 บท
- การโยงสัมผัส
- การบังคับจำนวนคำ
- การบังคับสัมผัส
- ตัวอย่างจากเรื่องมัทนะพาธา
- ตัวอย่างจากเรื่องอื่น
- เปรียบเทียบความแตกต่างจากเรื่องมัทนะพาธากับเรื่องอื่น
- อื่น ๆ

10. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้เรื่อง ลักษณะคำประพันธ์ 7 ชนิด จากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1
2. ตัวอย่างบทนมัสการพระพุทธรูปในโปรแกรมนำเสนอภาพนิ่ง
3. อินเทอร์เน็ต

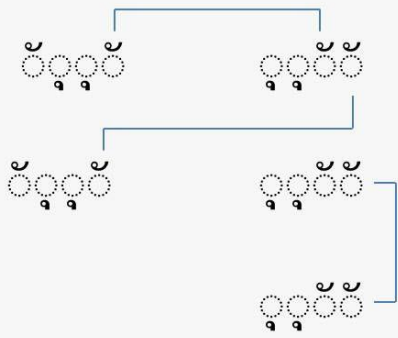
ใบความรู้

จิตรปทานันท์ ๘

แผนผัง

จิตรปทานันท์ ๘
ฉันทลักษณ์

๑ บท

คณะและพยางค์

- + ๑ บท มี ๒ บาท / ๑ บท มี ๔ วรรค
- + วรรคหน้ามี ๔ คำ/พยางค์ วรรคหลังมีจำนวน ๔ คำ/พยางค์เช่นเดียวกัน
- + วรรคหน้าเป็น ครุ ในคำที่ ๑ และ ๔ เป็น ลหุ ในคำที่ ๒ และ ๓
- + วรรคหลัง เป็น ครุ ในคำที่ ๓ และ ๔ เป็น ลหุ ในคำที่ ๑ และ ๒
- + สัมผัสนอก (สัมผัสในบท) มี ๒ แห่ง คือ
 - ๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ ในวรรคที่ ๒
 - ๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำที่ ๔ ในวรรคที่ ๓
 และสัมผัสระหว่างบท ในตำแหน่งคำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ในบทถัดไป

จิตรปทานันท์ ไม่มีความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน แต่จะพบว่าคำนี้ได้ถูกสร้างขึ้นใหม่ โดยมีลีลาบังคับในวรรคหน้าเป็น “ครุ ลหุ ลหุ ครุ” ดังนั้น จึงต้องอ่านคำว่า จิตรปทา อ่านเป็น จิต-ตระ-ปะ-ทา-ฉัน เพื่อให้ตรงตามหลักฉันทลักษณ์

จิตรปทา มาจากคำว่า จิตร ซึ่งหมายถึง งดงาม, สดใส, things ดงาม และกับคำว่า ปท ซึ่งมาจากรากศัพท์ภาษาบาลีในคำว่า ปท แปลว่า คราว, ตอน

จิตรปทานันท์ ๘ จึงเป็นชื่อฉันทอย่างหนึ่ง มีความหมายถึง ตอนที่ดงามหรือบทแสดงอาการทางจิตใจ

ตัวอย่างฉันท

นางมทนา	จูดิยานาน
จงมะละฐาน	สุระแมนสวรรค์
ไปเถอะกำเนิด	ณ หิมาวัน
ตั้งคนลัน	วชิสาปไว้!
- มัทนะพาธา	

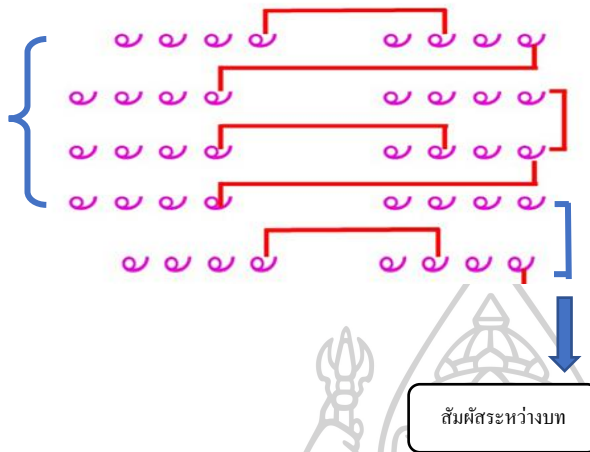
นาครธา	นิวิสาตี
เห็นริปมี	พลมากมาย
ข้ามดิรชล	ก็ลุพันหมาย
มุ่งจะทลาย	พระนครตน
- สามัคคีเภทคำฉันท	

**ความแตกต่างจากทั้งสองเรื่องคือ ของเรื่องมัทนะพาธามีการส่งสัมผัสไม่เคร่งครัด

วิชขุมาลาฉันท์ ๘

แผนผัง

๑ บท

คณะและพยางค์

- + ๑ บท มี ๔ บาท / ๑ บท มี ๘ วรรค
- + วรรคหน้ามี ๔ คำ/พยางค์ วรรคหลังมีจำนวน ๔ คำ/พยางค์เช่นเดียวกัน
- + ทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง ใช้คำครุทั้งหมด
- + สัมผัสนอก (สัมผัสในบท) มี ๕ แห่ง คือ
 - ๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๒ ในวรรคที่ ๒
 - ๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำที่ ๔ ในวรรคที่ ๓
 - ๓) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ สัมผัสกับคำที่ ๔ ในวรรคที่ ๖
 - ๔) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๕ สัมผัสกับคำที่ ๒ ในวรรคที่ ๖
 - ๕) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๖ สัมผัสกับคำที่ ๔ ในวรรคที่ ๗
 และสัมผัสระหว่างบท ในตำแหน่งคำสุดท้ายของวรรคที่ ๘ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ในบทถัดไป

วิชขุมาลาฉันท์ (วิ-ชฺมุ-มา-ลา-ฉัน) วิชขุมาลาฉันท์ ๘ แปลว่า ระเบียบสายฟ้า หมายถึง ฉันท์ที่มีช่วงทำนองลีลาเหมือนสายฟ้าแลบ ฉันท์ ๑ บทมี ๔ บาท บาท ละ ๘ คำ วรรคหน้า ๔ คำ/พยางค์ และวรรคหลัง ๔ คำ/พยางค์ ซึ่งเป็น “ครุ” ทั้งหมด รวมเป็น ๓๒ คำ/พยางค์

ตัวอย่างฉันท์

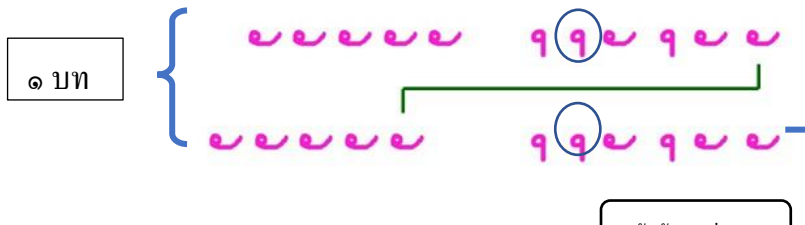
อันเวทอาถรรพณ์	ที่พันผูกจิต
แห่งนางมิ่งมิตร	อยู่บัดนี้
จงเคลื่อนคลายฤทธิ	จากจิตกัญญา
คลายคลายอย่าช้า	สวัสดีสวาหาย!
- มัทนะพาธา	

ข่าวเคิกเอิกอิง	ทราบถึงบัดดล
ในหมู่ผู้คน	ชาวเวสาลี
แทบทุกถิ่นหมด	ชนบทบุรี
อกสั้นขวัญหนี	หวาดกลัวทั่วไป
- สามัคคีเภทคำฉันท์	

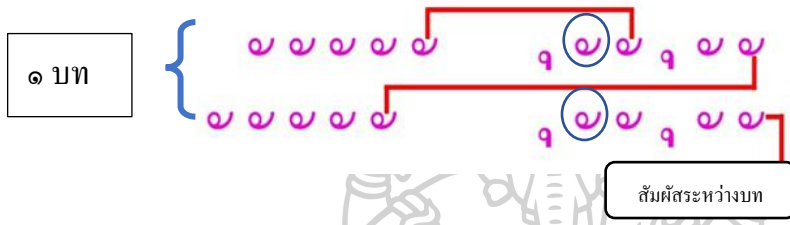
ไม่มีความแตกต่างระหว่างมัทนะพาธากับเรื่องอื่นๆ

สาลินีฉันท์ ๑๑

แผนผังที่ ๑ จากเรื่องมัทนะพาธา

แผนผังที่ ๒ จากเรื่องอื่น ๆ

สาลินีฉันท์ แปลว่า ฉันท์ที่มากไปด้วยครุซึ่งเปรียบเหมือนแก่นหรือหลัก

ตัวอย่างฉันท์

พราหมณ์ครุรู้สังเกต	ตระหนักเหตุฉันท์ครัน
ราชาวัชชีสรร	พจกสูพินาศสม
ยินดีบัดนี้กิจ	จะสัมฤทธิ์มณารมณ
เริ่มมาด้วยปราคกรม	และอุตสาหแห่งตน
	- สามัคคีเภทฉันท์

อันทรงเมตตาควร	จะประสบและตอบแทน
คุณค่าที่มากแสน	คณนาประมวลมี
อันโปรดให้เลือกตาม	ฤดีข้าน บัดนี้
ขอเป็นซึ่งมาลี	รุจิเรขวิไลวรรณ
	- มัทนะพาธา

คณะและพยางค์

+ ๑ บทมี ๒ บาท ๑ บทมี ๔ วรรค

+ วรรคหน้ามี ๕ คำ วรรคหลังมี ๖ คำ

+ วรรคหน้าเป็นครุ ทั้งหมด ส่วน วรรคหลังมี ๖ คำ ซึ่งมีตำแหน่งครุ - ลหุ แตกต่างกัน

+ สัมผัสนอก (สัมผัสในบท) มี ๒ แห่ง ได้แก่

๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ ส่งสัมผัสกับ คำที่ ๓ ในวรรคที่ ๒

๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ และสัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ สัมผัสกับ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ในบทถัดไป

**** ความแตกต่าง คือ ถ้าแต่งแบบปกติ วรรคหลังจะใช้ “ลหุ **ครุ** ครุ ลหุ ครุ ครุ”**

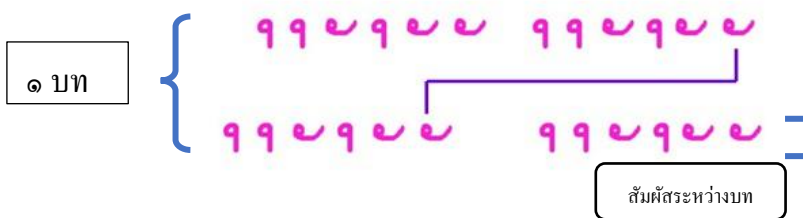
ซึ่งในมัทนะพาธา วรรคหลังจะใช้ “ลหุ **ลหุ ครุ ลหุ ครุ ครุ”**

และการส่งสัมผัสในมัทนะพาธา จะมีการส่งสัมผัสเพียงแค่

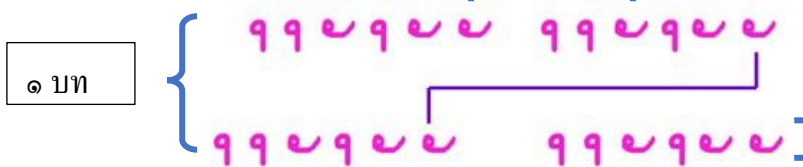
วรรคที่ ๒ ส่งไปที่ วรรคที่ ๓ และสัมผัสระหว่างบท

กมลฉันท์ ๑๒

แผนผังที่ ๑ จากเรื่องมัทนะพาธา

แผนผังที่ ๒ จากเรื่องมัทนะพาธา และเรื่องอื่น ๆ

คณะและพยางค์

+ ๑ บทมี ๒ บาท ๑ บทมี ๔ วรรค
 + วรรคหน้าและหลังมีวรรคละ ๒ คำ
 + ๑ วรรค ประกอบด้วย
 “ลหุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ครุ” เหมือนกัน
 ทั้งวรรคหน้าและวรรคหลัง
 + สัมผัสนอก (สัมผัสในบท) มี ๒ แห่ง
 ได้แก่

๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ ส่งสัมผัสกับ
 คำที่ ๓ ในวรรคที่ ๒

๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับ
 คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓
 และสัมผัสระหว่างบท คือคำสุดท้าย
 ของวรรคที่ ๔ สัมผัสกับคำสุดท้ายของ
 วรรคที่ ๒ ในบทถัดไป

กมลฉันท์ (อ่านว่า กะ-มะ-ละ-ฉัน หรือ กะ-มน-ละ-ฉัน) กมล ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง บัว, เหมือนอย่างบัว, ใจ ดังนั้น กมลฉันท์ หากตีความตามอารมณ์หรือท่วงทำนองในการอ่าน จึงมีความหมายว่า “ฉันท์ที่มีท่วงทำนองลีลากลมใจให้เพลิดเพลิน หรือฉันท์ที่มีลีลาดูจากรแสดงอาการเหมือนดอกบัวที่กำลังคลี่ดอกให้แบ่งบานหรือหุบลง”

ตัวอย่างฉันท์

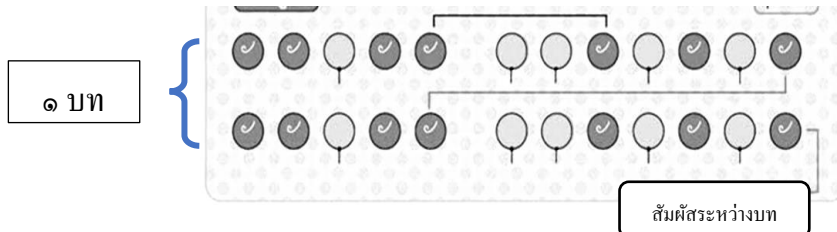
ก็และเจ้ามิเต็มจิต ผิวะให้อนงค์ นวล บ่ มียอมจะร่วม รัก ก็ตะนุจะยอม ให้	จะสติบคน ชวน, ชนะหล่อนทะนง ใจ. และ สมัคร สมร ไซ้, วนิดานิवासสวรรค - มัทนะพาธา	สุระเดชมเหศ กดี อดิสีทธิอา ณา สุนันสิวมล ผ่อง วรรณฤทธิเด่น ศรี	วรรณ ลักษณ สุ เดชา สุหทัยจุ ไมตรี บ มิ หมอง ฤ ดีมี ก็กมลมิ เหิม หัน - ตำรากวีนิพนธ์
--	---	---	---

****ความแตกต่าง คือ การส่งสัมผัสในมัทนะพาธา จะมีการส่งสัมผัสเพียงแค่**

วรรคที่ ๒ ส่งไปที่ วรรคที่ ๓ และสัมผัสระหว่างบท

อินทวงศ์ฉันท์ ๑๒

แผนผัง

- อินทวงศ์ฉันท์ (อิน-ทะ-วง-สะ-ฉันท์) มีความหมายว่า “ฉันท์ที่มีท่วงทำนองลีลาดุจอินทวงสเทวราช”
- อินทวงศ์ฉันท์ เขียนได้อีกแบบว่า อินทวงศ์ หรือ อินทวงศ์ ซึ่งถ้าเขียนแบบนี้จะอ่านว่า อิน-ทะ-วง

คณะและพยางค์

+ ๑ บทมี ๒ บาท ๑ บทมี ๔ วรรค
 + วรรคหน้า มี ๕ คำ และ วรรคหลังมี ๗ คำ
 + ๑ บท มีลหุ ๑๐ คำ ครุ ๑๔ คำ
 วรรคหน้า ประกอบด้วย
 “ครุ ครุ ลหุ ครุ ครุ”
 วรรคหลังประกอบด้วย
 “ลหุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ”
 + สัมผัสนอก (สัมผัสในบท) มี ๒ แห่ง ได้แก่
 ๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับ
 คำที่ ๓ ในวรรคที่ ๒
 ๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับ
 คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓
 และสัมผัสระหว่างบท คือคำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ในบทถัดไป

ตัวอย่างฉันท์

เชือมันวิชัยแน	จะมีแพะระย่อและยัน
หนักหนาจะฝ่าฟัน	ปะนรกสวรรค์มิกลัว
คิดได้ฉะนี้แล้ว	มนแ้วมิหม่นมิม่
รู้การและรู้ตัว	กลเม็ดเด็ดจพิชัย
-“แดนคนธรรพ์” ธนุ เสนสิงห์	

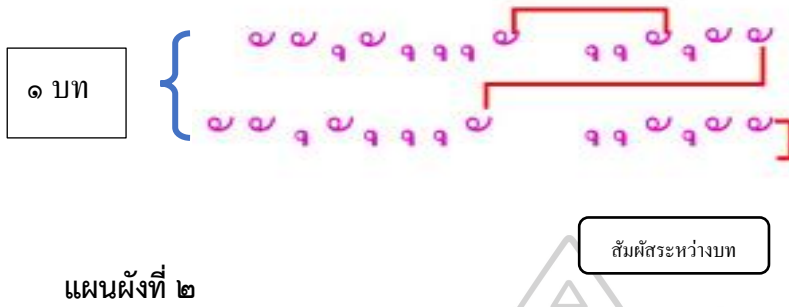
หากนางมีข้องขัด	ประดีพัทธ์ประสมประสาน
ทั้งสองจะสุขนาน	มนะจ่อ บ จืด บ งาม
อ้าช่วยระงับดับ	ทุชะพีระคายระคาง
พี่รักองค์นาง	มิมิสมฤดีถวิล
	- มัทนะพาธา

****ความแตกต่าง คือ การส่งสัมผัสในมัทนะพาธา จะมีการส่งสัมผัสเพียงแค่**

วรรคที่ ๒ ส่งไปที่ วรรคที่ ๓ และสัมผัสระหว่างบท

วสันตติลกฉันท์ ๑๔

แผนผังที่ ๑

แผนผังที่ ๒

- วสันต์ แปลว่า ฤดูใบไม้ผลิ (ผลิ แปลว่า เริ่มงอกปรือออกมา, เริ่มแตกดอกออกใบ, เช่น ดอกไม้ผลิ ใบไม้ผลิ)
- ดิลก แปลว่า เลิศ, ยอด
- วสันตติลกฉันท์ หมายถึง ฉันท์ที่มีลีลางามวิจิตร ประดุจรอยแต้มที่กลีบเมฆ ซึ่งปรากฏในตอนต้นแห่งวสันตฤดู

ตัวอย่างฉันท์

ข้าแต่พระจอมจุฬามกุฎ
 ปรากฏพระยศระบुरะบาย
 เมตตาทายาลุศุภะกรรม
 สรรเสริญเจริญพระคุณะสุน
 บริสุทธิกำจาย
 กิติเป็กระปือบุญ
 อุปถัมภะการุญ
 ทรภาพพิบูลย์งาม
 -สามัคคีเภทคำฉันท์

อ้าโฉมวีไลยะสุปรียา
 พี่รักและกอบอภิระดี
 บอกหน่อยเถอะว่าตะรุณีเจ้า
 ตูข้าสมัคณิสมัค
 มะทะนาสุรางค์ศรี,
 บมิเว้นสินเ็นท์หนัก;
 ก็ยะยอมสมัครัก.
 ก็มีขัดจะคล้อยตาม.
 -มีทนะพารา

คณะและพยางค์

+ ๑ บทมี ๒ บาท ๑ บทมี ๔ วรรค

+ ๑ บาท มี ๑๔ คำ

วรรคหน้า ประกอบด้วย

“ครุ ครุ ลหุ ครุ ลหุ ลหุ ลหุ ครุ”

วรรคหลังประกอบด้วย

“ลหุ ลหุ ครุ ลหุ ครุ ครุ”

+ สัมผัสนอก (สัมผัสในบท) มี ๒ แห่ง ได้แก่

๑) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับ คำที่ ๓ ในวรรคที่ ๒

๒) คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓

และสัมผัสระหว่างบท คือคำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ในบท ถัดไป

****ความแตกต่าง คือ การส่งสัมผัสในมีทนะพารา จะมีการส่งสัมผัส**

วรรคที่ ๒ ส่งไปที่ วรรคที่ ๓ และสัมผัสระหว่างบท

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
เรื่อง ถอดคำประพันธ์ให้รู้แจ้ง
ผู้สอน นางสาวนัฏริยา ปิ่นทอง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
วิชา ท32102 ภาษาไทย4
เวลา 2 คาบ (100 นาที)
โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรมอย่างเห็นมึ
คุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง

2. ตัวชี้วัด

ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 3.1 นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำศัพท์จากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1 ได้
- 3.2 นักเรียนสามารถถอดความคำประพันธ์บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1 ได้
- 3.3 นักเรียนเห็นคุณค่าคำประพันธ์บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาในฐานะเป็นยอดแห่งบทละครพูดคำฉันท์

4. สาระสำคัญ

บทละครพูดคำฉันท์ เรื่อง มัทนะพาธา เป็นบทพระราชนิพนธ์ที่แสดงให้เห็นถึงพระปรีชา
สามารถของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านอักษรศาสตร์ ซึ่งบทละครเรื่องนี้ได้รับการ
ยกย่องจากวรรณคดีสโมสรว่าเป็นยอดของบทละครพูดคำฉันท์ โดยเนื้อเรื่องประกอบด้วยฉันทหลาย
ชนิด ซึ่งมีความไพเราะของการเลือกใช้ถ้อยคำที่สื่ออารมณ์ของตัวละครได้เป็นอย่างดี นักเรียนควรทำ
ความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ยาก ซึ่งจะช่วยให้ถอดคำประพันธ์วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาได้ง่าย
ขึ้น

5. สาระการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. คำศัพท์ยากจากบทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1
2. เนื้อเรื่องบทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

1. การแสวงหาความรู้
2. การทำงานร่วมกัน

3. การสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการสื่อสาร
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- คลิปนำเสนอ ถอดคำประพันธ์และคำศัพท์ยากจากเรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1

8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ตรวจสอบคลิปนำเสนอ ถอดคำประพันธ์และคำศัพท์ยากจากเรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1

เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- แบบประเมินคลิปนำเสนอ ถอดคำประพันธ์และคำศัพท์ยากจากเรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- นักเรียนได้คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มรวมแล้วอยู่ในระดับ ดี ถือว่าผ่านเกณฑ์การ

ประเมิน

- นักเรียนได้คะแนนรวมจากการคลิปนำเสนอ ถอดคำประพันธ์และคำศัพท์ยากจากเรื่อง

มัทนะพาธา

องค์กรที่ 1 อยู่ในระดับ ดี ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินพฤติกรรมในห้องเรียนของนักเรียน ซึ่งมีครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การใช้คะแนนตามที่ระบุในเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ดี
	2	หมายถึง	พอใช้
	1	หมายถึง	ปรับปรุง

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน				รวม คะแนน (12 คะแนน)
		ความ ตั้งใจ (3 คะแนน)	ความ ร่วมมือ (3 คะแนน)	ความ ตั้งใจ (3 คะแนน)	ความ ร่วมมือ (3 คะแนน)	

หมายเหตุ นักเรียนต้องได้คะแนนรวม 7 คะแนนขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการประเมินครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นางสาวนันทริยา ปิ่นทอง)

เกณฑ์การประเมินผลพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	3	2	1
ความตั้งใจ	สมาชิกทุกคนตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่ตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่ตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม
ความร่วมมือ	สมาชิกทุกคนร่วมมือกันทำกิจกรรม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
ความมีวินัย	สมาชิกทุกคนร่วมกันทำงานอย่างมีระเบียบวินัย	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่มีระเบียบวินัย	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่มีระเบียบวินัย
ความรับผิดชอบ	สมาชิกทุกคนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม

เกณฑ์การตัดสินผล

10 - 12	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
7 - 9	คะแนน	หมายถึง	ดี
5 - 6	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
4	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง

แบบประเมินคลิปนำเสนอ ถอดคำประพันธ์และคำศัพท์ยากจากเรื่องมัทนะพาธา
องค์ที่ 1

คำชี้แจง แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินผลการทำชิ้นงานของนักเรียน ซึ่งมีครูเป็นผู้
ประเมินนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การใช้คะแนนตามที่ระบุในเกณฑ์การให้คะแนนชิ้นงานที่กำหนด

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน				รวม คะแนน (15 คะแนน)
		การนำเสนอ คำศัพท์ยาก (4 คะแนน)	การถอด คำ ประพันธ์ (4 คะแนน)	การแบ่ง หน้าที่ในการ นำเสนอ (4 คะแนน)	ความคิด สร้างสรรค์ ในการ นำเสนอ (3 คะแนน)	

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

หมายเหตุ นักเรียนต้องได้คะแนนรวมทั้งตั้งแต่ 7 คะแนนขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการประเมินครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นางสาวนันทริยา ปิ่นทอง)

เกณฑ์การประเมินคลิปนำเสนอ
ถอดคำประพันธ์และคำศัพท์ยากจากเรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
การนำเสนอคำศัพท์ยาก	มีการนำเสนอคำศัพท์ยากได้เหมาะสมกับเนื้อหาที่รับผิดชอบ และถูกต้องทุกคำ	มีการนำเสนอคำศัพท์ยากได้เหมาะสมกับเนื้อหาที่รับผิดชอบ แต่มีคำศัพท์ที่มีความหมายผิด 1 - 2	มีการนำเสนอคำศัพท์ยากได้เหมาะสมกับเนื้อหาที่รับผิดชอบ แต่มีคำศัพท์ที่มีความหมายผิด 3 - 4	มีการนำเสนอคำศัพท์ยากได้เหมาะสมกับเนื้อหาที่รับผิดชอบ แต่มีคำศัพท์ที่มีความหมายผิดมากกว่า 4 คำ
การถอดคำประพันธ์	ถอดคำประพันธ์เนื้อหาที่รับผิดชอบได้ถูกต้อง ไม่ผิดเพี้ยน	ถอดคำประพันธ์เนื้อหาที่รับผิดชอบ ผิดเพี้ยนไป 1 - 2 ประเด็น	ถอดคำประพันธ์เนื้อหาที่รับผิดชอบ ผิดเพี้ยนไป 3 - 4 ประเด็น	ถอดคำประพันธ์เนื้อหาที่รับผิดชอบ ผิดเพี้ยนไปมากกว่า 4 ประเด็น
การแบ่งหน้าที่ในการนำเสนอ	สมาชิกในกลุ่มแบ่งหน้าที่กันในการนำเสนอทุกคน	สมาชิกในกลุ่มไม่ช่วยนำเสนอ 1 คน	สมาชิกในกลุ่มไม่ช่วยนำเสนอ 2 คน	สมาชิกในกลุ่มไม่ช่วยนำเสนอมากกว่า 2 คน
ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ - มีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ - มีการเรียงลำดับขั้นตอนการนำเสนอได้เหมาะสม - มีการใช้เสียงที่เหมาะสม น่าฟัง		มีความคิดสร้างสรรค์ ตามเกณฑ์ครบ 3 ข้อ	ความคิดสร้างสรรค์ ตามเกณฑ์ 2 ข้อ	ความคิดสร้างสรรค์ ตามเกณฑ์น้อยกว่า 2 ข้อ

เกณฑ์การตัดสินผล

12 - 15	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
8 - 11	คะแนน	หมายถึง	ดี
5 - 7	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
4	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง

9. กิจกรรมการเรียนรู้ (การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น)

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 การตั้งคำถาม

นักเรียนดูคำประพันธ์บนกระดานที่มีคำศัพท์ยากที่ขีดเส้นใต้ จากนั้นนักเรียนร่วมกันตั้งคำถาม เพื่อนำไปสู่การสืบค้นความรู้เรื่องการถอดคำประพันธ์และคำศัพท์ยากจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1

ขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน แล้วจับสลากหมายเลขหน้าของหนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์ ที่นักเรียนจะต้องไปสืบค้นคำศัพท์ยาก (หนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์ หน้า 79 – 89) และถอดคำประพันธ์แล้วเรียบเรียงเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย

ขั้นที่ 3 การสร้างองค์ความรู้

นักเรียนนำคำศัพท์ยากที่ได้หาความหมายและถอดคำประพันธ์แล้วเรียบเรียงเป็นภาษาที่เข้าใจง่ายมาอภิปรายและช่วยกันตรวจสอบเนื้อความที่เรียบเรียง ให้ถูกต้องและสละสลวย

ขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนอ

นักเรียนอัดคลิปนำเสนอการถอดคำประพันธ์ คำศัพท์ยาก และคุณค่าของเนื้อหาที่กลุ่มนักเรียนได้รับผิดชอบจากเรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1 (คุณค่าในการรู้คำศัพท์ยากแล้วนำมาถอดคำประพันธ์วรรณคดีที่นักเรียนรับผิดชอบ) โดยให้นักเรียนนำคลิปที่จัดทำเสร็จแล้วไปอัปโหลดใน www.youtube.com ซึ่งประเด็นการประเมินได้แก่ การนำเสนอคำศัพท์ยาก การถอดคำประพันธ์ และการแบ่งหน้าที่ในการนำเสนอ

คาบที่ 2

ขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ

นักเรียนแต่ละกลุ่มไปศึกษาคลิบวิดีโอของกลุ่มอื่น ๆ เพื่อนำมาอภิปรายกันในคาบ ในประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ การนำเสนอคำศัพท์ยาก การถอดคำประพันธ์ และการแบ่งหน้าที่ในการนำเสนอ จากนั้นครูกล่าวชมเชยนักเรียนแต่ละกลุ่มที่นำเสนองานได้ดีเด่น

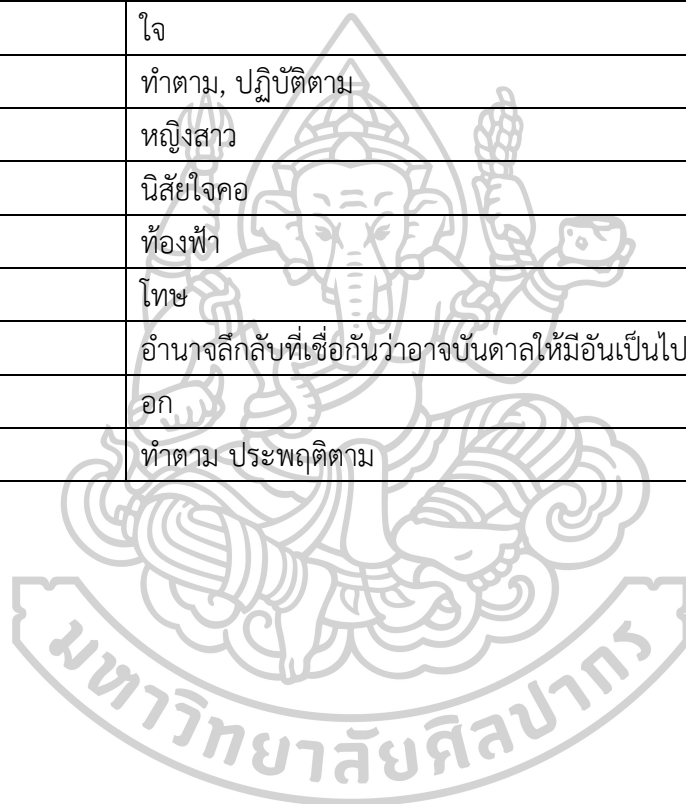
10. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. อินเทอร์เน็ต

ตัวอย่างคำศัพท์ยากจากเรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1

คำศัพท์	ความหมาย
กัญญา	สาวน้อย
กฤษชก	กฤษดาบ
คันธะ	กลิ่น
จรัล	เดิน
จुติ	ตายจากภพหนึ่งไปสู่อีกภพหนึ่ง, เปลี่ยนสภาพกำเนิดหนึ่งไปเป็นอีกกำเนิดหนึ่ง, โดยมากใช้แก่เทวดา
คณฺ/คณู	ฉัน
ทวิบท	มนุษย์, สัตว์สองเท้า
ทัณท์	โทษ
ทำนูล	บอก
นงคราญ	นางงาม
นาริรัตน์	นางแก้ว
บัณฺฑูร	คำสั่ง
บาทปริจา	นางสนม, หญิงผู้รับใช้
ประณต	น้อมไหว้
ประติพัทธ์	ปลาบปลื้มใจ
ไผท	แผ่นดิน
มะเมอ	ละเมอ
มนตร์	คำเสกเป่าที่ถือว่าศักดิ์สิทธิ์
มโน	ใจ
มาลิส	ดอกไม้
ยุพิน	หญิงสาว
ยุบล	ข้อความ เรื่องราว
ระดี	ความรัก
รังสรรค	ที่อยู่ของเทวดา
ราตรี	กลางคืน
รุจิลช	มีลายงาม มีลายสุกใส
ละเหีย	อ่อนใจ
ลำพา	โฉมงาม
วจี	คำพูด

คำศัพท์	ความหมาย
วธุ/วธู	หญิงสาว
วนิดา	หญิงสาว
วิศิษฐ์	เป็นเลิศ
สดับ	ฟัง
สุปรียา	ที่รักยิ่ง
สุราลัย	สวรรค์
สุรางค์	นางฟ้า นางสวรรค์
หทัย	ใจ
อนุวัฒน์	ทำตาม, ปฏิบัติตาม
อรทัย	หญิงสาว
อัชฌา	นิสัยใจคอ
อัมพร	ห้องฟ้า
อาญา	โทษ
อาถรรพณ์	อำนาจลึกลับที่เชื่อกันว่าอาจบันดาลให้มีอันเป็นไป
อูระ	อก
อนุวัฒน์	ทำตาม ประพฤติตาม

เนื้อหาวรรณคดีบทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1

เนื้อหาในภาคสวรรค์ สุเทษณ์เทพบุตรหลงรักนางพ้ามัทนา แต่นางไม่รักตอบ ทำให้สุเทษณ์เกิดความทรมานเพราะความไม่สมหวังในความรัก จิตระรอกคนสนิทของสุเทษณ์จึงพามาয়াวินซึ่งเป็นวิทยากรผู้เชี่ยวชาญอาอรรพณ์มาพบสุเทษณ์ เพื่อช่วยให้สุเทษณ์สมหวัง มาয়াวินมีการทำพิธีรำยมนตร์เรียกนางมัทนามาหาสุเทษณ์ได้ แต่นางมีอาการเหมือนผู้ที่ถูกสะกดด้วยฤทธิมนตร์ สุเทษณ์เห็นนางมัทนาเป็นแบบนั้นก็ไม่ต้องการ เพราะไม่ได้เป็นไปด้วยความรัก ความสมัครใจ สุเทษณ์จึงให้มาয়াวินคลายมนตร์สะกด เมื่อนางมัทนาารู้สึกตัวเห็นสุเทษณ์ก็ตกใจทำท่าจะหนี สุเทษณ์เข้าขวางทางนางไว้ มัทนาร้องไห้และตัดพ้อต่อสุเทษณ์ที่พานางมาที่นี่ และไม่รับรักสุเทษณ์ ในที่สุดสุเทษณ์จึงจะสาปนางให้ไปเกิดที่โลกมนุษย์ นางมัทนาขอเป็นดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม สุเทษณ์จึงสาปนางให้เป็นดอกกุหลาบ ซึ่ง เป็นดอกไม้ที่มีหนามแหลม ดอกงาม มีกลิ่นหอม มีฤทธิ์เป็นยาได้ ในคืนวันเพ็ญก็จะกลายเป็นมนุษย์ ถ้าหากมีความรักก็จะพ้นจากคำสาป และหากเป็นทุกข์จากความรักก็ขอให้วิงวอนจากสุเทษณ์ เมื่อนั้นสุเทษณ์ก็จะลงมาช่วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา
 เรื่อง วิเคราะห์ตัวละครเอก
 ผู้สอน นางสาวนัฏริยา ปิ่นทอง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 วิชา ท32102 ภาษาไทย4
 เวลา 1 คาบ (50 นาที)
 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมอย่างเห็นมีคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. ตัวชี้วัด

ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละครเอกจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาตามหลักการวิจารณ์ได้

3.2 นักเรียนบอกลักษณะนิสัยที่ดีของตัวละคร และสามารถนำไปประยุกต์และปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

4. สาระสำคัญ

บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา นอกจากมีความไพเราะของการเลือกใช้ถ้อยคำที่สื่ออารมณ์ของตัวละครได้อย่างดีเยี่ยมแล้ว ยังสอดแทรกคติสอนใจ ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องความรักผ่านการกระทำและลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่องอีกด้วย การเรียนเรื่องลักษณะนิสัยของตัวละคร จะทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาของเรื่องได้มากขึ้น รับรู้อารมณ์ของตัวละครและได้แง่คิด คติสอนใจที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

5. สาระการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. ลักษณะนิสัยของตัวละครในบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

1. การแสวงหาความรู้
2. การทำงานร่วมกัน
3. การสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการสื่อสาร
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- คำคมสอนชีวิตพร้อมภาพประกอบเกี่ยวกับลักษณะนิสัยตัวละครจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา

8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ตรวจสอบคำคมสอนชีวิตจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา

เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- แบบประเมินคำคมสอนชีวิตจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- นักเรียนได้คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มรวมแล้วอยู่ในระดับ ดี ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

- นักเรียนได้คะแนนรวมจากการทำคำคมสอนชีวิตจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา อยู่ในระดับ ดี ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินพฤติกรรมในห้องเรียนของนักเรียน ซึ่งมีครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การใช้คะแนนตามที่ระบุในเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ดี
	2	หมายถึง	พอใช้
	1	หมายถึง	ปรับปรุง

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน				รวม คะแนน (12 คะแนน)
		ความ ตั้งใจ (3 คะแนน)	ความ ร่วมมือ (3 คะแนน)	ความ ตั้งใจ (3 คะแนน)	ความ ร่วมมือ (3 คะแนน)	

หมายเหตุ นักเรียนต้องได้คะแนนรวม 7 คะแนนขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการประเมินครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวนันทริยา ปิ่นทอง)

เกณฑ์การประเมินผลพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	3	2	1
ความตั้งใจ	สมาชิกทุกคนตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่ตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่ตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม
ความร่วมมือ	สมาชิกทุกคนร่วมมือกันทำกิจกรรม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
ความมีวินัย	สมาชิกทุกคนร่วมกันทำงานอย่างมีระเบียบวินัย	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่มีระเบียบวินัย	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่มีระเบียบวินัย
ความรับผิดชอบ	สมาชิกทุกคนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม

เกณฑ์การตัดสินผล

10 - 12	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
7 - 9	คะแนน	หมายถึง	ดี
5 - 6	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
4	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง

แบบประเมินคำคมสอนชีวิตจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา

คำชี้แจง แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินผลการทำชิ้นงานของนักเรียน ซึ่งมีครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การใช้คะแนนตามที่ระบุในเกณฑ์การให้คะแนนชิ้นงานที่กำหนด

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน				รวม คะแนน (14 คะแนน)
		เนื้อหาของ คำคม (4 คะแนน)	ความ ถูกต้องใน การใช้ภาษา (4 คะแนน)	การจัด องค์ประกอบ ของภาพและ ข้อความ (4 คะแนน)	ภาพประกอบ (2 คะแนน)	

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

หมายเหตุ นักเรียนต้องได้คะแนนรวมทั้งตั้งแต่ 9 คะแนนขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการประเมินครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวนันทริยา ปิ่นทอง)

เกณฑ์การประเมินคำคมสอนชีวิตจากละครพูดคำฉันทเรื่องมัทนะพาธา

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
เนื้อหาของคำคม - เนื้อหา มีความสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของตัวละครที่กำหนด - มีความคิดสร้างสรรค์ - ให้แง่คิด - เกิดประโยชน์ - สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน	เนื้อหาของคำคมมีประเด็นครบถ้วน	เนื้อหาของคำคมมีประเด็นไม่ครบ 1 ประเด็น	เนื้อหาของคำคมมีประเด็นไม่ครบ 2 ประเด็น	เนื้อหาของคำคมมีประเด็นไม่ครบ มากกว่า 2 ประเด็น ขึ้นไป
ความถูกต้องในการใช้ภาษา	ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมทั้งหมด	ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง 1 ที่	ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง 2 ที่	ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง มากกว่า 2 ที่ขึ้นไป
การจัดองค์ประกอบของภาพและข้อความ ได้แก่ - เรียบเรียงประโยคได้สละสลวย - ใช้แบบอักษรที่อ่านง่าย เหมาะสม - ใช้สีอักษรได้เหมาะสมกับภาพ - ขนาดของข้อความมีความเหมาะสมกับภาพที่ใช้	การจัดองค์ประกอบของภาพและข้อความครบถ้วนทุกองค์ประกอบ	การจัดองค์ประกอบของภาพและข้อความขาด 1 องค์ประกอบ	การจัดองค์ประกอบของภาพและข้อความขาด 2 องค์ประกอบ	การจัดองค์ประกอบของภาพและข้อความขาด มากกว่า 2 องค์ประกอบขึ้นไป
ภาพประกอบ			ภาพประกอบมีความสัมพันธ์สื่อความหมายได้ตรงตามข้อความ	ภาพประกอบไม่มี ความสัมพันธ์สื่อความหมายไม่ตรงตามข้อความ

เกณฑ์การตัดสินผล

12 – 14	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
9 – 11	คะแนน	หมายถึง	ดี
6 – 8	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
4 - 5	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง

9. กิจกรรมการเรียนรู้ (การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น)

ขั้นที่ 1 การตั้งคำถาม

นักเรียนดูคลิปวิดีโอการ์ตูนมัทนะพาธา ประมาณ 1 – 2 นาที จากนั้นนักเรียนช่วยกันตั้งคำถาม เพื่อนำไปสู่การสืบค้นเรื่องลักษณะนิสัยตัวละครเอกจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา

ขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จำนวน 6 กลุ่ม เพื่อวิเคราะห์ตัวละครโดยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมาจับสลากหัวข้อกลุ่มละหัวข้อ ได้แก่

- 1) สิ่งไม่ควรนำมาเป็นแบบอย่างของนางมัทนา
- 2) สิ่งไม่ควรนำมาเป็นแบบอย่างของนางมัทนา
- 3) สิ่งไม่ควรนำมาเป็นแบบอย่างของสุเทษณ์
- 4) สิ่งไม่ควรนำมาเป็นแบบอย่างของสุเทษณ์
- 5) สิ่งไม่ควรนำมาเป็นแบบอย่างของมายาวิน
- 6) สิ่งไม่ควรนำมาเป็นแบบอย่างของมายาวิน

ขั้นที่ 3 การสร้างองค์ความรู้

นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครที่ได้รับผิดชอบมาเรียงเรียงเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย และช่วยกันตรวจสอบเนื้อความที่เรียบเรียง เพื่อสร้างเป็นความรู้

ขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนอ

นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาพูดนำเสนอลักษณะนิสัยตัวละครที่กลุ่มตัวเองรับผิดชอบ โดยนักเรียนกลุ่มอื่น ซักถามและแสดงความเห็นเพิ่มเติมได้

ขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ

นักเรียนจับคู่กันคิดคำคมสอนชีวิตพร้อมภาพประกอบเกี่ยวกับลักษณะนิสัยตัวละครจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา โดยมีประเด็นการประเมิน ได้แก่

- 1) เนื้อหาของคำคม ต้องประกอบด้วย
 - เนื้อหามีความสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของตัวละครที่กำหนด
 - มีความคิดสร้างสรรค์
 - ให้แง่คิด
 - เกิดประโยชน์
 - สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

2) ความถูกต้องในการใช้ภาษา

3) การจัดองค์ประกอบของภาพและข้อความ ได้แก่

- เรียบเรียงประโยคได้สละสลวย
- ใช้แบบอักษรที่อ่านง่าย เหมาะสม
- ใช้สีอักษรได้เหมาะสมกับภาพ
- ขนาดของข้อความมีความเหมาะสมกับภาพที่ใช้

4) ภาพประกอบ

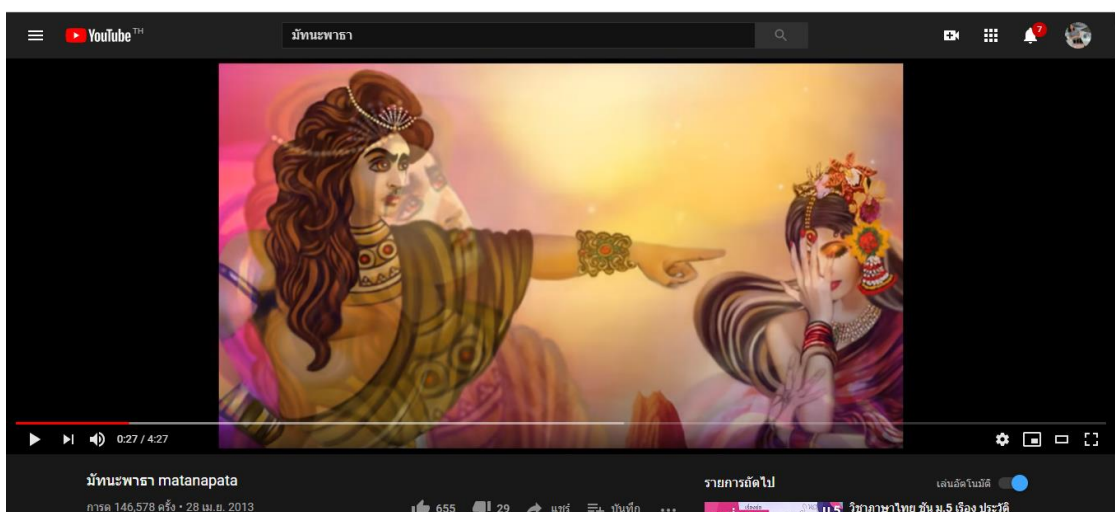
ซึ่งนักเรียนต้องออกแบบให้ครูตรวจสอบเบื้องต้นก่อน แล้วจึงให้นำไปเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ต่อไป

10. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. ตัวอย่างคำคม
2. คลิปวิดีโอการ์ตูนเรื่องมัทนะพาธา
3. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
4. อินเทอร์เน็ต

ตัวอย่างสื่อการสอน

คลิปวิดีโอการ์ตูนเรื่องมัทนะพธา

นางมัทนาเป็นผู้มุ่งมั่นต่อความรัก ไม่หลงในความร่ำรวย ยิ่งใหญ่ หากคนที่มารักนางนั้นไม่ใช่คนที่นางรัก นางก็จะไม่ให้ความหวัง แต่หากเป็นผู้ที่นางรักแล้ว นางก็จะรักอย่างเต็มใจ

มัทนา “หม่อมฉันนี่เป็นผู้ถือ สัจจาหนึ่งคือ ว่าแม่มีรักจริงใจ
ถึงแม้จะเป็นชายใด ขอสมพาสไซร์ ก็จะมียอมพร้อมจิต”

นางมัทนาเป็นคนรักเดียวใจเดียว และปรารถนาที่จะได้คู่ครองที่รักเดียวเช่นกัน จากตอนที่นางมัทนาตอบสุเทษณ์ที่กำลังโกรธมัทนาที่ไม่รัก

มัทนา พระองค์ทรงเป็นเทวา ธิปตีปรา- กฏเกียรติยศเกรียงไกร,
มีสาวสุรางค์นางใน มากมวลงแล้วไซร์ ในพระพิฆานมณี,
จะโปรดปรานข้าบาทนี้ สักก็ราตรี? และเมื่อเบื้อช้าน้อย
จะมีต้องนั่งละห้อย นอนโศกเศร้าสร้อย ชะเง้อชะแง้แลหรือ?

มายาวิน

เป็นวิทยากร เป็นผู้ทำพิธีรายมนตร์สะกดนางมัทนาให้สุเทษณ์ เพื่อให้สุเทษณ์สมหวังในความรัก

มายาวินเป็นผู้มีความรู้ในคาถามนตร์สะกด จึงทำให้นางมัทนาอยู่ในมนตร์และตามมหาสุเทษณ์ได้

แต่สุเทษณ์ไม่ประสงค์นางมัทนาที่อยู่ในมนตร์สะกด จึงคลายมนตร์ทำให้นางมัทนาารู้สึกตัว

มายาวิน อันเวทอาถรรพณ์ ที่พันผูกจิต
แห่งนางมิ่งมิตร อยู่บัดนี้
จงเคลื่อนคลายฤทธิ จากจิตกัญญา
คลายคลายอย่าช้า สวัสดิ์สวาหาย!

มายาวินมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จากเหตุการณ์ที่สุเทษณ์หลงรักนางมัทนา แต่ไม่สมหวังในความรัก มายาวินจึงได้รับมอบหมายให้ช่วยสุเทษณ์ให้สมหวังในความรัก โดยใช้เวทมนตร์ช่วยพา

นางมัทนามาพบกับสุเทษณ์

สุเทษณ์ นางมาแล้วไซร์ แต่ว่าฉันใด จึงไม่พุดจา

มายาวิน นางยังงงวย ด้วยฤทธิมนตรา, แต่ว่าตู่ข้า จะแก้บัดนี้.

มายาวินใช้เวทมนตร์โดยไม่ได้คำนึงถึงความรู้สึกของนางมัทนาที่ต้องมาพบสุเทษณ์ ซึ่งนางมัทนาไม่ได้

เต็มใจที่จะมา จากตอนที่สุเทษณ์ได้เล่าสาเหตุที่มัทนามาปรากฏต่อหน้าสุเทษณ์

สุเทษณ์ อ้ออรเอกองค์ไรร พี่จะบอกให้ เจ้าทราบคดีดังจินต์;
พี่เองใช้มายาวิน ให้เชิญยุพิน มาที่นี้ด้วยอาถรรพณ์

มีทนา เหตุใดพระองค์ทรงธรรม์ จึงทำเช่นนั้น ให้ข้าพระบาทต้องอาย
แก่หมู่ชาวฟ้าทั้งหลาย? โอ้พระภุชช พระองค์จงทรงปราณี.

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

เรื่อง วิเคราะห์คุณค่าวรรณศิลป์ สังคม และข้อคิด

ผู้สอน นางสาวนันทริยา ปิ่นทอง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วิชา ท32102 ภาษาไทย4

เวลา 3 คาบ (150 นาที)

โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรมอย่างเห็นมีคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. ตัวชี้วัด

ม.4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 นักเรียนสามารถวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคมวัฒนธรรมจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาได้

3.2 นักเรียนสามารถสังเคราะห์ข้อคิดจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาได้

3.3 นักเรียนนำข้อคิดจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. สาระสำคัญ

บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งบทละครเรื่องนี้ได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรว่าเป็นยอดของบทละครพูดคำฉันท์ นอกจากมีความไพเราะของการเลือกใช้ถ้อยคำที่สื่ออารมณ์ของตัวละครได้อย่างดีเยี่ยมแล้ว ทั้งยังสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับค่านิยมและความเชื่อไว้หลายอย่าง เมื่อนักเรียนเรียนพิจารณาคุณค่าของเรื่องมัทนะพาธาแล้ว จะทำให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์กลวิธีการประพันธ์ของกวีและทำให้นักเรียนซาบซึ้ง เห็นคุณค่าเกี่ยวกับชีวิตความเชื่อของคนไทยในอดีตผ่านงานวรรณคดีที่เป็นมรดกทางภาษาของชาติได้อีกด้วย และนักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตได้

5. สารการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. คุณค่าด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคมวัฒนธรรมจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา
2. ข้อคิดจากบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

1. แสวงหาความรู้
2. การทำงานร่วมกัน
3. การสื่อสารและสร้างสัมพันธ์ภาพ

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการสื่อสาร
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- แผนภาพความคิด วิเคราะห์คุณค่าจากมัทนะพาธา

8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ตรวจแผนผังกราฟิก วิเคราะห์คุณค่าจากมัทนะพาธา

เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- แบบประเมินแผนผังกราฟิก วิเคราะห์คุณค่าจากมัทนะพาธา

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- นักเรียนได้คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มรวมแล้วอยู่ในระดับ ดี ถือว่าผ่านเกณฑ์การ

ประเมิน

- นักเรียนได้คะแนนรวมจากการทำแผนผังกราฟิก วิเคราะห์คุณค่าจากมัทนะพาธา อยู่ใน

ระดับ ดี

ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินพฤติกรรมในห้องเรียนของนักเรียน ซึ่งมีครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การใช้คะแนนตามที่ระบุในเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ดี
	2	หมายถึง	พอใช้
	1	หมายถึง	ปรับปรุง

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน				รวม คะแนน (12 คะแนน)
		ความ ตั้งใจ (3 คะแนน)	ความ ร่วมมือ (3 คะแนน)	ความ ตั้งใจ (3 คะแนน)	ความ ร่วมมือ (3 คะแนน)	

หมายเหตุ นักเรียนต้องได้คะแนนรวม 7 คะแนนขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการประเมินครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นางสาวนันทริยา ปิ่นทอง)

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	3	2	1
ความตั้งใจ	สมาชิกทุกคนตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่ตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่ตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม
ความร่วมมือ	สมาชิกทุกคนร่วมมือกันทำกิจกรรม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
ความมีวินัย	สมาชิกทุกคนร่วมกันทำงานอย่างมีระเบียบวินัย	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่มีระเบียบวินัย	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่มีระเบียบวินัย
ความรับผิดชอบ	สมาชิกทุกคนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม

เกณฑ์การตัดสินผล

10 - 12	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
7 - 9	คะแนน	หมายถึง	ดี
5 - 6	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
4	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง

แบบประเมินแผนภาพความคิด วิเคราะห์คุณค่าจากมัทนะพารา

คำชี้แจง แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินผลการทำชิ้นงานของนักเรียน ซึ่งมีครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การใช้คะแนนตามที่ระบุในเกณฑ์การให้คะแนนชิ้นงานที่กำหนด

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน					รวม คะแนน (18 คะแนน)
		ประเด็นในการสรุปความรู้ (4 คะแนน)	ความถูกต้องในการใช้ภาษา (4 คะแนน)	รูปแบบ (4 คะแนน)	ความสะอาดเรียบร้อย (4 คะแนน)	ส่งงานตรงเวลา (2 คะแนน)	

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

หมายเหตุ นักเรียนต้องได้คะแนนรวมตั้งแต่ 13 คะแนนขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการประเมินครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นางสาวนัฏริยา ปิ่นทอง)

เกณฑ์การประเมินแผนผังกราฟิก วิเคราะห์คุณค่าจากมีทักษะพาธา

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
ประเด็นในการสรุปความรู้	เนื้อหาตรงประเด็น สื่อสารสาระสำคัญและรายละเอียดชัดเจน ถูกต้องสมบูรณ์	เนื้อหาส่วนใหญ่ตรงประเด็น สื่อสารสาระสำคัญชัดเจนและมีรายละเอียดถูกต้อง	เนื้อหาส่วนใหญ่ตรงประเด็น สื่อสารสาระสำคัญได้แต่ขาดรายละเอียดที่ชัดเจน	เนื้อหาส่วนใหญ่ไม่ตรงประเด็น สื่อสารสาระสำคัญไม่ชัดเจนและไม่มีรายละเอียดสนับสนุน
ความถูกต้องในการใช้ภาษา	ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมทั้งหมด	ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง 1 – 2 แห่ง	ใช้ภาษาไม่ถูกต้อง 3 – 4 แห่ง	ใช้ภาษาไม่ถูกต้องมากกว่า 4 แห่งขึ้นไป
รูปแบบ	รูปแบบครบองค์ประกอบที่กำหนด มีความคิดริเริ่มในการใช้ภาพ สัญลักษณ์และวัสดุสร้างสรรค์ได้น่าสนใจดีมาก	รูปแบบครบองค์ประกอบที่กำหนด มีความคิดริเริ่มในการใช้ภาพ สัญลักษณ์และวัสดุสร้างสรรค์ได้น่าสนใจดี	รูปแบบไม่ครบองค์ประกอบที่กำหนด มีความคิดริเริ่มในการใช้ภาพ สัญลักษณ์และวัสดุสร้างสรรค์	รูปแบบไม่ครบองค์ประกอบที่กำหนด และขาดความคิดริเริ่มในการใช้ภาพ สัญลักษณ์และวัสดุสร้างสรรค์
ความสะอาดเรียบร้อย	เรียบร้อย สะอาด ไม่มีรอยลบ ขูดขีดฆ่า	เรียบร้อย แต่มีรอยลบ ขูดขีดฆ่าไม่เกิน 2 ตำแหน่ง	เรียบร้อย แต่มีรอยลบ ขูดขีดฆ่าเกิน 2 ตำแหน่ง	ไม่เรียบร้อย และมีรอยลบ ขูดขีดฆ่าเกิน 2 ตำแหน่ง
ส่งงานตรงเวลา			ส่งงานตรงเวลา	ส่งงานไม่ตรงเวลา

เกณฑ์ตัดสินคุณภาพงาน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 16	ระดับดีมาก
13 - 15	ระดับดี
10 - 12	ระดับปานกลาง
7 - 9	ระดับพอใช้
5 - 6	ระดับต้องปรับปรุง

9. กิจกรรมการเรียนรู้ (การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น)

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 การตั้งคำถาม

นักเรียนอ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้

“ฟังถ้อยคำรัสมะธรวอน
จักเป็นมธุสวจะนะด้วย
อันชายประกาศวะระประทาน
หญิงควรจะเปรมกะมะละยั้ง
แต่หากถดี บ อะภิรมย์
เป็นปดและลงบุรุษะรัก
ตุข้าพระบาทสิสุจริต
จึงหวังและมุ่งมะนะสะใน

คนนี้มีเอออวย
บ มีตรงกะความจริง.
ประดิพัทธะแต่หญิง,
ผิวะจิตตะตอบรัก;
จะเฉลยณะนั้นจัก
ก็จะหลงละเลิงไป.
บ มีคิดจะปดใคร,
วรเมตตะธรรมา.”

บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ 1

จากนั้นนักเรียนตั้งคำถามจากคำประพันธ์ข้างต้น แล้วครูเขียนคำถามบนกระดาน ตัวอย่างคำถาม เช่น

- คำประพันธ์ข้างต้นมีการเล่นเสียงพยัญชนะอะไรบ้าง
- พรรณศิลป์ที่ปรากฏจากคำประพันธ์นี้มีอะไรบ้าง
- ผู้ที่พูดคำประพันธ์ข้างต้นมีคุณธรรมอะไร
- คุณค่าด้านสังคมวัฒนธรรมจากคำประพันธ์นี้มีอะไรบ้าง

เมื่อนักเรียนตั้งคำถามแล้ว ครูสรุปคำถามเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนเรื่องการวิเคราะห์คุณค่า

ขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จำนวน 6 กลุ่ม ตัวแทนกลุ่มออกมาจับสลากหมายเลขหน้าหนังสือที่ได้รับผิดชอบ จากนั้นนักเรียนสืบค้นความรู้ในการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าด้านสังคมวัฒนธรรม และข้อคิดที่ได้จากเรื่อง ตามหมายเลขหน้าหนังสือที่กลุ่มของนักเรียนได้รับมอบหมาย

คาบที่ 2

ขั้นที่ 3 การสร้างองค์ความรู้

นักเรียนวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าด้านสังคมวัฒนธรรม และข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่กลุ่มนักเรียนได้รับผิดชอบมาอภิปรายแล้วเรียบเรียงเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย และช่วยกันตรวจสอบเนื้อความที่เรียบเรียง เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้

ขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนอ

นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอคุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าด้านสังคมวัฒนธรรม และข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่กลุ่มตัวเองได้รับผิดชอบที่กลุ่ม โดยนักเรียนกลุ่มอื่น ชักถามและแสดงความเห็นเพิ่มเติมได้

คาบที่ 3

ขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ

นักเรียนจัดทำแผนภาพความคิด วิเคราะห์คุณค่าจากเรื่องมัทนะพาธา ในกระดาศปฐุพ โดยมีประเด็นการประเมิน ได้แก่ รูปแบบ เนื้อหา และความตรงต่อเวลา

10. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. อินเทอร์เน็ต

วิเคราะห์คุณค่า บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา องก์ที่ 1

ด้านวรรณศิลป์

1. การเล่นเสียง

1.1 เสียงพยัญชนะ เช่น

มิให้นงรัตน์ คือดิ่งขឹងขัด ซึ่งพระอชณา
 บังคับหัยยอม ประนอมเ็นข้า บาทบริจา ริกาทะวัญ
 (หน้า 81)

เล่นเสียงพยัญชนะ ด,ข บ

พีนีนะรักเจ้า และจะเฝ่าประคับประคอง
คูชิดสนิทน้อง บ มิให้ระคางระคาย
 (หน้า 82)

เล่นเสียงพยัญชนะ น ป,ค ร,ค

1.2 เสียงสระ เช่น
 แต่จะบังคับ ไครไครไให้กลับ มโนวิญญาณ
 ให้ชอบให้ชัง ยีนยังอยู่นาน ย่อมจะเป็นการ สุดพันวิสัย
 (หน้า 81)

เล่นเสียงสระ โอ

มะทะนาชะเจ้าเลห์ จิชิข่างจำนรรจา
ตะละคำอวาทา ถ กระบิดกระบวนความ (หน้า 86)

เล่นเสียงสระ อะ อ

2. คำ

2.1 คำซ้ำ เช่น

แนะมายาวิน เหตุใดยุพิน จึงเป็นเชนนี้?
ดูราวมะเมอ เลอเลอถดี ประดุจใมี ชีวิตจิตใจ
 (หน้า 80)

คำซ้ำ คำว่า เผลอเผลอ

แต่จะบังคับ ไครไครไให้กลับ มโนวิญญาณ
 ให้ชอบให้ชัง ยีนยังอยู่นาน ย่อมจะเป็นการ สุดพันวิสัย
 (หน้า 81)

คำซ้ำ คำว่า ใครใคร

2.2 ซ้ำคำ เช่น

ยິงฟังพะจีศรี กีระตีประมวลประมูล
ยິงขัดก็ยິงพุน ทุชะทำมระทมหะทัย (หน้า 85)

ซ้ำคำ คำว่า ยิ่ง

รักจริงมีจริง ฤ ก็ไหน

อรไท บ่ แจ้งการ?

รักจริงมีจริง ก็สุระชาญ

ชยะโปรดสถานใด? (หน้า 80)

ซ้ำคำ คำว่า รักจริงมีจริง

2.3 คำอัปภาส เช่น

อ้าฟ้งคนูเถิด

มะทะนาและตอบวจี

พอให้คนูนี้

สุชะรีนระเร็งระรวย (หน้า 83)

คำอัปภาส คำว่า ระเร็ง ระรวย

สุดแท้แต่จ่อมสรวง

จะประสิทธิ์ประสาทพันธุ์

ขอเพียงให้มีคัน-

ชะระรีนระรวยหอม (หน้า 87)

คำอัปภาส คำว่า ระรีน ระรวย

แนะมายาวิน

เหตุโดยุพิน

จึงเป็นเช่นนี้?

ดูราวมะเมอ

เปลอเปลอฤดี

ประตุจไม่มี

ชีวิตจิตใจ

(หน้า 80)

คำอัปภาส คำว่า มะเมอ

2.4 หลากคำ เช่น

หากว่าพระองค์

มีพระประสงค์

อยู่เพียงจะให้

นงคราญฉลอง

รองพระบาทไซร์

ข้าอาจผูกใจ

ไว้ด้วยมนตรา

มิให้นงรัตน์

คือตั้งซึ่งขัด

ซึ่งพระอัชฌา

บังคับให้ยอม

ประนอมเป็นข้า

บาทบริจา

ริกาเทวัญ

(หน้า 81)

หลากคำ คำที่มีความหมายว่า หญิงสาว คือคำว่า นงคราญ นงรัตน์

รูปเจ้าวีโลราว

สุระแสรั่งประจิตประจักษ์

(หน้า 82)

แก่หมู่ชาวฟ้าทั้งหลาย

โอ้พระภุสสาย

พระองค์จงทรงปราณี

(หน้า 82)

หลากคำ คำที่มีความหมายว่า เทวดา คือคำว่า สุระ ชาวฟ้า

ดูก่อนสุชาตา

มะทะนาวิไลศรี

(หน้า 79)

อ้ามัทนาโถมฉาย

เฉิดช่วงตั้งสาย

วิษณุประโชติอัมพร

(หน้า 82)

อ้าเจ้าล้าพาพัคตร์

สิริลักษณาวิไล

(หน้า 85)

หลากคำ คำที่มีความหมายว่า สวย งาม คือคำว่า วิไล โฉมฉาย ลำเนา

3. ภาพพจน์

3.1 อุปมา เช่น

แต่อยู่ที่ตีทันใด	บังเกิดร้อนใน	อูระประหนึ่งไฟผลาญ
ร้อนจนสุดที่จะทนทาน	แรงไฟในราน	ก็ล้มลงสิ้นสมถดี

(หน้า 82)

เปรียบเทียบร้อนในอกเหมือนกับการโดนไฟเผา

คราใดเราถาม	หล่อนก็ย้อนความ	เหมือนเช่นถามไป
ดั่งนี้จะยวน	ชวนเขยฉันใด	ก็เปรียบเหมือนไป
		พูดกับหุ่นยนต์

(หน้า 80)

เปรียบเทียบพูดกับนางมัทนา ในตอนที่สุเทษณ์ถามก็เหมือนพูดคุยกับหุ่นยนต์ ที่ถามคำก็ย้อนความตามที่ถาม

3.2 อติพจน์ เช่น

อ้าเจ้าลำเพาพัคตร์	สิริลักษณ์วิไล,
พิจวนจะคลั่งไคล้	สติเพื่อพะวงองค์.

(หน้า 85)

หมายความว่า สุเทษณ์หลงใหลนางมัทนามากจนจะบ้าอยู่แล้ว

3.3 คำถามเชิงวาทศิลป์ เช่น

สุเทษณ์	รักจริงมิจริง ฤ ก็ไฉน	อรไท บ่ แจ้งการ?
มัทนา	รักจริงมิจริงก็สุระชาญ	ชยะโปรดสถานใด?

(หน้า 80)

หมายความว่า สุเทษณ์ถามนางมัทนาว่ารักไม่รัก มัทนาไม่บอกที่ละ ส่วนมัทนาก็ตอบกลับว่ารักหรือไม่รัก สุเทษณ์อยากได้แบบไหน

4. โวหาร

4.1 อุปมาโวหาร

แนะนำมาวีน	เหตุไฉนยุพิน	จึงเป็นเช่นนี้?
ดูราวมะเมอ	เปลอเปลอฤดี	ประคจไม่มี
		ชีวิตจิตใจ
คราใดเราถาม	หล่อนก็ย้อนความ	เหมือนเช่นถามไป
ดั่งนี้จะยวน	ชวนเขยฉันใด	ก็เปรียบเหมือนไป
		พูดกับหุ่นยนต์

(หน้า 80)

เหตุการณ์คือ สุเทษณ์ถามมาวีนว่าเหตุไฉนนางมัทนาถึงเป็นแบบนี้ ดูเป็นคนละเมอ เหมือนไม่มีชีวิตจิตใจ เวลาที่สุเทษณ์ถามนางมัทนา นางก็จะตอบเหมือนกับสิ่งที่ถาม เหมือนกำลังคุยกับหุ่นยนต์

ไม่เรียกณะกาฤพ-	ชะกะสีอรุณแสง
ปานแก้มแฉล้มแดง	ครุณี ณ ยามอายุ;
ดอกใหญ่และเกสร	สุคนธะมากมาย,
อยู่ทน บ วางวาย	มธุรสขจรไกล;
อีกทั้งสะพรั่งหนาม	ดูจะเข็มประดับไว้
ฝั่งเขียวลิบลิ่ว	บ มีใครจะห่างเหิน. (หน้า 88)

เหตุการณ์คือ มายาวินบรรยายเกี่ยวกับดอกกุหลาบ ที่มีสีแดงเหมือนกับแก้มของหนุ่มสาวตอนอายุ กลิ่นหอม อยู่ทน มีหนามเหมือนมีเข็มที่ประดับไว้ มีฝั่งบินตอม

4.2 พรรณนาโวหาร

อ้ายอดดลีนหา	มะทะนาวิสุทธิศรี
อย่าทรงพระโคเกี	วรพักตร์จะหม่นจะหมอง
พีนั้นรักเจ้า	และจะเฝ้าประดับประคอง
คู่ชิดสนิทน้อง	บ มีให้ระคายระคาย.
พี่รักวะธุนวล	บ มีควรระอาละอาย,
อันนารีกับชาย	ฤ ก็ควรจะร่วมจะรัก
รูปเจ้าวิไลราว	สุระสร้างประจิตประจักษ์,
มิควรจะร้างรัก	เพราะพระภูพิถิปิถัน (หน้า 82)

เหตุการณ์คือ สุเทพณ์พยายามบอกมัทนาว่าจะเศร้าไป สุเทพณ์นั้นรักมัทนา จะดูแลเป็นอย่างดี การเป็นผู้หญิงก็ควรจะคู่กับชาย มัทนาสวยมากไม่ควรจะอยู่ตัวคนเดียว

4.3 บรรยายโวหาร

อันเวทอาถรรพ์	ที่พันผูกจิต
แห่งนางมิ่งมิตร	อยู่บัดนี้
จงเคลื่อนคลายฤทธิ	จากจิตกัญญา
คลายคลายอย่าช้า	สวัสดีสวาทาย! (หน้า 81)

เหตุการณ์คือ มายาวินกำลังแก้มนตรีให้นางมัทนา กลับมามีสติเหมือนเดิม

5. รสวรรณคดี

5.1 เสาวรจนี

อ้ามัทนาโฉมฉาย	เฉิดช่วงดั่งสาย	วิษณุประโชติอัมพร
ไหนไหนก็เจ้าสายสมร	มาแล้วจะร้อน	จะรณและรีไปไหน

(หน้า 82)

เหตุการณ์คือ สุเทษณ์เรียกนางมัทนา ว่ามัทนาโฉมงาม สว่างไสวเหมือนสายฟ้าใน
ท้องฟ้า ไหนๆ ก็มาแล้วจะรีบร้อนไปไหน

5.2 นารีปราโมทย์

พีนี่นรักเจ้า	และจะเฝ้าประทับประคอง
คู่ชิดสนิทน้อง	บ่ มิให้ระคายระคาย
พี่รักวะธุนวล	บ่ มิควรระอาละอาย,
อันนารีกับชาย	ฤ ก็ควรจะร่วมจะรัก

(หน้า 82)

เหตุการณ์คือ สุเทษณ์บอกรักนางมัทนา จะไม่ทำให้นางเสียใจ

5.3 พิโรธวาที

(ตวาด) อุเหม!	
มะทะนาชะเจ้าเล่ห์	ชิจิช่างจำนรรจา
ตะละคำอุวาทา	ฤ กระบิตกระบวนความ

(หน้า 86)

เหตุการณ์คือ สุเทษณ์ตวาดมัทนาว่าเป็นคนเจ้าเล่ห์ พุดจาด้วยคำพูดที่ไม่ดี

5.4 สัลลาปังคพิสัย

อ้าเทพศักดิ์สิทธิ์ซึ่ง	พระจะลงพระอาญา
ข้าเป็นแต่เพียงข้า	บ มิมุ่งจะอวดดี
หม่อมฉันนี้อาภัพ	และกัโโชค บ่ พึงมี
จึงไม่ไ้ครองศรี	วรบาทพระจอมแมน

เหตุการณ์คือ นางมัทนา รู้สึกเศร้าโศกเสียใจ ที่จะได้รับโทษด้วยที่นางไม่ได้รับรัก และไม่ได้
ต้องการจะอวดดีกับสุเทษณ์ เสียใจที่ตัวเองไม่สามารถรับใช้สุเทษณ์ได้
ด้านสังคมวัฒนธรรม

1. ความเชื่อ

1.1 เชื่อเรื่องเทวดา/นางฟ้า

เหตุใดพระองค์ทรงธรรม์	จึงทำเช่นนั้น	ให้ข้าพระบาทต้องอาย
แก่มุขชาวฟ้าทั้งหลาย?	โอ้พระภุชช	พระองค์จงทรงปราณี.

1.2 เชื่อเรื่องเวทมนตร์คาถา

อันเวทอาถรรพณ์	ที่พันผูกจิต
แห่งนางมิ่งมิตร	อยู่บัดนี้
จงเคลื่อนคลายฤทธิ	จากจิตกัญญา
คลายคลายอย่าช้า	สวัสดีสวาทาย!

1.3 เชื่อเรื่องการเกิด การตาย

เพราะฉะนั้นจะให้นาง

จตุสู ฌ แदनคน

มะทะนาประสงค์ตน

จะกำเนิต ฌ รูปใด?

1.4 เชื้อเรื่องสวรรค์

วนิดาจรลกลับ

ฌ ประเทศสุราลัย

2. สะท้อนความเป็นมนุษย์

2.1 มนุษย์ต้องการมีความรัก สะท้อนผ่านตัวละครที่สุเทษณ์ต้องการรักกับมัทนา มัทนาต้องการรักกับคนที่นางรัก

อันชายประกาศวาระระประทาน

ประดีพัทธะแต่หญิง

หญิงควรจะเปรมกะมะละยั้ง

ผิวะจิตตะตอบรัก

2.2 ผู้ชายมักคิดว่าตนมีอำนาจเหนือผู้หญิง จากเรื่องมัทนะพาธา สุเทษณ์บอกรักกับนางมัทนา และคิดว่า

มัทนาต้องตอบรักกลับเหมือนกัน แต่สุดท้ายไม่เป็นไปตามที่หวังจึงทำโทษมัทนาด้วยการสาป

สุเทษณ์	ที่หล่อนมิยินยอม มีคู่สมรมาน	มะนะรักสมัครสมาน, อภิมย์ฤเป็นไฉน?	
มัทนา	หม่อมฉันบมิบุรุษผู้ เป็นโสด บ มิมะนะสะไฝ่	ประดีพัทธะใดใด, อภิมย์ฤสมรส. (หน้า 84)	
...	
สุเทษณ์	เออ! หล่อนนี้มาล้อเล่น	อันตัวพี่เป็น	คนโง่ฤบ้าฉันใด?
มัทนา	หม่อมฉันเคารพเทพไท กลับทรงดำรัสตรัสเฉลย พระองค์ทรงเป็นเทวา มีสาวสุรางค์นางใน จะโปรดปรานข้าบาทนี้ จะมีต้องนั่งละห้อย หม่อมฉันนี้เป็นผู้ถือ ถึงแม้จะเป็นชายใด ดั่งนี้ขอเทพเรื่องฤทธิ	ทูลอย่างจริงใจ ชวนชักชมเชย ธิดีปรา มากมวลแล้วไซ้ไร สักก็ราตรี? นอนโศกเศร้าสร้อย สัจจาหนึ่งคือ ขอสมพาสไซ้ไร โปรดข้า่น้อยนิต,	ก็ บ มิทรงเชื่อเลย, และชิตสนิทเสนาหา. กฏเกียรตยศเกรียงไกร, ในพระพิมานมณี, และเมื่อพระเปื้อข้า่น้อย, ชะเง้อชะเง้อแลหรือ? ว่าแม้มีรักจริงใจ, ก็จะมียอมพร้อมจิต. ข้าบาทขอบังคมลา.

(หน้า 85)

ข้อคิดจากเรื่องมัทนะพาธา

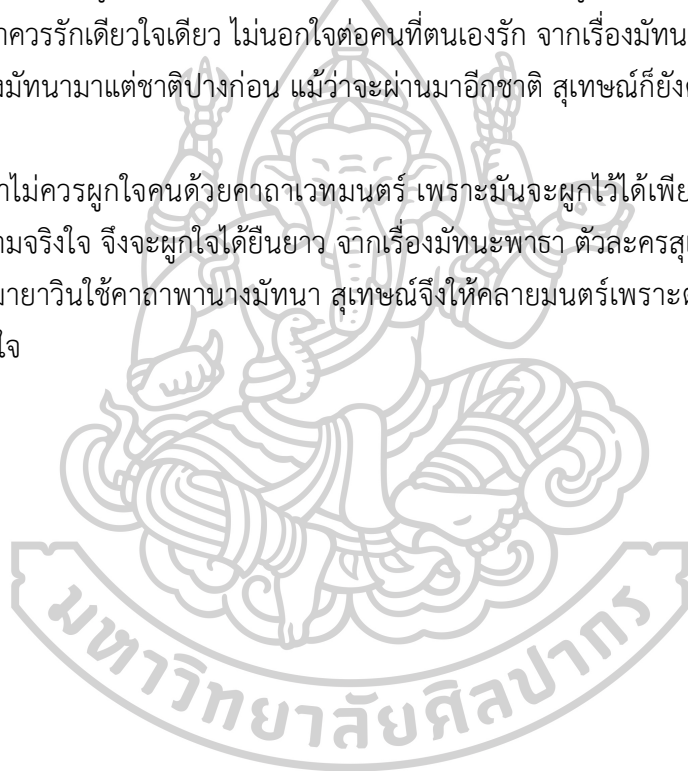
1. เราควรรักอย่างมีสติ ไม่เห็นแก่ตัว จากเรื่องมัทนะพาธา ตัวละครสุเทษณ์อยากให้มัทนารักตนเองกลับ แต่ใช้วิธีการบังคับทางอ้อม หากไม่รับรักก็จะทำโทษนางมัทนา ซึ่งความรักควรเป็นเรื่องของคน 2 คน ไม่ควรใช้อำนาจของตนบังคับจิตใจของอีกคน

2. เราควรมีความซื่อสัตย์ต่อความรู้สึกของตนเอง ไม่ควรโกหกใครเพื่อให้อีกฝ่ายสบายใจ จากเรื่องมัทนะพาธา ตัวละครมัทนาไม่ได้รักสุเทษณ์ มัทนาจึงตอบสุเทษณ์ไปตามตรงว่าถ้ามีชายมาบอกรัก ผู้หญิงก็ควรจะดีใจ แต่มัทนาไม่ยอมโกหกสุเทษณ์ จึงบอกความรู้สึกไปตรงๆเลยที่ไม่รัก แม้จะต้องถูกสาปเป็นกุหลาบก็ยอม

นางจึงซื่อสัตย์ต่อความรู้สึกของตนเอง แม้ว่าจะต้องรับโทษโดยการถูกสาปเป็นดอกกุหลาบ นางก็ยอม

3. เราควรรักเดียวใจเดียว ไม่นอกใจต่อคนที่ตนเองรัก จากเรื่องมัทนะพาธา ตัวละครสุเทษณ์นั้นหลงรักนางมัทนามาแต่ชาติปางก่อน แม้ว่าจะผ่านมาอีกชาติ สุเทษณ์ก็ยังคงรักเดียวใจเดียว ไม่ไปรักหญิงอื่น

4. เราไม่ควรผูกใจคนด้วยคาถาเวทมนตร์ เพราะมันจะผูกไว้ได้เพียงชั่วคราว ควรผูกใจคนด้วยเมตรี ความจริงใจ จึงจะผูกใจได้ยืนยาว จากเรื่องมัทนะพาธา ตัวละครสุเทษณ์ให้มายาวินไปนางมัทนามา แต่มายาวินใช้คาถาพานางมัทนา สุเทษณ์จึงให้คลายมนตร์เพราะต้องการให้นางมัทนารักด้วยความจริงใจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

เรื่อง รวบรวมความรู้ไปบริการสังคม

ผู้สอน นางสาวนันทริยา ปิ่นทอง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วิชา ท32102 ภาษาไทย4

เวลา 1 คาบ (50 นาที)

โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมอย่างเห็นมีคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. ตัวชี้วัด

ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ม.4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 นักเรียนสามารถบอกความรู้จากการค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาได้

3.2 นักเรียนสามารถนำเสนอความรู้จากการค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาได้

3.3 นักเรียนซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาในฐานะที่เป็นมรดกทางภาษาของชาติ

4. สาระสำคัญ

บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งบทละครเรื่องนี้ได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรว่าเป็นยอดของบทละครพูดคำฉันท์ นอกจากมีความไพเราะของการเลือกใช้ถ้อยคำที่สื่ออารมณ์ของตัวละครได้อย่างดีเยี่ยมแล้ว ทั้งยังสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับค่านิยมและความเชื่อไว้หลายอย่าง เมื่อนักเรียนเรียนพิจารณาคุณค่าของเรื่องมัทนะพาธาแล้ว จะทำให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์กลวิธีการประพันธ์ของกวีและทำให้นักเรียนซาบซึ้ง เห็นคุณค่าเกี่ยวกับชีวิตความเชื่อของคนไทยในอดีตผ่านงานวรรณคดีที่เป็นมรดกทางภาษาของชาติได้อีกด้วย

5. สารการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

ความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องมัทนะพาธา

ด้านทักษะกระบวนการ (P)

1. การแสวงหาความรู้
2. การทำงานร่วมกัน
3. การสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการสื่อสาร
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ผลงานนำเสนอความรู้เพิ่มเติมจากบทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา

8. การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ตรวจสอบผลงานนำเสนอความรู้เพิ่มเติมจากบทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา

เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- แบบประเมินการนำเสนอความรู้เพิ่มเติมจากบทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- นักเรียนได้คะแนนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มรวมแล้วอยู่ในระดับ ดี ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

- นักเรียนได้คะแนนรวมจากการการนำเสนอความรู้เพิ่มเติมจากบทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธาอยู่ในระดับ ดี ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินพฤติกรรมในห้องเรียนของนักเรียน ซึ่งมีครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การใช้คะแนนตามที่ระบุในเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ดี
	2	หมายถึง	พอใช้
	1	หมายถึง	ปรับปรุง

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน				รวม คะแนน (12 คะแนน)
		ความ ตั้งใจ (3 คะแนน)	ความ ร่วมมือ (3 คะแนน)	ความ ตั้งใจ (3 คะแนน)	ความ ร่วมมือ (3 คะแนน)	

หมายเหตุ นักเรียนต้องได้คะแนนรวม 7 คะแนนขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการประเมินครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นางสาวนันทริยา ปิ่นทอง)

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	3	2	1
ความตั้งใจ	สมาชิกทุกคนตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่ตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่ตั้งใจปฏิบัติงานกลุ่ม
ความร่วมมือ	สมาชิกทุกคนร่วมมือกันทำกิจกรรม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
ความมีวินัย	สมาชิกทุกคนร่วมกันทำงานอย่างมีระเบียบวินัย	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่มีระเบียบวินัย	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่มีระเบียบวินัย
ความรับผิดชอบ	สมาชิกทุกคนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม	สมาชิก 1 - 2 คน ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม	สมาชิกมากกว่า 2 คน ไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม

เกณฑ์การตัดสินผล

10 - 12	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
7 - 9	คะแนน	หมายถึง	ดี
5 - 6	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
4	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง

**แบบประเมินการนำเสนอความรู้เพิ่มเติมจากบทละครพูดคำฉันทน์
เรื่องมัทนะพาธา**

คำชี้แจง แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินผลการทำชิ้นงานของนักเรียน ซึ่งมีครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การใช้คะแนนตามที่ระบุในเกณฑ์การให้คะแนนชิ้นงานที่กำหนด

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ประเด็นการประเมิน				รวม คะแนน (20 คะแนน)
		ความ สมบูรณ์ ของเนื้อหา (5 คะแนน)	คุณภาพ ของสื่อ (5 คะแนน)	บุคลิกภาพ ในการ นำเสนอ (5 คะแนน)	การอธิบาย และตอบข้อ ซักถาม (5 คะแนน)	

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

หมายเหตุ นักเรียนต้องได้คะแนนรวมตั้งแต่ 11 คะแนนขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการประเมินครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นางสาวนันทริยา ปิ่นทอง)

**เกณฑ์การประเมินการนำเสนอความรู้เพิ่มเติมจากบทละครพูดคำฉันท์
เรื่องมัทนะพาธา**

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน
1. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา - การนำเข้าสู่เนื้อหาน่าสนใจ - นำเสนอเป็นลำดับขั้นตอน - นำเสนอชัดเจน เข้าใจง่าย - นำเสนอเนื้อหาถูกต้อง - นำเสนอภายในเวลาที่กำหนด	5 คะแนน ถ้ามีครบสมบูรณ์ทุกข้อ 4 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์ข้อใดข้อหนึ่ง 3 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์สองข้อ 2 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์สามข้อ 1 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์สี่ข้อ
2. คุณภาพของสื่อ - สีพื้นหลังและสีตัวอักษรมีความเหมาะสม - ขนาดของรูปแบบตัวอักษรชัดเจน อ่านง่าย - ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา - ใช้ภาษาถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ - สื่อมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาขณะนำเสนอ	5 คะแนน ถ้ามีครบสมบูรณ์ทุกข้อ 4 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์ข้อใดข้อหนึ่ง 3 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์สองข้อ 2 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์สามข้อ 1 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์สี่ข้อ
3. บุคลิกภาพในการนำเสนอ - ใช้ภาษาถูกต้องตามหลักภาษาไทย - ใช้วาจาภิรียาเหมาะสม - แต่งกายอย่างเหมาะสม - มีความเชื่อมั่นในตนเอง - นำเสนอได้น่าสนใจ	5 คะแนน ถ้ามีครบสมบูรณ์ทุกข้อ 4 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์ข้อใดข้อหนึ่ง 3 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์สองข้อ 2 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์สามข้อ 1 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์สี่ข้อ
4. การอธิบายและตอบข้อซักถาม - แสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำ - แสดงให้เห็นถึงการมีทักษะ กระบวนการแบบบันได 5 ขั้น - ตอบข้อซักถามได้ตรงประเด็น - มีความมั่นคงในอารมณ์ - แสดงไหวพริบในการแก้ปัญหา	5 คะแนน ถ้ามีครบสมบูรณ์ทุกข้อ 4 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์ข้อใดข้อหนึ่ง 3 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์สองข้อ 2 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์สามข้อ 1 คะแนน ถ้าไม่มีหรือมีแต่ไม่สมบูรณ์สี่ข้อ
รวม	20 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินผล

16 - 20	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
11 - 15	คะแนน	หมายถึง	ดี
6 - 10	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
ต่ำกว่า 6	คะแนน	หมายถึง	ปรับปรุง

9. กิจกรรมการเรียนรู้ (การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น)

ขั้นที่ 1 การตั้งคำถาม

ครูตั้งคำถามว่า “สิ่งใดที่นักเรียนอยากรู้เพิ่มเติมหลังจากการเรียนรู้ บทละครพูดคำฉันท์ เรื่อง มัทนะพาธา องค์ที่ 1” ให้นักเรียนเสนอคำถาม และครูจับประเด็นคำถามให้นักเรียนเป็นข้อๆ (เช่น ดอกกุหลาบมีสายพันธุ์อะไรบ้าง ในประเทศไทย ที่มาของกุหลาบแต่ละสายพันธุ์ หลักธรรมกับความรัก เกี่ยวกันหรือไม่ การทำอาหารจากกุหลาบ ตำนานดอกกุหลาบมีเรื่องอื่นหรือไม่ เป็นต้น)

ขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ

นักเรียนจับกลุ่ม 6 กลุ่ม โดยให้นักเรียนเลือกตามความสนใจ แล้วไปสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่นักเรียนตั้งคำถาม

ขั้นที่ 3 การสร้างองค์ความรู้

นักเรียนวิเคราะห์ความรู้ที่นักเรียนสืบค้นมาเรียบเรียงให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย และช่วยกันตรวจสอบเนื้อความที่เรียบเรียง เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้

ขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนอ

นักเรียนแต่ละกลุ่มมานำเสนอความรู้ในรูปแบบที่น่าสนใจและเป็นระบบ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

1. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา
2. คุณภาพของสื่อ
3. บุคลิกภาพในการนำเสนอ
4. การอธิบายและตอบข้อซักถาม

เพื่อนนักเรียนในห้องสามารถสอบถาม และแสดงความคิดเห็นต่อการนำเสนอหน้าห้องเรียนของเพื่อนแต่ละกลุ่มได้

ขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ

นักเรียนนำข้อคิดเห็นของเพื่อนและครูไปปรับปรุงแก้ไข แล้วนำมาให้ครูตรวจอีกครั้ง จากนั้นให้นักเรียนเผยแพร่บริการสังคม เช่น สื่อสังคมออนไลน์ Line Facebook Youtube เป็นต้น

*หมายเหตุ ขั้นที่ 1 – 3 ให้นักเรียนทำก่อนถึงคาบเรียนนี้

10. สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. อินเทอร์เน็ต

ตัวอย่างความรู้เพิ่มเติมสำหรับเรื่องมัทนะพาธา

เทพีโฟโรไดท์ กับ ตำนานดอกกุหลาบ

เทพีโฟโรไดท์ (Aphrodite) หรือ เทพีวีนิส (Venus) เทพีแห่งความรักและความงาม ตามตำนานเล่าว่าเทพีโฟโรไดท์ มีสามารถในการลบปัญหาออกจากสมองของนักปราชญ์และทำให้นักปราชญ์ผู้นั้นคลั่งรักแบบไม่มีเหตุผลได้ นี่จึงอาจเป็นที่มาของคำพูดที่ว่า รักโดยไม่มีเหตุผล หรือความรักทำให้คนตาบอด ซึ่งความสามารถนี้ของเทพีโฟโรไดท์ก็ทำให้เกิดสงครามความรักในตำนานอย่าง สงครามแห่งทรอย

อย่างไรก็ตาม ดอกกุหลาบมีความเกี่ยวข้องกับเทพีโฟโรไดท์เป็นอย่างมาก ตามปกรณัมเก่าแก่ของกรีกเล่าว่า เทพีโฟโรไดท์ถือกำเนิดมาจากท้องทะเลและได้มีดอกไม้สีขาวที่มีความงามมากเกิดขึ้นมาจากฟองคลื่นขณะที่เทพีโฟโรไดท์ถือกำเนิดในครั้งนั้นด้วย ซึ่งก็คือ ดอกกุหลาบสีขาวนั่นเอง

ต่อมาเมื่อถึงวัยที่เทพีโฟโรไดท์มีความรักก็ได้ตกหลุมรักอาโดนิส ชายหนุ่มที่พเนจรล่าสัตว์อยู่ในป่า เทพีโฟโรไดท์รักอาโดนิสมาก ไม่เคยห่างไปไหน และคอยเป็นห่วง คอยเตือนอาโดนิสไม่ให้ล่าสัตว์ที่อันตรายเกินไป

แต่แล้ววันหนึ่งขณะที่เทพีโฟโรไดท์ต้องไปทำธุระ อาโดนิสที่ล่าสัตว์อยู่คนเดียวในป่าก็ได้ไปพบกับหมาป่าตัวใหญ่มากตัวหนึ่ง อาโดนิสต่อสู้กับหมาป่าและเสียท่า จึงโดนหมาป่าทำร้ายจนเจ็บหนัก เทพีโฟโรไดท์ได้ยินเสียงร้องของอาโดนิสก็รีบวิ่งมาช่วยอาโดนิสทำให้ถูกหนามของดอกกุหลาบเกี่ยวจนเลือดไหล แต่เมื่อเทพีโฟโรไดท์มาถึงอาโดนิสก็สิ้นลมหายใจแล้ว เทพีโฟโรไดท์เสียใจมาก จนน้ำตาของเทพีโฟโรไดท์หยดลงบนกับเลือดของอาโดนิส แล้วเลือดของอาโดนิสก็ไหลลงสู่พื้นทำให้เกิดเป็นดอกกุหลาบสีแดงขึ้นมา

ตามตำนานนี้ทำให้คนทั่วโลกซึ่งกินใจเป็นอย่างมาก ด้วยความรักที่มากเกินไปจนบรยายของเทพีโฟโรไดท์ที่มีต่ออาโดนิสทำให้เกิดเป็นดอกกุหลาบสีแดงขึ้นมา วันวาเลนไทน์ผู้คนจึงนิยมบอกรักกันด้วยดอกกุหลาบสีแดงเพื่อแทนความรักอันลึกซึ้ง

โดยจำนวนดอกกุหลาบสีแดงก็มีความหมายด้วยเช่นกัน คือ ถ้าจำนวนดอกกุหลาบ 1 ดอกมีความหมายว่า ความรักที่มีทั้งหมด ฉันทมอบให้เธอคนเดียว และถ้าจำนวนดอกกุหลาบ 3 ดอกจะมีความหมายแทนคำพูดว่า ฉันรักเธอ นั่นเอง

ด้วยตำนานแห่งความรักและความหมายที่ดีของดอกกุหลาบทำให้วันวาเลนไทน์หลายคนจึงชอบมอบดอกกุหลาบให้คนรักเพื่อสื่อความหมายแทนใจกันมานานหลายศตวรรษเลยทีเดียว

ที่มา ตำนานกรีกสุดโรแมนติกกับการบอกรักด้วยดอกกุหลาบวันวาเลนไทน์. (2564). สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2564. เข้าถึงได้จาก https://www.silpa-mag.com/news/article_62699.

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา

6.(1)..... ปิยะราชภุทร์เถลิงไต้
 เอกมาตุรงค์ไทย(2).....
(3)..... สิริลักษณ์มเหสี
(4)..... สิริกิติ์พิสิฐชน

จากคำประพันธ์ข้างต้น ควรเติมข้อความในข้อใดจึงจะเป็นคำประพันธ์ประเภทอินทรวีเชียรฉันท์ที่ถูกต้อง

และเหมาะสมที่สุด

- ก. (1) เอกองค์มเหสี,(2) มนมนั้มีห้วนเกรง,(3) งามเนตรสียิ่งนัก, (4) คุณค่าพระทรงศรี
 ข. (1) เอกองค์มหาราช, (2) คุณค่ามหาศาล, (3) งามองค์ผู้ทรงศักดิ์, (4)เฉิดฉายพระเทวี
 ค. (1)เอกราชินีนาถ, (2)สิริขวัญพระภูมิ, (3) งามองค์ ๘ ทรงศักดิ์, (4)งามวัตรพระเทวี
 ง. (1) เอกองค์อมรราช, (2) สิริราญสุดดี, (3) งดงามหทัยรัก, (4) งดงามความยินดี
7. “ยามองค์สุเทษณ์มี **วรพจน์**ประการใด” เพราะเหตุใดคำที่ขีดเส้นใต้จึงอ่านว่า วรระพด
 ก. เพื่อให้ไพเราะ ข. เป็นความนิยม
 ค. เพื่อให้ตรงฉันทลักษณ์ ง. เพื่อให้อ่านคล้องสละสลวย
8. “รอบด้านตระหง่านจตุรมุข **พิศสุกอร่ามใส**” ข้อใดต่อไปนี้เป็นเมื่อถอดครุ-ลหุแล้วตรงกับคำประพันธ์ข้างต้น
 ก. เป็นปดและลงบุรุษะรัก ก็ะหลงละเลิงไป
 ข. ถนอมบำรุงหทยะท่าน ปฏิการสนองไข
 ค. พราหมณ์ครุรู้สังเกตุ ตระหนักเหตุณัดครัน
 ง. ที่เจ้าอนจ้อขอนั้นเราจะยอมสรร- พะสิทธิตั้งใจจันต์
9. “อ้าเทพศักดิ์สิทธิ์ซึ่งพระจะลงพระอาญาเข้าเป็นแต่เพียงข้าบมิมุ่งจะอวดดี” เมื่อนำข้อความข้างต้นมาแบ่งเป็นวรรคแล้ว จะตรงกับคำประพันธ์ชนิดใด
 ก. อินทรวีเชียรฉันท์ ข. อินทวงศฉันท์
 ค. สาลินีฉันท์ ง. กมลฉันท์

10.

ชมงามกุหลาบภิระผกา	ขณะฟ้าระเรื่อแสง
โรยอ่อนอณูอุษะแสง	วรสรรพสีเผย

คำประพันธ์ข้างต้นใช้คำประพันธ์ชนิดใด เหมาะสมหรือไม่เพราะเหตุใด

- ก. ใช้คำประพันธ์ วสันตติลกฉันท์ เหมาะสมเพราะนิยมนำมาใช้แต่งชมความงาม
 ข. ใช้คำประพันธ์ อินทวงศฉันท์ เหมาะสม เพราะนิยมนำมาใช้แต่งบทพรรณนา
 ค. ใช้คำประพันธ์ วิชชุมมาลาฉันท์ ไม่เหมาะสม เพราะส่วนใหญ่จะนิยมนำไปแต่งบทบรรยายความเป็นไปอย่างเรียบ ๆ
 ง. ใช้คำประพันธ์ จิตรปทาฉันท์ ไม่เหมาะสม เพราะส่วนใหญ่จะนิยมแต่งเป็นบทบรรยายแบบรวดเร็ว สนุกสนาน คึกคักสับสน

11.

กินแล้วระงับตรี คือลมและดีลด	พิธะโทษะหายหมด ทุชะเสมหะเสื่อมสรรพ
---------------------------------	---------------------------------------

จากคำประพันธ์ข้างต้นให้คุณค่าที่ดีที่สุดเรื่องอะไร

- ก. ประโยชน์ของดอกกุหลาบ
ข. ประโยชน์ของดอกไม้บนสวรรค์
ค. ยารักษาโรคที่สุเทพณ์ให้มัทนา
ง. ยารักษาโรคที่มายาวินให้สุเทพณ์

12.

พี่รักองค์นาง เหมือนพี่มิได้คง	ผิมิสมฤดีถวิล, วรชีวะชีวิติน-
-----------------------------------	----------------------------------

คำประพันธ์ข้างต้น “พี่” และ “องค์นาง” กล่าวถึงใครตามลำดับ

- ก. มายาวิน, สุเทพณ์
ข. สุเทพณ์, มัทนา
ค. มายาวิน, มัทนา
ง. สุเทพณ์, จันท์

13.

หม่อมฉันนี้เป็นผู้ถือ สัจจาหนึ่งคือ ว่าแม่มีรักจริงใจ ถึงแม้จะเป็นชายใด ขอสมพาสไซรั ก็จะมียอมพร้อมจิต
--

บุคคลใดต่อไปนี้มีแนวคิดเหมือนกับคำประพันธ์ข้างต้น

- ก. ซูโฮชอบอาชีพนักร้องมาก แต่แม่ไม่ยอมให้เขาเป็น เขาจึงต้องแอบแม่ไปฝึกฝนและเข้าประกวดจนเขาได้รางวัลมากมาย
ข. ไอยูมีคนส่งสินค้ามาให้ทดลองและรีวิว แต่เธอไม่ยอมทำเพราะเธอไม่มั่นใจในสินค้านั้น แม้ว่าเขาจะให้ใช้ฟรีตลอดทั้งปี
ค. โขรงเป็นคนที่รักษาคำพูดมาก หากใครผิดคำพูดกับเธอ เธอก็จะโกรธและไม่คุยด้วยอีกเลย
ง. จุนกิชอบกินทุเรียนมาก แม่ไม่มีเงิน เขาก็จะหาทางจนกว่าเขาจะได้กิน

14. ข้อใดต่อไปนี้มีกรหลกาคำว่า “ดอกไม้”

- ก. ดีละ, จะให้มารศรี เป็นดอกไม้นี้ โฉมยงจะว่าฉันใด?
ไหนไหนจะเป็นดอกไม้, หม่อมฉันพอใจ เป็นดอกไม้ที่ออกนามมา
- ข. ดอกใหญ่และเกสร สุกคนระมากมาย
อยู่ทน บ วางวาย มธุรสขจรไกล
- ค. ดูราท่านมายาวิน, นางนี้ถวิล จะถือเป็นรูปมาลี.
ก็บุพผาอย่างใดมี ที่งามทั้งสี่ อีกทั้งมีกลิ่นส่งไกล?
- ง. ขอเป็นซึ่งมาลี รุจิวเลวีไฉวรรณ,
สุดแท้แต่จอมสรรพ จะประสิทธิ์ประสาทพันธุ์

15. ข้อใดต่อไปนี้มีคำที่**ไม่มี**ความหมายเดียวกับคำว่า “โสภากา”
- ก. อ้าเจ้าลำเพาพักตร์ สิริลักษณะนาวิไล
ข. อ้ามัทนาโฉมฉาย เฉิดช่วงดั่งสาย วิชชุประโชติอัมพร
ค. มิให้นงรัตน์ ดื้อดั่งชิงชืด ซึ่งพระอัชฌมา
ง. เจ้างามประเสริฐหมด ก็มีควรฤดีจะดำ
16. ข้อใดต่อไปนี้มี**ไม่ใช่**ลักษณะของสุเทษณ์ที่แสดงออกในเรื่องมัทนะพาธา องก์ที่ 1
- ก. เป็นบุคคลที่มุ่งมั่นในความรัก ยึดมั่นในความรัก
ข. เป็นบุคคลที่เอาแต่ใจตนเอง อยากรได้อะไรก็ต้องได้
ค. เป็นบุคคลที่มีความเป็นธรรม ขยันทำงาน
ง. เป็นผู้มือิทธิฤทธิ์มาก

17.

อ๊ะ! เราไม่ขอ ได้นางละหนอ โดยวิธีนั้น!
 เสียแรงเรารัก สมครใจครัน อยากรให้นางนั้น สมครรักตอบ

จากคำประพันธ์ข้างต้น แสดงลักษณะนิสัยของผู้พูดอย่างไร

- ก. ที่เล่นที่จริง
ข. จริงจังกับความรัก
ค. ถอดใจอะไรง่าย ๆ
ง. ซึ่เล่น
18. ข้อใดต่อไปนี้มี**แสดงถึง**ลักษณะเด่นชัดของสุเทษณ์มากที่สุด
- ก. แน่มายาวิน เหตุโดยพิณ จึงเป็นเช่นนี้?
 ดูราวมะเมอ เผลอผลอฤดี ประดุจไม่มี ชีวิตจิตใจ
 ข. รักจริงมีจริง ฤ ก็ไฉน อร์ไท บ่ แจ้งการ?
 ค. เสียแรงสุเทษณ์นะประติพันธ์ มะทะนา บ เปรมปรีดี
 ง. ผูกจิตด้วยมนตร์ แล้วตามใจตน ฝ่ายเดียวมิชอบ,
 เราไฝละโบม ประโลมใจปลอบ ให้นางนิกชอบ นีกรักจริงใจ

19. “การที่สุเทษณ์สาปมัทนาให้ไปเกิดเป็นดอกกุหลาบ และนางจะเป็นมนุษย์ได้ตลอดไปถ้าพบกับความรัก แต่ถ้านางผิดหวังก็ขอให้ร้องขอกับสุเทษณ์ เพื่อจะได้กลับมาสวรรค์อีกครั้ง” จากเหตุการณ์นี้ นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมของสุเทษณ์ตรงกับสำนวนใด เพราะอะไร

- ก. สำนวน ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เพราะถ้านางมัทนาทำดี สุเทษณ์ก็จะให้อภัยและกลับมาสวรรค์ได้
- ข. สำนวน น้ำขุ่นไว้ในน้ำใสไว้นอก เพราะสุเทษณ์ยิ้มแย้มแจ่มใส แม้ข้างในจะโกรธนางมัทนามาก
- ค. สำนวน น้ำกลิ้งบนใบบอน เพราะสุเทษณ์มีจิตใจที่ไม่แน่นอน เอาแน่เอาอนไม่ได้ว่าชอบนางมัทนาหรือไม่ชอบกันแน่
- ง. สำนวน ช่มเขาโคชินให้กินหญ้า เพราะสุเทษณ์ต้องการให้นางมัทนารับรักตนเอง แต่เพราะว่านางไม่รักตอบจึงสาปให้นางไปเป็นดอกกุหลาบทั้งที่นางไม่มีความผิด

20. จากการกระทำของสุเทษณ์ นักเรียนคิดว่าเขาควรมีคุณธรรมข้อใดต่อไปนี้จะทำให้มีทนายไม่เจ็บปวดเพราะสิ่งที่เขากระทำ

ก. ไตรลักษณ์

ข. พรหมวิหาร 4

ค. ฆราวาสธรรม 4

ง. ชั้น 5

21. ข้อใดต่อไปนี้นักกล่าวได้ถูกต้องเหมาะสมที่สุด

ก. การกระทำของสุเทษณ์ที่สาปมีทนายนั้นถูกต้อง เพราะนางไม่รักจากเขา

ข. การกระทำของมีทนายที่ปฏิเสธสุเทษณ์นั้นไม่ถูกต้อง เพราะควรรักษาน้ำใจคนที่มาบอก

ชอบตนเอง

ค. การกระทำของมีทนายที่บอกความรู้สึกต่อสุเทษณ์ไปตรง ๆ นั้นถูกต้อง เพราะเมื่อเรารู้สึกอย่างไรก็ควรบอกไปตามนั้น

ง. การกระทำของสุเทษณ์ที่สั่งให้มายาวินไปพานางมีทนายมานั้นถูกต้อง เพราะเราควรรหาโอกาสบอกความรู้สึกของตนเองดีกว่าเก็บไว้

22.

รูปเจ้าวิไลราว

สุระสร้างประจิตประจักษ์,

มิควรจะร้างรัก

เพราะพะรุพิถิพิถัน;

คำประพันธ์ข้างต้นปรากฏรสวรรณคดีใด

ก. เสาวรถณี

ข. นารีปราโมทย์

ค. พิโรธวาที

ง. สัลลาปังคพิสัย

23. ข้อใดต่อไปนี้เป็นปรากฏรสวรรณคดีนารีปราโมทย์

ก. ไอรูปลีละเยศุกลีศ บ มิควรจะใจแข็ง

ข. พี่นั้นรักเจ้า และจะเจ้าประดับประคอง

ค. พี่เองใช้มายาวิน ให้เชิญพิน มาที่นี้ด้วยอาการณ์

ง. อ้ามีทนายโฉมฉาย เฉิดช่วงดังสาย วิชชุประโชติอัมพร

24. ข้อใดต่อไปนี้นักกล่าวไม่ถูกต้อง

ก. ข้าขอกัมเกศวันทา ที่จอมเทวา การุญให้เลือกเช่นนี้ – เล่นเสียงสระ

ข. จะมีต้องนั่งละห้อย นอนโศกเศร้าสร้อย ชะเง้อชะเง้อแลหรือ? – เล่นเสียงพยัญชนะ

ค. ไหนไหนจะเป็นดอกไม้ หม่อมฉันทพอใจ เป็นดอกที่ออกนามมา – เล่นคำประเภทคำซ้ำ

ง. เข้าใจมิเข้าใจ ฤ ก็ตอบพะจีพถัน – เล่นคำประเภทซ้ำคำ

25. บุคคลในข้อใดต่อไปนี้นำข้อคิดจากการกระทำของมีทนายไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ก. มะลิไม่บังคับให้น้องชายทำในสิ่งที่เขาไม่ชอบ

ข. แม่รื้อยากได้แฟนใหม่ เธอจึงใช้แอบหาคู่คุยกับผู้ชายที่เธอชอบทุกวัน

ค. มินนี่ไม่รับสร้อยคอที่เคซื้อให้ เธอจึงพูดความรู้สึกตรงๆว่าไม่ได้คิดอะไรกับเค และคืน

สร้อยคอไป

ง. มั่งมั่งขอให้มีนาช่วยส่งของขวัญบอกความรู้สึกให้กับชายที่มั่งมั่งแอบชอบ จนสุดท้ายมั่งมั่งกับชายคนนั้นก็ได้คบหากัน

26. ข้อใดใช้ภาพพจน์ต่างจากข้ออื่น

- ก. บังเกิดร้อนใน อูระประหนึ่งไฟผลาญ
 ข. กลับทรงดำรัสเฉลย ชวนชกชมเชย และชิตสนิทเสนาหา
 ค. รูปเจ้าวิไลราว สุระสร้างประจิตประจักษ์
 ง. ปานแก้มแฉล้มแดง ดรุณี ฦ ยามอาย

27.

อ้ออรเอกองค์อุไร พึ่งจะบอกให้ เจ้าทราบคดีตั้งเงิน ที่เองใช้มายาวิน ให้เชิญยุพิน มาที่นี้ด้วยอาถรรพณ์

จากคำประพันธ์ข้างต้นให้ข้อคิดเด่นชัดที่สุดเรื่องอะไร

- ก. การให้ผู้อื่นช่วยเหลือตนเอง ต้องใช้ความอ่อนน้อม
 ข. เมื่อพูดกับผู้อื่นที่ไม่สนิทกัน จึงควรใช้วาจาสุภาพ
 ค. ความรักมาจากคนสองคน ไม่ควรใช้การบังคับ
 ง. ไม่ควรใช้เวทมนตร์คาถากับผู้อื่น

28.

ความรักเหมือนโรคา บันดาลตาให้มีมม ไมยรินและไม่ยล อุปสรรคะใดใด
--

ข้อใดใช้ภาพพจน์เดียวกับคำประพันธ์ข้างต้น

- ก. หม่อมฉันนี้อาภัพ และก็โชค บ่ พึ่งมี
 จึงไม่ได้รองศรี วรบาทพระจอมแมน
 ข. อ้าเจ้าลำพาพัศตร์ สิริลักษณะวิไล
 พึ่งจวนจะคลังไคล สติเพื่อพะวงองค์
 ค. ไม่เรียกผะกาทุก- ชะกะสีอรุณแสง
 ปานแก้มแฉล้มแดง ดรุณี ฦ ยามอาย
 ง. อ้าเทพศักดิ์สิทธิ์ซึ่ง พระจะลงพระอาญา
 ข้าเป็นแต่เพียงข้า บ มิมุงจะอวดดี

29. การที่นางมีทนายปฏิเสธความรักที่สุเทษณ์มอบให้นางนั้น นักเรียนคิดว่านางทำถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ไม่ถูกต้อง เพราะนางมีทนายควรให้เกียรติผู้ชายที่มาสารภาพรัก
 ข. ไม่ถูกต้อง เพราะนางมีทนายเป็นผู้หญิง ไม่ควรที่จะปฏิเสธผู้ชายก่อน
 ค. ถูกต้อง เพราะนางมีทนายเป็นนางฟ้าที่สง่างาม ควรได้คู่ที่ยศศักดิ์สูงกว่าสุเทษณ์
 ง. ถูกต้องนางมีทนายควรยึดมั่นในความรู้สึกของตนเองและบอกตามตรง

30. นางมีทนายเป็นแบบอย่างความดีเรื่องใดมากที่สุด

- ก. ความประหยัด
 ข. ความซื่อสัตย์
 ค. ความมีวินัย
 ง. ความอดทน

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

**แบบสอบถามความคิดเห็นเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดี
เรื่องมัทนะพาธา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นการสอบถามความคิดเห็น หรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. คำตอบของนักเรียนในแบบสอบถามฉบับนี้ เป็นการแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนแต่ละคน ไม่มีข้อใดถูก ไม่มีข้อใดผิด ขอให้นักเรียนตอบคำถามตามความเป็นจริง

3. คำตอบของนักเรียนในแบบสอบถามไม่นำไปรวมในการตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ผลจากการตอบแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาในรายวิชาภาษาไทยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้นักเรียนอ่านข้อคำถาม แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับ 5	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ 4	เห็นด้วยมาก
ระดับ 3	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 2	เห็นด้วยน้อย
ระดับ 1	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตารางที่ตรงกับความคิดเห็นที่เป็นจริงของนักเรียน

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็นของนักเรียน				
		5	4	3	2	1
1	ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่ปฏิบัติได้					
2	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกตั้งคำถาม					
3	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ					
4	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน					
6	ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ทำให้บรรยากาศในการเรียนตื่นเต้น น่าสนใจ					
7	ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น					
8	ทำให้นักเรียนเรียนสนิทสนมกับเพื่อนมากขึ้น					
9	ทำให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากขึ้น					
10	ด้านประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนทำงานกลุ่มกับเพื่อนได้ดี					
11	ช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนวรรณคดี					
12	ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้อย่างรวดเร็ว					
13	ช่วยให้นักเรียนแสดงความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่					
14	ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น					
15	ช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ ชีวิตประจำวันได้					
รวม						

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ภาคผนวก ค

ตารางผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้อง
ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บทนำและความเป็นมา

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. จุดประสงค์การเรียนรู้						
1.1 ความสอดคล้องของจุดประสงค์ กับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
1.2 ความสอดคล้องของจุดประสงค์ การเรียนรู้กับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
1.3 ความสอดคล้องของจุดประสงค์ การเรียนรู้กับการวัดประเมินผล	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2. สาระการเรียนรู้						
2.1 ความสอดคล้องระหว่างสาระ การเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2.2 ความสอดคล้องระหว่างสาระ การเรียนรู้กับศักยภาพของผู้เรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2.3 ความสอดคล้องระหว่างสาระ การเรียนรู้กับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
3.1 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.3 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนมี การสร้างชิ้นงานตามจุดประสงค์ การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
3.4 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การนำเสนอชิ้นงาน มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.5 ความสอดคล้องของกิจกรรมการ เรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.6 ความสอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนรู้กับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
4. การวัดประเมินผล						
4.1 ความสอดคล้องของการวัด ประเมินผลกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
4.2 ความสอดคล้องระหว่างวิธีการ เครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5. องค์ประกอบ มาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด						
5.1 แผนการจัดการเรียนรู้มี องค์ประกอบครบถ้วน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.3 สาระสำคัญสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.4 สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เรียนรู้ลักษณะคำประพันธ์

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. จุดประสงค์การเรียนรู้						
1.1 ความสอดคล้องของจุดประสงค์กับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
1.2 ความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้กับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
1.3 ความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้กับการวัดประเมินผล	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2. สาระการเรียนรู้						
2.1 ความสอดคล้องระหว่างสาระการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2.2 ความสอดคล้องระหว่างสาระการเรียนรู้กับศักยภาพของผู้เรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2.3 ความสอดคล้องระหว่างสาระการเรียนรู้กับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
3.1 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเตรียมความพร้อมของผู้เรียนมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.3 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีการสร้างชิ้นงานตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
3.4 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การนำเสนอชิ้นงาน มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.5 ความสอดคล้องของกิจกรรมการ เรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.6 ความสอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนรู้กับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
4. การวัดประเมินผล						
4.1 ความสอดคล้องของการวัด ประเมินผลกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
4.2 ความสอดคล้องระหว่างวิธีการ เครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5. องค์ประกอบ มาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด						
5.1 แผนการจัดการเรียนรู้มี องค์ประกอบครบถ้วน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.3 สาระสำคัญสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.4 สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้อง
ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ถอดค่าประพจน์ให้รู้แจ้ง

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. จุดประสงค์การเรียนรู้						
1.1 ความสอดคล้องของจุดประสงค์ กับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
1.2 ความสอดคล้องของจุดประสงค์ การเรียนรู้กับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
1.3 ความสอดคล้องของจุดประสงค์ การเรียนรู้กับการวัดประเมินผล	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2. สาระการเรียนรู้						
2.1 ความสอดคล้องระหว่างสาระ การเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2.2 ความสอดคล้องระหว่างสาระ การเรียนรู้กับศักยภาพของผู้เรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2.3 ความสอดคล้องระหว่างสาระ การเรียนรู้กับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
3.1 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.3 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนมี การสร้างชิ้นงานตามจุดประสงค์ การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
3.4 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การนำเสนอชิ้นงาน มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.5 ความสอดคล้องของกิจกรรมการ เรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.6 ความสอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนรู้กับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
4. การวัดประเมินผล						
4.1 ความสอดคล้องของการวัด ประเมินผลกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
4.2 ความสอดคล้องระหว่างวิธีการ เครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5. องค์ประกอบ มาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด						
5.1 แผนการจัดการเรียนรู้มี องค์ประกอบครบถ้วน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.3 สาระสำคัญสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.4 สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วิเคราะห์ตัวละครเอก

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. จุดประสงค์การเรียนรู้						
1.1 ความสอดคล้องของจุดประสงค์กับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
1.2 ความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้กับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
1.3 ความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้กับการวัดประเมินผล	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2. สาระการเรียนรู้						
2.1 ความสอดคล้องระหว่างสาระการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2.2 ความสอดคล้องระหว่างสาระการเรียนรู้กับศักยภาพของผู้เรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2.3 ความสอดคล้องระหว่างสาระการเรียนรู้กับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
3.1 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเตรียมความพร้อมของผู้เรียนมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.3 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีการสร้างชิ้นงานตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
3.4 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การนำเสนอชิ้นงาน มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.5 ความสอดคล้องของกิจกรรมการ เรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.6 ความสอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนรู้กับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
4. การวัดประเมินผล						
4.1 ความสอดคล้องของการวัด ประเมินผลกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
4.2 ความสอดคล้องระหว่างวิธีการ เครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5. องค์ประกอบ มาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด						
5.1 แผนการจัดการเรียนรู้มี องค์ประกอบครบถ้วน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.3 สาระสำคัญสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.4 สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง วิเคราะห์คุณค่าวรรณศิลป์ สังคม และข้อคิด

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. จุดประสงค์การเรียนรู้						
1.1 ความสอดคล้องของจุดประสงค์กับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
1.2 ความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้กับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
1.3 ความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้กับการวัดประเมินผล	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2. สาระการเรียนรู้						
2.1 ความสอดคล้องระหว่างสาระการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2.2 ความสอดคล้องระหว่างสาระการเรียนรู้กับศักยภาพของผู้เรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2.3 ความสอดคล้องระหว่างสาระการเรียนรู้กับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
3.1 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนเตรียมความพร้อมของผู้เรียนมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.3 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีการสร้างชิ้นงานตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
3.4 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การนำเสนอชิ้นงาน มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.5 ความสอดคล้องของกิจกรรมการ เรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.6 ความสอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนรู้กับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
4. การวัดประเมินผล						
4.1 ความสอดคล้องของการวัด ประเมินผลกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
4.2 ความสอดคล้องระหว่างวิธีการ เครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5. องค์ประกอบ มาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด						
5.1 แผนการจัดการเรียนรู้มี องค์ประกอบครบถ้วน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.3 สาระสำคัญสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.4 สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้อง
ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง รวบรวมความรู้ไปบริการสังคม

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. จุดประสงค์การเรียนรู้						
1.1 ความสอดคล้องของจุดประสงค์กับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
1.2 ความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้กับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
1.3 ความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้กับการวัดประเมินผล	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2. สาระการเรียนรู้						
2.1 ความสอดคล้องระหว่างสาระการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2.2 ความสอดคล้องระหว่างสาระการเรียนรู้กับศักยภาพของผู้เรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2.3 ความสอดคล้องระหว่างสาระการเรียนรู้กับสาระสำคัญ	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
3.1 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.3 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีการสร้างชิ้นงานตามจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
3.4 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การนำเสนอชิ้นงาน มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.5 ความสอดคล้องของกิจกรรมการ เรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3.6 ความสอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนรู้กับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
4. การวัดประเมินผล						
4.1 ความสอดคล้องของการวัด ประเมินผลกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
4.2 ความสอดคล้องระหว่างวิธีการ เครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5. องค์ประกอบ มาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด						
5.1 แผนการจัดการเรียนรู้มี องค์ประกอบครบถ้วน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.3 สาระสำคัญสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5.4 สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา

ข้อสอบ ข้อที่	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ข้อสอบข้อ ที่	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
	1	2	3			1	2	3	
1	+1	+1	+1	1.00	24	+1	+1	+1	1.00
2	+1	+1	+1	1.00	25	+1	+1	+1	1.00
3	+1	+1	+1	1.00	26	+1	+1	0	0.67
4	+1	+1	+1	1.00	27	+1	+1	+1	1.00
5	+1	+1	0	0.67	28	+1	+1	+1	1.00
6	+1	+1	+1	1.00	29	+1	+1	+1	1.00
7	+1	+1	+1	1.00	30	+1	+1	+1	1.00
8	+1	+1	0	0.67	31	+1	+1	0	0.67
9	+1	+1	+1	1.00	32	+1	+1	+1	1.00
10	+1	+1	+1	1.00	33	+1	+1	+1	1.00
11	+1	+1	+1	1.00	34	+1	+1	0	0.67
12	+1	+1	+1	1.00	35	+1	+1	+1	1.00
13	+1	+1	+1	1.00	36	+1	+1	+1	1.00
14	+1	+1	+1	1.00	37	+1	+1	+1	1.00
15	+1	+1	+1	1.00	38	+1	+1	+1	1.00
16	+1	+1	+1	1.00	39	+1	+1	+1	1.00
17	+1	+1	+1	1.00	40	+1	+1	+1	1.00
18	+1	+1	+1	1.00	41	+1	+1	+1	1.00
19	+1	+1	+1	1.00	42	+1	+1	+1	1.00
20	+1	+1	+1	1.00	43	+1	+1	0	0.67
21	+1	+1	+1	1.00	44	+1	+1	+1	1.00
22	+1	+1	+1	1.00	45	+1	+1	+1	1.00
23	+1	+1	+1	1.00					

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้							
1	กิจกรรมการจัดการเรียนรู้เป็น ขั้นตอนที่ปฏิบัติได้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
2	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ ฝึกตั้งคำถาม	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
3	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ ค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูล ต่างๆ	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
4	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ อภิปรายแสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
5	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้							
6	ทำให้บรรยากาศในการเรียน ตื่นเต้น น่าสนใจ	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
7	ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น ในการเรียนมากขึ้น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
8	ทำให้นักเรียนเรียนสนิทสนมกับ เพื่อนมากขึ้น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
9	ทำให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นมากขึ้น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้							
10	ช่วยให้นักเรียนทำงานกลุ่มกับเพื่อนได้ดี	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
11	ช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนวรรณคดี	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
12	ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้อย่างรวดเร็ว	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
13	ช่วยให้นักเรียนแสดงความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
14	ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
15	ช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	+3	1.00	สอดคล้อง
รวมทั้งฉบับ					1.00		

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธา

ข้อที่	P	r	คุณภาพข้อสอบ	ข้อที่	P	r	คุณภาพข้อสอบ
1	0.53	0.43	ใช้ได้	24	0.60	0.66	ใช้ได้
2	0.63	0.61	ใช้ได้	25	0.43	-0.31	ใช้ไม่ได้
3	0.80	-0.01	ใช้ไม่ได้	26	0.70	0.60	ใช้ได้
4	0.47	0.72	ใช้ได้	27	0.50	-0.14	ใช้ไม่ได้
5	0.50	0.81	ใช้ได้	28	0.53	0.53	ใช้ได้
6	0.23	-0.08	ใช้ไม่ได้	29	0.57	0.67	ใช้ได้
7	0.47	0.79	ใช้ได้	30	0.83	0.39	ใช้ไม่ได้
8	0.50	0.48	ใช้ได้	31	0.53	0.69	ใช้ได้
9	0.43	0.75	ใช้ได้	32	0.60	0.55	ใช้ได้
10	0.37	0.25	ใช้ได้	33	0.77	0.47	ใช้ได้
11	0.70	0.55	ใช้ได้	34	0.63	-0.39	ใช้ไม่ได้
12	0.87	0.39	ใช้ไม่ได้	35	0.57	0.67	ใช้ได้
13	0.57	0.43	ใช้ได้	36	0.40	0.22	ใช้ได้
14	0.73	0.21	ใช้ได้	37	0.43	-0.16	ใช้ไม่ได้
15	0.50	-0.25	ใช้ไม่ได้	38	0.43	0.88	ใช้ได้
16	0.50	0.47	ใช้ได้	39	0.70	0.46	ใช้ได้
17	0.30	-0.09	ใช้ไม่ได้	40	0.53	0.48	ใช้ได้
18	0.67	0.54	ใช้ได้	41	0.60	0.04	ใช้ไม่ได้
19	0.83	0.44	ใช้ไม่ได้	42	0.57	0.31	ใช้ได้
20	0.80	0.23	ใช้ได้	43	0.60	0.04	ใช้ไม่ได้
21	0.70	-0.08	ใช้ไม่ได้	44	0.50	0.31	ใช้ได้
22	0.80	0.37	ใช้ได้	45	0.60	0.22	ใช้ได้
23	0.77	0.41	ใช้ได้				

หมายเหตุ

1. ข้อสอบข้อที่ 12, 19, 30 มีค่าความยากง่าย (P) ไม่อยู่ในเกณฑ์ระหว่าง 0.20 – 0.80 จึงตัดออก
2. ข้อสอบข้อที่ 3, 6, 15, 17, 21, 25, 27, 34, 37, 41, 43 มีค่าอำนาจจำแนก (r) น้อยกว่า 0.20 เป็นข้อสอบที่ไม่สามารถจำแนกเด็กเก่งและเด็กอ่อนได้ จึงตัดออก
3. เนื่องจากข้อสอบมีข้อสอบเกินจำนวนความต้องการจึงตัดออกแบบเจาะจง ได้แก่ข้อที่ 39
4. รวมข้อสอบที่ถูกตัดจำนวน 15 ข้อ และคงเหลือข้อสอบจำนวน 30 ข้อ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) ได้เท่ากับ 0.86

ตารางที่ 17 ผลคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น

ลำดับที่	ก่อนการจัดการเรียนรู้	หลังการจัดการเรียนรู้	ลำดับที่	ก่อนการจัดการเรียนรู้	หลังการจัดการเรียนรู้
1	8	18	19	17	23
2	12	23	20	9	15
3	10	17	21	19	22
4	20	27	22	5	15
5	12	23	23	8	18
6	9	22	24	12	19
7	18	27	25	15	22
8	19	23	26	16	21
9	15	21	27	13	21
10	10	23	28	14	22
11	16	23	29	18	23
12	5	13	30	10	23
13	17	23	31	11	24
14	17	23	32	13	25
15	13	23	33	14	25
16	22	27	34	9	19
17	14	24	35	12	22
18	4	13			
คะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้				$M = 13.03$	$SD = 4.44$
คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้				$M = 21.49$	$SD = 3.60$

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นัฏริยา ปิ่นทอง
วัน เดือน ปี เกิด	4 พฤษภาคม 2533
สถานที่เกิด	ราชบุรี
วุฒิการศึกษา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศิลปากร (2557)
ที่อยู่ปัจจุบัน	88/321 ต.บางแถม อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม 73000

